

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W SZCZECINIE**

**PLAN URZĄDZENIA LASU
DLA NADLEŚNICTWA MYŚLIBÓRZ**

na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Program opracowano

w Biurze Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Gorzowie Wlkp.

Program wykonał:

sekretariat@gorzow.buligl.pl
www.gorzow.buligl.pl

Sprawdził:

Akceptuje:

Gorzów Wielkopolski 2015

Wprowadzenie	7
A. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA MYŚLIBÓRZ.	8
1. Historia regionu.	8
2. Historia Nadleśnictwa.	9
3. Położenie.	10
4. Regionalizacja przyrodniczo – leśna.	12
5. Regionalizacja geobotaniczna.	13
6. Regionalizacja fizyczno – geograficzna.	13
7. Regionalizacja klimatyczna.	14
8. Miejsce i rola Nadleśnictwa Myślubórz w gospodarce przestrzennej regionu.	15
9. Porównanie wybranych cech drzewostanów różnych jednostek leśnych.	16
10. Grupy funkcji lasów Nadleśnictwa Myślubórz.	17
11. Charakterystyka kompleksów leśnych.	17
B. FORMY OCHRONY PRZYRODY – ISTNIEJĄCE, PROJEKTOWANE I PROPONOWANE.	19
I. Ustawa o ochronie przyrody.	19
1. Istniejące, projektowane i proponowane formy prawnej ochrony przyrody w Nadleśnictwie Myślubórz.	20
2. Rezerваты przyrody.	20
3. Obszary chronionego krajobrazu.	25
4. Obszary Natura 2000.	27
5. Pomniki przyrody istniejące.	52
6. Użytki ekologiczne.	53
7. Ochrona gatunkowa.	55
II. Ustawa o lasach.	64
1. Gospodarstwo specjalne.	64
2. Lasy ochronne.	65
III. Inne formy ochrony przyrody.	65
1. Obszar węzłowy i korytarze ekologiczne.	65
C. WALORY PRZYRODNICZO – LEŚNE.	67
1. Rzeźba terenu.	67
2. Budowa geologiczna.	67
3. Typy gleb.	68
4. Wody.	69
5. Roślinność.	71
6. Świat zwierzęcy.	73

7. Typy siedliskowe lasu.	74
8. Drzewostany.	75
• Bogactwo gatunkowe	75
• Budowa pionowa	76
• Pochodzenie	77
9. Ekologiczna ocena stanu lasu.	77
• Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem	78
• Formy aktualnego stanu siedliska	79
• Formy degeneracji lasu	80
10. Inne cenne obiekty przyrodnicze na terenie Nadleśnictwa Myślibórz.	83
11. Cenne obiekty dziedzictwa kulturowego na terenie Nadleśnictwa Myślibórz.	105
12. Obiekty kultury materialnej i inne przyrodnicze w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Myślibórz.	106
D. ZAGROŻENIA.	114
1. Czynniki biotyczne.	115
2. Czynniki abiotyczne.	115
3. Czynniki antropogeniczne.	117
E. WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO ORAZ WYKONYWANIA PRAC W NADLEŚNICTWIE.	121
1. Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego.	121
2. Wytyczne w sprawie wykonywania prac leśnych.	121
F. PLAN DZIAŁAŃ – ZESTAWIENIE PRAC OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY.	123
I. Obligatoryjne zadania z zakresu ochrony przyrody.	123
II. Fakultatywne wskazania ochronne.	123
1. Ochrona różnorodności biologicznej.	123
2. Działania dotyczące prawnych form ochrony przyrody.	124
3. Zalecenia w zakresie ochrony cennych gatunków roślin naczyniowych.	125
4. Zalecenia w zakresie ochrony cennych roślin zarodnikowych.	125
5. Zalecenia w zakresie ochrony starych i cennych drzew.	125
6. Zalecenia z zakresu ochrony fauny kręgowców.	126
7. Zalecenia w zakresie ochrony fauny bezkręgowców.	126
8. Zalecenia w zakresie ochrony pamiątek kultury leśnej i kultury powszechnej w lasach.	126
9. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona siedlisk hydrogenicznych w lasach.	127
10. Kształtowanie strefy ekotonowej.	127

11. Promocja i edukacja ekologiczna.	128
1. Program Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Myślibórz.	128
PIŚMIENNICTWO	129
Spis rysunków	130
Spis tabel	131
Kronika	133

Wprowadzenie

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Myślibórz jest integralną częścią planu urządzenia lasu na okres od 1.01.2016 r. do 31.12.2025 r.

Aktualnie opracowanie uwzględnia zapisy zawarte w poprzednim Programie Ochrony Przyrody oraz ustalenia Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno – Gospodarczej.

Celem programu jest:

- inwentaryzacja i zobrazowanie bogactwa przyrodniczego lasów;
- wskazanie obiektów do objęcia ochroną;
- przedstawienie istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- doskonalenie gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszanie metod sprawowania i rozwijania ochrony przyrody;
- umożliwienie w przyszłości porównań i analiz zmian środowiska przyrodniczego;
- ochrona zabytków kultury materialnej w lasach.

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Myślibórz opracowano zgodnie z zapisami § 110 Instrukcji Urządzania Lasu z (CILP, Warszawa 2012r.), z wykorzystaniem zapisów z „Instrukcji sporządzenia programu ochrony przyrody” (MOŚZNiL Departament Leśnictwa, Warszawa 1996r.) oraz w oparciu o ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2014 r., poz. 1153 ze zm.), ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015, poz. 1651), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. (Dz. U. 2012 Nr 0 poz. 1302) w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu.

Wykonawcą programu jest BULiGL Oddz. Gorzów Wlkp.

Program został wykonany na podstawie:

- danych zebranych w trakcie prac urządzania lasu (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2014 r.);
- danych zebranych w inwentaryzacji szczegółowej do Programu Ochrony Przyrody (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2014 r.);
- informacji i danych otrzymanych z waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa Myślibórz;
- informacji otrzymanych z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie;
- innych informacji zebranych na potrzeby programu.

A. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA MYŚLIBÓRZ

1. Historia regionu.

Okolo VII – V w. p.n.e. na wzgórzu przy wschodnim brzegu Jeziora Myśliborskiego powstała osada obronna zamieszkała przez ludność prasłowiańską, należąca do kultury łużyckiej. W późniejszym okresie, ok. X – XI w. osiadła w tym miejscu ludność słowiańska. Pod koniec X w. (ok. 963 r.) Mieszko I włączył te ziemie do państwa polskiego. Na terenie dzisiejszego Myśliborza istniała wówczas osada rybacka – Sołtyń, położona na ważnym szlaku handlowym prowadzącym ze Śląska i Wielkopolski ku ujściu Odry. Od niej pochodzi późniejsza nazwa miasta – Soldin.

W XII w. przechodziła przez te tereny misja Bolesława Krzywoustego. Jeszcze w XIII w. granica Polski opierała się na Myśli, a czasem ją przekraczała. W 1253 r. ziemie te opanowali książęta pomorscy, a następnie Brandenburczycy.

Począwszy od chrystianizacji Pomorza nastąpił intensywny rozwój osadnictwa, rolnictwa, rzemiosła i budownictwa. Z nadań książęcych i dostojników duchownych powstały liczne wsie i osady klasztorne, gospodarstwa zakonów rycerskich, wsie osadników lokowane na prawie niemieckim oraz siedziby i folwarki rodów rycerskich.

Okolo 1260 r., na terenie współczesnego Myśliborza, powstał dwór obronny templariuszy, który dał początek miastu, założonemu w latach 1262 – 1270 przez margrabiów brandenburskich. Osada otrzymała przywileje miejskie na prawie niemieckim. Pod koniec XIII i na początku XIV w. nastąpił intensywny rozwój miasta, które a latach 1298 – 1537 było stolicą Nowej Marchii i wiodącym centrum gospodarczym regionu.

Wojny w XVII w. (wojna trzydziestoletnia i wojna brandenbursko-szwedzka) spowodowały ogromne spustoszenia w regionie, wyludnienie wsi, sam Myślibórz zaś był wielokrotnie plądrowany przez katolickie wojska cesarskie oraz protestanckich Szwedów.

Od początku XVIII w. nastąpił intensywny rozwój gospodarki folwarcznej, związany z zapotrzebowaniem na zboże i produkty rolne w Europie Zachodniej. Rozpoczęła się również intensywna eksploatacja lasów.

Początek XIX w. wraz z wojnami napoleońskimi przyniósł przyspieszenie przemian kapitalistycznych. Zapoczątkowano uwłaszczenie chłopów. W wyniku regulacji gruntów powstało wiele nowych osad i folwarków. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej (m.in. uruchomienie połączeń kolejowych z Kostrzynem, Stargardem, Barlinkiem) i zjednoczenie Niemiec spowodowało ożywienie w wielkotowarowej gospodarce rolnej. Pomorze stało się ważnym rolniczym zapleczem wschodniej części dynamicznie rozwijających się gospodarczo i militarnie Niemiec.

Pierwsza (1914 – 1919) i druga (1939 – 1945) wojna światowa przyniosły stagnację w gospodarce i spadek liczby ludności, a także bardzo liczne zniszczenia w obrębie miast. Po 1945 r. nastąpiły gruntowne zmiany polityczne i własnościowe na tych terenach. Włączone zostały one do państwa polskiego i zasiedlone przez osadników wojskowych oraz ludność wysiedloną

z terenów wschodnich II Rzeczypospolitej. W dawnych majątkach w większości utworzono gospodarstwa państwowe.

Rysunek 1. Myślibórz i okolice. Mapa: 3055_Soldin_1934 (1 : 25 000)¹

2. Historia Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo Myślibórz utworzone zostało 1 stycznia 1995 r. Zarządzeniem MOŚZNiL Nr 108 z dnia 5 sierpnia 1994 r. i Zarządzeniem Nr 159 z dnia 5 listopada 1994 r. z poprzednio istniejących nadleśnictw: Dziky Las (obręb Dziky Las i części obręb Myślibórz) i Lipiany.

Dawne Nadleśnictwo Dziky Las powstało w 1945 r. z byłych lasów państwowych (65%) oraz lasów majątkowych i drobnej własności prywatnej (35%).

¹ www.mapy.amzp.pl

Dawne Nadleśnictwo Lipiany, obręb Lipiany, powstało 1 stycznia 1954 r. z lasów miasta Lipiany oraz lasów prywatnych.

Gospodarkę leśną w lasach tworzących obecne Nadleśnictwo Myślibórz prowadzono w oparciu o plany urządzenia lasu. Pierwszym planem, w którym określono potencjał żywnościowy siedlisk (typy siedliskowe lasu) był plan definitywnego urządzenia lasu sporządzony w latach 1962-1963.

Niniejsze opracowanie w postaci Programu Ochrony Przyrody jest częścią składową prac związanych z V rewizją urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Myślibórz.

3. Położenie.

Nadleśnictwo Myślibórz jest nadleśnictwem jednoobróbowym, podzielonym na 9 leśnictw:

- Góralice
- Grzybno
- Krusze
- Lipiany
- Otanów
- Piaseczno
- Przydarłów
- Rów
- Swobnica

Nadleśnictwo Myślibórz: 13 021,41 ha

Leśna: 12 076,38 ha

Nieleśna: 945,03 ha

Nadleśnictwo Myślibórz położone jest w środkowo-zachodniej części RDLP w Szczecinie. Od północy sąsiaduje z N-ctwem Gryfino, od wschodu z Nadleśnictwami: Choszczno i Barlinek, od południa z Nadleśnictwem Różańsko, a od zachodu z Nadleśnictwami: Mieszkowice i Chojna.

Rysunek 2. Położenie Nadleśnictwa Myślibórz na tle zasięgu terytorialnego RDLP w Szczecinie.

Terytorialny zasięg działania Nadleśnictwa Myślibórz obejmuje:

Województwo zachodniopomorskie

Powiat: myśliborski

Miasto: Myślibórz

Gminy: Myślibórz, Barlinek

Powiat: pyrzycki

Miasto: Lipiany

Gminy: Lipiany, Pyrzyce, Kozielice, Przelewice

Powiat: gryfiński

Gminy: Banie, Chojna, Trzcianko-Zdrój, Widuchowa

Nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa w imieniu Starosty Myśliborskiego i Starosty Gryfińskiego sprawuje Nadleśniczy na podstawie porozumień zawartych między zainteresowanymi stronami.

4. Regionalizacja przyrodniczo – leśna.

Zgodnie z podziałem Polski na regiony przyrodniczo – leśne² Nadleśnictwo położone jest w:

Krainie I: Bałtyckiej

Mezoregionie: Pojezierza Myśliborskiego (I.9)

Równiny Pyrzyckiej (I.8)

Mezoregion Pojezierza Myśliborskiego

Powierzchnia ogólna mezoregionu wynosi 1883 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 28%. Obejmuje wzniesienia morenowe pomiędzy Odrą a Pyrzycami, w niewielu miejscach przekraczając 160 m n.p.m. obszar ten poprzecinany jest dolinami małych rzek, łączącymi liczne jeziora. Dominują krajobrazy naturalne glacialne pagórkowate oraz nieliczne wzgórzowe; mniejsze powierzchnie obejmują krajobrazy fluwioglacialne równinne i faliste. Pod względem geologicznym teren budują twory plejstoceniowe: gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe zlodowacenia północnopolskiego, z dość często spotykanymi na całym terenie piaskami i mułkami kemów, a w części południowej także żwirami, piaskami, głazami i glinami moren czołowych. Nieliczne są piaski i żwiry sandrowe. Na północ od Myśliborza, w sąsiedztwie jezior, występuje nieduża powierzchnia piasków i mułków jeziornych. Krajobrazem roślinnym tych terenów są głównie buczyny pomorskie. Mniej liczne są krajobrazy buczyn i ubogich dąbrów w odmianie pomorskiej.

Lesistość mezoregionu jest średnia i wynosi 27%. Lasy tworzą średnie małe kompleksy, przy czym największe z nich znajdują się w części zachodniej. Zajmują one około 503 km², z czego 94% jest w zarządzie RDLP w Szczecinie (nadleśnictwa: Chojna, Mieszkowice – cz. póln., Myślibórz, Różańsko – cz. póln., Choszczno – cz. póln.-zach., Barlinek – cz. póln.-zach.).

Mezoregion Równiny Pyrzyckiej

Powierzchnia mezoregionu wynosi 346 km², w tym ekosystemy seminaturalne stanowią 4%. Jest to obszar, gdzie występują najżyźniejsze gleby rolnicze – głównie czarne ziemie wytworzone z ilasto-mułkowych osadów jeziornych. Znaczny obszar zajmują wody, w tym jeziora Miedwie (w części północno-zachodniej) i Płoń (w części południowo-wschodniej). Dominują krajobrazy naturalne tarasów nadzalewowych – akumulacyjne. Mezoregion obejmuje tzw. Zastoisko Pyrzyckie, znajdujące się między miejscowościami Pyrzyce na południu i Stargard Szczeciński na północy. Pod koniec ostatniego zlodowacenia był to rozległy basen jeziorny, gdzie zbierały się wody roztopowe. Obecnie powierzchnia jego wyścielona jest grubą serią plejstoceniowych iłó, mułków i piasków zastoiskowych zlodowacenia północnopolskiego oraz – w dolinie rzeki Płoni, a także w rejonie jeziora Miedwie – holoceniowymi piaskami, żwirami, madami rzeczny, torfami i namułami. Dominują krajobrazy roślinne łąkowe z udziałem borów mieszanych i łąk jesionowo-wiązowych.

² Zielony R., Kliczkowska A. 2012. *Regionalizacja przyrodniczo – leśna Polski 2010*. CILP. Warszawa

Lesistość jest jedną z najniższych w kraju, wynosi 3%. Lasy tworzą bardzo małe kompleksy; zajmują około 10 km², z czego 69% jest w zarządzie RDLP w Szczecinie.

5. Regionalizacja geobotaniczna.

Położenie Nadleśnictwa Myślibórz zgodnie z regionalizacją geobotaniczną³, wykorzystywaną przy określeniu zróżnicowania zespołów roślinnych:

Obszar: Europejskie Lasy Liściaste i Mieszane,

Prowincja: Środkowoeuropejska,

Podprowincja: Południowobałtycka,

Dział: Pomorski (A),

Kraina: Szczecińska (A.3),

Okręg: Myśliborski (A.3.2)

6. Regionalizacja fizyczno – geograficzna.

Według „Geografii fizycznej Polski”⁴ Nadleśnictwo Myślibórz położone jest w:

Podobszarze: Pozaalpejskiej Europy Zachodniej (3),

Prowincji: Nizy Środkowoeuropejskiego (31),

Podprowincji: Pobrzeży Południowobałtyckich (313),

Makroregionie: Pobrzeża Szczecińskiego (Oderhaffgebiet) (313.2-3),

Mezoregionie: Równiny Wełtyńskiej (313.28),

Mezoregionie: Równiny Pyrzyckiej (313.31),

Podprowincji: Pojezierzy Południowobałtyckich (314-316),

Makroregionie: Pojezierza Zachodniopomorskiego (314.4),

Mezoregionie: Pojezierza Myśliborskiego (314.41)

Mezoregion Równiny Wełtyńskiej – falista i pagórkowata wysoczyzna z płaskimi równinami, zagłębieniami i dolinami. Położona w północno-zachodniej Polsce, na wschód od Doliny Dolnej Odry i na południe od Puszczy Bukowej. Zajmuje powierzchnię 969 km². Obszar równiny zbudowany jest głównie z gliny morenowej. Część wschodnia bezleśna o charakterze rolniczym. Część zachodnia o większej lesistości, z urozmaiconym krajobrazem i z kilkoma jeziorami.

Mezoregion Równiny Pyrzyckiej – położony w południowo-wschodniej części Pobrzeża Szczecińskiego, między Wzgórzami Bukowymi i równiną Wełtyńską na zachodzie, równinami Goleniowską i Nowogardzką na północy, a Pojezierzem Zachodniopomorskim na południu i wschodzie. Zbudowana jest z ilów i mułków pojeziernych oraz gliny zwałowej (na obrzeżu regionu);

³ J.M. Matuszkiewicz. 1994. *Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne 1:2500000*, 1. *Krajobrazy roślinne*, 2. *Regiony botaniczne (42.5)* (w:) *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*. Główny Geodeta Kraju. IGiPZ PAN. Warszawa.

⁴ J. Kondracki. 1988. *Geografia fizyczna Polski*. PWN. Warszawa.

liczne pola drumlinowe; odwadniana przez prawe dopływy Odry – Inę (wraz z Małą Iną) i Płonię; na północy jeziora Miedwie i Płoń. Znajdują się tu urodzajne gleby (czarne ziemie); rozwinięte rolnictwo (pszenica, buraki cukrowe).

Mezoregion Pojezierza Myśliborskiego – od północy graniczy z Równiną Pyrzycką i Równiną Wełtyńską, od południa z Równiną Gorzowską. Od zachodu wyraźna granica na Dolinie Dolnej Odry, a na wschodzie na Dolinie Płoni. Liczne są tu jeziora m. in. Jezioro Myśliborskie, Chłop, Morzycko, Jezioro Barlineckie, Jezioro Karskie Wielkie, Dłużec, Będzin. Sieć rzeczna tworzą: Płonia, Myśla, Tywa, Różyca, Słubia, Kłodawa. Najwyższe wzniesienia regionu to Wzgórza Krzymowskie (Zwierzyniec – 167 m n.p.m.) w zachodniej części, najniższy punkt to dolina Odry – Żuławy Cedyńskie. W regionie występują rozległe kompleksy leśne m. in. Puszcza Barlinecka i Puszcza Piaskowa.

7. Regionalizacja klimatyczna.

Według regionalizacji klimatycznej „Regiony Klimatyczne Polski”⁵ tereny Nadleśnictwa Myślibórz leżą w **regionie VI – Zachodniopomorskim**.

Panuje tu klimat łagodny, bardziej morski. Cechą charakterystyczną tego obszaru jest późne i chłodne lato, opóźniona i łagodna zima, małe roczne amplitudy temperatur, duża ilość dni pochmurnych oraz stosunkowo duże roczne sumy opadów. Niepokojącym zjawiskiem są anomalie pogodowe powodujące wzrost huraganowych wiatrów wyrządzających znaczne szkody w drzewostanach i przymrozki późne wyrządzające szkody w uprawach.

Klimat obszaru Nadleśnictwa jest korzystny dla rozwoju roślinności drzewiastej dzięki łagodnym temperaturom i wysokiej wilgotności powietrza. Gatunki liściaste znajdują tu dobre warunki wegetacyjne.

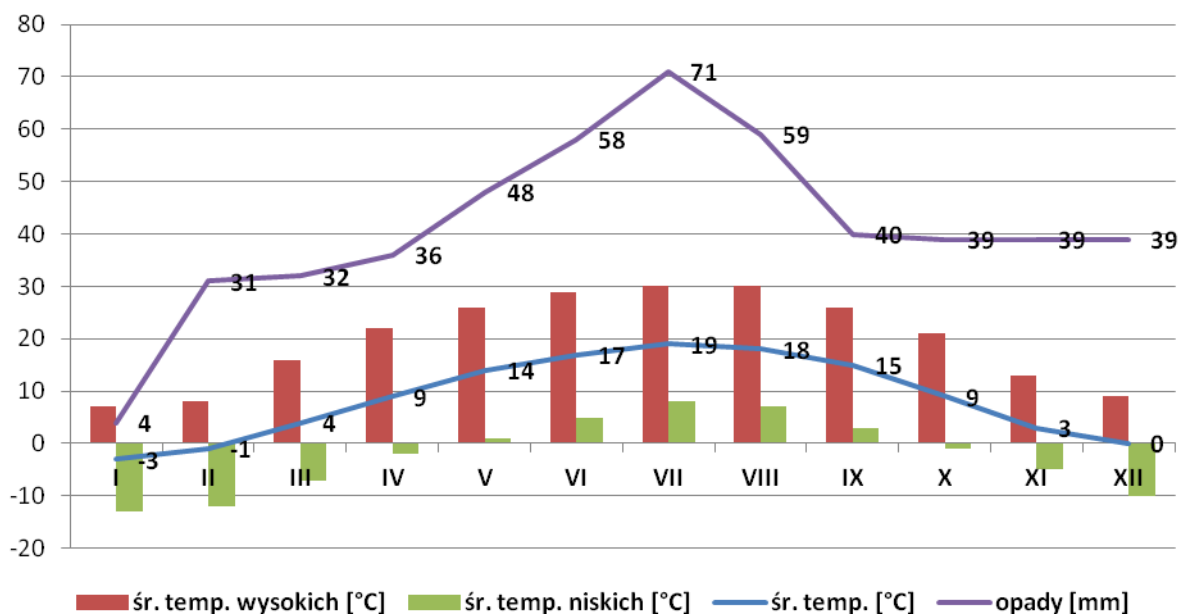
Poniżej przedstawia się wybrane dane klimatyczne średniookresowe ze stacji meteorologicznej mieszczącej się w Gorzowie Wlkp. (dane z ostatnich 38 lat).⁶

Tab.1. Warunki termiczne i wilgotnościowe dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wlkp.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	śr. roczna
śr. temp. [°C]	-3	-1	4	9	14	17	19	18	15	9	3	-	8
śr. temp. wysokich [°C]	7	8	16	22	26	29	30	30	26	21	13	9	19
śr. temp. niskich [°C]	-13	-12	-7	-2	1	5	8	7	3	-1	-5	-10	-2
opady [mm]	4	31	32	36	48	58	71	59	40	39	39	39	Σ496

⁵ A. Woś. 1999. *Klimat Polski*. PWN. Warszawa.

⁶ www.weatherbase.com

Rysunek 3. Warunki termiczne i wilgotnościowe dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wlkp.

8. Miejsce i rola Nadleśnictwa Myślibórz w gospodarce przestrzennej regionu.

W opracowanej „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020”⁷, w rozdziale dotyczącym środowiska przyrodniczego wskazano następujące problemy:

- nierozwiązany problem gospodarki odpadami,
- nadmierne zanieczyszczenie wód powierzchniowych i zaawansowane procesy eutrofizacji jezior,
- nadmierne zanieczyszczenia komunikacyjne, emisja spalin i hałasu,
- zahamowanie introdukcji obcych gatunków flory i fauny.

W rozdziale dotyczącym gospodarki leśnej zapisano następujące problemy:

- niewykorzystanie możliwości rozwoju turystyki aktywnej,
- niewykorzystanie możliwości rozwoju w branży drzewnej,
- zagrożenia powodowane przez zanieczyszczenia i nadmierny rozwój szkodników,
- zagrożenie pożarowe i szkody powodowane przez turystów,
- introdukcja obcych gatunków fauny i flory.

W związku z tym do zadań w regionie należy:

- wspieranie procesów restrukturyzacji rolnictwa związanych z zalesieniami,
- wspieranie programów i edukacji służących ochronie przyrody i zachowaniu witalności ekosystemów leśnych,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorstw działających na podstawie istniejącej bazy surowcowej,

⁶ Baraniecki, J., (red.) *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*. Szczecin 2005”

- promocja produktów regionalnych opartych na surowcach leśnych, runie leśnym itp.,
- promocja turystyki związanej z gospodarką leśną (turystyka ekologiczna, rowerowa, myślistwo).

Jednym z celów strategicznych województwa jest „zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami”, które realizuje się poprzez:

- usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska,
- zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego,
- racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii,
- rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.

W kwestii ochrony przyrody przewiduje się następujące cele:

- szczegółowe rozpoznanie i udokumentowanie zasobów przyrody (m.in. waloryzacja przyrodniczo-leśna nadleśnictwa, waloryzacja przyrodnicza gmin);
- objęcie ochroną lasów o wysokich walorach przyrodniczych i cennych zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej;
- racjonalna gospodarka leśna, rolna i surowcowa;
- systematyczne zwiększanie lesistości;
- przebudowa drzewostanów z zachowaniem zasad selekcji, hodowli oraz ochrony lasu stosowanych w wielofunkcyjnej gospodarce leśnej,
- regulacja granicy polno - leśnej oraz zapewnienie powiązań między kompleksami leśnymi;
- zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne zgodnie z zasadami ochrony środowiska;
- pobudzenie społeczności lokalnych do aktywnego i właściwego zarządzania środowiskiem;
- wspieranie i koordynowanie działań mających na celu poprawę zdrowotności środowiska naturalnego;
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

9. Porównanie wybranych cech drzewostanów różnych jednostek leśnych.

Wybrane cechy taksacyjne drzewostanów Nadleśnictwa Myślibórz na tle innych jednostek:

Tab.2. Porównanie wybranych cech drzewostanów Nadleśnictwa Myślibórz.

Jednostka	Średni wiek	Przeciętna zasobność [m ³ /ha]	Udział siedlisk borowych [%]	Udział gatunków iglastych [%]
Nadleśnictwo Myślibórz stan na 01.01.2016	69	306	4,7	35,5
RDLP Szczecin* stan na 01.01.2014	60	272	51,4	74,5
Woj. Zachodniopomorskie* stan na 01.01.2014 r.	59	268	51,0	67,8

*źródło: www.bdl.lasy.gov.pl

10. Grupy funkcji lasów Nadleśnictwa Myślibórz.

Zestawienie grup funkcji lasów Nadleśnictwa Myślibórz przedstawia poniższa tabela (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona):

Tab. 3. Zestawienie powierzchni rezerwatów, lasów ochronnych i pozostałych.

Lp.	Dominujące funkcje lasu	Pow. leśna zal. nie zal.	
		ha	%
I	Rezerваты	1,18	-
II	Lasy ochronne	6186,01	52,4
1	CENNE	3406,41	28,9
2	CENNE, NASIENNE	6,89	0,1
3	CENNE, OSTOJA	273,60	2,3
4	WODOOCHRONNE	689,54	5,8
5	WODOOCHRONNE, CENNE	1505,76	12,7
6	WODOOCHRONNE, CENNE, OSTOJA	84,56	0,7
7	OSTOJA	200,61	1,7
8	NASIENNE	18,64	0,2
III	Pozostałe lasy	5611,91	47,6
Ogółem		11799,10	100,0

Tab. 4. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w ramach grup funkcji lasu (Wzór 1b.)

Obiekt, nazwa: rezerwatu, obrębu, Nadleśnictwa	Grupa funkcji	Przeciętny wiek [lat]	Przeciętny zapas [m ³ /ha]	Średni przyrost [m ³ /ha]	Udział gatunków liściastych [%]	Udział gatunków iglastych [%]
Nadleśnictwo MYŚLIBÓRZ	lasy ochronne	75	314	7	71,8	28,2
	ogółem nadl.	69	306	7	64,5	35,5

11. Charakterystyka kompleksów leśnych.

Lasy Nadleśnictwa Myślibórz tworzy 86 kompleksów. Największy kompleks leśny (powyżej 2000 ha) zajmuje 56% powierzchni lasów. Dokładną liczbę i wielkość kompleksów leśnych w Nadleśnictwie Myślibórz przedstawia poniższa tabela.

Tab.5. Liczba i wielkość kompleksów leśnych(wyłącznie powierzchnia własności Skarbu Państwa)

Nadleśnictwo	Wielkość kompleksu [ha]	Liczba kompleksów	Łączna powierzchnia [ha]
1	2	3	4
Nadleśnictwo Myślibórz	do 1,00	19	9,12
	1,01 - 5,00	27	64,78
	5,01 - 20,00	15	136,38
	20,01 - 100,00	17	814,21
	100,01 - 500,00	3	702,19
	500,01 - 2000,00	4	3957,03
	powyżej 2000,00	1	7337,70

B. FORMY OCHRONY PRZYRODY – ISTNIEJĄCE, PROJEKTOWANE I PROPONOWANE.

Rysunek 4. Czermień błotna *Calla palustris* (Fot. L. Antkowiak)

I. Ustawa o ochronie przyrody.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony przyrody jest Ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015, poz. 1651), która w rozdziale 2 określa formy ochrony przyrody:

1. Parki narodowe.
2. Rezerwaty przyrody.
3. Parki krajobrazowe.
4. Obszary chronionego krajobrazu.
5. Obszary Natura 2000.
6. Pomniki przyrody.
7. Stanowiska dokumentacyjne.
8. Użytki ekologiczne.
9. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.
10. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

1. Istniejące, projektowane i proponowane formy prawnej ochrony przyrody w Nadleśnictwie Myślibórz.

Do istniejących form ochrony przyrody należą:

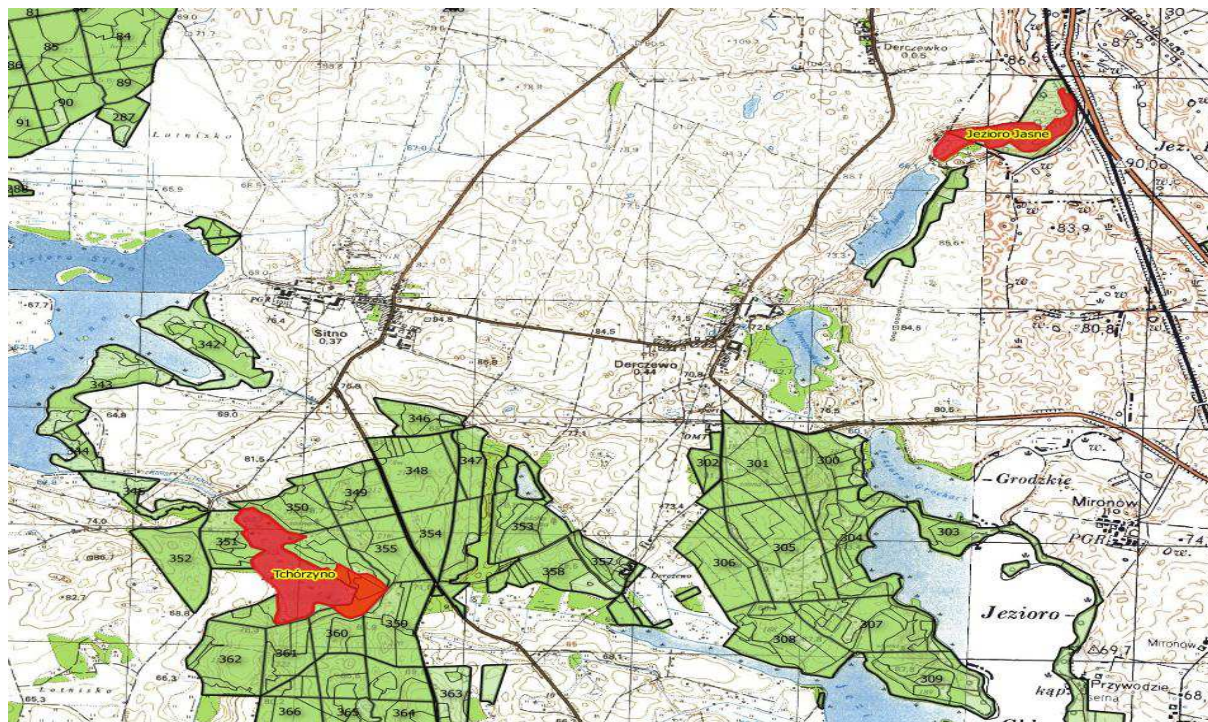
- Rezerваты przyrody (2)
- Obszary chronionego krajobrazu (2)
- Obszary Natura 2000 (5)
- Pomniki przyrody (6)
- Użytki ekologiczne (3)
- Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów

Ochronę bogactwa przyrodniczego projektuje się i proponuje rozszerzyć o kolejne pomniki przyrody.

2. Rezerваты przyrody – istniejące

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz znajdują się 2 rezerваты przyrody.

Rysunek 5. Rezerваты przyrody na gruntach N-ctwa Myślibórz.

Rezerwat przyrody „Jezioro Jasne”

Rezerwat utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 stycznia 1973 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 5, poz. 38 z 9. 02. 1973 r.). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 47/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie rezerwatów przyrody (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 96 z 2008 r., poz. 2078).

Rezerwat położony jest na terenie gmin: Lipiany, Myślibórz, w powiatach: pyrzyckim i myśliborskim.

Rysunek 6. Położenie rezerwatu przyrody „Jezioro Jasne”.

Cel ochrony:

Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska najmniejszej rośliny naczyniowej wulfii bezkorzeniowej *Wolffia arrhiza* oraz wielu innych rzadkich gatunków roślin wodnych.

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Rezerwat obejmuje obszar nieckowatej bagiennie-wodnej doliny położonej po północnej stronie jeziora Jasnego. Około 90% powierzchni rezerwatu stanowią wody, które niewielkie wyspy

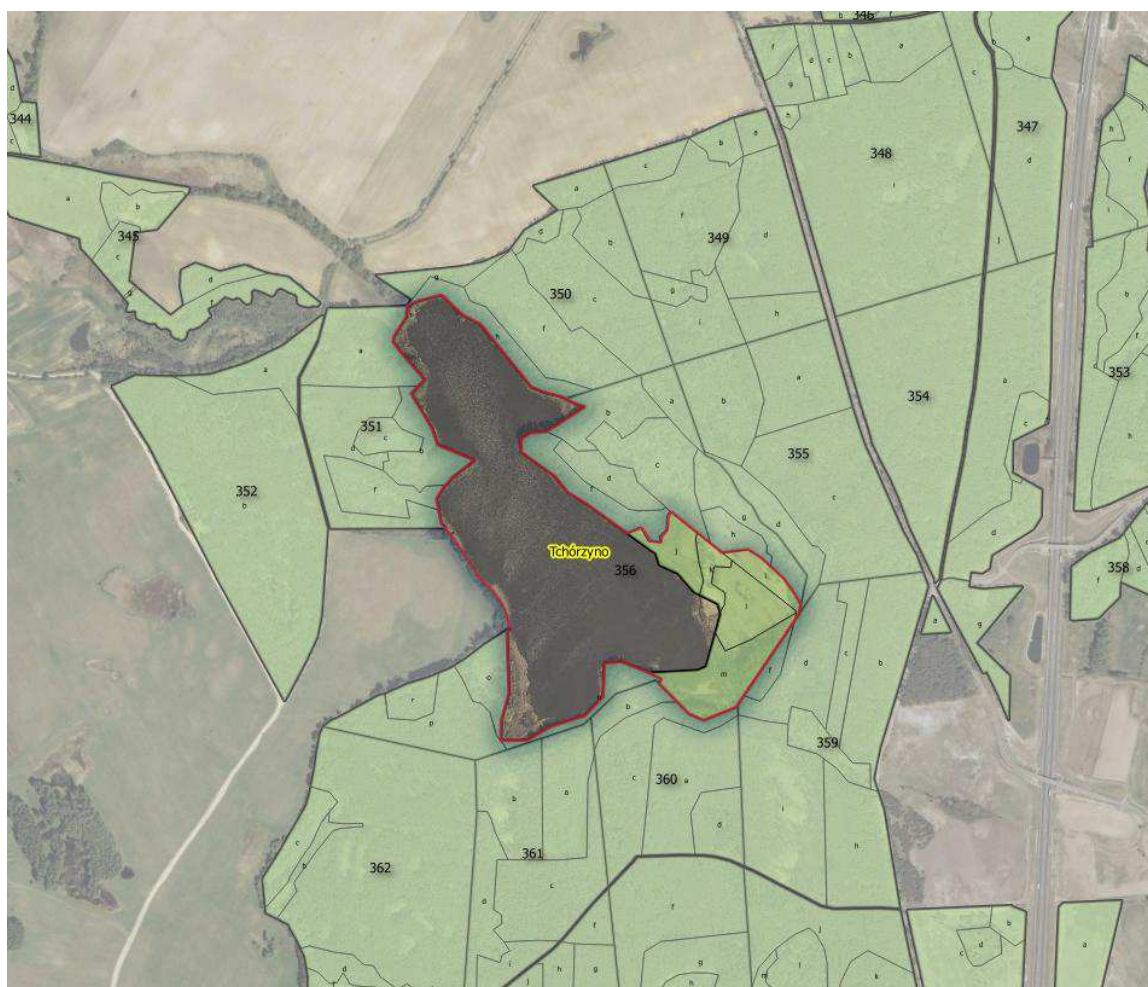
rozdzielają na trzy akweny. Znajdują się tu stanowiska cennych gatunków roślin, ponadto licznie występują płazy m. in.. grzebiuszka ziemna, traszka grzebieniasta, kumak nizinny.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 13/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Jasne” (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 35 z 2008 r., poz. 696). Obecnie obowiązującym jest Rozporządzenie Nr 48/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 96 z 2008 r., poz. 2079).

Rezerwat przyrody „Tchórzyno”

Rezerwat utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 października 1965 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 64/65, poz. 363 z 1965 r.). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 52/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 20 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie rezerwatu przyrody „Tchórzyno” (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 100 z 2007 r., poz. 1727).

Rezerwat położony jest na terenie gminy Myślibórz, w powiecie myśliborskim.

Rysunek 7. Położenie rezerwatu przyrody „Tchórzyno”.

Cel ochrony:

Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych torfowiska z bardzo bogatą i rzadką roślinnością na kredzie jeziornej oraz zarastającego jeziora z podwodnymi łąkami, złożonymi głównie z kredotwórczych glonów – ramienic *Charales*.

Opis przedmiotu poddanego ochronie:

Przedmiotem ochrony jest jezioro Tchórzyno pochodzenia lodowcowego, wraz z torfowiskiem. Jezioro znajduje się w fazie postępującego wypłykania i zarastania. Występują tu rzadkie zespoły roślinne, m. in. zespół marzycy czarniawej *Schoenetum migricantia*. Głównym gatunkiem torfotwórczym jest kłoc wiechowata. Do największych osobliwości florystycznych rezerwatu należą liczne storczyki, ramienice, kłoc wiechowata, pływacz zwyczajny.

Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 59/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 12 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Tchórzyno” (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 106 z 2007 r., poz. 1829).

Rysunek 8. Szuwar kłoci wiechowatej *Cladium mariscus* w rezerwacie przyrody „Tchórzyno” (Fot. L. Antkowiak)

Rysunek 9. Storczyk krwisty *Dactylorhiza incarnata* w rezerwacie przyrody „Tchórzyno” (Fot. L. Antkowiak)

• **Ogólna charakterystyka rezerwatów**

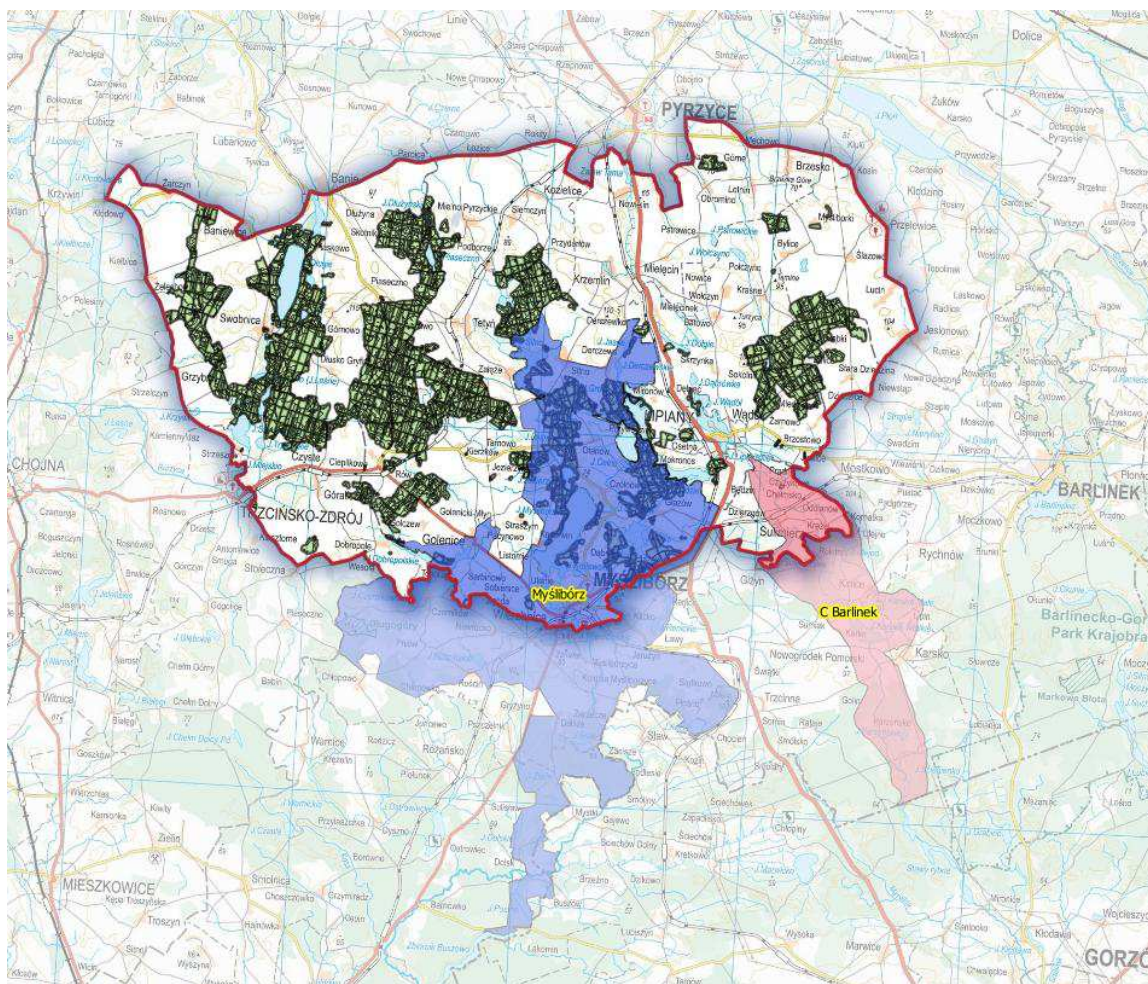
Tab.6. Ogólna charakterystyka rezerwatów (Wzór 3.)

Lp	Nazwa rezerwatu	Dz.Urz (Nr poz.)	Położenie		Typ i podtyp rezerwatu wg dominującego		Powierzchnia [ha] według		Ważniejsze	
			Oddz.	Gmina Leśnictwo	Przedmiotu ochrony	Typu ekosystemu	Dz. U.	Planu u. l.	Zbiorowiska zespoły roślinne	Grupy zwierząt
1.	„Jeziorko Jasne”	Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 96 z 2008 r., poz. 2078	3c, f	Lipiany Przydarłów	Florystyczny (PH) Roślin zielnych i krzewinek (rzk)	Wodny (EW) Ekosystemów jezior mezo- i eutroficznym i eutroficznym oraz stawów (JM)	14,79	12,01	stanowisko wulfii bezkorzeniowej	ptaki, płazy
2.	„Tchórzyno”	Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 91 z 2007 r., poz. 1564	356i, j, k, l, m	Mysłibórz Otanów	Florystyczny (PH) Roślin zielnych i krzewinek (rzk)	Torfowiskowy (ET) Torfowisk przejściowych (fp)	37,18	7,68	<i>Molinietum coeruleae</i>	płazy, gady, ptaki, bezkręgowce
3	Suma pow. [ha]						51,97	19,69		

3. Obszary chronionego krajobrazu.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz znajdują się 2 obszary chronionego krajobrazu.

Rysunek 10. Położenie OChK na tle Nadleśnictwa Myślibórz.

- **OChK „B – Myślibórz”**

Obszar istniejący od 1998 roku. Ogólna powierzchnia obszaru wynosi 28942 ha, w tym w województwie zachodniopomorskim 21 580 ha.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym w sprawie obszaru jest Uchwała Nr XXXII/437/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 66, poz. 1804 ze zm.).

Celem powołania obszaru jest zachowanie naturalnego ciągu rynnowego jeziorno-bagiennego z mozaiką zbiorowisk roślinności leśnej o niepowtarzalnych walorach krajobrazowych i wysokiej

wartości kulturowej; różnorodność ekosystemów wodnych, bagiennych i lądowych, naturalne zbiorowiska bagiennych lasów; stanowiska gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych; fitocenozy siedlisk objętych prawną ochroną krajową i Dyrektywą Siedliskową; stanowiska lęgowych ptaków wodno-błotnych oraz siedlisk ptaków objętych ochroną strefową.

Tab.7. Zestawienie powierzchni Obszaru Chronionego Krajobrazu „B – Myślibórz”

OChK B - Myślibórz	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. N-ctwa [ha]
Nadleśnictwo Myślibórz	21580,00	10183,90	2055,21
Oddział, pododdział	l-ctwo Otanów: 300-309; 310a-f, i-p, ~a; 311; 312b-g, ~b; 313-333; 333A; 334-339; 346-350; 353-369; 375 l-ctwo Przydarłów: 3h-j; 287; 288; 342-345; 351; 352 l-ctwo Rów: 340; 341; 370; 371; 372h-j, ax-hx, ~b, ~c; 376-380; 381a-d, ~a; 483; 484; 485h;		

- **OChK „C – Barlinek”**

Obszar istniejący od 1998 roku. Ogólna powierzchnia obszaru wynosi 26344 ha, w tym w województwie zachodniopomorskim 13 172 ha.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym w sprawie obszaru jest Uchwała Nr XXXII/437/14 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego uchwały Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 66, poz. 1804 ze zm.).

Celem powołania obszaru jest zapewnienie ochrony wartości przyrodniczych i przyrodniczo-rekreacyjnych Równiny Gorzowskiej i Pojezierza Myśliborsko-Barlineckiego. Teren jest urozmaicony licznymi bezodpływowymi jeziorkami i rynnami polodowcowymi. Stanowi otulinę Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego. Jest cenny pod względem krajobrazowym i przyrodniczym. Do czynników nadających temu obszarowi wysokie walory krajobrazowe należą: doliny rzeczne, niewielkie oczka jeziorów śródpolnych, stawy rybne, rozległe połacie łąk i pól uprawnych jak również obiekty zabytkowe i parki wiejskie.

Tab.8. Zestawienie powierzchni Obszaru Chronionego Krajobrazu „C- Barlinek”

OChK C - Barlinek	Pow. obszaru [ha]	Pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	Pow. N-ctwa [ha]
Nadleśnictwo Myślibórz	13172,00	1337,18	2,45
Oddział, pododdział	1-ctwo Lipiany: 55m, n		

4. Obszary Natura 2000.

Natura 2000 jest przyjętym przez Unię Europejską systemem ochrony wybranych elementów przyrody, najważniejszych z punktu widzenia całej Europy. System ten nie ma zastępować systemów krajowych, ale je uzupełniać – dawać merytoryczne podstawy do zachowania dziedzictwa przyrodniczego w skali kontynentu. Polega na wybraniu (wg określonych kryteriów), a następnie objęciu skuteczną ochroną określonych obszarów. Podstawę do wybrania i ochrony obszarów zaliczanych do systemu Natura 2000 stanowią dwie dyrektywy europejskie: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa:

- **Dyrektywa Rady 2009/147/WE** (Wild Birds Directive) z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. Dyrektywa Ptasia). W myśl tej dyrektywy powołuje się **Obszary Specjalnej Ochrony (OSO)**.
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG** (Habitat Directive) z dnia 21 maja 1992 r. o ochronie naturalnych siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory (tzw. Dyrektywa Habitatowa bądź Siedliskowa). Dyrektywa ta zobowiązuje kraje Unii Europejskiej do typowania terenów ważnych dla ochrony gatunków oraz siedlisk jako **Specjalnych Obszarów Ochrony (SOO)**.

W dniu 3 grudnia 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty. Z chwilą zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską obszar podlega wszystkim przepisom ustaw. Wyznaczenie obszarów siedliskowych (SOO) nastąpi w drodze rozporządzenia Ministra Środowiska.

Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. wyznaczono 144 obszary specjalnej ochrony ptaków.

Art. 33. 1. Ustawy o ochronie przyrody zabrania podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla ochrony których został wyznaczony obszar Natura 2000.

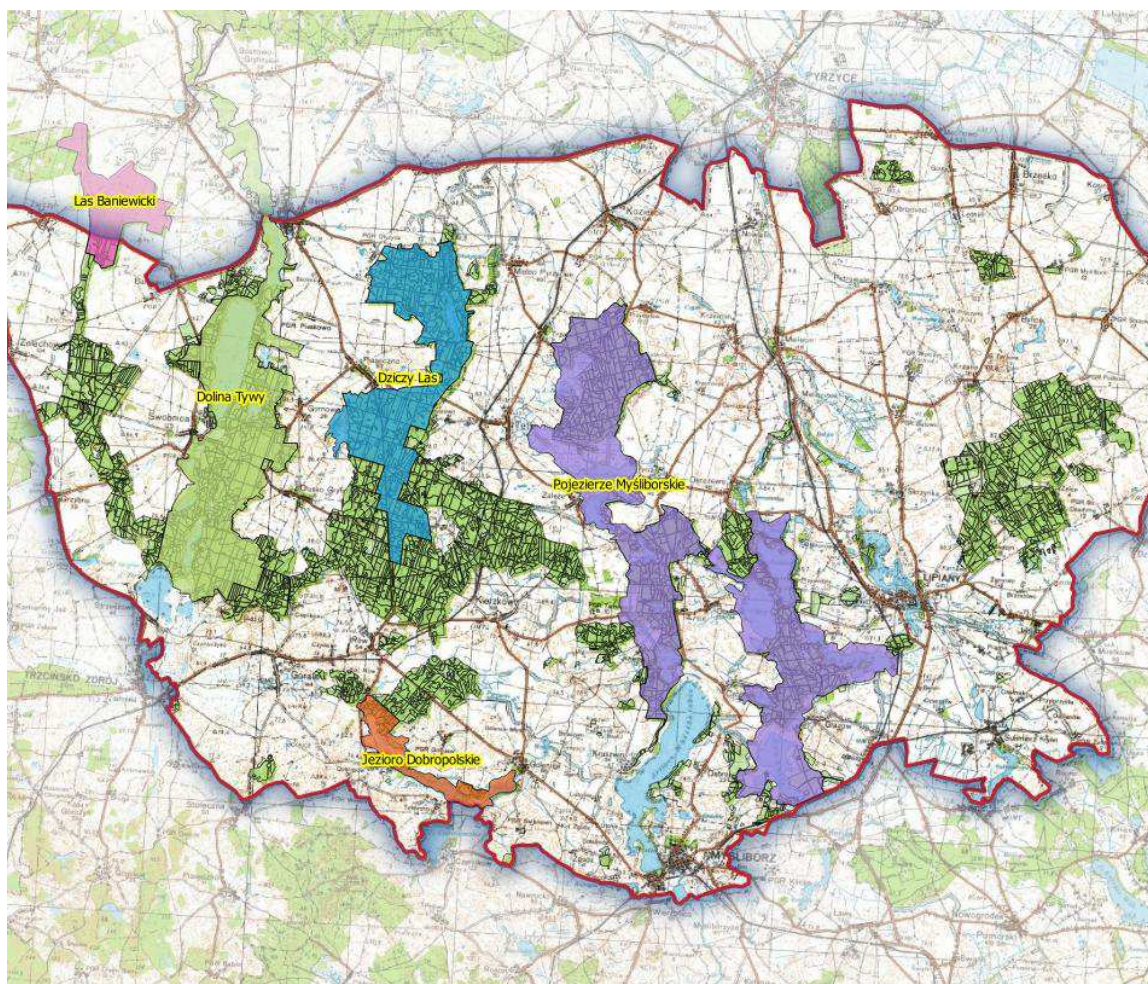
Przepis ten stosuje się również dla projektowanych obszarów Natura 2000.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Myślibórz znajdują się:

- specjalne obszary ochrony siedlisk mające znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej OZW (SOO):
 - **Pojezierze Myśluborskie PLH320014;**
 - **Dolina Tywy PLH320050;**
 - **Dzicy Las PLH320060;**
 - **Las Baniewicki PLH320064;**
 - **Jezioro Dobropolskie PLH320070.**

Tab.9. Zestawienie zbiorcze powierzchni obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Myślubórz.

	Powierzchnia [ha]	
Sumaryczna powierzchnia obszarów Natura 2000	5815,77	% pow. nadleśnictwa
Rzeczywista powierzchnia obszarów Natura 2000	5815,77	44,7

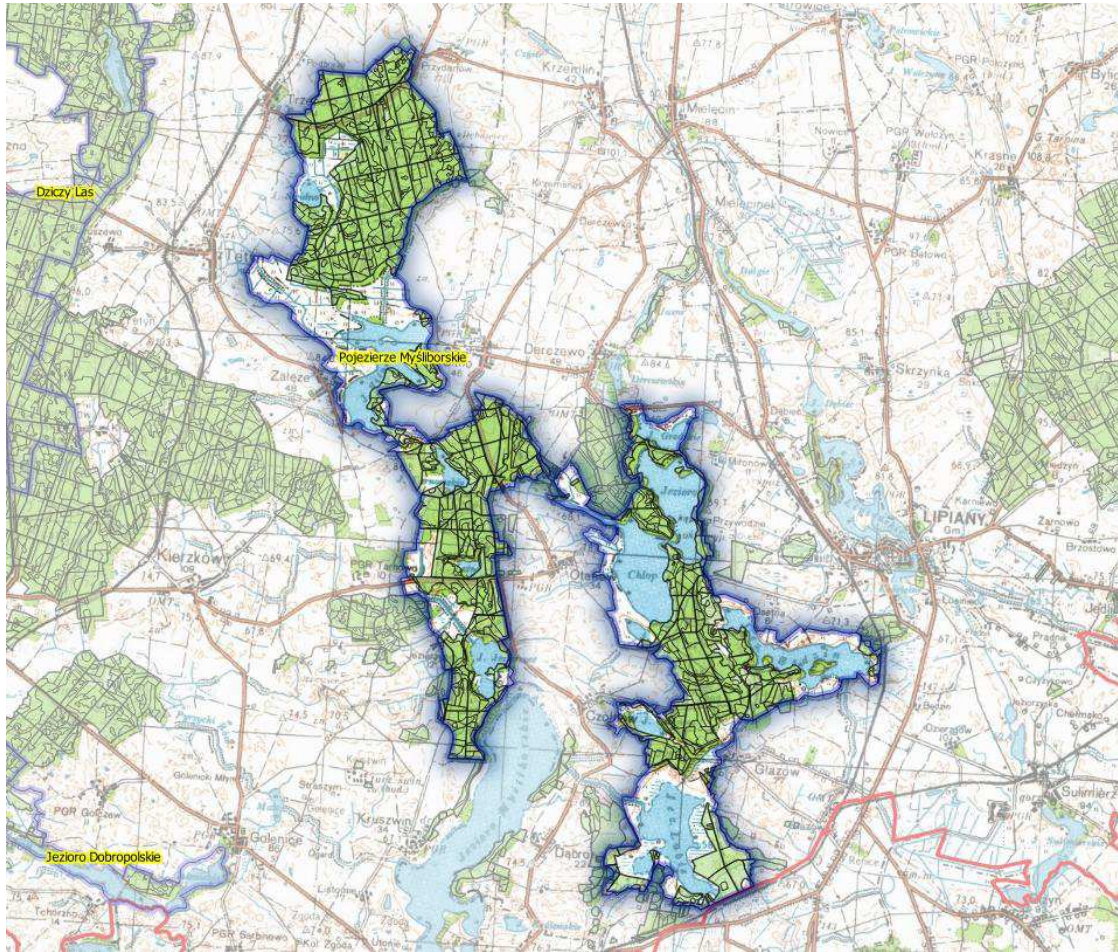
Rysunek 11. Położenie Nadleśnictwa Myślubórz na tle obszarów sieci Natura 2000.

- **Pojezierze Myśluborskie PLH320014**

Obszar o powierzchni 4406,84 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072). Dla tego typu obszaru można stosować pełną procedurę z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Wydaniem rozporządzenia Ministra Środowiska obszar ten formalnie stanie się Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk.

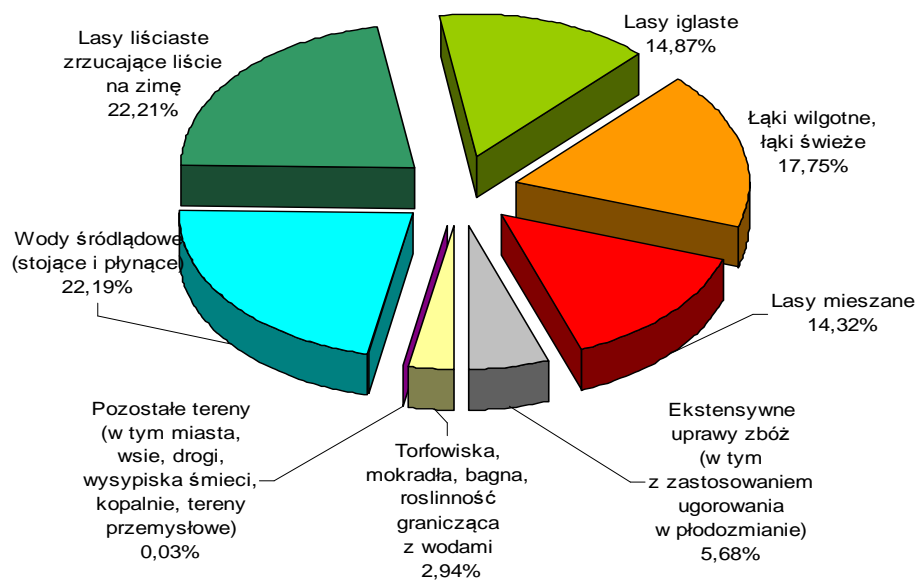
Tab.10. Zestawienie powierzchni Pojezierze Myśluborskie PLH320014.

Pojezierze Myśluborskie PLH320014	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Myślubórz	4406,84	4406,84	2273,31	17,5
Oddział, pododdział	l-ctwo Otanów: 57a-g, i, j, l-o, ~a; 59d, i-l; 300a, d, i; 303, 304d, f, j-o, r, s; 307a-c, j-p; 308m; 309-323; 324a-f, ~a; 325-331; 332a, b,d; 333b, d, g; 333A; 334a-c, f, j-l; 335a-g; 336a, b; 337n; 346-350; 353-356; 357a, b, d, ~b; 358a-h, r, ~a; 359-362; 363h-l; 364-369; 375 l-ctwo Przydarłów: 60b-r, ~a - ~c; 61-76; 77a-k, m, ~a - ~c, 78-93; 287; 288; 342-345; 351; 352 l-ctwo Rów: 376a-i, k; 377; 378a-k, s, t, w, x, y, z, ~a, ~b; 379a-o, ~b; 380			

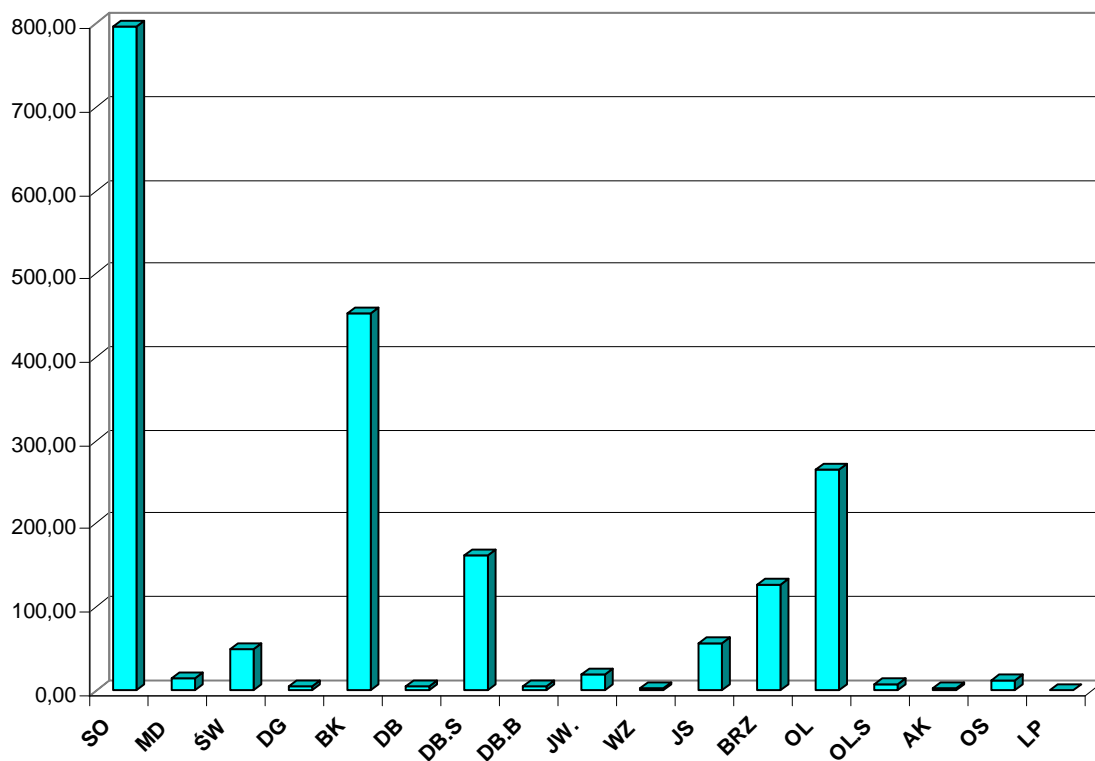
Rysunek 12. Położenie obszaru Pojezierze Myśliborskie PLH320014 na tle N-ctwa Myślibórz.

Ogólna charakterystyka obszaru

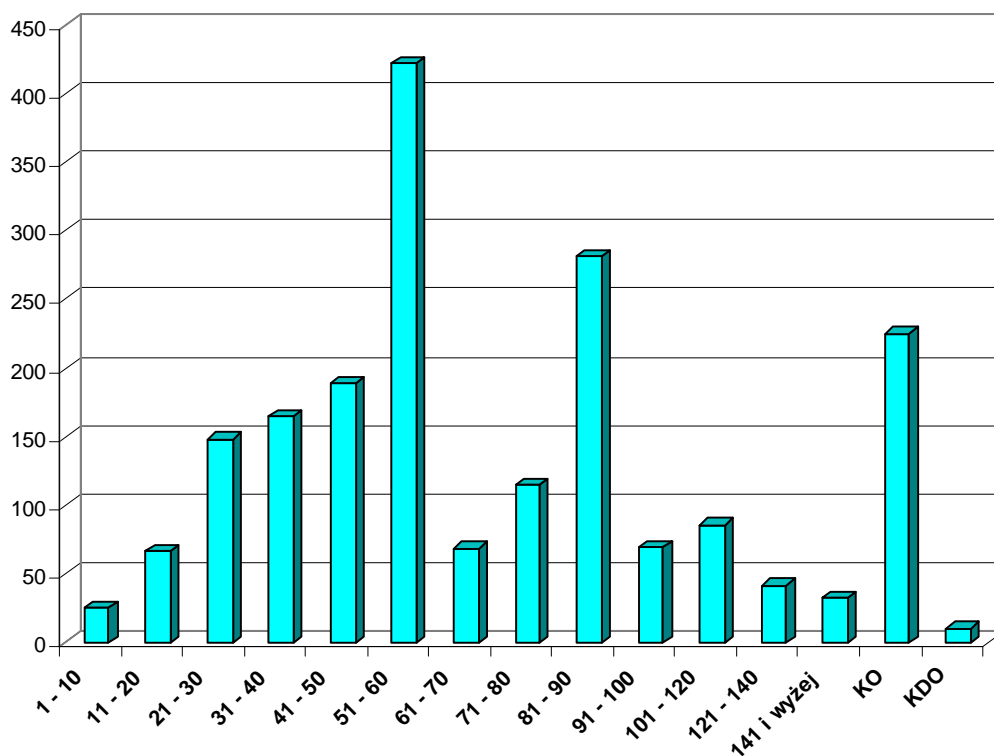
Rysunek 13. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Pojezierze Myśliborskie PLH320014 (wg SDF).

Udział gatunków panujących:

Rysunek 14. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Pojezierze Myśliborskie PLH320014.

Struktura wiekowa:

Rysunek 15. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Pojezierze Myśliborskie PLH320014.

W drzewostanach w obszarze Pojezierze Myśluborskie PLH320014 na gruntach Nadleśnictwa Myślubórz dominującym gatunkiem panującym jest sosna zwyczajna. Przeważają drzewostany w III klasie wieku (51 – 60 lat).

Opis obszaru:

Ostoja obejmuje kilka jezior (największe z nich to Będzin, Chłop, Tchórzyno, Sitno, Świdno, Grodzkie, Łubie) wraz z przyległymi torfowiskami. Na jej obszarze znajduje się też kompleks leśny Przydarłów, na który składają się: ekosystem leśny o cechach naturalnych i zarastające jeziora, wraz z otaczającymi je wilgotnymi łąkami, będące siedliskiem cennych gatunków flory i fauny. Na terenach wyżej położonych znajdują się grądy i buczyny (drzewostan bukowy w wieku 130 lat zbliżony do naturalnego), w obniżeniach – fragmenty łągów i olsów. Jeziora – mezotroficzne i eutroficzne otoczone są lasami, torfowiskami i wilgotnymi łąkami. W jeziorach alkalitroficznych występują podwodne łąki ramienic oraz jeziora. W bagiennej części nad jeziorami znajdują się osady gytii jeziornej, gdzie rozwija się rzadka flora kalcyfilna. Duże powierzchnie zajmują płaty szuwarów kłoci wiechowatej, turzycowiska, mechowiska oraz wilgotne łąki ze storczykami. Nierzadko, na morenowych wyniesieniach, zachowały się fragmenty muraw kserotermicznych oraz muraw napiaskowych.

Jakość i znaczenie:

W obszarze odnotowano obecność 15 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Szczególnie cenne są dobrze zachowane, rzadkie zbiorowiska torfowiskowe i duże połacie łąk ramieniowych. Występuje tu też 5 gatunków z Załącznika II Dyrektywy, m. in. bogata populacja lipiennika Loesela *Liparis loeselii*, a także wiele innych storczykowatych oraz *Schoenus nigricans*, *Cladium mariscus*. Istnieją też historyczne dane o występowaniu gatunków *Najas flexilis*, *Pulsatilla patens* – ujętych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Przedmioty ochrony:

- Siedliska przyrodnicze

Tab.11. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Pojezierze Myśluborskie PLH320014 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płątów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia wydzielen, w których zinventaryzowano siedlisko w obszarze na gruntach Nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	3140	Twardowodne oligo-i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic	C	2	0,85

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płątów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia wydzieleń, w których zinventaryzowano siedlisko w obszarze na gruntach Nadleśnictwa
2.	3150	Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	A	-	-
3.	6120*	Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe	C	-	-
4.	6210*	Murawy kserotermiczne	C	1	0,62
5.	6410	Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	C	15	25,39
6.	6510	Nizowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	C	1	0,54
7.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	-	-
8.	7210*	Torfowiska nakredowe	A	7	6,13
9.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	C	2	0,89
10.	9130	Żyzne buczyny	B	84	346,70
11.	9160	Grądy subatlantyckie	B	37	96,55
12.	91D0*	Bory i lasy bagienne	B	3	4,35
13.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	48	73,95
14.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	B	29	79,82

* siedliska o znaczeniu priorytetowym

- Gatunki roślin i zwierząt

Tab.12. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Pojezierze Myśluborskie PLH320014 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Informacje dotyczące stanowisk gatunków na gruntach Nadleśnictwa, w granicach SOO.
1	2	3
Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do Dyrektywy 92/43/EWG		
1032 Skójką gruboskorupowa B	Gatunek związany ze środowiskiem	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO brak informacji o stanowiskach gatunku.

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Informacje dotyczące stanowisk gatunków na gruntach Nadleśnictwa, w granicach SOO.
	wodnym.	
1903 Lipiennik Loesela B	Torfowiska i bagna między poduszkami mchów na podłożu węglanowym	Na gruntach N-ctwa w granicach SOO zlokalizowano 1 stanowisko.

Plan zadań ochronnych:

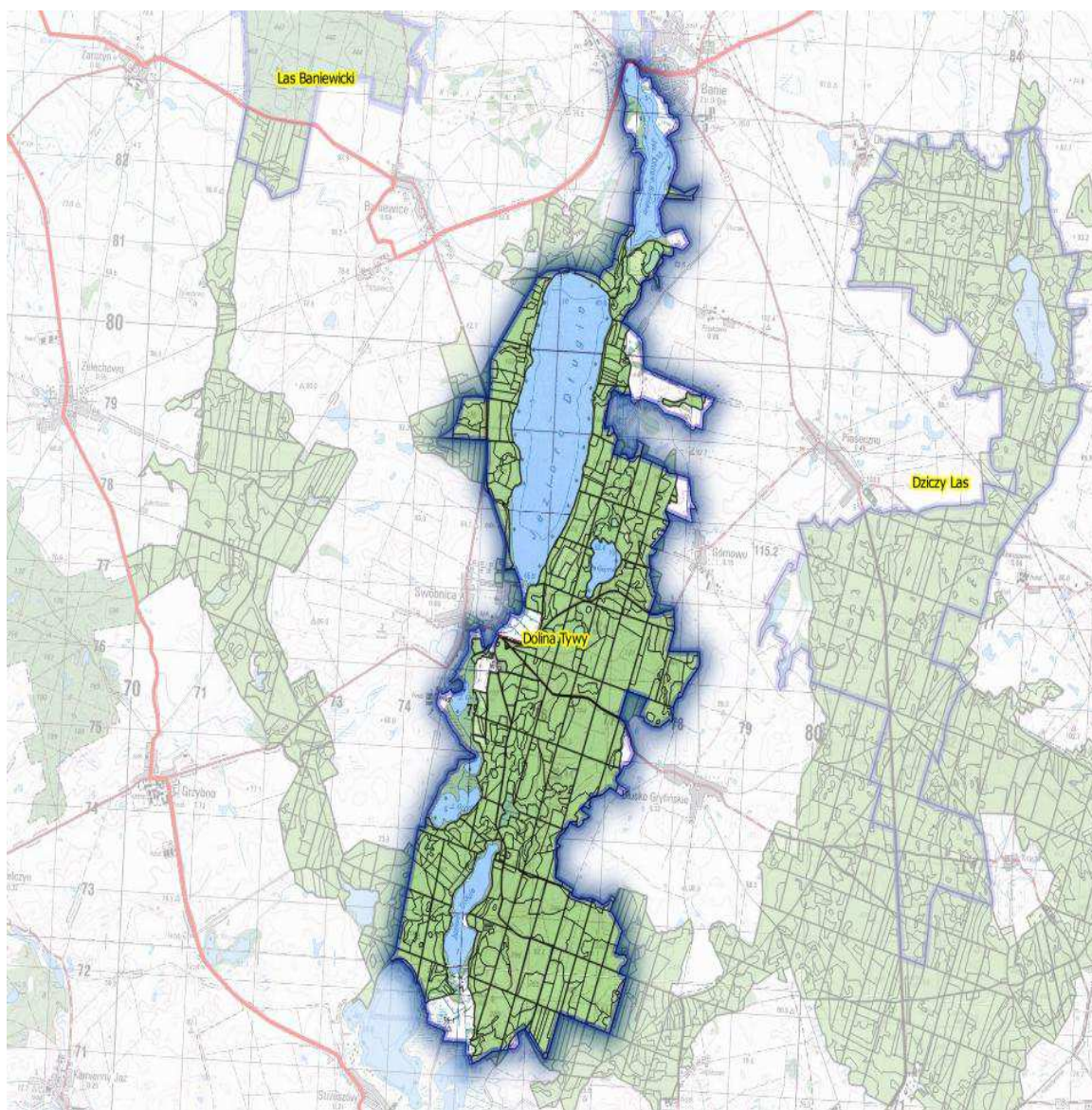
Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Myśliborskie PLH320014 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 17 kwietnia 2014 r., poz. 1656).

• **Dolina Tywy PLH320050**

Obszar o powierzchni 3754,86 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072). Dla tego typu obszaru można stosować pełną procedurę z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Wydaniem rozporządzenia Ministra Środowiska obszar ten formalnie stanie się Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk.

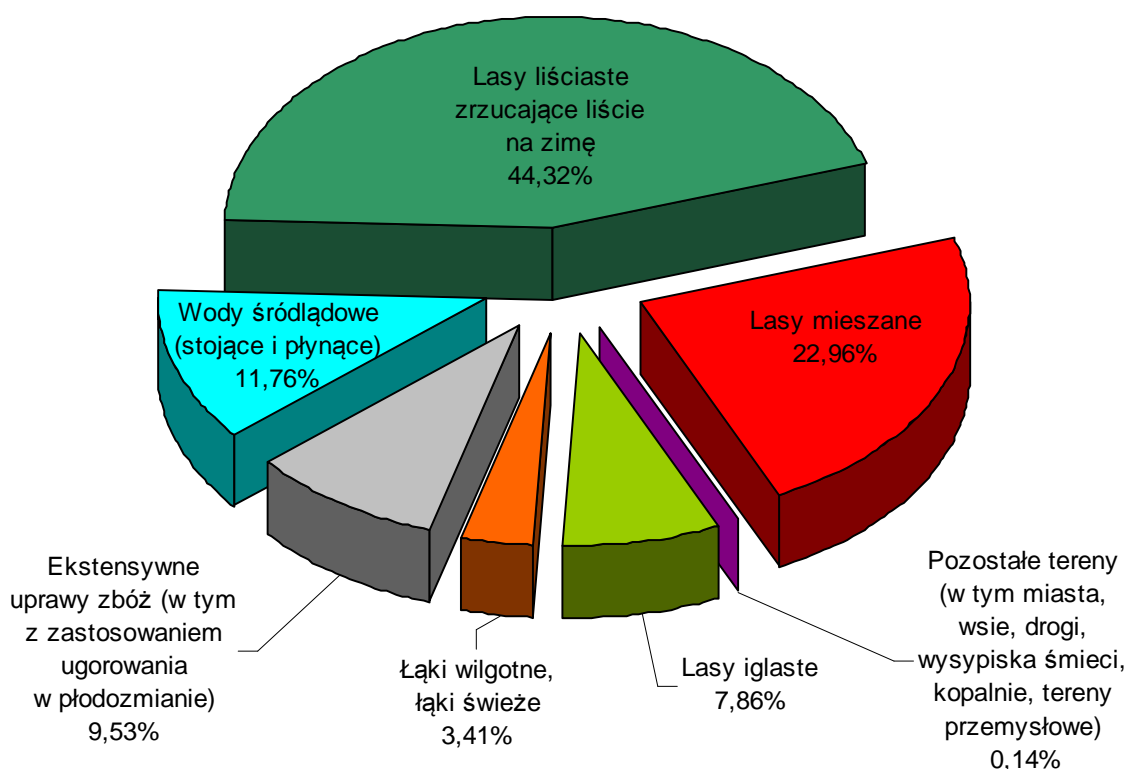
Tab.13. Zestawienie powierzchni Dolina Tywy PLH320050.

Dolina Tywy PLH320050	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Myślibórz	3754,86	2565,94	1733,31	13,3
Oddział, pododdział	l-ctwo Góralice: 198a-d, ~a, ~b; 199a-c, ~a, ~b; 200-207; 245m, r, ~a; 246c-k, ~a, ~b; 247-252; 262-269; 278a-h, ~a, ~c; 279a-d, g-j, ~a, ~b; 280a-g, ~a, ~b; 281; 282; 283a, b, ~a, ~b l-ctwo Grzybno: 157a, c-f, l, n, s-w, ~a; 158bx-dx; 161; 162; 169; 170a, c-i, ~a; 171g; 176; 184b, c l-ctwo Swobnica: 156; 160; 164; 165c-h, ~a; 166c-f, ~b; 167a,c-m, ~c - ~f; 168; 172a-d, g-i, ~a, b; 173-175; 179c-f, ~a; 180c-l, ~a; 181-183; 185-190; 192a, b, f, g, i-k, ~a, ~b; 193-197			

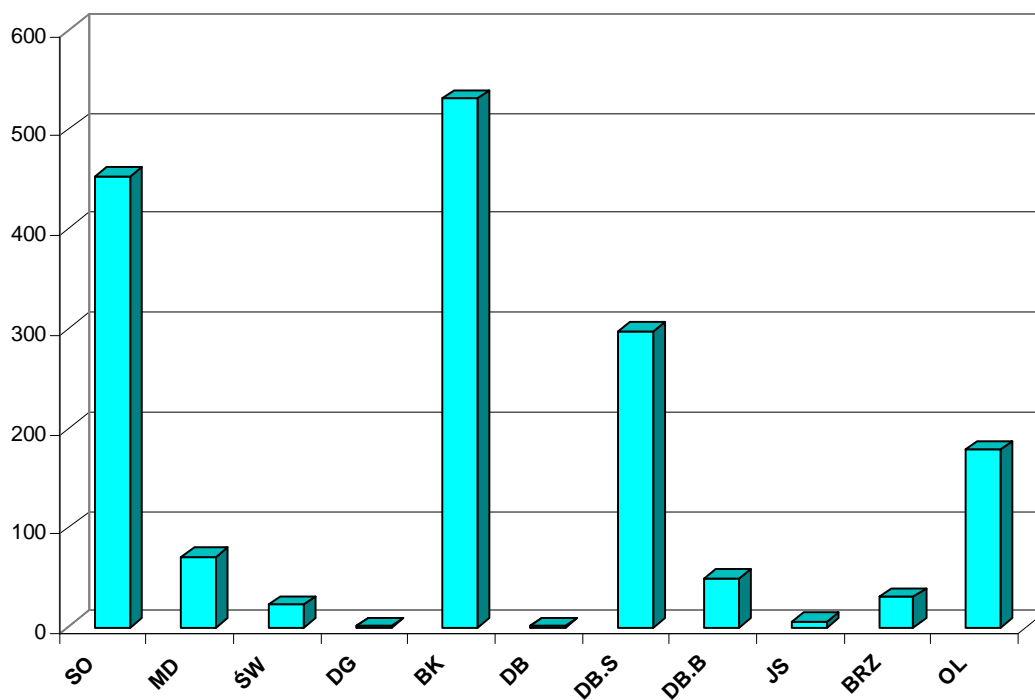
Rysunek 16. Położenie obszaru Dolina Tywy PLH320050 na tle N-twa Myślubórz.

Ogólna charakterystyka obszaru

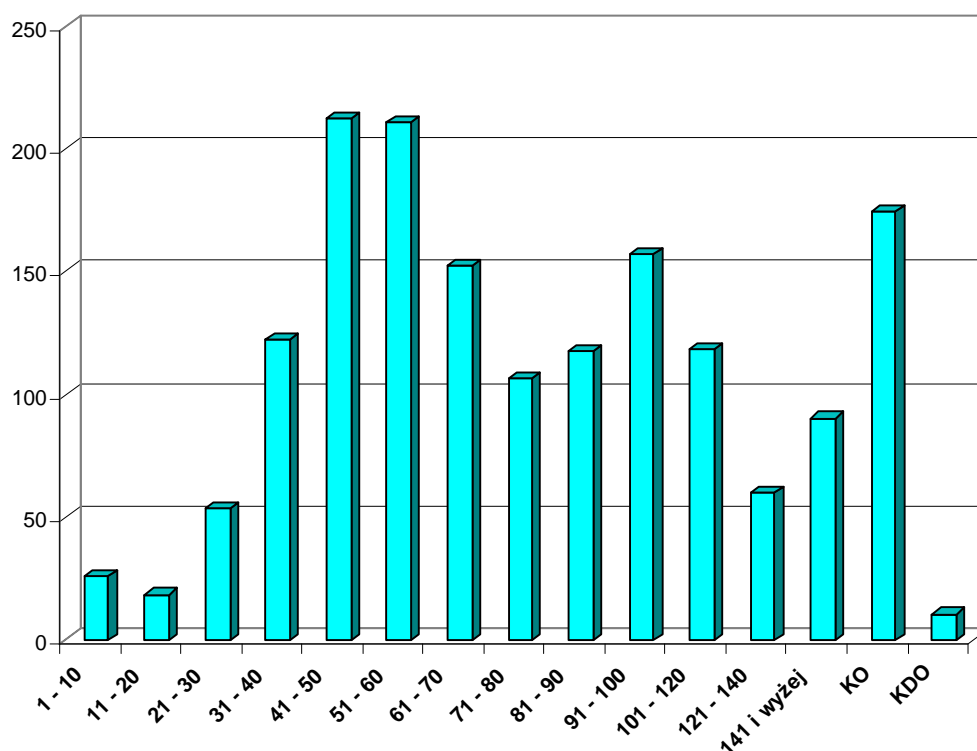
Rysunek 17. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 (wg SDF).

Udział gatunków panujących:

Rysunek 18. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050.

Struktura wiekowa:

Rysunek 19. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050.

W drzewostanach w obszarze Dolina Tywy PLH320050 na gruntach Nadleśnictwa Myślubórz dominującym gatunkiem panującym jest buk zwyczajny. Przeważają drzewostany w III klasie wieku (41 – 60 lat).

Opis obszaru:

Obszar „Dolina Tywy” jest dość mocno zróżnicowany geomorfologicznie, poczynając od typowego krajobrazu pojeziernego i strefy moreny czołowej w części południowej (południowa część gminy Banie) do równiny o falistej rzeźbie w części północnej (gmina Gryfino). Osią ostoi jest rzeka Tywa, płynąca początkowo z południa na północ w rynn timer lodowcowej (tzw. Bańskiej), w krajobrazie obfitującym we wzgórza pokryte lasami liściastymi, jeziora, źródłiska, torfowiska, następnie skręcająca na zachód, w krajobrazie równinnym moreny dennej, pozbawionym jezior, obfitującym w pola uprawne i użytki zielone, by ostatecznie na kilkukilometrowym odcinku koło Gryfina płynąć w głębokiej i wąskiej rynn timer o stromych zboczach porośniętych żyznymi lasami liściastymi. Dominującym typem siedlisk są lasy liściaste (głównie żyzne buczyny niżowe oraz łągi olszowe i jesionowo-olszowe) oraz naturalne eutroficzne zbiorniki wodne. Znajdują się tu także rozległe kompleksy szuwarów i zarośli wierzbowych (skupione głównie w środkowej części obszaru).

Tywa na całej swojej długości wykazuje duże zróżnicowanie zarówno w kształcie i szerokości koryta, a także głębokości i szybkości przepływu wody. Taki układ powoduje powstawanie odcinków

cieku o charakterze typowej rzeki górskiej, jak i odcinków wody praktycznie niepłynącej, zastoiskowej. Wpływ na charakter rzeki mają także liczne jeziora, przez które Tywa przepływa. Różnorodność powstałych w ten sposób biotopów wpływa pozytywnie na liczbę gatunków występujących w tym cieku. Rzekę tę trudno jest jednoznacznie zakwalifikować do określonego typu rybackiego. W prawie całym cieku warunki morfometryczne, hydrologiczne, hydrobiologiczne oraz skład ichtiofauny wskazują na zaliczenie tych odcinków do krainy brzany, a nawet leszcza (Starmach 1956), chociaż spotykane są odcinki typowe dla krainy pstrąga – szczególnie odcinek koło miejscowości Żarówka, gdzie rzeka płynie miejscami w głębokim wąwozie.

Jakość i znaczenie:

Największą wartością przyrodniczą obszaru siedliskowego „Dolina Tywy” jest jego różnorodność siedliskowa. Stwierdzono tu występowanie 16 typów siedlisk przyrodniczych, w tym 3 priorytetowych. Pokrywają one ok. 31% powierzchni obszaru. Największe znaczenie dla ostoi to znaczący udział na Pomorzu Zachodnim dobrze zachowanych siedlisk: 9130, 3150, 91E0*. Występują tu też, jedne z najbardziej wysuniętych na zachód w naszym kraju, siedliska jezior ramieniowych (3140) i roślinności nakredowej (7210*) z zagrożonymi gatunkami roślin (Mirek i in. 2006). Specyfika tej ostoi sprawia także, że stanowi ona swoisty korytarz ekologiczny pomiędzy Pojezierzem Myśliborskim i Doliną Dolnej Odry.

Tywa na długich odcinkach posiada charakter wód preferowany przez, miejscami dość liczne, ryby z kompleksu *Cobitis* (koza), poza tym ww. różnorodność biotopów sprawia, że jest to ciek ichtiologicznie bardzo ciekawy i warty ochrony (nawet pomimo tego, że zaobserwowano tutaj tylko 2 gatunki „naturowe”). Dodatkowo odkryto w cieku również miejsca doskonale nadające się na tarliska dla minogów, łososi czy też głowacza białopłetwego.

Przedmioty ochrony:

- Siedliska przyrodnicze

Tab.14. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dolina Tywy PLH320050 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia wydzieleń, w których zinventaryzowano siedlisko w obszarze na gruntach Nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic	B	-	-
2.	3150	Starorzecza i naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne	B	8	10,24

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płątów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia wydzieleń, w których zinventaryzowano siedlisko w obszarze na gruntach Nadleśnictwa
3.	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosienniczników	B	-	-
4.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	C	-	-
5.	7210*	Torfowiska nakredowe	B	-	-
6.	9130	Żyzne buczyny	B	31	141,95
7.	9160	Grądy subatlantyckie	C	1	1,99
8.	9170	Grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne	C	-	-
9.	9190	Kwaśne dąbrowy	C	-	-
10.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	B	35	72,93
11.	91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	C	9	17,09

* siedliska o znaczeniu priorytetowym

- Gatunki roślin i zwierząt

Tab.15. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dolina Tywy PLH320050 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Informacje dotyczące stanowisk gatunków na gruntach Nadleśnictwa, w granicach SOO.
1	2	3
Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do Dyrektywy 92/43/EWG		
1149 Koza B	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Brak informacji o stanowiskach gatunku na gruntach N-ctwa w granicach SOO.

Plan zadań ochronnych:

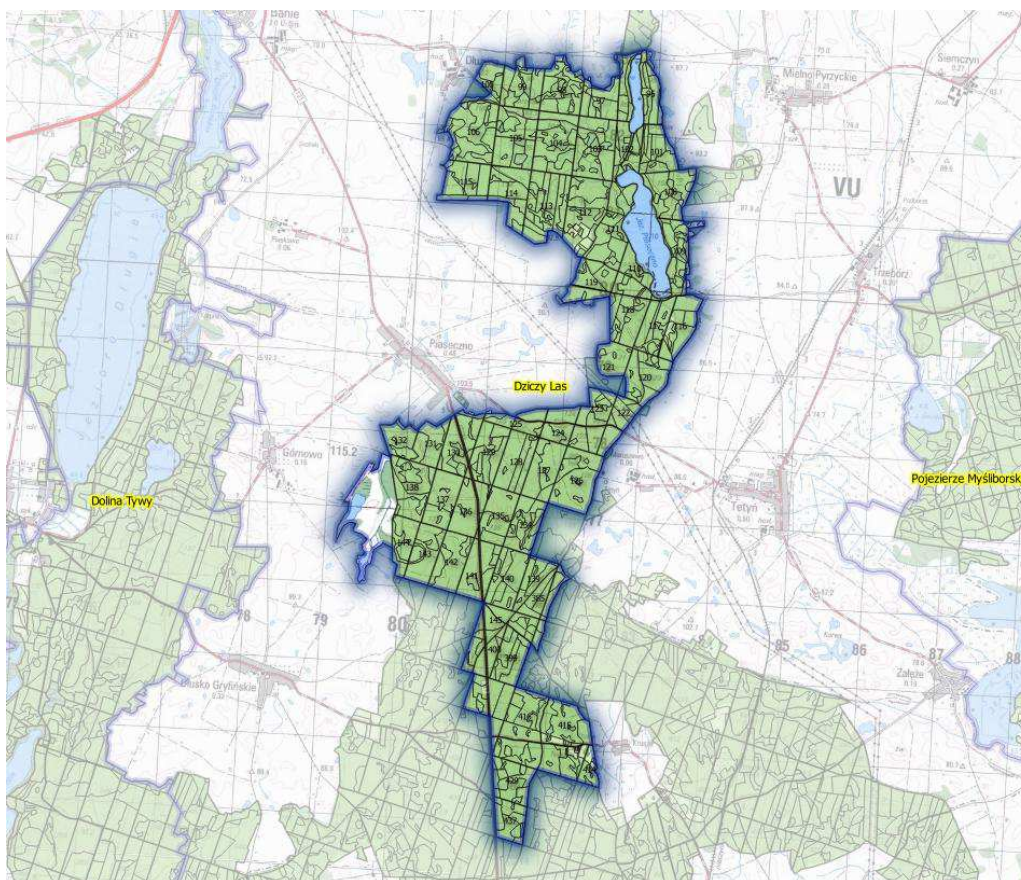
Na dzień 01.01.2016 r. obszar nie posiada planu zadań ochronnych.

- **Dzicy Las PLH320060**

Obszar o powierzchni 1765,72 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072). Dla tego typu obszaru można stosować pełną procedurę z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Wydaniem rozporządzenia Ministra Środowiska obszar ten formalnie stanie się Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk.

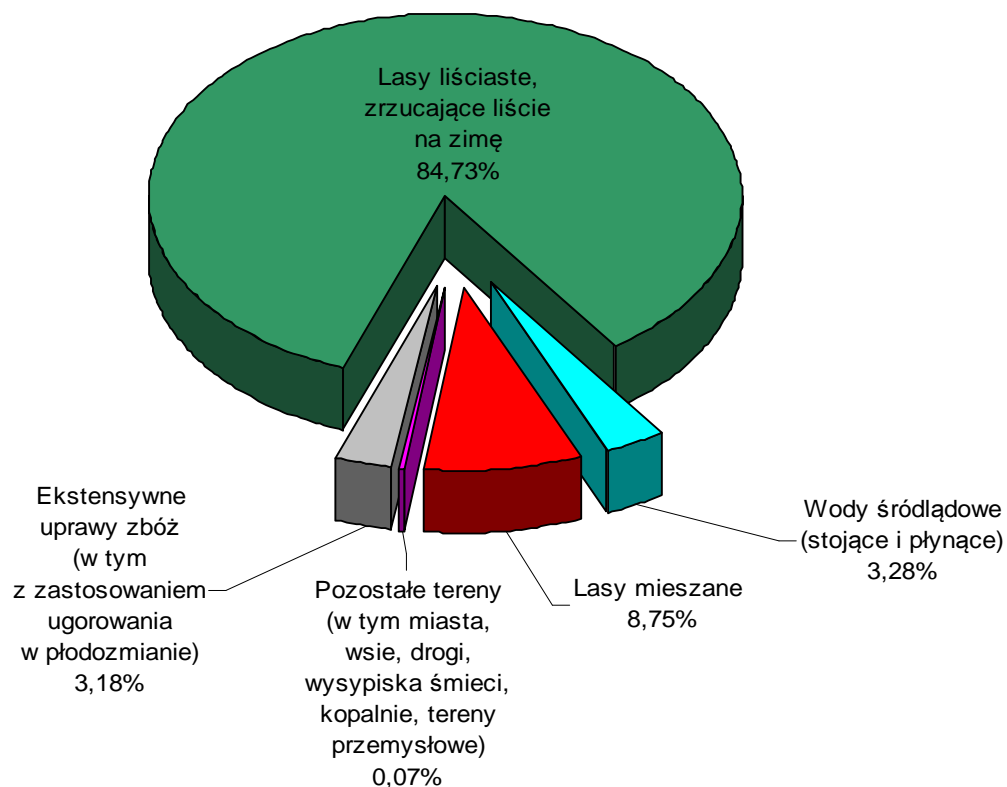
Tab.16. Zestawienie powierzchni Dzicy Las PLH320060.

Dzicy Las PLH320060	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Myślibórz	1765,72	1765,72	1610,90	12,4
Oddział, pododdział	l-ctwo Góralice: 145 l-ctwo Krusze: 384i, k, n, p, ~a; 385; 398b, d; 399; 400; 414; 415b-z, ax-cx, ~c; 416; 417a-h, m, ~b; 429a-i, l-p, ~a, ~b; 437 l-ctwo Piaseczno: 95-99; 100a-d, g-j, ~a, ~b; 101-106; 108-119; 120a-j, ~a, ~b; 121a-d, ~a; 122b-h, ~a; 123-129; 130h-r, ~a, ~b; 131; 132; 134-144			

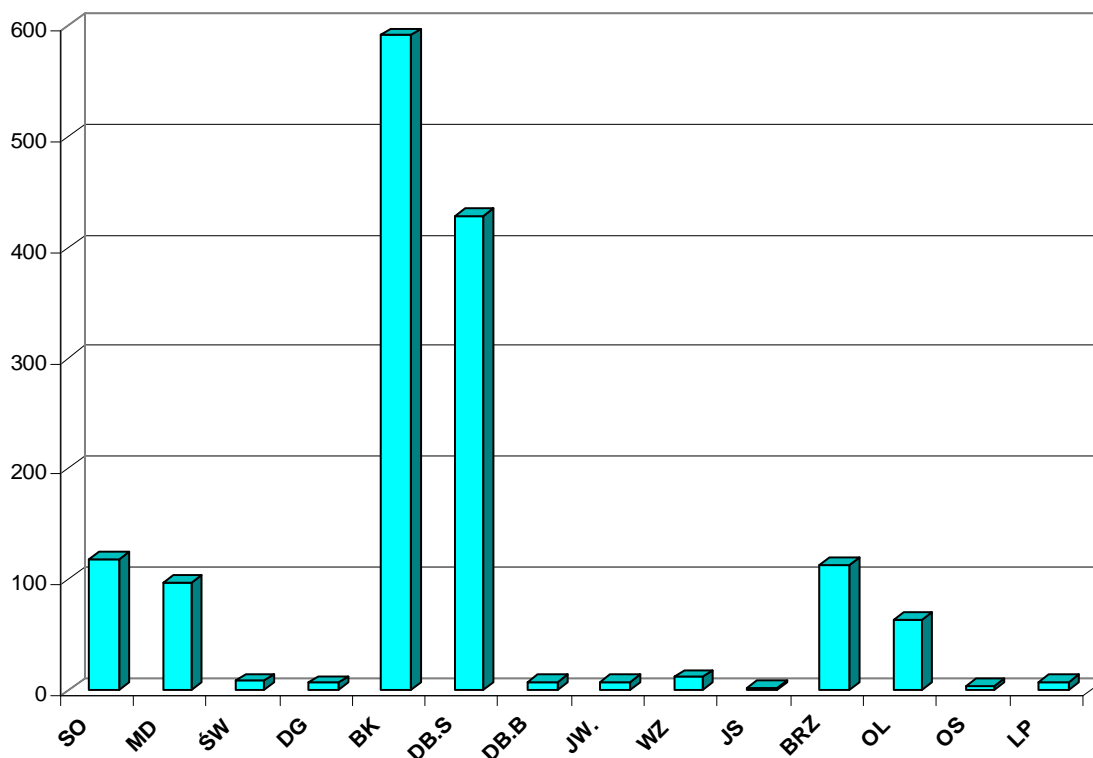
Rysunek 20. Położenie obszaru Dzicy Las PLH320060 na tle N-ctwa Myślibórz.

Ogólna charakterystyka obszaru

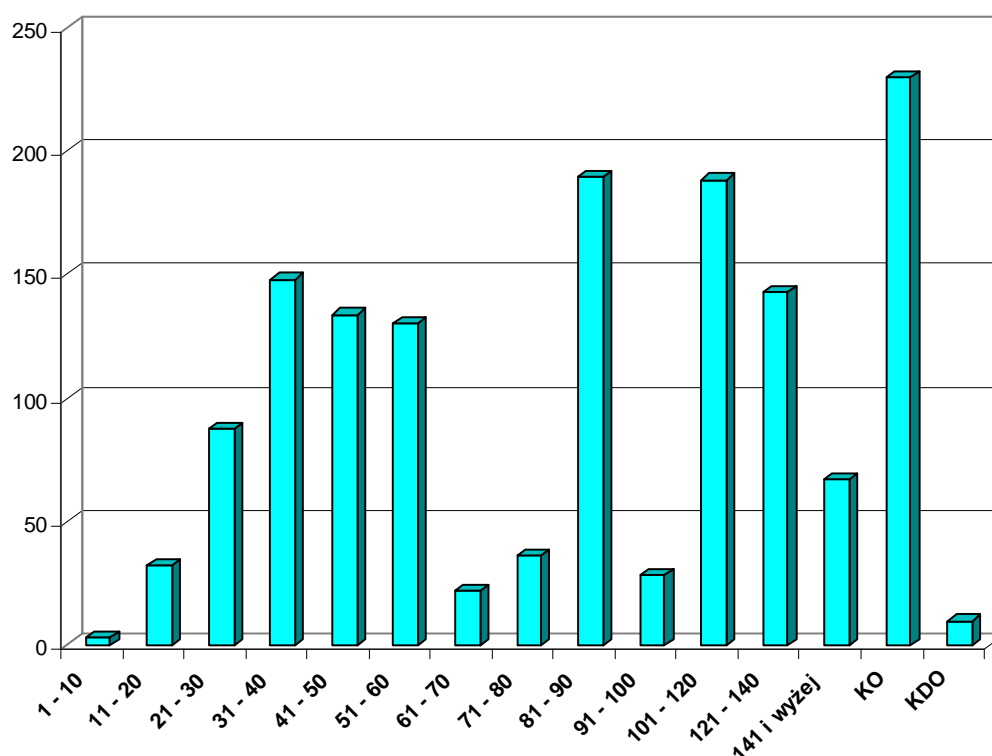
Rysunek 21. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Dzicy Las PLH320060 (wg SDF).

Udział gatunków panujących:

Rysunek 22. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Dzicy Las PLH320060.

Struktura wiekowa:

Rysunek 23. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Dzicy Las PLH320060.

W drzewostanach w obszarze Dzicy Las PLH320060 na gruntach Nadleśnictwa Myślibórz dominującym gatunkiem panującym jest buk zwyczajny. Przeważają drzewostany w klasie odnowienia (KO).

Opis obszaru:

Kompleks mezofilnych lasów liściastych, torfowisk mszarnych i jezior eutroficznych. Dominują powierzchniowo lasy: buczyny żyzne i kwaśne, łągi jesionowe i olszowe, grądy subatlantyckie porastające falisty i pagórkowaty krajobraz moreny dennej. W licznych obniżeniach znajdują się oczka wodne i torfowiska mszarne. Torfowiska pokryte są zbiorowiskami z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*, rzadziej także mszarami wysokotorfowiskowymi. Flora i roślinność torfowisk jest zróżnicowana, od otwartych torfowisk mszarnych, po różne stadia sukcesji w kierunku brzezin bagiennych. Część mokradeł śródleśnych porastają łożowiska, zbiorowiska szuwarowe i pleustonowe, w tym też kozuchy walfii bezkorzeniowej i wątrobowca *Ricciocarpus natans*, na części znajdują się otwarte lustra wody. Obniżenia stanowią ważne miejsce lęgowe dla fauny płazów, w tym kumaka nizinnego. W obrębie ostoi znajdują się cztery większe jeziora eutroficzne z bardzo bogatą roślinnością wodną. Duże powierzchnie pokrywają zbiorowiska tzw. „lili wodnych”, wzdłuż brzegów wykształcone są szerokie pasy zróżnicowanych szuwarów, w wodach liczne gatunki roślin

zanurzonych rdestnic i wywłócznik kłosowy. Z jezior tych podawano przed wiekiem stanowiska kaldezji dziewięciornikowatej *Caldesia parnassifolia*.

Jakość i znaczenie:

Prawie połowę powierzchni (44,5%) obszaru zajmują dobrze zachowane siedliska przyrodnicze, o dobrych perspektywach ochrony, cechujące się bogactwem gatunkowym flory. Na drugiej takiej powierzchni występują siedliska potencjalne, na których w przypadku odpowiedniego dostosowanie składu i struktury drzewostanu możliwa jest regeneracja siedlisk przyrodniczych. Obszar ważny ponieważ poprawia reprezentatywność regionalnej zmienności siedlisk buczyn, w skali regionalnej skupiających się w kilku większych kompleksach leśnych. Lasy bukowe występują w mozaice z drobnopowierzchniowymi łąkami jesionowymi, co przypomina krajobraz Wzgórz Bukowych. Ważna jest obecność w obszarze dobrze wykształconych grądów subatlantyckich i torfowisk przejściowych, niedostatecznie reprezentowanych w sieci Natura 2000 w skali regionalnej, a ważnych ze względu na koncentrację występowania w tej części kraju. Jeziora eutroficzne i oczka wodne, które ze względu na rozpowszechnienie w kraju nie są zwykle traktowane jako ważny walor obszarów N2000, w tym wypadku wyróżniają się bardzo korzystnie zróżnicowaniem i bogactwem roślinności i flory.

Przedmioty ochrony:

- Siedliska przyrodnicze

Tab.17. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dzicy Las PLH320060 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia wydzieleń, w których zinventaryzowano siedlisko w obszarze na gruntach Nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	3150	Starorzecza i naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne	A	-	-
2.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	B	4	7,46
3.	9110	Kwaśne buczyny	B	3	3,27
4.	9130	Żyzne buczyny	B	191	862,29
5.	9160	Grądy subatlantyckie	B	5	27,51
6.	91D0*	Bory i lasy bagienne	C	8	9,66
7.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	B	-	-

* siedliska o znaczeniu priorytetowym

- Gatunki roślin i zwierząt

Tab.18. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dzicy Las PLH320060 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Informacje dotyczące stanowisk gatunków na gruntach Nadleśnictwa, w granicach SOO.
1	2	3
Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do Dyrektywy 92/43/EWG		
1084 Pachnica dębowa B	Gatunek związany ze starymi, dziuplastymi drzewami z obszernymi próchnowiskami	Informacja o 8 stanowiskach na gruntach N-ctwa w granicach SOO.
1088 Kozioróg dębosz C	Gatunek preferujący dobrze nasłonecznione, ponad 100-letnie drzewa rosnące pojedynczo lub w niewielkich skupiskach	Informacja o 4 stanowiskach na gruntach N-ctwa w granicach SOO.

Plan zadań ochronnych:

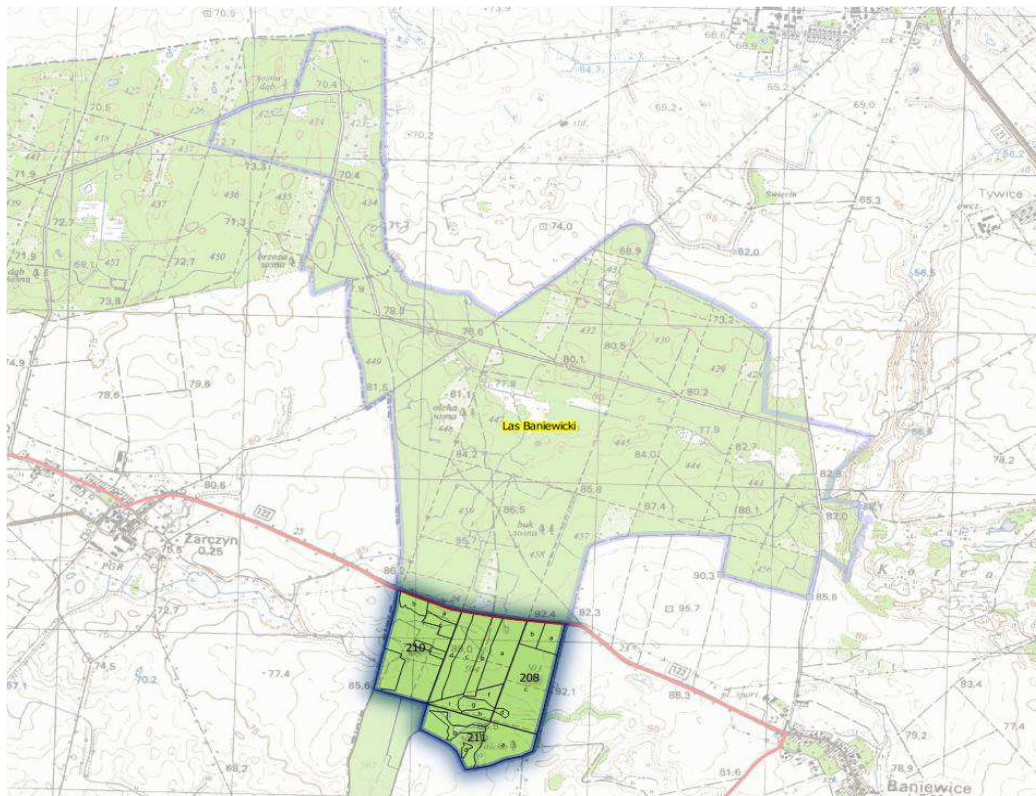
Obszar posiada plan zadań ochronnych ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dzicy Las PLH320060 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 7 maja 2014 r., poz. 1919).

- **Las Baniewicki PLH320064**

Obszar o powierzchni 611,54 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072). Dla tego typu obszaru można stosować pełną procedurę z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Wydaniem rozporządzenia Ministra Środowiska obszar ten formalnie stanie się Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk.

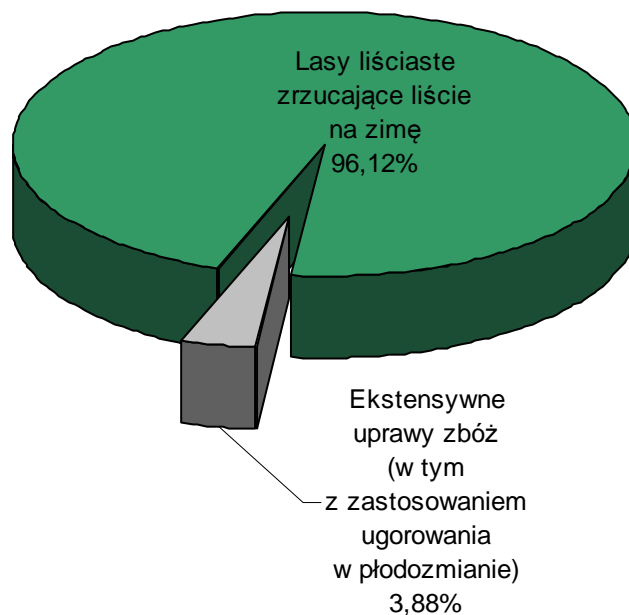
Tab.19. Zestawienie powierzchni Las Baniewicki PLH320064.

Las Baniewicki PLH320064	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Myślibórz	611,54	76,58	76,58	0,6
Oddział, pododdział	l-ctwo Grzybno: 208-211			

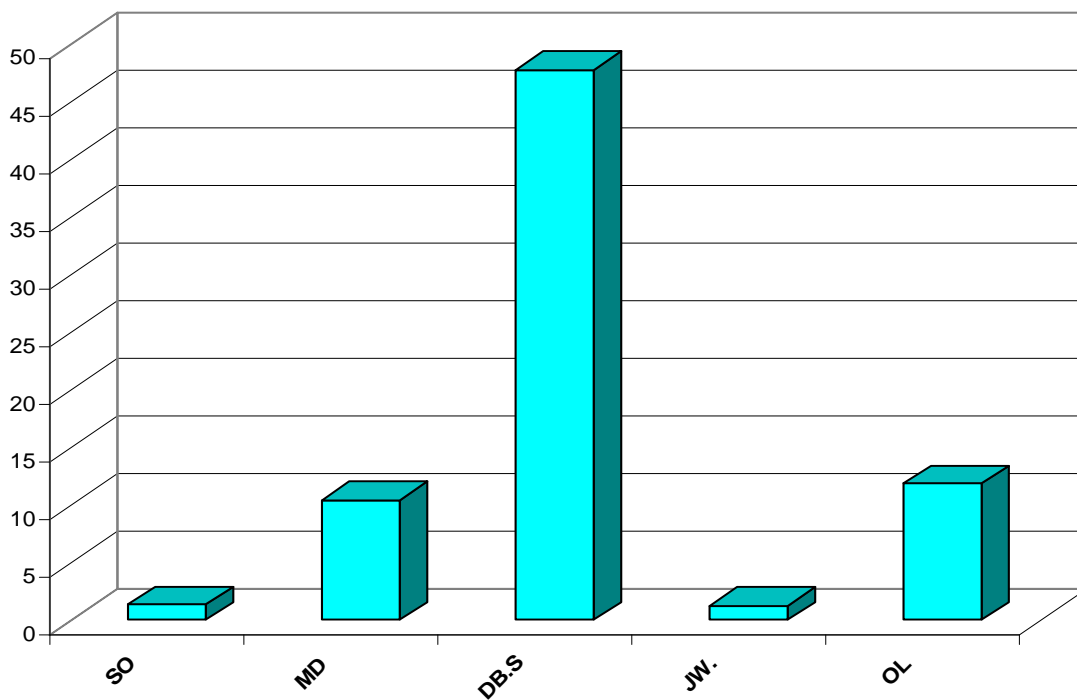
Rysunek 24. Położenie obszaru Las Baniewicki PLH320064 na tle N-ctwa Myślibórz.

Ogólna charakterystyka obszaru

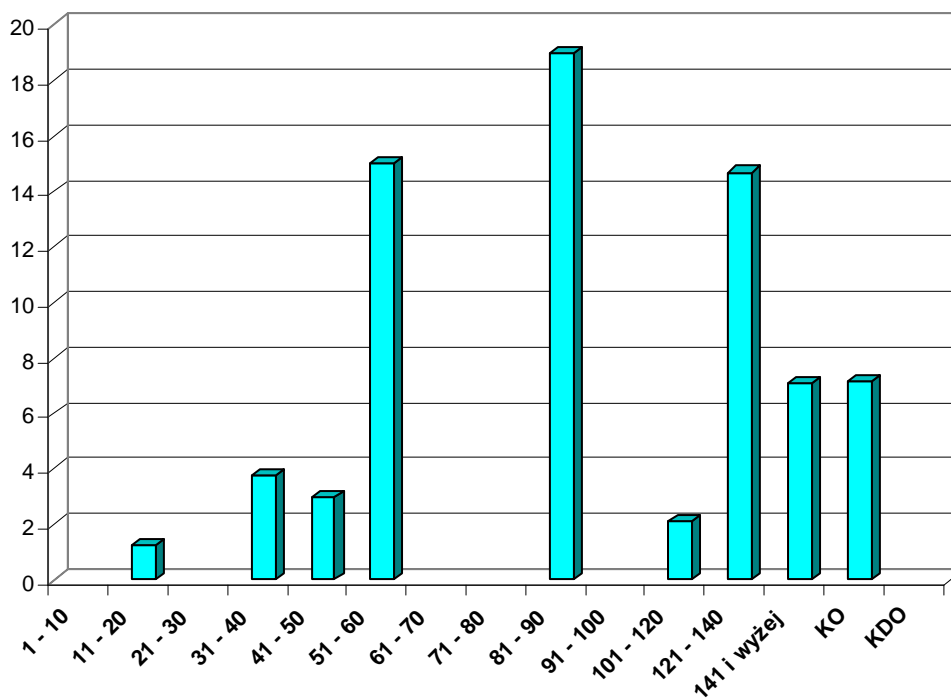
Rysunek 25. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Las Baniewicki PLH320064 (wg SDF).

Udział gatunków panujących:

Rysunek 26. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Las Baniewicki PLH320064.

Struktura wiekowa:

Rysunek 27. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Las Baniewicki PLH320064.

W drzewostanach w obszarze Las Baniewicki PLH320064 na gruntach Nadleśnictwa Myślibórz dominującym gatunkiem panującym jest dąb szypułkowy. Przeważają drzewostany w V klasie wieku (81 – 90 lat).

Opis obszaru:

Zwarty kompleks żyznych lasów liściastych o dość jednolitym charakterze grądowym. W lokalnych obniżeniach wykształcają się na niewielkich powierzchniach lasy łąkowe, w części północno-zachodniej występują powierzchnie trudniejsze do klasyfikacji syntaksonomicznej i do diagnozy siedliska, nawiązujące do kwaśnych dąbrów śródłądowych (prawdopodobnie jednak to wpływ zakwaszenia siedliska w związku z dawniej większym udziałem gatunków iglastych w drzewostanie).

Jakość i znaczenie:

Ponad 50% obszaru stanowią dobrze wykształcone siedliska żyznych lasów liściastych, w ogromnej większości łąkowych subatlantyckich – siedliska słabo reprezentowanego w dotychczas zatwierdzonej przez Komisję Europejską sieci Natura 2000. Lasy mają dobre perspektywy ochrony, cechują się bogactwem gatunkowym flory. Aż 107 ha stanowią siedliska wykształcone w sposób typowy (stan A). pozostała powierzchnia obszaru to podobne siedliska łąkowe, zdegradowane jednak hodowlą drzewostanów mieszanych z udziałem gatunków iglastych lub obcych geograficznie (dąb czerwony, topole kanadyjskie). Ekologizacja gospodarki leśnej przyczynia się jednak do sukcesywnej poprawy składu drzewostanów i z czasem należy tu raczej spodziewać się zwiększania arealu występowania siedlisk chronionych.

Obszar przyczynia się w znacznym stopniu do osiągnięcia reprezentatywności w sieci Natura 2000 dla siedliska łąkowych subatlantyckich, którego zasoby koncentrują się w województwie zachodniopomorskim.

Przedmioty ochrony:

- Siedliska przyrodnicze

Tab.20. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Las Baniewicki PLH320064 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia wydzieleń, w których zinventaryzowano siedlisko w obszarze na gruntach Nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	9160	Grądy subatlantyckie	B	-	-
2.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	-	-

- siedliska o znaczeniu priorytetowym

Plan zadań ochronnych:

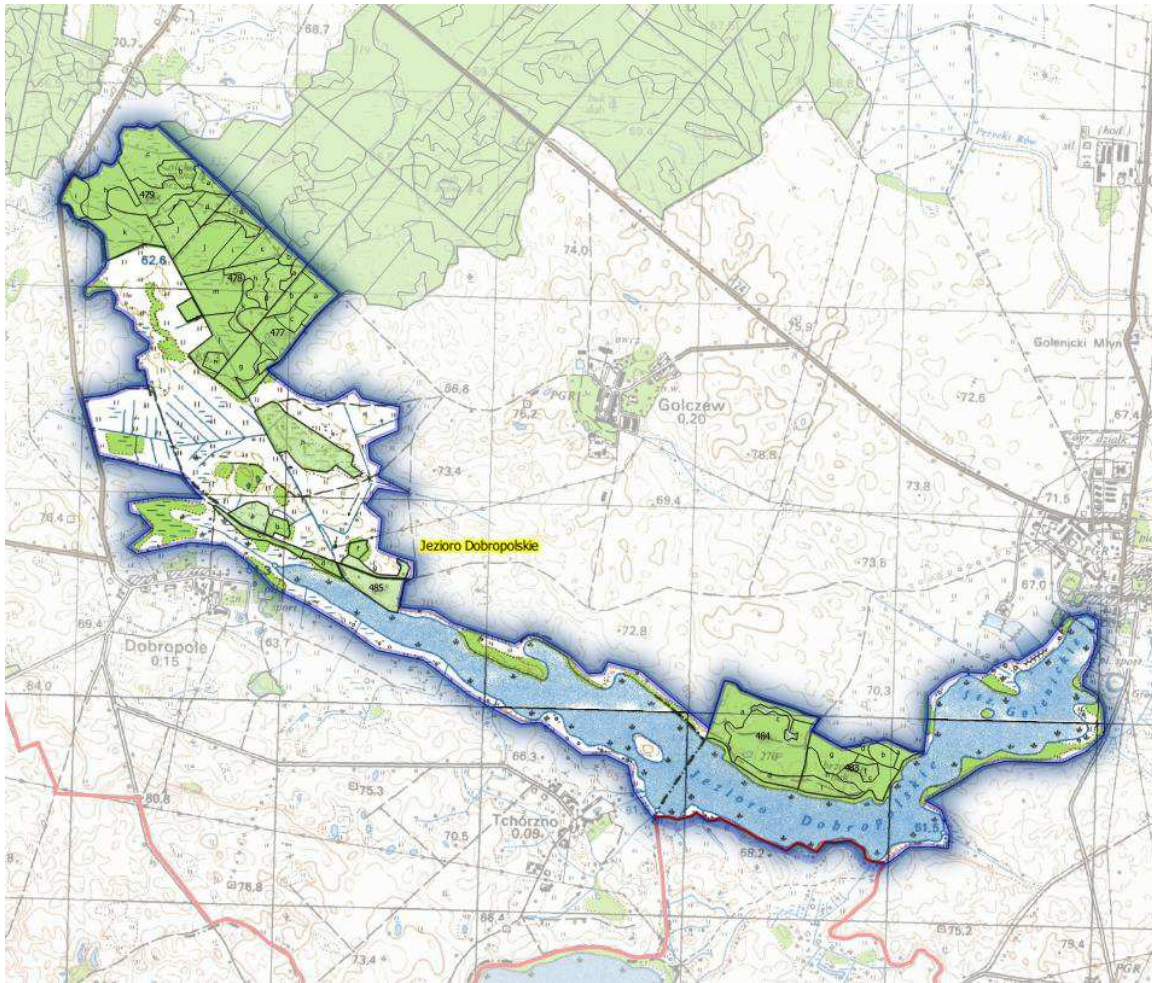
Na dzień 01.01.2016 r. obszar nie posiada planu zadań ochronnych.

- **Jezioro Dobropolskie PLH320070**

Obszar o powierzchni 397,87 ha. Obecnie obowiązującym aktem prawnym dotyczącym obszaru jest Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/69 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2014) 9072). Dla tego typu obszaru można stosować pełną procedurę z art. 6 Dyrektywy Siedliskowej. Wydaniem rozporządzenia Ministra Środowiska obszar ten formalnie stanie się Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk.

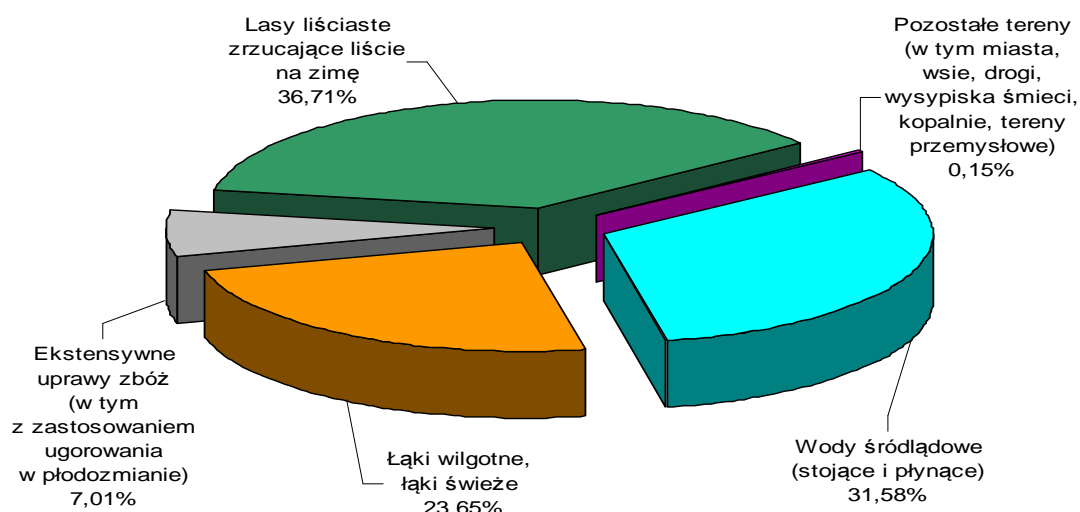
Tab.21. Zestawienie powierzchni Jezioro Dobropolskie PLH320070.

Jezioro Dobropolskie PLH320070	pow. obszaru [ha]	pow. w zasięgu terytorialnym [ha]	pow. nadleśnictwa [ha]	% powierzchni ogólnej Nadleśnictwa
Nadleśnictwo Myślibórz	397,87	397,87	121,67	0,9
Oddział, pododdział	l-ctwo Rów: 477-479; 483; 484; 485a-h			

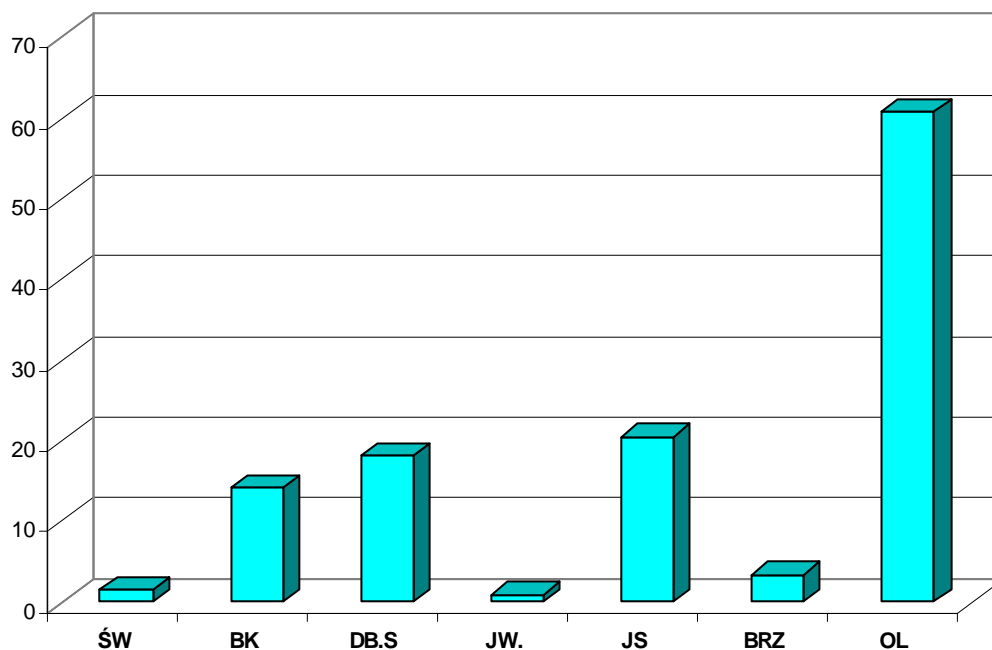
Rysunek 28. Położenie obszaru Jezioro Dobropolskie PLH320070 na tle N-ctwa Myślibórz

Ogólna charakterystyka obszaru

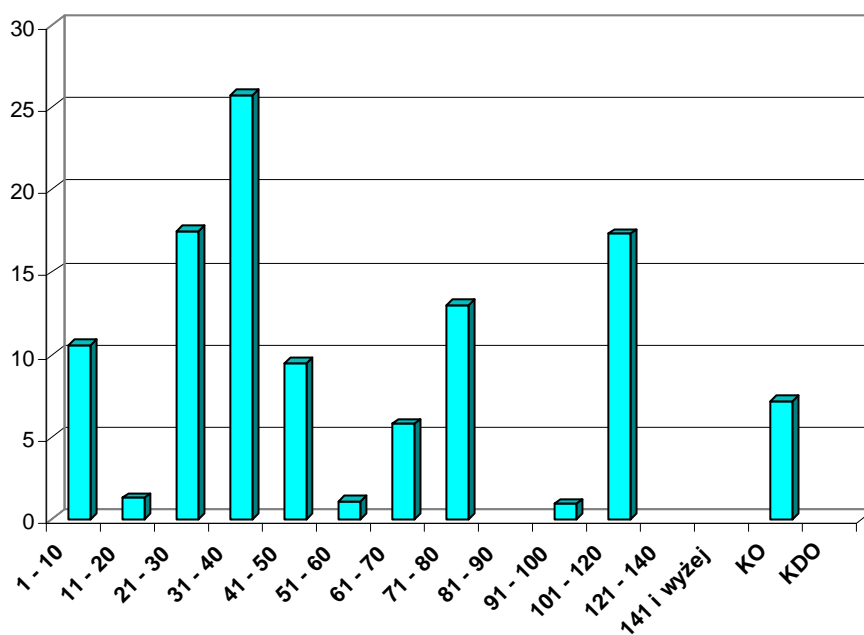
Rysunek 29. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Jezioro Dobropolskie PLH320070 (wg SDF).

Udział gatunków panujących:

Rysunek 30. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Jezioro Dobropole PLH320070.

Struktura wiekowa:

Rysunek 31. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Jezioro Dobropole PLH320070.

W drzewostanach w obszarze Jezioro Dobropole PLH320070 na gruntach Nadleśnictwa Myślibórz dominującym gatunkiem panującym jest olsza czarna. Przeważają drzewostany w II klasie wieku (31 – 40 lat).

Opis obszaru:

Misa jeziora Dobropolskiego wraz z kompleksem łąk i lasów, leży w południowej części województwa zachodniopomorskiego, na pograniczu powiatów: gryfińskiego i myśliborskiego oraz gmin: Trzcіńsko-Zdrój i Myślibórz. Obszar obejmuje jezioro wraz z przyległymi torfowiskami oraz otaczającymi je wilgotnymi łąkami, będące siedliskiem cennych gatunków flory i fauny. W jej granicach znajduje się część kompleksu leśnego Leśnictwa Rów Nadleśnictwa Myślibórz. Większość włączonych do ostoi lasów liściastych to łągi olszowo-jesionowe. Na terenach wyżej położonych znajdują się grądy i buczyny. Jezioro o charakterze degenerującego jeziora mezotroficznego zachowało płyty podwodnych łąk ramienic oraz jezierz. W bagiennej części nad jeziorami znajdują się osady gytii jeziornej. Duże powierzchnie zajmują płyty szuwarów, turzycowiska oraz wilgotne łąki. Na niewielkich wyniesieniach zachowały się fragmenty muraw kserotermicznych.

Jakość i znaczenie:

W obszarze odnotowano obecność 6 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. W granicach obszaru występują duże płyty łągów olszowo-jesionowych z dominacją jesionu, płat olszyn źródłiskowych zbliżonych do naturalnych oraz płyty dobrze zachowanego grądu powstałego spontanicznie. Dużą część obszaru zajmuje rynnowe jezioro twarowodne z zachowanymi łąkami ramienic.

Przedmioty ochrony:

- Siedliska przyrodnicze

Tab.22. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Jezioro Dobropolskie PLH320070 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)

Lp.	Kod przedmiotu ochrony	Nazwa przedmiotu ochrony	Ogólna ocena wg SDF	Liczba płatów siedliska w obszarze na gruntach Nadleśnictwa	Powierzchnia wydzieleń, w których zinventaryzowano siedlisko w obszarze na gruntach Nadleśnictwa
1	2	3	4	5	6
1.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic	B	-	-
2.	6510	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	C	-	-
3.	9130	Żyzne buczyny	B	-	-
4.	9160	Grądy subatlantyckie	B	-	-
5.	91E0*	Łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	B	9	25,90

* siedliska o znaczeniu priorytetowym

- Gatunki roślin i zwierząt

Tab.23. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Jezioro Dobropolskie PLH320070 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)

Kod i nazwa przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia ogólnego wg SDF	Analiza wymagań ekologicznych pod kątem istniejących i potencjalnych miejsc występowania	Informacje dotyczące stanowisk gatunków na gruntach Nadleśnictwa, w granicach SOO.
1	2	3
Gatunki objęte art. 4 Dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do Dyrektywy 92/43/EWG		
1188 Kumak nizinny B	Gatunek związany ze środowiskiem wodnym	Brak informacji o stanowiskach gatunku na gruntach N-ctwa w granicach SOO.

Plan zadań ochronnych:

Na dzień 01.01.2016 r. obszar nie posiada planu zadań ochronnych.

5. Pomniki przyrody istniejące.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie Nadleśnictwa Myślubórz znajduje się 6 pomników przyrody.

Tab.24. Wykaz istniejących pomników przyrody na gruntach N-ctwa Myślubórz (Wzór 5a.)

Lp.	Akt prawny	Dz. Urz.	Położenie		Gatunek	Obwód [cm]	Wys. [m]	Wiek	Uwagi
			oddz.	gmina leśnictwo					
1.	Uchwała Nr XIV/138/2007 RM w Myśluborzu z dnia 24.09.2007 r.	Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 122 z 2007 r., poz. 2309	432j	Myślubórz <i>Krusze</i>	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	380	26	300 lat	-
2.	Uchwała Nr XVII/137/2004 RG Kozielice z dnia 15.12.2004 r.	Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 3 z 2005 r., poz. 61	109bx	Kozielice <i>Piaseczno</i>	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	505	24	320 lat	-
3.	Uchwała Nr XXII/247/09 RG Banie z dnia 28.04.2009 r.	Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 52 z 2009 r., poz. 1331	112x	Banie <i>Piaseczno</i>	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i>	500	24	150 lat	-
4.	Uchwała Nr XXII/234/13 RG Kozielice z dnia 24.10.2013 r.	Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1176	93d	Kozielice <i>Przydarłów</i>	Wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i>	420	-	350 lat	-
5.			86f	Kozielice <i>Przydarłów</i>	Dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i>	480	-	350 lat	-

Lp.	Akt prawny	Dz. Urz.	Położenie		Gatunek	Obwód [cm]	Wys. [m]	Wiek	Uwagi
			oddz.	gmina leśnictwo					
6.			86f	Kozielice Przydarłów	Dąb bezszypułkowy Quercus petraea	410	-	350 lat	-

Rysunek 32. Pomnik przyrody – lipa drobnolistna w oddz. 112x (Fot. L. Antkowiak)

6. Użytki ekologiczne.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska

rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania⁸.

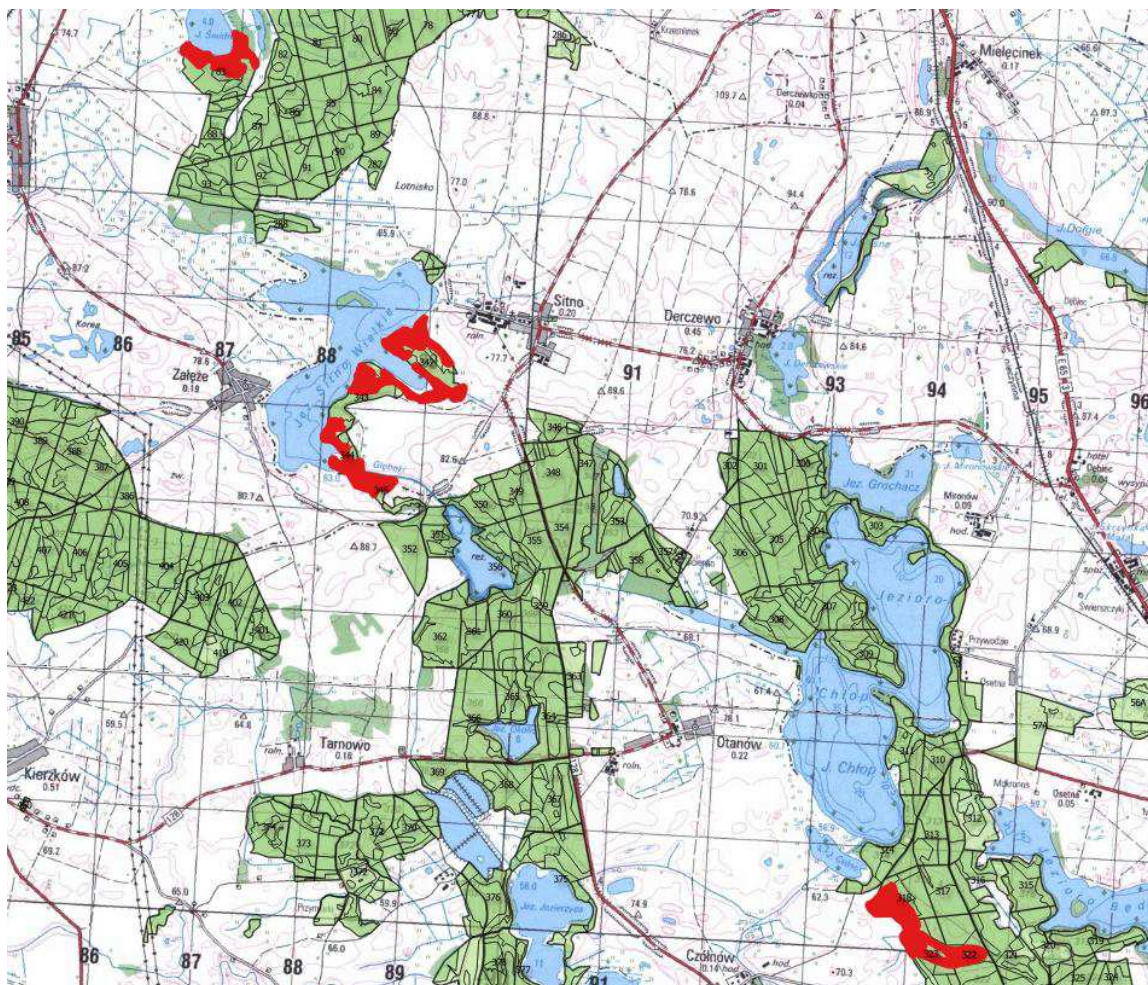
Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz znajdują się 3 użytki ekologiczne zajmujące powierzchnię 62,03 ha.

Tab.25. Wzór 7a. Wykaz istniejących użytków ekologicznych.

Lp.	Nr rej. wojew	Nr uchwały, data	Dz. Urz. Woj. poz.	Powierzchnia [ha]		Położenie		Nazwa i opis obiektu kategoria gruntu, walory przyrodnicze, zagrożenia, cel ochrony	Uwagi
				całk.	w zarząd. N - ctwa	oddz.	gmina, leśnictwo		
1.		Rozporządzenie Nr 13/98 Wojewody Szczecińskiego z 23. 10. 1998 r.*	Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego Nr 25 z 1998 r., poz. 298	11,49	11,49	83a	Kozielice <i>Przydartów</i>	„Jezioro Świdno” zachowanie ze względów estetycznych, naukowych, przyrodniczych i dydaktycznych cennego ekosystemu, zlokalizowanego na terenach podmokłych i bagiennych. Miejsce bytowania ptactwa wodno-blotnego.	-
2.		Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Gorzowskiego z 10. 12. 1998 r.*	Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 20 z 1998 r., poz. 268	19,63	19,63	318f, g; 322c; 323c	Myślibórz <i>Otanów</i>	Ochrona pozostałości różnorodnych ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.	-
3.		Rozporządzenie Nr 14 Wojewody Gorzowskiego z 10. 12. 1998 r.*	Dz. Urz. Woj. Gorzowskiego Nr 20 z 1998 r., poz. 268	30,91	30,91	342d, f, j, k, o, p; 343c, h; 344c, f; 345a, b	Myślibórz <i>Przydartów</i>	Ochrona pozostałości różnorodnych ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.	-
SUMA				62,03					

* Użytki istniejące, utrzymane na mocy Rozporządzenia Nr 2/99 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30 marca 1999 r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego wydanych przez Wojewodę Gorzowskiego, Wojewodę Koszalińskiego, Wojewodę Piłskiego, Wojewodę Słupskiego oraz Wojewodę Szczecińskiego obowiązujących na obszarze województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach Nr 7 z 1999 r., poz. 71).

⁸ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r., poz. 1651.)

Rysunek 33. Położenie użytków ekologicznych na gruntach N-ctwa Myślibórz.

7. Ochrona gatunkowa.

Ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów. Ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, w których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt, grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowania różnorodności gatunkowej i genetycznej⁹.

Listę gatunków podlegających ochronie zawierają: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 16.10.2014 r., poz. 1409), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 16.10.2014 r., poz. 1408) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 07.10.2014 r.,

⁹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r., poz. 1651)

poz.1348) na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r., poz. 1651).

Rysunek 34. Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia* (Fot. L. Antkowiak)

- **Ochrona gatunkowa grzybów i porostów.**

Określając listę gatunków grzybów i porostów chronionych, zagrożonych i rzadkich opierano się na: terenowych pracach urzędniowych (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2014), waloryzacjach przyrodniczych (waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego) Programie Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Myślibórz (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2006), waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa, materiałach otrzymanych od RDOŚ w Szczecinie (plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000).

Tab.26. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków grzybów w Nadleśnictwie Myślibórz.

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	SP	KZ
<u>Grzyby</u>				
1.	<i>Morchella esculenta</i>	Smardz jadalny	OC	
2.	<i>Phallus impudicus</i>	Sromotnik bezwstydnny		
3.	<i>Sparassis crispa</i>	Szmaciak gałęzisty		

Objaśnienia:

SP – status prawny

OS – ochrona ścisła

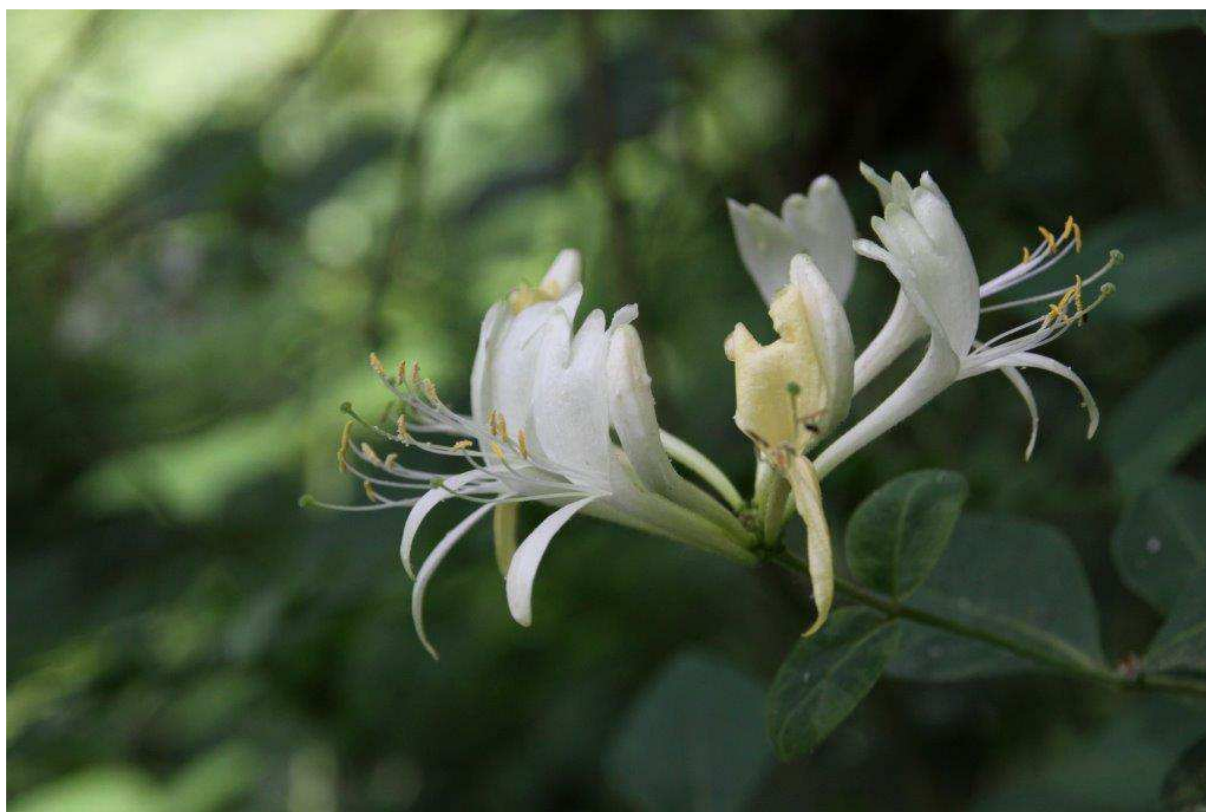
OC – ochrona częściowa

KZ – **Kategoria zagrożenia** – „Polska Czerwona Lista Grzybów Wielkoowocnikowych” (Wojewoda W., Ławrynowicz M. 2006):

R – rzadki

I – o nieokreślonym znaczeniu

- Ochrona gatunkowa roślin

Rysunek 35. Wiciokrzew pomorski *Lonicera periclymenum* (Fot. I. Antkowiak)

Określając listę gatunków roślin chronionych, zagrożonych i rzadkich opierano się na: terenowych pracach urzędniowych (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2014), waloryzacjach przyrodniczych (waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego), Programie Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Myślibórz (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2006), waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa, materiałach otrzymanych od wykonawcy planu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Tab.27. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin w Nadleśnictwie Myślibórz.

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ochr. gat.	PCKR	PL	PZ	Wlkp.	Torf.	RCdPZ
<i>Bryopsida - Mchy</i>									
1.	<i>Pleurozium Schreberi</i>	Rokietnik pospolity	OC						
2.	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	Brodawkowiec czysty	OC						
3.	<i>Sphagnum spp.</i>	Torfowiec	OC						
<i>Pteridophyta - Paprotniki</i>									
1.	<i>Dryopteris cristata</i>	Nerecznica grzebieniasta			V	V	E	R	T
2.	<i>Lycopodium clavatum</i>	Widłak goździsty	OC				R		T
3.	<i>Ophioglossum</i>	Nasięźrzał pospolity	OS		V	V	V		T

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ochr. gat.	PCKR	PL	PZ	Wkp.	Torf.	RCdPZ
	<i>vulgatum</i>								
Spermatophyta – Nasienne									
1.	<i>Actaea spicata</i>	Czerniec gronkowy				V	V		T
2.	<i>Andromeda polifolia</i>	Modrzewnica zwyczajna	OC			V	V	R	T
3.	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Orlik pospolity	OC			V	K		T
4.	<i>Asarum europaeum</i>	Kopytnik pospolity				V			T
5.	<i>Calla palustris</i>	Czermień błotna						R	T?
6.	<i>Carex atherodes</i>	Turzyca oścista		VU	V	V	E		T
7.	<i>Carex dioica</i>	Turzyca dwupienna	OC		V	E	E	R	T
8.	<i>Carex disticha</i>	Turzyca dwustronna				V	V		T
9.	<i>Carex lepidocarpa</i>	Turzyca łuszczkowata				V	V	R	T
10.	<i>Carex limosa</i>	Turzyca bagienna		LR	V	V	E	R	T
11.	<i>Centaurium erythraea</i>	Centuria zwyczajna	OC						T
12.	<i>Centaurium littorale</i>	Centuria nadbrzeżna	OS	VU	V	V		V	T
13.	<i>Chimaphila umbellata</i>	Pomocnik baldaszkowy	OC						T
14.	<i>Ceratophyllum submersum</i>	Rogatek krótkoszyjkowy				V	V		T
15.	<i>Circaea intermedia</i>	Czartawa pośrednia				K	K		T
16.	<i>Cladium mariscus</i>	Kłóć wiechowata	OS			R	R	R	T
17.	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	Storczyk krwisty	OC				V	R	T
18.	<i>Dactylorhiza maculata</i>	Storczyk plamisty	OC		V	V	V		T
19.	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Storczyk szerokolistny	OC				V	R	T
20.	<i>Drosera anglica</i>	Rosiczka długolistna	OS		E	V	V		T
21.	<i>Drosera rotundifolia</i>	Rosiczka okrągłolistna	OS		R	I	V		T
22.	<i>Eleocharis quinqueflora</i>	Ponikło skąpokwiatowe				V	V	R	T
23.	<i>Epipactis helleborine</i>	Kruszczyk szerokolistny	OC						T
24.	<i>Epipactis palustris</i>	Kruszczyk błotny	OS		V	V	V		T
25.	<i>Eriophorum gracile</i>	Wełnianka delikatna	OS	CR		E	E	V	T
26.	<i>Eriophorum latifolium</i>	Wełnianka szerokolistna				V	V	R	T
27.	<i>Eriophorum vaginatum</i>	Wełnianka pochwowata					V		T?
28.	<i>Galanthus nivalis</i>	Śnieżyczka przebiśnieg	OC			I	I		T
29.	<i>Gentianella uliginosa</i>	Goryczuszka błotna	OS		E	E	V		T
30.	<i>Gymnadenia conopsea</i>	Gółka długoostrogowa	OS			E	E		T
31.	<i>Helichrysum arenarium</i>	Kocanki piaskowe	OC						T?
32.	<i>Hypochoeris maculata</i>	Prosiencznik plamisty				V	V		T
33.	<i>Inula salicina</i>	Oman wierzbolistny				V	V		T
34.	<i>Lathyrus palustris</i>	Groszek błotny	OC		V	V	V	R	T
35.	<i>Liparis loeselii</i>	Lipiennik Loesela	OS	VU	E	E	E		T

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Ochr. gat.	PCKR	PL	PZ	Wkp.	Torf.	RCdPZ
36.	<i>Listera ovata</i>	Listera jajowata	OC				V		T
37.	<i>Lonicera periclymenum</i>	Wiciokrzew pomorski	OC				V		T
38.	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Bobrek trójlistkowy	OC						T?
39.	<i>Moneses uniflora</i>	Gruszczyk jednokwiatowy	OC			V	V		T
40.	<i>Neottia nidus-avis</i>	Gnieźnik leśny	OC			V	E		T
41.	<i>Nymphaea alba</i>	Grzybienie białe	OC						T
42.	<i>Ononis spinosa</i>	Wilżyna ciernista	OC						T
43.	<i>Orchis militaris</i>	Storczyk kukawka	OS	VU	V	E	V		T
44.	<i>Orchis purpurea</i>	Storczyk purpurowy	OS	VU	V	E			T
45.	<i>Oxycoccus palustris</i>	Żurawina błotna					V		T
46.	<i>Pinguicula vulgaris</i>	Tłustosz pospolity	OS		V	E	E	V	T
47.	<i>Platanthera bifolia</i>	Podkolan biały	OC			V	V		T
48.	<i>Potamogeton friesii</i>	Rdestnica szczeciolistna				V	V		T
49.	<i>Potamogeton obtusifolius</i>	Rdestnica stępona				V	V		T
50.	<i>Pyrola chlorantha</i>	Gruszczyk zielonawa	OC				V		T
51.	<i>Pyrola minor</i>	Gruszczyk mniejsza	OC						T
52.	<i>Rhynchospora alba</i>	Przygiełka biała				V	E	R	T
53.	<i>Scheuchzeria palustris</i>	Bagnica torfowa	OS		E	V	E	V	T
54.	<i>Schoenus nigricans</i>	Marzyca czarniawa	OS	VU	V	E	E	E	T
55.	<i>Sparganium minimum</i>	Jeżogłówka najmniejsza				V	V	R	T
56.	<i>Taxus baccata</i>	Cis pospolity	OC	VU		R	R		T
57.	<i>Teucrium scordium</i>	Ożanka czosnkowa			V	V	V	R	T
58.	<i>Utricularia intermedia</i>	Pływacz średni	OS		V	V	E	V	T
59.	<i>Utricularia minor</i>	Pływacz drobny	OS		V	V	V	R	T
60.	<i>Utricularia vulgaris</i>	Pływacz zwyczajny							T
61.	<i>Wolffia arrhiza</i>	Wolfia bezkorzeniowa				V	V		T

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

PCKR – Polska Czerwona Księga Roślin (Zarzycki K., Kaźmierczakowa R. 2001)

Ex – gatunki wymarłe i zaginione; Ew – gatunki wymarłe w naturze; CR – krytycznie zagrożone; En – zagrożone; VU – narażone; LR – gatunki niskiego ryzyka; DD – stopień zagrożenia trudny do określenia z braku danych;

PL – Czerwona lista roślin i grzybów Polski (Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szelaż Z. 2006)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione, przypuszczalnie wymarłe; EW – gatunki wymarłe na stanowiskach naturalnych, istniejące w uprawie; E – gatunki wymierające, krytycznie zagrożone; V – gatunki narażone; R – gatunki rzadkie; I – gatunki o nieokreślonej kategorii zagrożenia

PZ – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Pomorza Zachodniego (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); E – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); V – gatunki narażone; R – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznany

Wlkp. – Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Wielkopolski (Żukowski, Jackowiak 1995)

Ex – gatunki wymarłe, zaginione (prawdopodobnie wymarłe); E – gatunki wymierające (bezpośrednio zagrożone wymarciem); V – gatunki narażone, R – gatunki rzadkie i przez to potencjalnie zagrożone; I – gatunki o nieokreślonym zagrożeniu; K – gatunki o zagrożeniu niedostatecznie poznany

Torf – Zagrożone Gatunki Flory Torfowisk (Jasnowska J., Jasnowski M. 1977)

Ex – wymarłe; E – gatunki ginące; V – gatunki silnie zagrożone; R – gatunki zagrożone

RCdPZ – „Rośliny cenne dla Pomorza Zachodniego (w granicach województwa zachodniopomorskiego)” (Kujawa – Pawlaczyk J. 2001)

T – gatunki wymarłe, wymierające, narażone, potencjalnie zagrożone i rzadkie, których stanowiska powinny zostać objęte kartowaniem podczas prac terenowych (inventaryzacji i waloryzacji przyrodniczych); T? – gatunki lokalnie rzadkie i zagrożone, które powinny zostać objęte kartowaniem podczas prac terenowych o ile na danym terenie (gmina) znajduje się mniej niż 20 stanowisk danego gatunku

Gatunki, dla których w tabeli nie określono kategorii zagrożenia występują na innych listach gatunków zagrożonych: Rzadkie i zagrożone gatunki flory polskiej (Jasiewicz 1981); RoteListe der gefährdeten Hoheren Pflanzen Mecklenburg-Vorpommerns (Fukarek F., eds. 1991); Rote Liste Farn- und Blütenpflanzen im Land Brandenburg (Benkert D.; Klemm G., eds. 1993).

Szczegółowa lokalizacja oraz źródło informacji zinwentaryzowanych gatunków grzybów i roślin zamieszczono w wykazie stanowiącym osobny tom.

• Ochrona gatunkowa zwierząt

Określając listę gatunków zwierząt (bezkęgowców i kręgowców) chronionych, zagrożonych i rzadkich opierano się na: terenowych pracach urzędniowych (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2014), waloryzacjach przyrodniczych (waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego), Programie Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Myślibórz (BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2006), waloryzacji przyrodniczej Nadleśnictwa, materiałach otrzymanych od RDOŚ w Szczecinie (plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000).

Tab.28. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt (bezkęgowców i kręgowców) w Nadleśnictwie Myślibórz.

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Uwagi	Status ochronny	Cz	PI	Gat. NAT
Pijawki							
1.	<i>Hirudo medicinalis</i>	Pijawka lekarska		OC		VU	
Mięczaki							
1.	<i>Anodonta cynea</i>	Szczeżuja wielka		OC		EN	
2.	<i>Vertigo angustior</i>	Poczwarówka zwężona		OS		EN	TAK
3.	<i>Vertigo moulinsiana</i>	Poczwarówka jajowata		OS		CR	TAK
Owady							
1.	<i>Bombus lapidarius</i>	Trzmiel kamiennik		OC			
2.	<i>Bombus terrestris</i>	Trzmiel ziemny		OC			

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Uwagi	Status ochronny	Cz	Pl	Gat. NAT
3.	<i>Carabus coriaceus</i>	Biegacz skórzasty		OC			
4.	<i>Cerambyx cerdo</i>	Kozioróg dębosz		OS			TAK
5.	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Zalotka większa		OS			TAK
6.	<i>Osmoderma eremita</i>	Pachnica dębowa		OS			TAK
Płazy							
1.	<i>Bombina bombina</i>	Kumak nizinny		OS			TAK
2.	<i>Hyla arborea</i>	Rzekotka drzewna		OS			
3.	<i>Bufo bufo</i>	Ropucha szara		OC			
4.	<i>Bufo calamita</i>	Ropucha paskówka		OS			
5.	<i>Bufo viridis</i>	Ropucha zielona		OS			
6.	<i>Pelobates fuscus</i>	Grzebiuszka ziemna		OS			
7.	<i>Triturus cristatus</i>	Traszka grzebieniasta		OS			TAK
8.	<i>Triturus vulgaris</i>	Traszka zwyczajna		OC			
9.	<i>Rana arvalis</i>	Żaba moczarowa		OS			
10.	<i>Rana dalmatina</i>	Żaba zwinka		OS			
11.	<i>Rana esculenta</i>	Żaba wodna		OC			
12.	<i>Rana lessonae</i>	Żaba jeziorkowa		OC			
13.	<i>Rana ridibunda</i>	Żaba śmieszka		OC			
14.	<i>Rana temporaria</i>	Żaba trawna		OC			
Gady							
1.	<i>Anguis fragilis</i>	Padalec zwyczajny		OC			
2.	<i>Lacerta agilis</i>	Jaszczurka zwinka		OC			
3.	<i>Lacerta vivipara</i>	Jaszczurka żyworodna		OC			
4.	<i>Natrix natrix</i>	Zaskroniec zwyczajny		OC			
5.	<i>Vipera berus</i>	Żmija zygzakowata		OC			
Ptaki							
1.	<i>Accipiter gentilis</i>	Jastrząb gołębiarz		OS			
2.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Trzciniak		OS			
3.	<i>Acrocephalus palustris</i>	Łozówka		OS			
4.	<i>Alcedo atthis</i>	Zimorodek		OS			TAK
5.	<i>Anas clypeata</i>	Płaskonos		OS			TAK
6.	<i>Anas strepera</i>	Krakwa		OS			TAK
7.	<i>Anser anser</i>	Gęgawa					TAK
8.	<i>Anthus trivialis</i>	Świergotek drzewny		OS			
9.	<i>Aquila pomarina</i>	Orlik krzykliwy		OS			TAK
10.	<i>Asio flameus</i>	Uszatka błotna		OS			TAK
11.	<i>Aythya ferina</i>	Głowienka					TAK
12.	<i>Aythya fuligula</i>	Czernica					TAK
13.	<i>Aythya nyroca</i>	Podgorzałka		OS			TAK
14.	<i>Botaurus stellaris</i>	Bąk		OS			TAK
15.	<i>Bucephala clangula</i>	Gągoł		OS			TAK
16.	<i>Buteo buteo</i>	Myszołów		OS			
17.	<i>Charadrius dubius</i>	Sieweczka rzeczna		OS			TAK
18.	<i>Ciconia ciconia</i>	Bocian biały		OS			TAK
19.	<i>Ciconia nigra</i>	Bocian czarny		OS			TAK
20.	<i>Circus aeruginosus</i>	Błotniak stawowy		OS			TAK
21.	<i>Coturnix coturnix</i>	Przepiórka		OS			
22.	<i>Crex crex</i>	Derkacz		OS			TAK
23.	<i>Cygnus olor</i>	Łabędź niemy		OS			TAK
24.	<i>Dryocopus martius</i>	Dzięcioł czarny		OS			TAK
25.	<i>Egretta garzetta</i>	Czapla nadobna		OS			
26.	<i>Emberiza citrinella</i>	Trznadel		OS			
27.	<i>Ficedula albicollis</i>	Muchołówka białoszyja		OS			TAK
28.	<i>Fringilla coelebs</i>	Zięba		OS			
29.	<i>Gallinago gallinago</i>	Kszyk		OS			TAK

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska	Uwagi	Status ochronny	Cz	Pl	Gat. NAT
30.	<i>Gallinula chloropus</i>	Kokoszka wodna		OS			TAK
31.	<i>Grus grus</i>	Żuraw		OS			TAK
32.	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Bielik		OS			TAK
33.	<i>Lanius collurio</i>	Gąsiorek		OS			TAK
34.	<i>Locustella luscinioides</i>	Brzęczka		OS			TAK
35.	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna		OS			TAK
36.	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda		OS			TAK
37.	<i>Panurus biarmicus</i>	Wąsatka		OS			TAK
38.	<i>Pernis apivorus</i>	Trzmielojad		OS			TAK
39.	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Kormoran		OC			TAK
40.	<i>Podiceps cristatus</i>	Perkoz dwuczuby		OS			TAK
41.	<i>Podiceps grisegena</i>	Perkoz rdzawoszyi		OS			TAK
42.	<i>Podiceps nigricollis</i>	Perkoz zausznik		OS			TAK
43.	<i>Rallus aquaticus</i>	Wodnik		OS			TAK
44.	<i>Remiz pendulinus</i>	Remiz		OS			TAK
45.	<i>Scolopax rusticola</i>	Słonka					TAK
46.	<i>Sterna hirundo</i>	Rybitwa rzeczna		OS			TAK
47.	<i>Strix aluco</i>	Puszczyk		OS			
48.	<i>Sylvia curruca</i>	Piegiża		OS			
49.	<i>Tringa ochropus</i>	Samotnik		OS			TAK
50.	<i>Tyto alba</i>	Płomykówka		OS			
51.	<i>Vanellus vanellus</i>	Czajka		OS			TAK
Ssaki							
1.	<i>Castor fiber</i>	Bóbr		OC			TAK
2.	<i>Erinaceus europaeus</i>	Jeż zachodni		OC			
3.	<i>Glis glis</i>	Popielica		OC			
4.	<i>Lutra lutra</i>	Wydra		OC			TAK
5.	<i>Neomys anomalus</i>	Rzęsorek mniejszy		OC			
6.	<i>Sciurus vulgaris</i>	Wiewiórka		OC			

Objaśnienia:

OS – ochrona ścisła

OC – ochrona częściowa

Kategorie zagrożeń w:

„Polska Czerwona Lista Zwierząt” (Cz):

- EX – wymarłe
- CR – krytycznie zagrożone
- EN – silnie zagrożone
- VU – umiarkowanie zagrożone
- NT – bliskie zagrożenia
- LC – najmniejszej troski
- DD – o statusie słabo rozpoznanym

„Polska Czerwona Księga Zwierząt” (PL):

- ExP – gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe
- CR – gatunki skrajnie zagrożone
- EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone
- VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie
- NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia
- LC – gatunki najmniejszej troski

Gat. Nat. – gatunki zwierząt wymagające ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000 (TAK)

Szczegółowa lokalizacja oraz źródło informacji zinwentaryzowanych gatunków zwierząt zamieszczona jest w wykazie stanowiącym osobny tom.

Rysunek 36. Łozówka *Acrocephalus palustris* (Fot. L. Antkowiak)

- **Ochrona strefowa**

W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunków lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.¹⁰

Ostoje, miejsca rozrodu i regularnego przebywania niektórych gatunków zwierząt podlegają ochronie zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (DZ.U., poz.1348 z 7 października 2014 r.).

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz wyznaczono łącznie 12 stref ochrony, w tym:

- 8 stref ochrony bielika,
- 2 strefy ochrony bociana czarnego,
- 1 strefę ochrony kani rudej,
- 1 strefę ochrony orlika krzykliwego.

7 stref ustanowiono decyzją nr 34/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 15 września 2014 r. Znak sprawy: WOPN-OG.6442.43.2014.MS.ASD.

3 strefy ustanowiono decyzją nr 17/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 19 października 2012 r. Znak sprawy: WOPN.6442.8.2012.MK.AR.

¹⁰ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r., poz. 1651)

1 strefę ustanowiono decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 23 czerwca 2015 r. Znak sprawy: WOPN-OG.6442.40.2015.MKP.

1 strefę ustanowiono decyzją Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 23 czerwca 2015 r. Znak sprawy: WOPN-OG.6442.38.2015.MKP.

Powierzchnię stref przedstawia poniższa tabela:

Tab.29. Powierzchnia stref ochrony zwierząt w Nadleśnictwie Myślibórz.

Zestawienie powierzchni stref ochrony w Nadleśnictwie Myślibórz				
Nadleśnictwo Myślibórz	Strefa całoroczna (ha)	110,73	Strefa okresowa (ha)	467,83
	Łącznie (ha) – 578,56			

Szczegółowa lokalizacja stref ochrony zwierząt zamieszczona jest w wykazie stanowiącym osobny tom.

II. Ustawa o lasach.

Podstawowym aktem prawnym dotyczącym prowadzenia gospodarki leśnej jest Ustawa z 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r., poz.1153 ze zm.). Zawarte są w niej zamierzenia w zakresie zrównoważonej gospodarki leśnej oraz zobowiązania międzynarodowe Polski, zwłaszcza dotyczące zasad ochrony lasu (konferencje ministerialne poświęcone ochronie lasów w Europie: Strasburg 1990 i Helsinki 1993). Zgodnie z ustawą, w Polsce prowadzi się trwale zrównoważoną gospodarkę leśną z uwzględnieniem następujących celów:

- zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą,
- ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
- ochrony gleb,
- ochrony wód,
- produkcji drewna na zasadzie racjonalnej gospodarki oraz ubocznego użytkowania lasu.

W Nadleśnictwie Myślibórz poza ogólnie stosowaną ochroną środowiska przyrodniczego ustanowiono:

1. Gospodarstwo specjalne.
2. Lasy ochronne.

1. Gospodarstwo specjalne.

Zgodnie z § 82 Instrukcji Urządzania Lasu i ustaleniami Komisji Założeń Planu, do gospodarstwa specjalnego zaliczono lasy, które pełnią wyjątkowe funkcje pozaprodukcyjne. Są to

często drzewostany wyłączone z użytkowania rębego, a wykonywane zabiegi uzależnione są wyłącznie potrzebami przyrodniczymi.

Do gospodarstwa specjalnego (S) zgodnie z Protokołem z KZP oraz § 82 IUL zaliczono :

- lasy na siedlisku BMb, LMb, Ol3, OlJ,
- drzewostany wyznaczone jako ekosystemy referencyjne,
- lasy na siedliskach przyrodniczych w stanie zachowania A,
- lasy w zasięgu całorocznej strefy ochrony konserwatorskiej zwierząt chronionych,
- rezerwy,
- wyłączone drzewostany nasienne

Kategorie te często nakładają się na siebie i powierzchnia jest zaliczona ze względu na główny czynnik.

Tab.30. Gospodarstwo specjalne.

Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	
Nadleśnictwo Myślibórz	
ha	%
772,44	6,5

2. Lasy ochronne

Ze względu na pełnienie wielu funkcji pozaprodukcyjnych, część lasów Nadleśnictwa Myślibórz zaliczono do lasów ochronnych. Gospodarka w nich podlega pewnym ograniczeniom. Większość lasów ochronnych tworzy gospodarstwo lasów ochronnych, niewielką część zaliczono do gospodarstwa specjalnego zgodnie z § 82 Instrukcji urządzania lasu (2012).

Tab.31. Lasy ochronne.

Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona lasów ochronnych	
Nadleśnictwo Myślibórz	
ha	%
6186,01	52,4

III. Inne formy ochrony przyrody.

1. Obszar węzłowy i korytarze ekologiczne

Składnikiem europejskiej sieci ekologicznej ECONET, opracowanej w ramach europejskiego programu Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody IUCN, jest krajowa sieć ekologiczna ECONET-PL. Sieć tworzona jest w celu zintegrowania obszarów chronionych istniejących w poszczególnych krajach europejskich i obszarów przewidzianych do ochrony, zgodnie z ustanowionymi kryteriami i standardami.

Obszary węzłowe stanowią tereny o złożonej, mozaikowej strukturze krajobrazowej z występującymi obok siebie różnymi ekosystemami. Cechuje je dominacja zbiorowisk naturalnych lub prawie naturalnych, a także obecność ugrupowań związanych z nimi szeregami ekologicznymi bądź sukcesyjnymi. W ich skład wchodzi roślinność z licznymi stanowiskami gatunków prawnie

chronionych oraz rzadkich regionalnie. Obiekty te posiadają wysokie walory wizualne, na przykład związane z obecnością wód, panoram i osi widokowych. Wyodrębnione obiekty węzłowe przeważnie są otoczone przestrzenią mocno przeobrażoną – obszarami rolniczymi.

Rysunek 37. Mapa krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA¹¹.

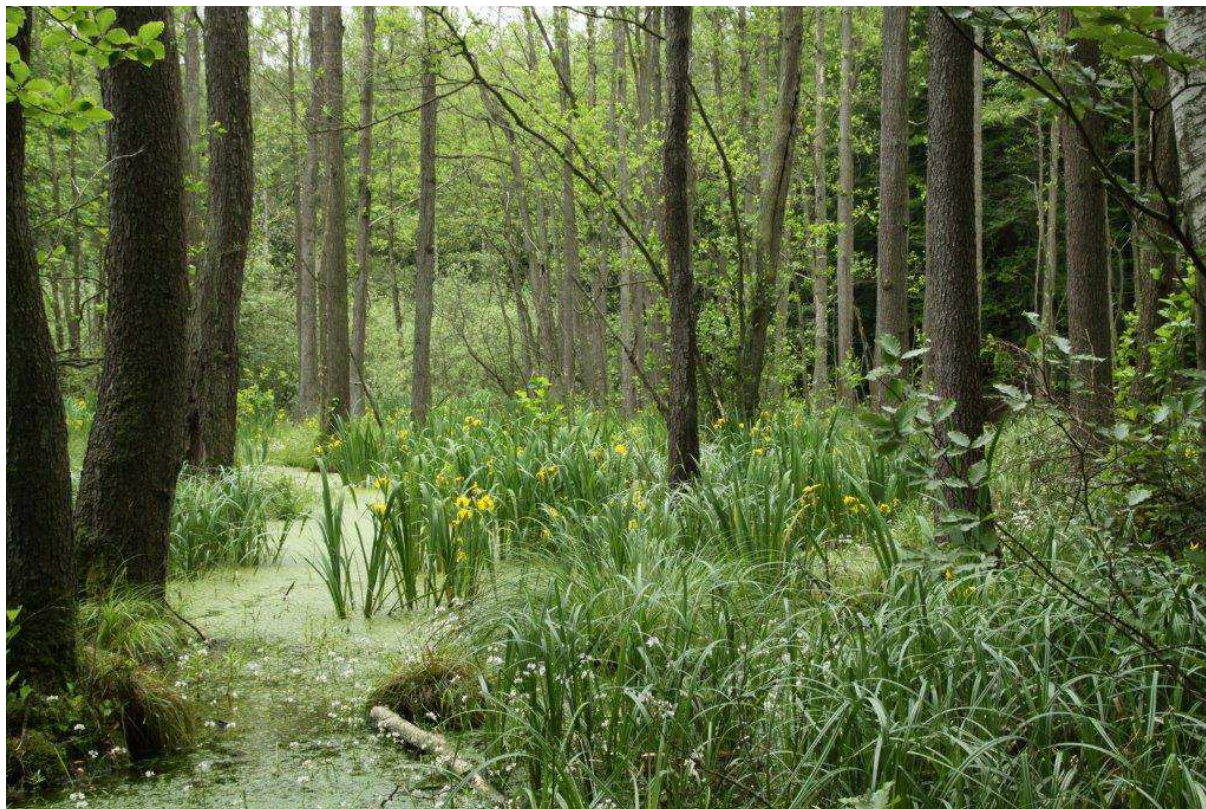
W ramach ECONET - PL w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wyróżniono obszar węzłowy o znaczeniu krajowym 2K – obszar Barlinecki. Obejmuje on Puszcę Barlinecką i poprzez dolinę Płoni wiąże Pojezierze Myśliborskie i Równinę Gorzowską z jeziorami Płoń, Miedwie, Dąbie i dalej z obszarem węzłowym 1M – „Dolnej Odry”.

Według prof. Jędrzejowskiego, przez teren Nadleśnictwa przechodzą dwa korytarze ekologiczne:

- „Dolina Odry Północny” KPN-18A;
- „Pojezierze Myśliborskie” KPN-18C.

¹¹ Liro A. (red.) 1998. *Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA*. Fundacja IUCN. Warszawa

C. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

Rysunek 38. Oddz. 112g leśnictwo Piaseczno (Fot. L. Antkowiak)

1. Rzeźba terenu¹².

Obszar Nadleśnictwa charakteryzują trzy typy reliefu:

- teren nizinny równy o deniwelacjach nie przekraczających 5 m;
- teren nizinny falisty, którego deniwelacje nie przekraczają 10 – 15 m i stoki wzniesień mają małe nachylenia (do 5%);
- teren nizinny pagórkowaty, którego wyniosłości tworzą wały, pagórki i garby o wysokości względnej nie przekraczającej 25 m i nachyleniu stoków 6° – 30°.

Wysokość bezwzględna najniższego punktu wynosi 45,9 m n.p.m. znajduje się nad Jeziorem Długie, a wysokość bezwzględna najwyższego punktu wynosi 106,8 m n.p.m. i leży w okolicy miejscowości Przydarłów.

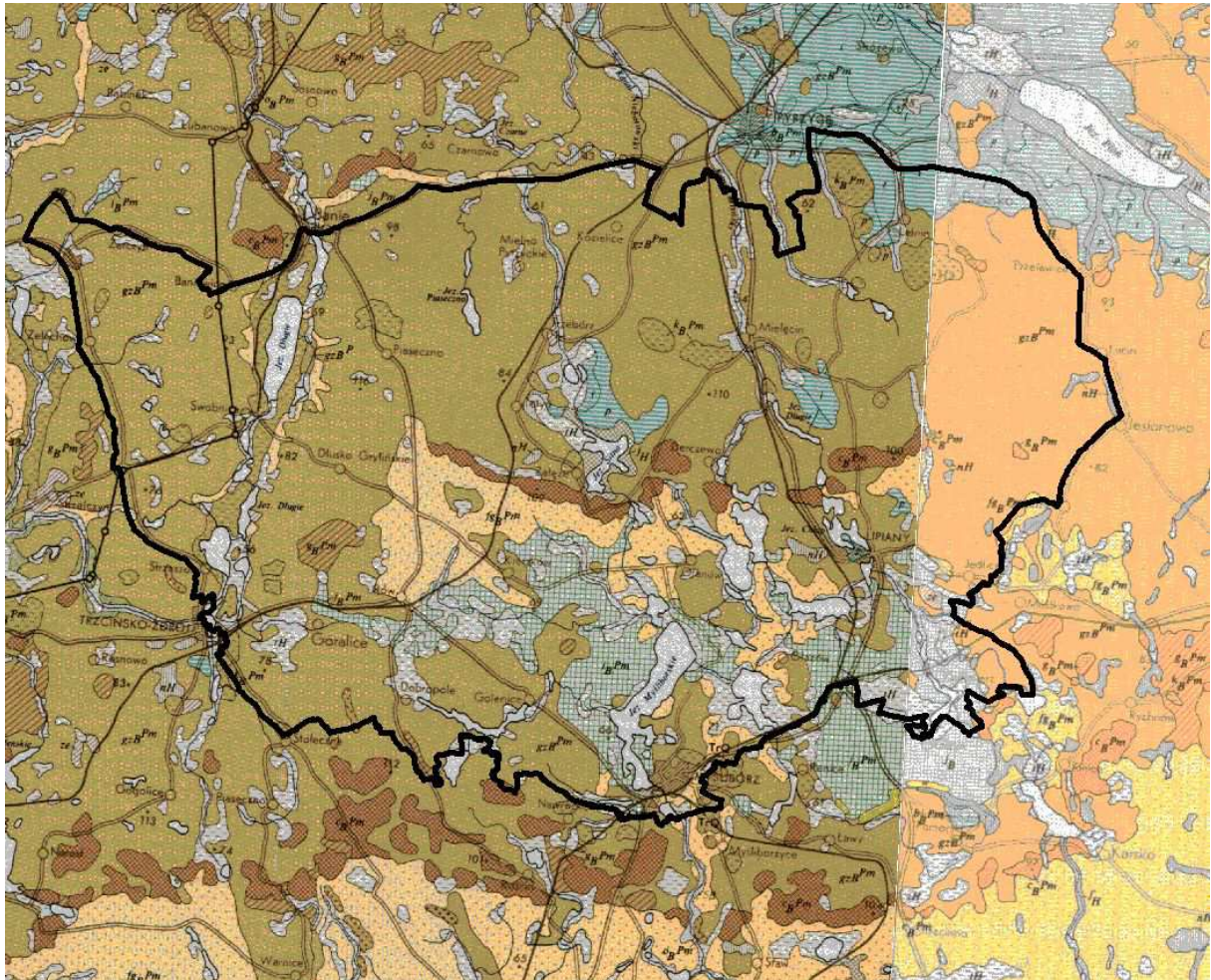
2. Budowa geologiczna¹³.

Utwory geologiczne występujące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa to przede wszystkim utwory czwartorzędowe. Starsze, plejstoceny, pochodzą z zasypania glacialnego, młodsze,

¹² Elaborat Glebowo-Siedliskowy Nadleśnictwa Myślibórz 2004 r.

¹³ J.w.

plejstoceno-holoceno, są osadami jeziornymi. Najmłodsze utwory – holoceno, są osadami akumulacji biologicznej i jeziornej.

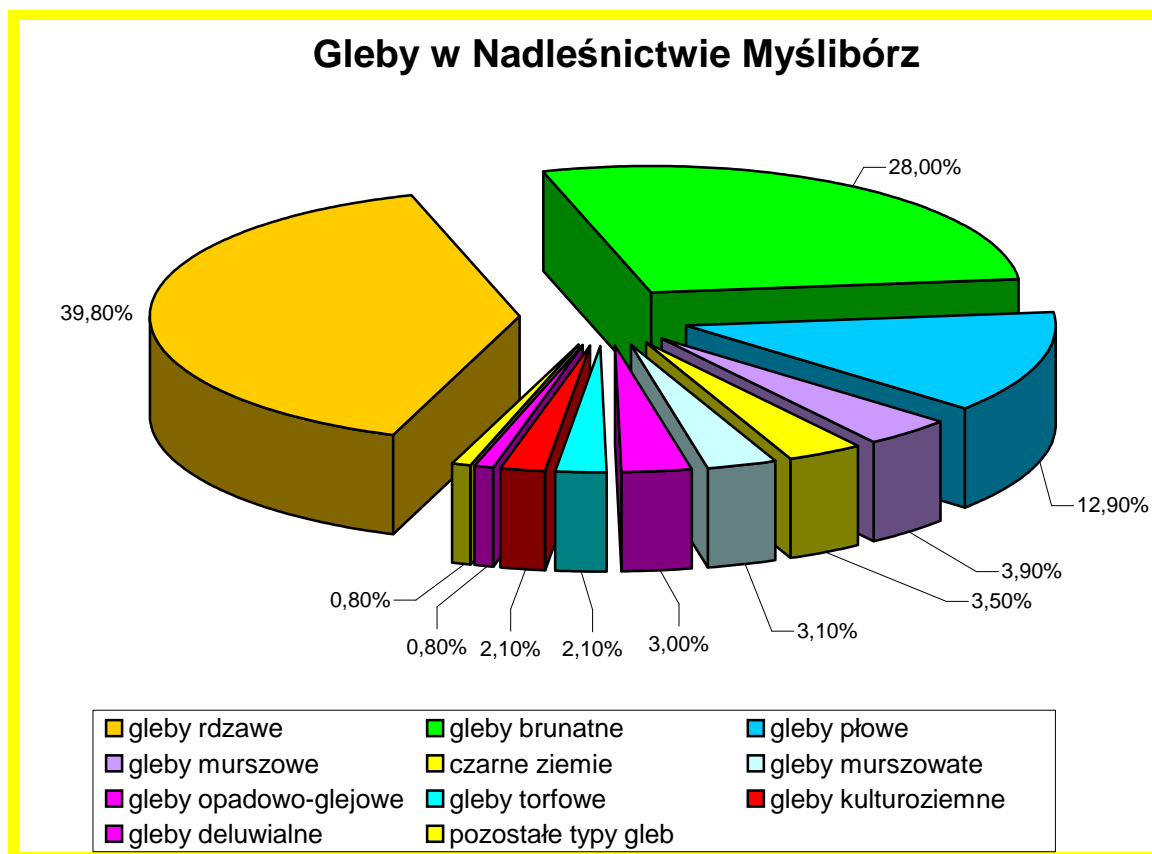

Rysunek 39. Fragment mapy geologicznej¹⁴.

3. Typy gleb.

Według operatu glebowo-siedliskowego z 2004 r. w Nadleśnictwie dominują gleby rdzawe (RD) – 39,8 % powierzchni i gleby brunatne – 28,0%.

¹⁴ Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50000 (arkusze Gorzów Wlkp., Piryce). PIG. Warszawa.

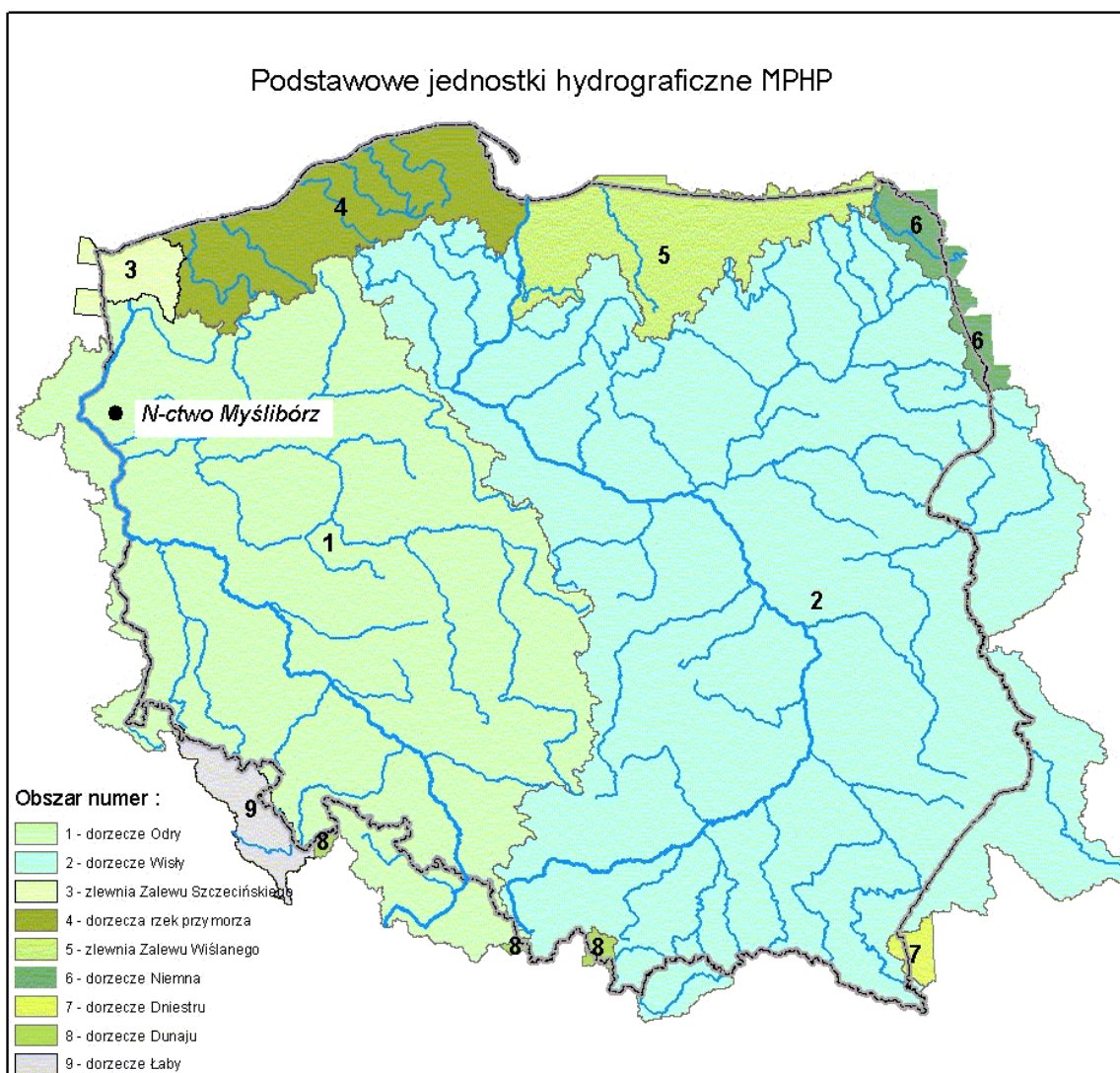
Rysunek 40. Typy gleb w Nadleśnictwie Myślibórz¹⁵.

4. Wody.

Wody powierzchniowe

Nadleśnictwo Myślibórz położone jest w Dorzeczu Odry (1).

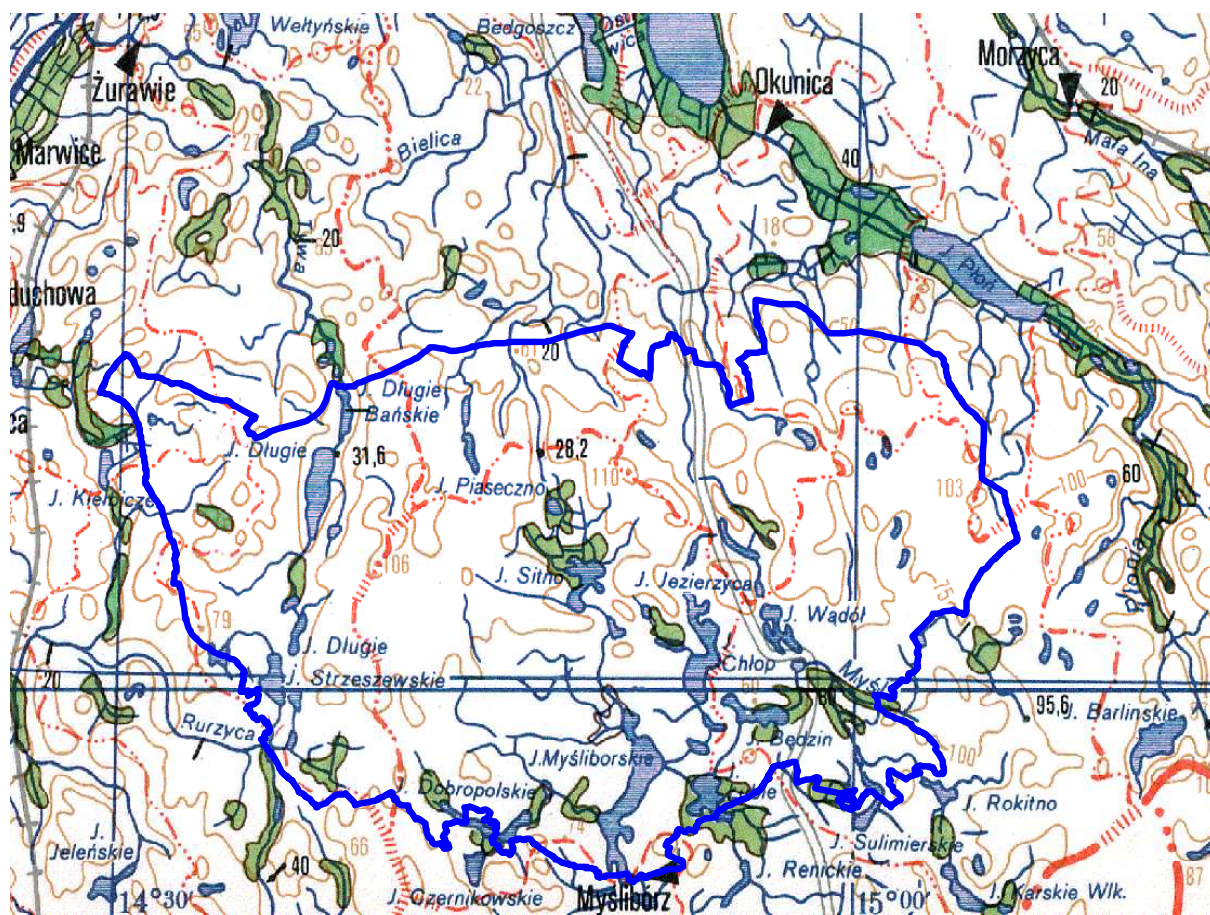
¹⁵ Program Ochrony Przyrody Nadleśnictwa Myślibórz na okres 2006 – 2015.

Rysunek 41. Podstawowe jednostki hydrograficzne Polski /za MPHP/¹⁶.

Głównymi ciekami przepływającymi przez Nadleśnictwo, mającymi wpływ na stosunki wodne, są rzeki: Myśla, Rurzyca, Tywa, Płonia. Oprócz nich dużą rolę spełniają liczne mniejsze ciek i kanały, występujące jeziora: Myśliborskie, Długie, Chłop, Sitno Wielki, Łubie (Łubno), Lipiańskie Północne (Wądół), Strzeszowskie, Dobropolskie, Długie Bańskie, Czernikowskie, Jezierzycza, Dołgie, Piaseczno, Grochacz, Długie Mielęcińskie, Lipiańskie Południowe (Kościelno), Czółnowskie, Tchórzyno, Grzybno, Górne, Połczyno, Skrzynka Wielka, Świdno, Jasne, Derczewskie, Okolica, Krzywe, Bukówno, Rzeczyca, Celno, Pstrowice, Księżę, Patynowo oraz małe oczka wodne, torfowiska, bagna i mokradła.

¹⁶ *Komputerowa Mapa Podziału Hydrograficznego Polski (MPHP)*. 2001. <http://gridw.pl>

Rysunek 42. Fragment mapy hydrologicznej Polski.

Wody podziemne

Teren Nadleśnictwa Myślubórz położony jest wg Regionalizacji Hydrologicznej Polski (Kleczkowski 1990) w prowincji hydrogeologicznej nizinnej. Obszar Nadleśnictwa położony jest poza zasięgiem zbiorników wód podziemnych.

5. Roślinność.

W umiarkowanej strefie klimatycznej lasy obok innych typów zbiorowisk stanowią najbardziej zróżnicowany ekosystem o stosunkowo wysokim poziomie organizacyjnym. Cechuje go wiele współzależności między poszczególnymi jego komponentami jakimi są świat roślinny, świat zwierzęcy oraz biotop. Jest to zarazem końcowy efekt sukcesji, gdzie roślinność drzewiasta stanowi główne tło wszelkich procesów w nim zachodzących, warunkuje je, a jednocześnie podlega wywołanym przez nie zmianom.

Zespoły roślinne w Nadleśnictwie Myślubórz i odpowiadające (dla zespołów leśnych) im siedliskowe typy lasu (poniżej nazw zespołów występujących w legendzie mapy potencjalnej roślinności podane zostały nazwy naukowe obecnie obowiązujące).

(1) Ols środkowoeuropejski - *Carici elongate* – *Alnetum* sensu lato

- *Ribeso nigri* – *Alnetum* – ols porzeczkowy. Zespół w typie olsu typowego (Ol) i niekiedy olsu jesionowego (OlJ).

- *Sphagno squarrosi* – *Alnetum* – ols torfowcowy. Zespół w typie lasu mieszanego bagiennego (LMb) i niekiedy olsu typowego (Ol).

(4) Niżowe łąkowe lasy wiązowo-dębowe siedlisk wodogruntowych poza strefą zalewów rzecznych (*Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum*).

(5) Niżowe łągi olszowe i jesionowo – olszowe siedlisk wodogruntowych, okresowo lekko zabagnionych - *Circaeo* – *Alnetum*.

- *Fraxino* – *Alnetum* – łąg jesionowo – olszowy. Zespół w typie siedliskowym olsu jesionowego (OlJ).

(8) Grądy subatlantyckie bukowo – dębowo – grabowe (*Stellario* – *Carpinetum*); postać pomorska uboga.

- *Stellario holostea* – *Carpinetum betuli* – grąd subatlantycki. Zespół w typie lasu świeżego (Lśw).

(9) Grądy subatlantyckie bukowo – dębowo – grabowe (*Stellario* – *Carpinetum*), postać pomorska żyzna.

- *Stellario holostea* – *Carpinetum betuli* – grąd subatlantycki. Zespół w typie lasu świeżego (Lśw) i lasu wilgotnego (Lw).

(29) *Galio-odorati* – *Fagetum* - żyzna buczyna niżowa. Zespół w typie siedliskowym lasu świeżego (Lśw).

(44) Subatlantycki acydofilny las bukowo – dębowy typu pomorskiego - *Fago* – *Quercetum petraeae*.

- *Fago* – *Quercetum petraeae* – pomorski las dębowo – bukowy. Zespół w typie siedliskowym boru mieszanego świeżego (BMśw), boru mieszanego wilgotnego (BMw) oraz lasu mieszanego świeżego (LMśw).

(▲) Mszary wysokotorfowiskowe - *Sphagnetalia magellanici*

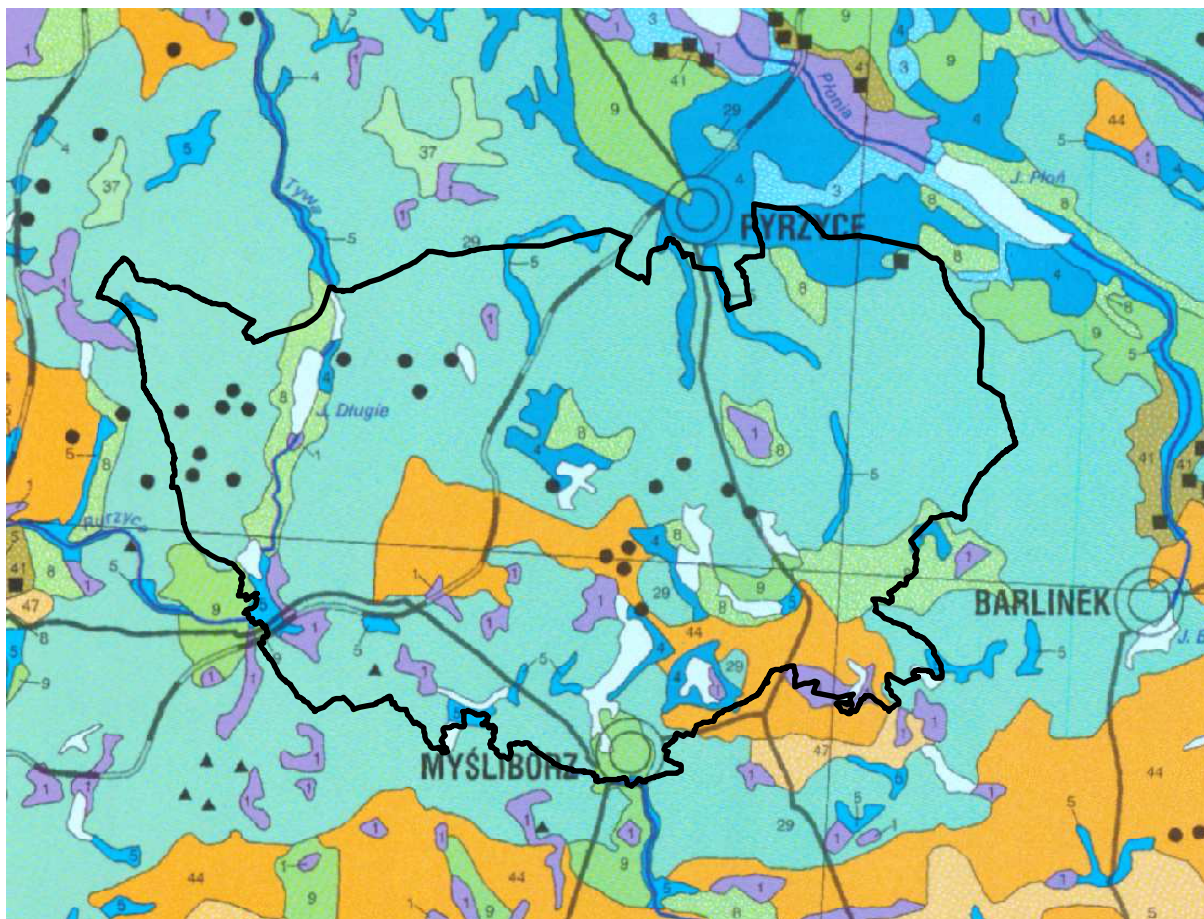
- *Sphagnetum magellanici*.

- *Eriophorum vaginatum* – *Sphagnum fallax*.

(■) Naturalne i półnaturalne wapieniolubne i kserotermiczne murawy tzw. „stepowe”

(●) Kontynentalny bór bagienny - *Vaccinio uliginosi* – *Pinetum*

- *Vaccinio uliginosi* – *Pinetum* – bór sosnowy bagienny. Zespół w typie siedliskowym boru bagiennego (Bb) i boru mieszanego bagiennego (BMb).

Rysunek 43. Mapa Potencjalnej Roślinności Naturalnej Polski¹⁷.

6. Świat zwierzęcy.

W wyniku inwentaryzacji przyrodniczych przeprowadzonych na terenie gmin, w obszarze których położone jest Nadleśnictwo, stwierdzono występowanie wielu chronionych i rzadkich gatunków zwierząt.

Obszar Nadleśnictwa jest znaczącym w rejonie siedliskiem rzadkich gatunków ptaków, w tym objętych ochroną strefową, takich jak: bielik *Haliaeetus albicilla*, kania ruda *Milvus milvus*, bocian czarny *Ciconia nigra*. Ciekawym elementem awifauny są także ptaki związane z terenami podmokłymi i zbiornikami wodnymi. Gnieźdzą się tutaj takie cenne gatunki jak żuraw *Grus grus*, czajka *Vanellus vanellus*.

Płazy i gady występują w dość znacznej liczbie gatunków. Stwierdzono stanowiska m. in. kumaka nizinnego *Bombina bombina*, traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* oraz żmii zygzakowatej *Vipera berus*.

Wśród gatunków ssaków na uwagę zasługuje występowanie bobra *Castor fiber* i wydry *Lutra lutra*, których stanowiska koncentrują się głównie w dolinach rzek.

¹⁷ W. Matuszkiewicz. 1995. *Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa*. PAN. Warszawa.

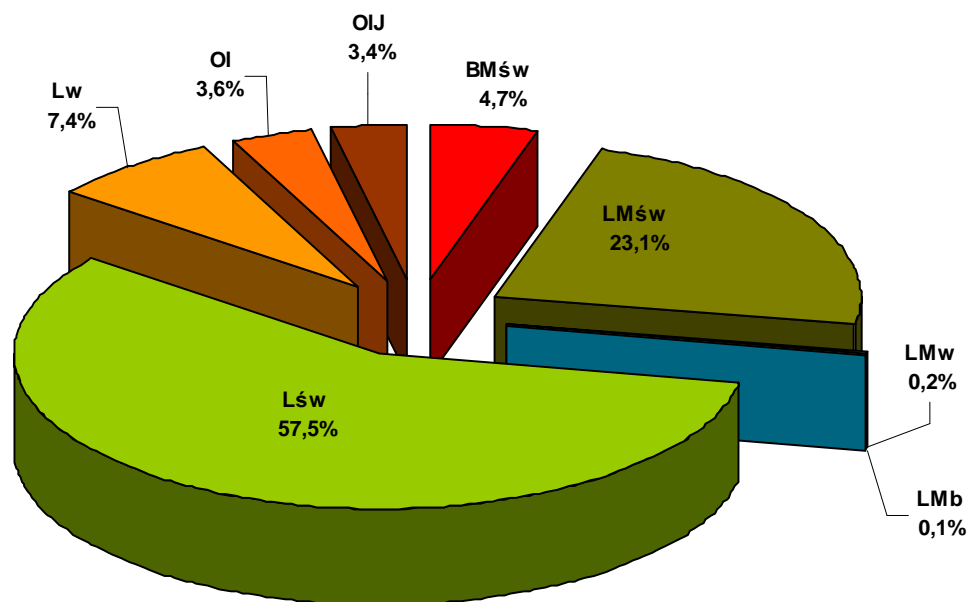
7. Typy siedliskowe lasu.

Typy siedliskowe lasu przyjęto z map glebowo – siedliskowych wykonanych przez BULiGL oddz. Gdynia. wg stanu na 01.01.2004 r.

Tab.32. Stan aktualny i zmiany pow. typów siedliskowych lasu (pow. zal. i niezal.).

Typ siedliskowy lasu	Nadleśnictwo Myślibórz				+/- ha
	stan na 01.01.2006 r.		stan na 01.01.2016 r.		
	ha	%	ha	%	
BMŚW	530,67	4,6	549,08	4,7	+18,41
BMB	1,11	-	1,12	-	+0,01
LMŚW	2687,34	23,3	2713,96	23,1	+26,62
LMW	27,27	0,2	28,05	0,2	+0,78
LMB	11,63	0,1	11,67	0,1	+0,04
LŚW	6639,14	57,2	6786,95	57,5	+147,81
LW	874,44	7,5	875,66	7,4	+1,22
OL	398,87	3,4	429,12	3,6	+30,25
OLJ	429,03	3,7	403,49	3,4	- 25,54
Razem	11599,50	100,0	11799,10	100,0	+199,60

Dominującymi typami siedliskowymi w Nadleśnictwie są: las świeży (57,5%) i las mieszany świeży (23,1%).

Rysunek 44. Udział procentowy typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Myślibórz.

8. Drzewostany.

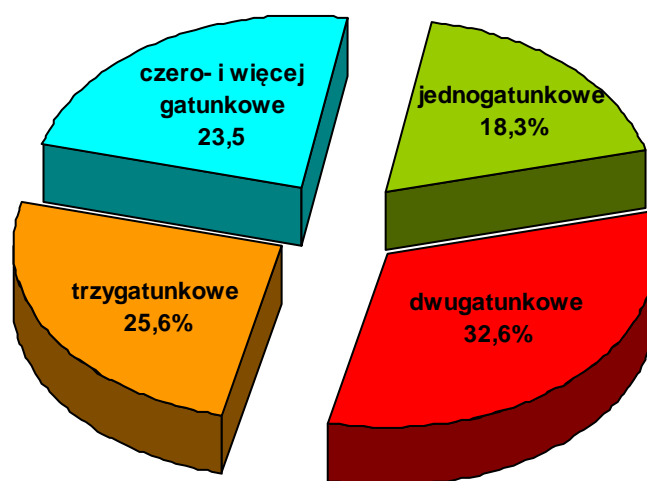
Drzewostany stanowią jedno z kluczowych ogniw ekosystemu leśnego, dlatego też w „Programie” przedstawiono je pod kątem:

- bogactwa gatunkowego,
 - budowy pionowej,
 - pochodzenia.
- **Bogactwo gatunkowe.**

Bogactwo gatunkowe analizowano pod względem ilości gatunków w składzie gatunkowym I i II piętra. Gatunków występujących w formie domieszek w tych warstwach nie brano pod uwagę (ich udział powierzchniowy lub ilościowy nie przekracza 5 %).

Tab.33. Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Myślibórz.

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Myślibórz	jednogatunkowe	ha	549,56	87,56	710,89	2135,01	18,3
	dwugatunkowe		703,50	1192,43	1903,62	3799,55	32,6
	trzygatunkowe		696,12	1251,48	1038,22	2985,82	25,6
	cztero- i więcej gatunkowe		641,02	1533,94	566,72	274,68	23,5

Rysunek 45. Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Myślibórz.

Z powyższego zestawienia wynika, że w skali Nadleśnictwa Myślibórz drzewostany jedno, dwu, trzy, cztero- i więcej gatunkowe zajmują zbliżoną powierzchnię. Przeważają nieznacznie drzewostany dwugatunkowe, zajmujące 32,5% powierzchni.

W porównaniu z poprzednim planem u.l. zauważyć można następujące tendencje:

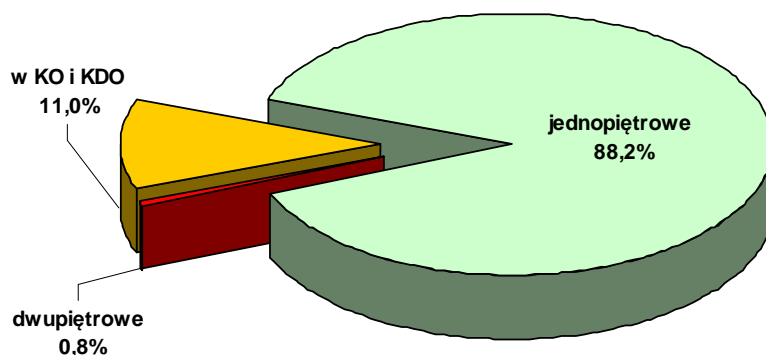
- drzewostany jednogatunkowe: spadek o 1,5 % powierzchni,
- drzewostany dwugatunkowe: wzrost o 5,7 % powierzchni,
- drzewostany trzygatunkowe: wzrost o 1,4 % powierzchni,
- drzewostany cztero i więcej gatunkowe: spadek o 5,6 % powierzchni.

• **Budowa pionowa**

W drzewostanach jednopiętrowych drzewa tworzą jeden pułap wysokości. W drzewostanach dwupiętrowych warstwa drzew składa się z dwóch wyraźnych pięter różnej wysokości. Do piętra dolnego zalicza się drzewa, których korony nie przenikają do piętra górnego, nie są też zaliczone do warstwy podrostu lub podszytu, a jednocześnie wskaźnik ich zwarcia wynosi, co najmniej 3b (zwarcie przerywane, zagęszczenie przerywane miejscami luźne). W razie wątpliwości dotyczących kwalifikacji drzewa do danego piętra, należy przyjąć, że drzewo piętra górnego nie powinno wykazywać wysokości niższej niż 2/3 średniej wysokości gatunku panującego w piętrze górnym. Drzewostany w klasie odnowienia (KO) to drzewostany użytkowane rębniami częściowymi i gniazdowymi, gdzie użytkowanie i odnowienie lasu przebiega równocześnie. Drzewostany w klasie odnowienia (KDO) to drzewostany użytkowane rębniami częściowymi i gniazdowymi, gdzie ilość młodego pokolenia jest niedostateczna, lub go nie ma.

Tab.34. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury.

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Myślibórz	jednopiętrowe	ha	2579,32	4519,19	3185,08	10283,59	88,2
	dwupiętrowe		0,00	1,95	90,84	92,97	0,8
	w KO i KDO		10,88	331,27	943,53	1285,68	11,0

Rysunek 46. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury.

W Nadleśnictwie zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, które zajmują 88,2 % powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe stanowią znikomą część (0,8 %). Drzewostany w KO i KDO stanowią 11 % powierzchni.

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz występuje 527 wydzieleń, na których zinwentaryzowano podrost o charakterze II piętra, na ogólnej powierzchni 2058,77 ha.

W porównaniu z poprzednim planem u.l. zauważyć można następujące tendencje:

- drzewostany jednopiętrowe: na zbliżonym poziomie;
- drzewostany dwupiętrowe: spadek o 3,12 % powierzchni;
- drzewostany w KO i KDO: wzrost o 2,2 % powierzchni.

• Pochodzenie

Określając pochodzenie drzewostanów opierano się na informacjach zawartych w operatach urzędzenia lasu z poprzednich okresów gospodarczych i ustalając na gruncie. Pochodzenie najmłodszego pokolenia lasu, ustalono na gruncie w czasie prac terenowych oraz wykorzystując informacje otrzymane z Nadleśnictwa Myślibórz (m.in. baza SILP). Określone w czasie taksacji pochodzenie jest w miarę miarodajne dla drzewostanów pochodzących z lat 1946-2014. Natomiast dla drzewostanów z lat wcześniejszych może być obarczone znacznym błędem z uwagi na brak odpowiednich materiałów.

Aż 91,8 % powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa pochodzi z odnowienia sztucznego przez sadzenie lub siew. Uwagę zwraca dość duży odsetek drzewostanów powstałych z samosiewu.

Tab.35. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych.

Nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
			Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
			≤40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Nadleśnictwo Myślibórz	odroślowe	ha	4,66	11,71	4,19	20,56	0,2
	z samosiewu		291,80	275,17	333,99	900,96	7,7
	z sadzenia		2270,53	4549,83	3880,71	10701,07	91,8
	brak informacji		23,21	15,70	0,56	39,47	0,3

9. Ekologiczna ocena stanu lasu.

Na ekologiczną ocenę stanu lasu składa się:

- ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typem siedliskowym lasu,
- określenie formy aktualnego stanu siedliska,
- określenie formy degeneracji lasu.

- **Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem**

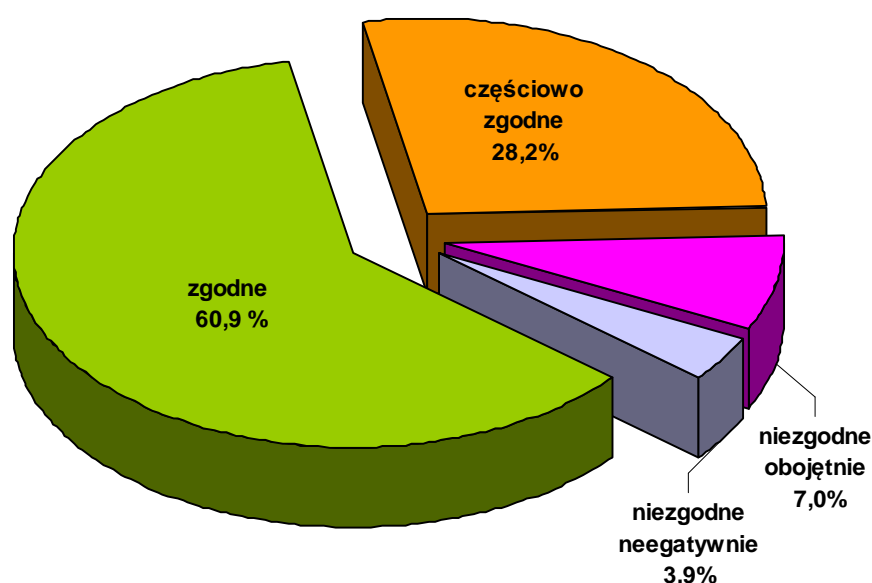
Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym typem lasu jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnej siedlisk. Jest to także wskaźnik naturalności ekosystemów leśnych. Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem dokonano zgodnie z Instrukcją urządzania lasu (2012).

W grupie drzewostanów o składzie niezgodnym wyróżniono dodatkowo za instrukcją sporządzania programu ochrony przyrody (§ 25 ust. 2):

- **niezgodność obojętną**, w przypadku gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez inny gatunek liściasty,
- **niezgodność negatywną**, w przypadku gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerk.

Tab.36. Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.

Obręb	Siedlisko	Stopień zgodności								Suma pow. [ha]
		Zgodne		Częściowo zgodne		Niezgodne				
		ha	%	ha	%	negatywne		obojętne		
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
Nadleśnictwo Myślibórz	BMb	-	-	-	-	-	-	1,12	100,0	1,12
	BMśw	495,05	90,2	43,32	7,9	-	-	10,34	1,9	548,71
	LMb	-	-	3,62	56,0	-	-	2,84	44,0	6,46
	LMśw	1920,01	70,8	741,97	27,4	11,54	0,4	37,96	1,4	2711,48
	LMw	3,49	12,4	14,48	51,6	0,84	3,0	9,24	32,9	28,05
	Lśw	4044,40	59,7	1840,57	27,2	384,03	5,7	507,92	7,5	6776,92
	Lw	244,06	28,4	328,72	38,3	55,05	6,4	230,78	26,9	858,61
	OI	324,54	93,8	13,44	3,9	0,84	0,2	7,08	2,0	345,90
OIJ	68,22	17,7	297,50	77,3	4,47	1,2	14,62	3,8	384,81	
Razem		7099,77	60,9	3283,62	28,2	456,77	3,9	821,90	7,0	11662,06

Rysunek 47. Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.

Największą powierzchnię zajmują w Nadleśnictwie drzewostany zgodne z siedliskiem i stanowią ponad 60 % powierzchni wszystkich drzewostanów. Zdecydowanie mniejszą powierzchnię zajmują drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem (28,2 % powierzchni).

W niektórych drzewostanach młodszych klas wieku, częściowo zgodnych i niezgodnych z TD zaprojektowano podsadzenia mające na celu przebudowę tych drzewostanów, wykaz tych drzewostanów zostanie zamieszczony w elaboracji.

W porównaniu z poprzednim planem u.l. zauważyć można następujące tendencje:

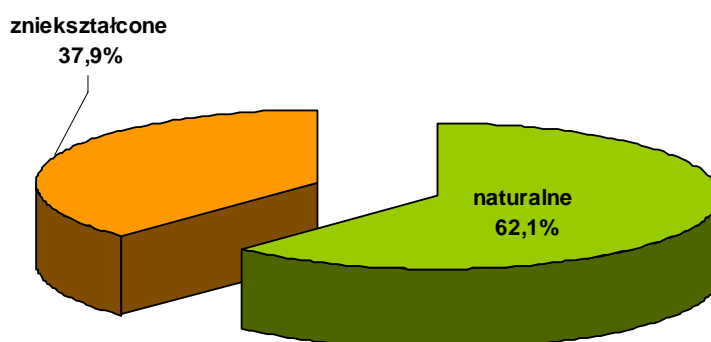
- drzewostany zgodne z siedliskiem: wzrost o ok. 21,6 % powierzchni;
- drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem: spadek o ok. 15,8 % powierzchni.

• **Formy aktualnego stanu siedliska**

Formy stanu siedliska zostały określone na podstawie prac glebowo – siedliskowych i bieżącej taksacji w terenie.

Tab.37. Formy stanu siedliska.

Nadleśnictwo	Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Jednostka	Powierzchnia [ha]				
				Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
				≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nadleśnictwo Myślibórz	bory mieszane	naturalne	ha	112,73	76,18	86,50	275,41	2,5
		zniekształcone		48,48	202,77	23,17	274,42	2,5
	lasy mieszane	naturalne		318,16	451,45	444,78	1214,39	11,1
		zniekształcone		333,54	1102,22	95,84	1531,60	14,0
	lasy	naturalne		845,36	1535,26	2919,15	5299,77	48,5
		zniekształcone		567,06	1259,68	509,02	2335,76	21,4
	ogółem	naturalne		1276,25	2062,89	3450,43	6789,57	62,1
		zniekształcone		949,08	2564,67	628,03	4141,78	37,9

Rysunek 48. Formy stanu siedliska.

W Nadleśnictwie Myślubórz dominują siedliska naturalne – stanowią 62,1 % powierzchni. Powierzchnia siedlisk zniekształconych jest zdecydowanie niższa, stanowi 37,9 % powierzchni. Na terenie Nadleśnictwa nie ma siedlisk zdegradowanych i silnie zdegradowanych.

• **Formy degeneracji lasu**

Dokonując oceny form degeneracji ekosystemów leśnych brano pod uwagę trzy elementy:

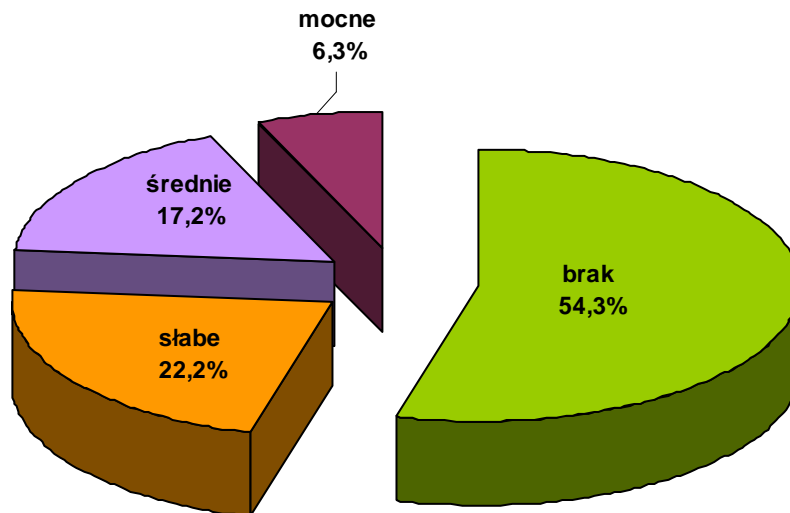
- borowacenie,
- monotypizację,
- neofityzację.

Borowacenie (pinetyzacja) wyróżnia się na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. W zależności od udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew wyróżnia się:

- **słabe**, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi:
 - ponad 80 % na siedliskach borów mieszanych
 - 50 - 80 % na siedliskach lasów mieszanych
 - 10 - 30 % na siedliskach lasowych
- **średnie**, jeżeli udział sosny lub świerka wynosi:
 - ponad 80 % na siedliskach lasów mieszanych
 - 30 - 60 % na siedliskach lasowych.
- **mocne**, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym wynosi na siedliskach lasowych ponad 60 %.

Tab.38. Borowacenie w Nadleśnictwie Myślubórz.

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Wiek drzewostanu			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80	>80 lat		
Nadleśnictwo Myślubórz	brak	1346,61	1964,73	3024,94	6336,28	54,3
	słabe	727,26	1287,26	576,65	2591,17	22,2
	średnie	359,46	1207,36	437,05	2003,87	17,2
	mocne	104,40	390,32	238,28	733,0	6,3

Rysunek 49. Borowacenie w Nadleśnictwie Myślubórz.

Z zestawień wynika, że ponad 54 % powierzchni Nadleśnictwa zajmują drzewostany, w których pinetyzacja nie występuje. Powierzchnia drzewostanów ze słabym borowaceniem sięga 22 % powierzchni Nadleśnictwa. Borowaceniowi średniemu uległo ok. 17 % , a borowaceniowi mocnemu ok. 6 % powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

W porównaniu z poprzednim planem u.l. zauważyć można następujące tendencje:

- brak borowacenia: wzrost o 45,86 % powierzchni;
- słabe borowacenie: spadek o 18,57 % powierzchni;
- średnie borowacenie: spadek o 20,66 % powierzchni;
- mocne borowacenie: spadek o 6,63 % powierzchni.

Monotypizacja polega na ujednoczeniu składu gatunkowego lub struktury wiekowej. Jest jedną z głównych form degeneracji ekosystemów leśnych. Monotypizację określa się dla kompleksów powyżej 200 ha z uwzględnieniem grup wiekowych drzewostanów: 1- 40 lat, 41 - 80 lat, powyżej 80 lat oraz podziału drzewostanów na sosnowe + świerkowe i pozostałe. Monotypizację wyróżnia się, gdy drzewostany jednogatunkowe lub jednowiekowe występują w zasadzie na zwartych powierzchniach (ok. 100 ha). Formę tą należy wyróżniać głównie dla sosny i świerka oraz rozdzielać na:

- a) monotypizację częściową, gdy:
- udział drzewostanów jednego gatunku i jednej (20-letniej) klasy wieku wynosi 50 – 80 %,
 - udział jednej klasy wieku drzewostanów różnych gatunków w jednej klasie wieku

przekracza 80 %,

- b) monotypizację pełną, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi ponad 80 %.

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz monotypizacja nie występuje.

Neofityzacja - sztuczna uprawa lub samoistne wnikanie gatunków drzew i krzewów obcych.

Na terenie Nadleśnictwa stwierdzono w udziale drzewostanów 14 gatunków drzew i krzewów obcych, występujących w warstwie drzew i podrostów (zapisane w bazie danych Taksator).

Tab.39. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w Nadleśnictwie.

Gatunek	Drzewostan		II piętro, podsadzenia i podrost		Przestoje	Podszyt	Nalot	Zadrzewienia i zakrzewienia	Samosiewy	Razem
	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]	Liczba wydz.	Pow. zred. [ha]						
czeremcha amerykańska						622		22		644
dagleźja zielona	239	83,57	11	3,22	3	19		6		278
dąb czerwony	179	47,06	2	0,25	4	6				191
kasztan jadalny	7	1,26								7
kasztanowiec biały	36	9,07			22	1		2		61
ligustr pospolity	1	0,15				3				4
orzech czarny	2	0,30						2		4
robinia akacyjowa	182	48,13	1	0,02	3	103		21	3	313
sosna Banksa	2	0,66				3				5
sosna czarna	9	0,83			1	4				14
sosna limba						3				3
sosna smołowa						1				1
sosna wejmutka	4	1,36								4
żywołnik olbrzymi	5	0,64								5
żywołnik zachodni	1	0,97						1		2

Znaczącym problemem jest występowanie czeremchy amerykańskiej w podszycie. Czeremchę stwierdzono w 622 wydzieniach o łącznej powierzchni 1767,18 ha. Na odnawianych powierzchniach czeremcha amerykańska może stanowić konkurencję dla pożądaných gatunków. Pozostałe gatunki nie są ekspansywne, przez co nie stanowią zagrożenia w gospodarce leśnej.

10. Inne cenne obiekty przyrodnicze na terenie Nadleśnictwa Myślubórz.

- **Drzewostany cenne przyrodniczo.**

Na terenie Nadleśnictwa Myślubórz wytypowano drzewostany, które wyróżniają się swoimi walorami przyrodniczymi – starodrzewy, drzewostany nawiązujące do naturalnych zbiorowisk leśnych, niekiedy ze stanowiskami gatunków rzadkich i chronionych.

Tab.40. Wykaz drzewostanów cennych przyrodniczo.

Lp.	Leśnictwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze.	Uwagi.
1.	Góralice 267f	1,61	Drzewostan na siedlisku olsu jesionowego o składzie: 7Ol 82, 1Js 82, 2Bk 130 lat, miejscami Dbb 130 lat; podszyt: olsza, bez czarny, porzeczka czerwona, jesion- 30%.	SP_91E0-B GDN Strefa ochr. okresowej Brak wskazań.
2.	Góralice 267h	5,20	Starodrzew bukowy na siedlisku lasu świeżego o składzie: 7Bk 150, 2Bk 75, 1 Bk 50 lat, miejscami Dbs, So 150 lat; podszyt: buk – 20%. Podrost: 8 Bk 35, 2Bk 15 lat (30%).	Pow. ref. Strefa ochr. całorocznej Brak wskazań
3.	Grzybno 227f	16,41	Drzewostan na siedlisku lasu świeżego o składzie: 9Dbs 120, 1Bk 70 lat, miejscami Bk 120, Js 120, Bk 50, Bk 40, Bk 30, Dbs 70, Dbs 90 lat; podszyt: buk, głąg- 20%.	GDN TP
4.	Krusze 433k	1,79	Drzewostan na siedlisku lasu wilgotnego o składzie: 9Dbs 120, 1Gb 60 lat, miejscami Bk 120, Bk 60, Gb 35 lat; podszyt: grab, leszczyna, buk- 40%.	Brak wskazań
5.	Krusze 433o	0,70	120-letni starodrzew dębowy na siedlisku lasu wilgotnego, w drzewostanie miejscami również Gb 120, Gb 60, Gb 35 lat; podszyt: grab, leszczyna, buk - 50%.	GDN Brak wskazań
6.	Otanów 309k	3,16	Różnowiekowy, wielogatunkowy drzewostan na siedlisku lasu wilgotnego o składzie: 6Bk 122, 2Ol 96, 2Bk 82 lata, miejscami Dbs 200, Dbs 140, So 122, Św 122, Js 122, Dbs 96, Os 40, Bk 40 lat; podszyt: leszczyna, bez czarny, buk, jawor- 40%. Podrost: 7Dbs 14, 3Bk 14 lat, miejscami Jw. 14, Jw. 29 lat (30%).	SP_9130 Pow. ref. Brak wskazań
7.	Piaseczno 111a	3,18	Różnowiekowy, wielogatunkowy drzewostan na siedlisku lasu świeżego o składzie: 5 Dbs 210, 3Lp 120, 1Bk 90, 1Brz 50 lat, miejscami Bk 210, Ol 90, Wz 70 lat; podszyt: brzoza, buk, leszczyna, dąb- 30%. Podrost II piętra: 6Bk 28, 3Bk 35, 1Lp 28, miejscami Dbs 28 lat (70%).	Pow. ref. Brak wskazań
8.	Piaseczno 138f	2,90	Drzewostan na siedlisku lasu świeżego o składzie: 9Bk 130, 1Dbs 130 lat, miejscami Bk 105, Dbs 105, Gb 105, Bk 60 lat; podszyt: buk, brzoza, głąg- 20%. Podrost: 2Bk 30, 2Brz 30, 1Dbs 10, 1Bk 20, 2Bk 40, 1Bk 10, 1Gb 10 lat (80%).	Strefa ochr. całorocznej Pow. ref. Brak wskazań
9.	Przydarłów 82f	4,70	Starodrzew na siedlisku lasu wilgotnego o składzie: 6Bk 170, 2Dbs 170, 2Bk 106 lat, miejscami Bk, Jw. 60 lat; podszyt: buk, brzoza, czeremcha- 20%. Podrost: 4Bk 10, 2Dbs 10, 4Bk 20 lat (70%). W drzewostanie cenne drzewo (Bk).	SP_91F0-B GDN TP
10.	Przydarłów 82g	0,80	160-letni starodrzew tworzą buki i dęby szypułkowe.	Grodzisko Pow. ref.
11.	Swobnica 174b	2,63	100-letni starodrzew olszowy na siedlisku olsu, miejscami w drzewostanie Js 100, Ol 50 lat; podszyt: olsza, jesion, kruszyna- 60%.	Brak wskazań

Lp.	Leśnictwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze.	Uwagi.
12.	Swobnica 182f	1,91	Różnowiekowy, wielogatunkowy drzewostan na siedlisku olsu jesionowego o składzie: 7Ol 91, 3Bk 116 lat, miejscami Js 91, Dbs 116, Bk 170, Ol 71, Gb 61, Ol 50 lat; podszyt: olsza, buk, leszczyna-40%. Podrost II piętra: 7Bk 25, 3Bk 15 lat, miejscami Bk 10 lat (20%).	SP_91E0-B Brak wskazań
13.	Swobnica 156a	3,54	Drzewostan na siedlisku lasu wilgotnego o składzie: 5Ol 65, 2Wb 65, 1Js 80, 2Ol 80 lat, miejscami Js 65, Brz 65, Gb 65, Bk 140 lat; podszyt: bez czarny, kruszyna, czeremcha- 90%.	Brak wskazań
14.	Swobnica 156b	2,90	Drzewostan na siedlisku olsu jesionowego o składzie: 8Ol 80, 1Wb 80, 1Gb 50 lat, miejscami Js 80, Gb 100, Js 100 lat; podszyt: jarząb, kruszyna, czeremcha, śnieguliczka- 90%.	SP_91E0-B Brak wskazań
Ogółem N-ctwo Myślibórz		51,43		

Poza wyżej wymienionymi drzewostanami na terenie Nadleśnictwa Myślibórz znajdują się inne, których nie sposób wymieniwać, a które mają duże znaczenie przyrodnicze, są to w szczególności pozostałe siedliska bagienne. Są też drzewostany pozostawione jako pasy ochronne nad brzegami wód, drogami publicznymi, które mają ważne znaczenie przyrodnicze i krajobrazowe.

- **Parki, drzewostany o charakterze parkowym.**

Na terenie Nadleśnictwa podczas prac urzędniowych stwierdzono wydzielania mające fizjonomię parku, tzn. okazałe i stare drzewa, ciekawe krzewy - często obcego pochodzenia; rozluźnione zwarcie; wyraźna odrębność od otoczenia; położenie w sąsiedztwie domostw, ruin, nad jeziorami jako miejsca spacerowe. Są to obiekty zasługujące na uwagę i opiekę.

Tab.41. Wykaz parków i drzewostanów o charakterze parkowym.

Lp.	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Rodzaj pow., TSL	Opis	Zabieg
1.	130b	0,37	ZADRZEW	Bk 110, Ak 80, Brz 80 lat; dawny park, obecnie zadrzewienie o charakterze parkowym.	-
2.	95a	0,97	D-STAN LŚW	Drzewostan o charakterze parkowym; 2 Bk 140, 2 Lp 140, 1Dbs 140, 1Js 140, 1Bk 110, 1Jw 80, 1Gb 80, 1Bk 80 lat, miejscami Brz 80, Wz 80, Ol 80, Bk 50, Gb 50, Ksz 110 lat; w podszytce- jawor, grab, jesion (60%).	BRAK WSK
3.	339a	3,27	PARK	Zabytkowy park krajobrazowy w miejscowości Dąbrowa wpisany do rejestru zabytków decyzją KL-VI-5340/222/77 z dnia 30 sierpnia 1977 r. (nr. rej. A-670 z 30.08.1977). W drzewostanie występują m. in. ponad 100-letnie Dbs, Bk, Lp, Wz, w warstwie krzewów występuje bez czarny, bez koralowy, śnieguliczka.	-
4.	299b, c, d, g, h, i, k, l, m	15,49	ZADRZEW	Park pałacowy w Żelicach. Powstał w połowie XVIII w jako park barokowy, w XIX w przebudowany na park typu naturalistycznego, z zachowanym	-

Lp.	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Rodzaj pow., TSL	Opis	Zabieg
				starodrzewem i układem kompozycyjnym. Zachowały się tu liczne budynki, widoczne są m. in. fragmenty po rozebranym pałacu.	
Ogółem Nadleśnictwo		20,10			

- **Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie.**

Rysunek 50. Torfowisko (SP_7110) w oddz. 144d (Fot. L. Antkowiak)

Wykaz typów siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony (Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia MŚ w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713) zinwentaryzowanych w Nadleśnictwie Myślibórz przedstawia poniższa tabela:

Tab.42. Wykaz siedlisk w Nadleśnictwie Myślibórz podlegających ochronie

Siedlisko		Powierzchnia [ha]
Kod	Nazwa	
3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami raminic	0,85
3150	Naturalne jeziora eutroficzne i starorzecza	41,30

Siedlisko		Powierzchnia [ha]
Kod	Nazwa	
6210*	Murawy kserotermiczne	0,62
6410	Zmienneowilgotne łąki trzęślicowe	25,39
6510	Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	1,42
7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	12,50
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	54,18
7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	1,88
7210*	Torfowiska nakredowe	6,13
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	0,89
<i>Razem siedliska nieleśne:</i>		145,16
9110	Kwaśne buczyny	10,83
9130	Żyzne buczyny	1491,16
9160	Grąd subatlantycki	172,47
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	58,60
91D0*	Bory i lasy bagienne	14,01
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe olszowe i jesionowe	277,83
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	102,32
<i>Razem siedliska leśne:</i>		2127,22
<i>Razem siedliska przyrodnicze:</i>		2272,38

* - siedliska priorytetowe

Fakultatywne wskazania ochronne¹⁸:

3140, 3150 – zarządzanie siedliskiem wymaga działań na poziomie obszaru wodnego – zlewni bezpośredniej i pośredniej. Na całym obszarze wodnym mieszczącym siedlisko zaleca się jego ochronę poprzez: oczyszczanie ścieków zanieczyszczających, ochronę stref brzegowych, wyznaczenie stref działań ochronnych, ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów, ograniczanie zamulania i rozwoju halofitów (roślin bagiennych częściowo zanurzonych w wodzie).

6210– utrzymanie pełnej zmienności zbiorowisk i zachowania bogactwa florystycznego tych siedlisk wymaga podjęcia zabiegów ochrony czynnej polegającej na przywracaniu i utrzymywaniu dawnych, ekstensywnych form użytkowania takich jak wypas, koszenie, w niektórych przypadkach kontrolowane wypalanie.

6410 – czynna ochrona polegająca na ekstensywnym koszeniu. Łąki mogą być koszone nieregularnie, w kilkuletnich odstępach czasowych. Niepożądane jest zbyt częste koszenie np. coroczne. Każdorazowo po sianokosach należy zebrać siano. Nawożenie nie jest wskazane.

6510 □ siedlisko to powinno być obejmowane ochroną czynną. Należy je kosić, najlepiej ręcznie lub lekkim sprzętem, maksymalnie dwa razy w roku. Nie jest wskazane zbyt niskie koszenie

¹⁸ Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000- podręcznik metodyczny.

i intensywne wypasanie. Siano powinno być usuwane z łąki. Użytki zielone powinny być umiarkowanie nawożone. Wysokość dawek nawozów zależy od żyzności siedliska.

7110, 7140, 7150, 7210, 7230 – uzyskanie efektu regeneracji roślinności torfowiskowej z reguły wymaga stymulacji procesu poprzez zabiegi ochrony czynnej. Rodzaj i sposób ich przeprowadzenia musi być każdorazowo opracowany dla konkretnego obiektu, na podstawie jego aktualnej sytuacji hydrologicznej i stanu roślinności. Podstawą wszystkich działań jest maksymalne zabezpieczenie torfowiska przed utratą wody poprzez odpływ i nadmierną ewapotranspirację, a następnie spowodowanie stopniowego podniesienia lustra wody i jego stabilizację w pobliżu powierzchni.

9110, 9130 – bierne metody ochrony umożliwiają zachowanie walorów buczyn o cechach naturalności. Kierunek ten powinien być przyjęty za podstawę planowania ochrony płatów buczyn w rezerwach. W lasach gospodarczych zalecane jest stosowanie rębni złożonych, oraz pozostawienie do naturalnej śmierci części drzew czy też fragmentów ekosystemu siedliska. Z punktu widzenia ochrony kwaśnych buczyn niekorzystne jest wprowadzanie do nich gatunków obcych.

9160, 9170 – dla ochrony fragmentów grądu, które zachowały charakter zbliżony do naturalnego właściwe jest przestrzeganie zasad ochrony biernej. Bierne metody ochrony dotyczą głównie grądów chronionych rezerwatowo. W lasach gospodarczych zaleca się ograniczanie wprowadzania buka na siedliskach grądowych i hodować na nich drzewostany dębowo-grabowe.

91D0 – podstawą wszystkich działań ochronnych jest zachowanie lub przywrócenie stosunków wodnych właściwych dla siedliska. Zaleca się wyłączenie najlepiej zachowanych fragmentów z gospodarki leśnej (włączenie do gospodarstwa specjalnego). Na siedliskach o zmienionych warunkach wodnych, po ich korekcie i w zależności od celu planowanego do osiągnięcia, zabiegi czynnej ochrony mogą polegać na usunięciu z drzewostanu gatunków niepożądanych.

91E0, 91F0 – podstawą ochrony lasów łągowych jest przede wszystkim ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu, przede wszystkim ochrona warunków wodnych. Bierna ochrona może być stosowana w lasach rezerwatowych. W lasach gospodarczych zalecane jest stosowanie rębni złożonych, oraz pozostawienie do naturalnej śmierci części drzew czy też fragmentów siedliska. Z punktu widzenia ochrony niekorzystne jest wprowadzanie do siedliska gatunków obcych.

Zaplanowane zabiegi powinny mieć na celu zachowanie ciągłości istniejących siedlisk.

Dla siedlisk przyrodniczych zinwentaryzowanych w obszarze Natura 2000 z dyrektywy siedliskowej SOO, oraz dla siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania A poza tym obszarem przyjęto TD, orientacyjne składy upraw, oraz rodzaje rębni przedstawione w tabeli poniżej (zgodnie z aneksem Nr 3/2014 z dnia 27 sierpnia 2014 r. do Porozumienia Nr 1/2010 z dnia 15.01.2010 r. zawartego pomiędzy Dyrektorem RDLP w Szczecinie a Regionalnym dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie).

Tab.43. Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw, oraz rodzaje rębni dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych.

Kod Siedliska	Siedlisko Przyrodnicze	TSL	TD	Orientacyjny skład upraw	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
9110-1	<i>Kwaśna buczyna niżowa</i>	BMśw	So Bk**	Bk 60 So 30 Db i inne 10	II/III/IV/V	Orientacyjne składy gatunkowe z So zaleca się stosować w przypadku odnawiania powierzchni, na których w składzie d-stanu macierzystego występowała So, w udziale min. 30%. Gatunki domieszkowe – Dbb, So (na uboższych siedliskach LM), Dbs
		LMśw LMw	Bk	Bk 90 Db i inne 10		
			Bk*	Bk 70 Db, So i inne 30		
			So Bk*	Bk 50 So 30 Db i inne 20		
		Lśw	Bk	Bk 90 Db i inne 10		
Db Bk*	Bk 70 Db i inne 30					
9130-1	<i>Żyzna buczyna niżowa</i>	BMśw	So Bk**	Bk 60 So 30 Db i inne 10	II/III/IV/V	Orientacyjne składy gatunkowe z So zaleca się stosować w przypadku odnawiania powierzchni, na których w składzie d-stanu macierzystego występowała So, w udziale min. 30%. Gatunki domieszkowe – Dbb, Dbs, Js, Ol, Wz, Gb, Czeresnia ptasia
		LMśw	Bk	Bk 80 Db i inne 20		
		Lśw	Bk	Bk 90 Db i inne 10		
		Lw	Db Bk*	Bk 60 Db 30 Wz i inne 10		
			Bk	Bk 90 Db i inne 10		
9160	<i>Grąd subatlantycki</i>	BMśw	Db	Db 80 Gb i inne 20	II/III/IV/V	Grab wprowadzić w zmieszaniu grupowym lub kępowym. Dopuszcza się udział Gb w późniejszych fazach rozwojowych d-stanu. Gatunki domieszkowe – Js, Os, Brz, Jw., Lpd, Czeresnia ptasia, Jrz brekinia, Ol, Wz
		BMw	So Db Bk**	Bk 50 Db 30 So i inne 20		
		LMśw	So Gb Db**	Db 40 Gb 30 So i inne 30		
		LMw	Db	Db 80 Gb i inne 20		
			Gb Db	Db 60 Gb 30 Lp i inne 10		
		Lśw	Db	Db 80 Gb i inne 20		
			Gb Db	Db 50 Gb 30 Lp i inne 20		
			Gb Bk	Bk 50 Gb 30 Lp i inne 20		
			Lp Db	Dbs 50 Lp 30 Gb i inne 20		
			Gb Bk Db	Db 40 Bk 30 Gb i inne 30		
			Gb Db Bk	Bk 40 Db 30 Gb i inne 30		
			Db Gb	Gb 50 Db 30 Lp i inne 20		
		Lw	Bk Gb	Gb 50 Bk 30 Lp i inne 20		
			Db	Db 80 Gb i inne 20		
			Gb Db	Db 60 Gb 30 Lp i inne 10		
		Db Gb	Gb 50 Db 30 Wz i inne 20			
9170-1	<i>Grąd środkowoeuropejski</i>	LMśw	GbDb	Db 50 Gb 30 Bk, Lp i inne 20	III/IV/V	Grab wprowadzić w zmieszaniu grupowym lub kępowym. Dopuszcza się udział Gb
		LMw	Gb Db	Db 50 Gb 30 Bk, Lp i inne 20		
		Lśw	LpGbDb	Db 40 Gb 30 Lp 20 Kl.P i inne 10		
		Lw	LpGbDb	Db 40 Gb 30 Lp 20 Kl.P i inne 10		

Kod Siedliska	Siedlisko Przyrodnicze	TSL	TD	Orientacyjny skład upraw	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi						
1	2	3	4	5	6	7						
						udział Gb w późniejszych fazach rozwojowych d-stanu. Gatunki domieszkowe – Klp, Lpd, Wz, Js, Ol, Brz, Os, Jw., Jrz brekinia						
9190-1	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy	Bez względu na TSL	Brz Db	Db 60 Brz 30 So i inne 10	II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe – Bk, Ol, Os, Brz omszona						
			SoDbBrz	Brz 40 Db 30 So 30								
			Db Brz	Brz 60 Db 30 i inne 10								
			So Db	Db 60 So 40								
			SoBrzDb	So 30 Brz 30 Db 30 i inne 10								
			Bk Db	Db 60 Bk 30 Brz i inne 10								
9190-2	Śródłądowa kwaśna dąbrowa	BMśw	Db So **	So 50 Db 30 Bk i inne 20		II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe – Bk, Ol, Os, Brz, Jw					
			So Db	Db 50 So 30 Bk i inne 20								
		LMśw	Bk Db	Db 50 Bk 30 So i inne 20				Gatunki domieszkowe – Bk, Ol, Os, Brz, Jw				
			So Db	Db 50 So 30 Bk i inne 20								
		LMw	So Db	Db 50 So 30 Bk i inne 20					Gatunki domieszkowe – Bk, Ol, Os, Brz, Jw			
		Lśw	Bk Db	Db 50 Bk 30 So i inne 20								
Db	Db 80 Bk i inne 20											
		Db Bk	Bk 50 Db 30 Jw. I inne 20									
91D0-1*	Brzezina bagienna	BMb	So Brz	Brzom 60 So 40	-		-					
		LMb	So Brz	Brzom 60 So 30 Ol i inne 10								
91D0-2*	Sosnowy bór bagienny	Bb	So	So 90 Brzom i inne 10				-	-			
		BMb	Brz So	So 60 Brzom i inne 40								
91D0-3	Ols torfowcowy	Bez względu na TSL	Brz Ol	Ol 70 Brz i inne 30		-				-		
			SoBrzOl	Ol 60 Brz 30 So i inne 10								
91E0-1*	Nadrzeczny łęg wierzbowy	Bez względu na TSL	Wb	Wb 70 Ol i inne 30							-	-
91E0-2*	Nadrzeczny łęg topolowy	Bez względu na TSL	Tp	Tp 70 Ol i inne 30							-	-
91E0-3*	Niżowy łęg jesionowo-olszowy	LMw	Ol Js	Js 50 Ol 30 Brz i inne 20							I/II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe – Wz, Dbs, Brz, Js, Ol, Gb, Bk
			Js Ol	Ol 50 Js 30 Brz i inne 20								
		Lw	Ol Js	Js 50 Ol 30 Brz i inne 20								
			Js Db	Db 50 Js 30 Wz i inne 20								
			Db Js	Js 50 Db 40 Ol i inne 10								
			Db Ol	Ol 50 Db 30 Wz i inne 20								
		OlJ	Ol Db	Db 50 Ol 30 Wz i inne 20								
			Js Ol	Ol 60 Js 30 Brz i inne 10								
Ol	Ol Js	Js 60 Ol 30 Brz i inne 10										
	Ol	Ol 90 Js i inne 10										
91E0-4*	Źródłiskowy las olszowy na niżu	OlJ	Ol	Ol 90 Js i inne 10	-	-						
91E0-5*	Podgórski łęg jesionowy	Bez względu na TSL	Js	Js 90 Ol i inne 10	-	-						
91F0-1	Łęg dębowo-wiązowo-jesionowy typowy	Lw	JsWzDb	Db 40 Wz 30 Js i inne 30	II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe – Ol, Gb						
91F0-2	Łęg dębowo-wiązowo-	LMw	Js Wz	Wz 40 Js 30 Db i inne 30								

Kod Siedliska	Siedlisko Przyrodnicze	TSL	TD	Orientacyjny skład upraw	Zalecany rodzaj rębni	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
	<i>jesionowyśledziennicowy</i>	Lw				
91I0-1*	<i>Świetlista dąbrowa</i>	Bez względu na TSL	So Db	Dbb 50 So 30 Brz i inne 20	IV/V	Gatunki domieszkowe – So, Jrz brekinia, Wz
			Db	Dbb 90 Lp i inne 10		
91T0	<i>Sosnowy bór chrobotkowy</i>	Bśw	So	So 90 Brz 10	I/IV	-
9180*	<i>Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach</i>	Lśw Lw	Wz Jw	Jw. 60 Wz 20 Lp i inne 20	II/III/IV/V	Gatunki domieszkowe – Lp, Db, Bk

* - siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

** - TD dopuszczone do zastosowania dla siedlisk przyrodniczych w stanie zachowania „C”

1. w przypadkach uzasadnionych uwarunkowaniami terenowymi dla wszystkich TD wymienionych w w/w tabeli dopuszcza się zmiany w składach gatunkowych upraw w granicach +/- 10%.

2. Na siedliskach przyrodniczych zlokalizowanych na stokach o stromym nachyleniu odstąpić od użytkowania rębego, natomiast w obrzeżach wód i cieków wodnych, obrzeżach źródlisk, torfowisk przejściowych, wysokich, nakredowych oraz alkalicznych kształtować strefy przejściowe – zwane ekotonami.

3. W przypadku TD oraz orientacyjnych składów gatunkowych upraw, w których występuje Js, do czasu ustąpienia choroby tego gatunku należy zastępować go innymi gatunkami, takimi jak, np. Db, Wz, Jw., Ol.

4. w przypadku, gdy dane siedlisko przyrodnicze przypisane jest dla całego wydzielenia, a występuje tylko na jego części (w płatach na powierzchni co najmniej 0,25 ha) zaleca się stosowanie TD oraz orientacyjnych składów gatunkowych tylko dla płatów tego siedliska przyrodniczego.

• Drzewa cenne.

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz znajdują się cenne drzewa, które ze względu na swe położenie (oddalone od dróg, rosnące wewnątrz drzewostanów) nie przedstawia się, jako proponowane pomniki przyrody. Należy prowadzić bieżącą inwentaryzację drzew osiągających rozmiary pomnikowe. Nie należy ich wycinać i uszkadzać. Nie powinno wprowadzać się istotnych zmian w otoczeniu drzew (w promieniu do 10 m). Po fizjologicznej śmierci należy je pozostawić na miejscu aż do naturalnego rozkładu.

Tab.44. Wykaz cennych drzew znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Myślibórz.

Lp.	Oddz., pododdz.	Leśnictwo	Gatunek	Lokalizacja	Liczba
1.	77n	Przydarłów	Dąb szypułkowy	SW	-
2.	82f	Przydarłów	Buk zwyczajny	S	2
3.	82g	Przydarłów	Jesion wyniosły	E	-
4.	82j	Przydarłów	Buk zwyczajny	NW	2
5.	89b	Przydarłów	Buk zwyczajny	S	-
6.	90g	Przydarłów	Wiąz szypułkowy	S	-
7.	90g	Przydarłów	Buk zwyczajny	SW	-
8.	92d	Przydarłów	Buk zwyczajny	N	-
9.	93f	Przydarłów	Buk zwyczajny	S	-
10.	97a	Piaseczno	Buk zwyczajny	W	-
11.	97g	Piaseczno	Dąb szypułkowy	NW	-
12.	113n	Piaseczno	Dąb szypułkowy	S	1
13.	117g	Piaseczno	Dąb szypułkowy	SE	-
14.	118n	Piaseczno	Dąb szypułkowy	SW	-

Lp.	Oddz., pododdz.	Leśnictwo	Gatunek	Lokalizacja	Liczba
15.	157f	Grzybno	Dąb szypułkowy	N	1
16.	250f	Góralice	Czereśnia ptasia	C	-
17.	310k	Otanów	Dąb szypułkowy	NW	1
18.	431i	Krusze	Dąb szypułkowy	S	-
19.	483i	Rów	Dąb szypułkowy	E	-
20.	205d	Góralice	Buk zwyczajny	SW	5
21.	433d	Krusze	Dąb szypułkowy	N	1
22.	433h	Krusze	Dąb szypułkowy	SW	1
23.	442g	Krusze	Buk zwyczajny	NE	1
24.	417d	Krusze	Buk zwyczajny	NE	1
25.	451f	Rów	Buk zwyczajny	SW	2
26.	80h	Przydarłów	Dąb szypułkowy	NW	2
27.	157h	Grzybno	Dąb szypułkowy	NW	2
28.	176j	Grzybno	Dąb szypułkowy	SW	1

- **Zadrzewienia i remizy.**

Zadrzewienia i remizy pełnią ważną funkcję biocenotyczną. Jako nie użytkowane enklawy stanowią spokojne miejsca bytowania zwierząt oraz miejsca spontanicznego rozwoju roślinności.

W Nadleśnictwie Myślibórz zgodnie z ewidencją stwierdzono 32 zadrzewienia o łącznej powierzchni 26,83 ha.

Tab.45. Zestawienie zadrzewień.

Oddz., pododdz.	Pow. [ha]	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
50l	0,32	299l	1,28
52j	0,48	299m	1,54
52k	0,26	333Ac	0,34
52m	0,20	334b	0,41
52n	0,41	334c	0,45
59j	0,06	334f	0,29
130b	0,37	335f	0,23
242h	0,11	335x	2,56
284k	0,21	337k	0,12
299b	1,87	338a	1,58
299c	6,53	338c	0,23
299d	2,28	357d	0,16
299g	0,54	363d	0,43
299h	0,73	372lx	0,13
299i	0,39	379w	1,96
299k	0,33	458l	0,03

W Nadleśnictwie Myślibórz zgodnie z ewidencją stwierdzono 6 remiz o łącznej powierzchni 2,63 ha, natomiast remiz, jako powierzchni nie tworzących osobnych wydziełów stwierdzono 7 szt., o łącznej powierzchni 1,13 ha.

Tab.46. Zestawienie remiz.

Lp.	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
1.	35k	0,61
2.	72m	0,38
3.	165a	0,48
4.	326g	0,29
5.	364g	0,28
6.	376b	0,59
Razem		2,63

Tab.47. Zestawienie remiz jako powierzchni nie tworzących wydzieleń.

Lp.	Oddz., pododdz.	Lokalizacja	Pow. [ha]
1.	126j	E	0,14
2.	178f	SW	0,15
3.	286b	SW	0,15
4.	310i	SE	0,10
5.	312a	SE	0,30
6.	336j	SW	0,09
7.	346b	W	0,20

- **Grunty pozostawione do naturalnej sukcesji.**

W Nadleśnictwie Myślibórz pozostawiono grunty do naturalnej sukcesji w 75 wydzieleniach o łącznej powierzchni 123,83 ha. Obejmują one grunty gdzie nie planuje się zabiegów gospodarczych z uwagi na ich rolę w ekosystemie oraz uwarunkowania lokalne. Wykaz takich powierzchni przedstawia poniższa tabela:

Tab.48. Zestawienie gruntów przeznaczonych do naturalnej sukcesji.

Lp.	Leśnictwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze
1.	Przydarłów 3i	0,82	Lśw, na stoku, pokrywa zadarniona; na 10% pow. tarnina, brzoza.
2.	Lipiany 18h	3,71	Ol, pokrywa zadarniona (trzcinnik); na 30% pow. brzoza; przes. Ol 10m ³ , Ol 25m ³ , Brz 5m ³ , Ol 55m ³ , Js 7m ³
3.	Lipiany 29j	1,71	Ol, przes Ol 40m ³ , Brz 4m ³
4.	Lipiany 30b	7,69	Ol, zagłębienie, przes. Ol 1m ³
5.	Lipiany 34c	1,36	Ol, zagłębienie, pokrywa zadarniona (trawy, trzcinnik)
6.	Lipiany 37d	1,41	Ol, zagłębienie, pokrywa ściółą.
7.	Otanów 56Ab	3,53	Ol, zagłębienie, pokrywa zadarniona (trawy)
8.	Przydarłów 75j	0,46	Ol, pokrywa zadarniona (trzcina, pokrywa, nerecznica); na 40% pow. olsza, brzoza, porzecznica czerwona; przes. Brz 1m ³ , Ol 1m ³
9.	Przydarłów 79d	0,54	OIJ, pokrywa zadarniona

Lp.	Leśnictwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze
10.	Przydarłów 79f	0,67	OIJ, pokrywa zadarniona (trzcinnik, trzcina, malina); na 10% pow. brzoza, buk, grab
11.	Przydarłów 82i	0,58	Ol, pokrywa zadarniona (trzcinnik, pokrzywa, sit); na 20% pow. olsza, wierzba; przes. Ol 67m ³
12.	Przydarłów 83b	3,08	OIJ, pokrywa zadarniona (pokrzywa, szczyr); na 50% pow. olsza, jesion, wierzba; przes Ol 122m ³ , Brz 14m ³
13.	Przydarłów 83d	4,78	OIJ, pokrywa zadarniona (pokrzywa, szczyr); na 30% pow. olsza, jesion, wierzba; przes. Ol 122m ³ , Brz 33m ³
14.	Przydarłów 83f	2,92	Ol, pokrywa zadarniona (pokrzywa); na 40% pow. wierzba, czeremcha, jesion; przes. Brz 36m ³
15.	Przydarłów 85d	2,08	OIJ, pokrywa silnie zadarniona; na 30% pow. olsza, leszczyna, kruszyna; przes. Ol 10m ³
16.	Piaseczno 98l	1,22	Ol, pokrywa zadarniona; na 30% pow. wierzba; przes. Ol 48m ³
17.	Piaseczno 99m	2,39	Ol, pokrywa naga
18.	Piaseczno 105i	0,62	Ol, pokrywa naga
19.	Piaseczno 106d	13,83	Ol, pokrywa naga
20.	Piaseczno 107d	0,68	OIJ, pokrywa silnie zadarniona; na 10% pow. olsza, wierzba, przes. Wb 10m ³ , Dbs 1m ³
21.	Piaseczno 107j	0,22	Ol, pokrywa zadarniona (pokrzywa); na 30% pow. bez czarny, jawor, olsza; przes. Ol 20m ³ , Ol 10m ³ , Jw. 10m ³ , Jw. 2m ³
22.	Piaseczno 108k	0,40	Ol, pokrywa zadarniona (trędownik, trzcinnik); na 10% pow. wierzba
23.	Piaseczno 109a	0,11	Lśw, pokrywa silnie zadarniona (trzcinnik, pokrzywa); przes. 2m ³ , Brz 1m ³
24.	Piaseczno 109t	0,81	Ol, pokrywa silnie zadarniona (trzcina, trzcinnik); na 60% pow. wierzba; przes. Ol 1m ³ , Ol 10m ³
25.	Piaseczno 109y	1,18	Ol, pokrywa silnie zadarniona (trzcina, sit); na 50% pow. olsza; przes. Ol 10m ³
26.	Piaseczno 110c	0,57	Ol, pokrywa silnie zadarniona; na 60% pow. olsza, kruszyna; przes. Ol 16m ³ , Ol 2m ³ , Ol 2m ³ , Bk 20m ³
27.	Piaseczno 121d	0,73	Ol, pokrywa zadarniona; na 20% pow. olsza, wierzba
28.	Piaseczno 123g	0,58	LMb, pokrywa zadarniona; na 30% pow. olsza, brzoza, wierzba; przes. Ol 3m ³ , Ol 1m ³
29.	Piaseczno 130o	1,54	LMb, pokrywa zadarniona; na 20% pow. olsza; przes. Ol 15m ³
30.	Góralice 149d	2,37	Lw, pokrywa zadarniona (sit); przes. Ol 50m ³ , Św 10m ³
31.	Grzybno 158f	0,73	OIJ, pokrywa zadarniona; na 40% pow. czeremcha, bez koralowy, kruszyna, olsza; przes. Ol 30m ³ , Brz 8m ³
32.	Swobnica 182b	0,82	Ol, pokrywa silnie zadarniona (jeżyna, pokrzywa); na 60% pow. olsza, wierzba; przes. Ol 5m ³ , Ol 5m ³
33.	Swobnica 197s	1,23	Ol, pokrywa zadarniona; na 70% pow. wierzba, przes. Ol 87m ³

Lp.	Leśnictwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze
34.	Grzybno 217i	2,85	Ol, pokrywa silnie zadarniona; na 20% pow. olsza, wierzba; przes. Ol 100m ³ , Ol 20m ³
35.	Grzybno 227g	0,35	Ol, pokrywa zadarniona (trawy); przes. Ol 20m ³ , Ol 5m ³
36.	Góralice 268g	1,62	OIJ, pokrywa silnie zadarniona (trawy, szczyr); na 40% pow. wierzba, kruszyna, czeremcha; przes. Ol 70m ³ , Brz 10m ³ , Js 10m ³ , Bk 10m ³
37.	Góralice 273h	0,08	LMśw, pokrywa zadarniona (trawy); na 60% pow. sosna; przes. So 1m ³
38.	Góralice 285b	0,68	Ol, pokrywa zadarniona; na 20% pow. olsza, głóg, dąb; przes. Md 15m ³ , So 10m ³ , Ol 5m ³
39.	Góralice 285h	1,50	Ol, pokrywa silnie zadarniona; przes. Ol 20m ³ , Wz 3m ³
40.	Przydarłów 288c	3,71	Ol, pokrywa zadarniona; na 100% pow. wierzba
41.	Otanów 312d	1,12	OIJ, zagłębienie, pokrywa zadarniona; na 70% pow. wierzba; przes. Wb 40m ³ , Ol 1m ³
42.	Otanów 312f	0,69	Ol, zagłębienie, pokrywa zadarniona; na 10% pow. wierzba
43.	Otanów 320i	1,05	OIJ, zagłębienie, pokrywa zadarniona; na 20% pow. wierzba
44.	Otanów 322d	1,29	Ol, zagłębienie, pokrywa zadarniona; na 60% pow. kruszyna, olsza, brzoza; przes. Ol 35m ³ , Brz 20m ³
45.	Otanów 323d	2,55	Ol, zagłębienie, pokrywa zadarniona (trawy); na 60% pow. kruszyna, brzoza, olsza; przes. Ol 50m ³ , Brz 30m ³ , Ol 40m ³ , Brz 10m ³
46.	Otanów 331a	0,16	Ol, zagłębienie, pokrywa zadarniona; przes. Ol 2m ³
47.	Otanów 333Ab	0,34	Ol, pokrywa zadarniona; na 90% pow. wierzba, bez czarny, głóg; przes. Brz 2m ³
48.	Otanów 335o	0,63	Ol, Zagłębienie, pokrywa zadarniona (malina, trawy); na 60% pow. wierzba, kruszyna; przes. Brz 2m ³ , Ak 1m ³ , Os 2m ³ , Wz 3m ³ , Ol 2m ³ , Brz 30m ³ , Brz 2m ³ , Tp 13m ³
49.	Otanów 337d	5,45	Ol, zagłębienie, pokrywa zadarniona; na 70% pow. wierzba, bez czarny, kruszyna, głóg; przes. Brz 100m ³ , Os 20m ³ , Brz 10m ³ , Brz 70m ³
50.	Otanów 339r	0,72	OIJ, pokrywa zadarniona (trawy); na 20% pow. wierzba; przes. Dbs 2m ³ , Wb 2m ³ , Wb 5m ³ , Brz 5m ³ , Dbs 10m ³
51.	Przydarłów 342a	1,23	OIJ, pokrywa zadarniona (trawy); na 90% pow. wierzba, dereń, bez czarny; przes Os 3m ³
52.	Przydarłów 342g	0,81	Lw, pokrywa zadarniona (trawy)
53.	Przydarłów 342h	1,41	Lw, pokrywa zadarniona (trawy)
54.	Przydarłów 342r	0,96	Lw, pokrywa silnie zadarniona (trawy); na 90% pow. wierzba, brzoza, sosna; przes. So 1m ³
55.	Przydarłów 343b	0,73	Ol, pokrywa silnie zadarniona
56.	Przydarłów 343g	1,61	Ol, pokrywa silnie zadarniona (trawy); na 10% pow. wierzba, olsza; przes. Ol 5m ³ , So 1m ³
57.	Przydarłów 344b	0,61	Lw, pokrywa silnie zadarniona (trawy); na 40% pow. wierzba, kruszyna, brzoza; przes.

Lp.	Leśnictwo oddz.	pow. [ha]	Ogólny opis, walory przyrodnicze
			Brz 3m ³
58.	Otanów 356c	3,15	LMB, pokrywa silnie zadarniona; na 70% pow. wierzba; przes. So 10m ³ , So 5m ³ , Brz 4m ³ , Dbs 4m ³ , Ol 10m ³ , Ol 10m ³
59.	Otanów 356h	0,93	Lw, pokrywa zadarniona; przes. Brz 20m ³
60.	Otanów 356i	0,71	Lw, pokrywa silnie zadarniona;
61.	Otanów 358p	0,38	OlJ, pokrywa zadarniona; na 90% pow. wierzba, kruszyna, głóg; przes. Brz 1m ³
62.	Rów 378x	0,37	BMśw, pokrywa zadarniona; przes. Brz 27m ³ , Dbs 10m ³
63.	Krusze 382k	0,20	Lśw, pokrywa zadarniona (pokrzywa); na 30% pow. olsza, buk; przes. Ol 5m ³
64.	Krusze 382r	0,17	Lśw, pokrywa zadarniona (trawy)
65.	Krusze 392d	3,74	Lw, pokrywa silnie zadarniona (pokrzywa); na 60% pow. leszczyna, jesion, kruszyna, olsza; przes. Dbs 5m ³ , Wz 2m ³ , Wz 6m ³ , Brz 6m ³ , Os 2m ³ , Js 10m ³
66.	Krusze 393d	2,21	Lśw, pokrywa silnie zadarniona (jeżyna, pokrzywa); na 60% pow. wierzba, osika, brzoza, dąb, głóg; przes. Brz 2m ³ , Brz 14m ³ , Dbs 10m ³ , Brz 10m ³ , Os 5m ³ , Dbs 1m ³
67.	Krusze 393j	0,68	Ol, pokrywa zadarniona; na 30% pow. wierzba, olsza; przes. Ol 10m ³
68.	Krusze 397m	0,64	Ol, pokrywa zadarniona; przes. Ol 1m ³
69.	Krusze 410g	0,57	Ol, pokrywa zadarniona; na 20% pow. olsza, wierzba; przes. Ol 4m ³ , Ol 2m ³ , Św 10m ³
70.	Rów 455k	0,42	Ol, pokrywa zadarniona; na 60% pow. wierzba, brzoza, osika; przes. Brz 2m ³
71.	Rów 455l	0,41	Ol, pokrywa zadarniona; na 40% pow. wierzba, buk, olsza; przes. Ol 3m ³
72.	Rów 457i	0,95	Ol, pokrywa zadarniona; na 30% pow. wierzba, olsza, świerk; przes. Ol 13m ³ , Ol 17m ³
73.	Rów 477h	7,77	Ol, pokrywa zadarniona; na 80% pow. wierzba; przes. Ol 68m ³ , Ol 23m ³
74.	Rów 482j	1,02	Lw, pokrywa zadarniona (trawy); na 40% pow. czeremcha, olsza, leszczyna, głóg
75.	Rów 485a	1,89	Ol, pokrywa zadarniona; na 50% pow. wierzba, kruszyna; przes. Ol 42

- **Bagna.**

Na terenie Nadleśnictwa Myślubórz występuje 557 osobno wydzielonych ewidencyjnie bagien. Tereny bagienne zajmują ogólną powierzchnię **670,15 ha**, co stanowi **5,2 %**, ogólnej pow. Nadleśnictwa. Prócz bagien ewidencyjnych występują bagna nie tworzące wydzielen taksacyjnych. Ważność tych biotopów i ich znaczenie dla ekosystemu jest oczywista. Bagna-mokradła najczęściej położone są w nieckach terenowych, w przedłużeniach rynien jeziornych itp. stanowią enklawy wśród leśnych siedlisk świeżych.

Fakultatywne wskazania ochronne:

- wokół większych powierzchniowo bagien stanowiących siedliska przyrodnicze zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywać lub kształtować strefę pasa ochronnego.

Tab.49. Wykaz bagien ewidencyjnych w Nadleśnictwie Myślubórz.

Nadleśnictwo Myślubórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
2m	0,45	106f	0,54	213b	5,01	372t	0,05
2n	0,19	106l	0,26	213h	2,46	372x	0,74
3c	11,75	106o	0,27	214a	0,23	372z	0,46
3d	0,11	107g	0,30	215d	0,22	372ax	1,17
3l	0,09	107i	0,52	215k	0,65	372dx	0,82
3m	0,24	107m	0,17	216a	0,42	373k	0,30
4n	0,28	109b	0,44	216g	0,58	375b	0,27
6b	0,16	109d	0,30	217s	5,89	375r	1,32
6i	0,88	109p	0,76	217w	0,59	375t	0,83
6k	0,30	111f	0,29	220g	3,24	378f	0,66
9c	0,20	111g	0,19	221f	0,27	378r	0,16
9i	0,16	111i	0,41	222f	0,74	378t	1,16
10c	1,32	111j	0,22	223h	0,34	379c	0,75
16f	0,16	111m	1,05	224c	0,29	379x	1,28
18j	1,79	112i	0,80	226b	15,07	380f	0,60
19j	1,68	112j	0,23	227d	20,16	382b	0,65
20c	0,20	112m	0,42	227h	14,67	382c	0,42
22g	1,00	112r	0,23	229f	0,11	382d	0,16
22h	0,66	113g	0,22	229i	0,15	382g	0,10
22j	0,13	113h	0,18	229n	6,48	382j	0,98
24b	4,86	113i	0,28	229s	0,24	382l	0,44
24f	0,03	113m	0,34	229w	0,80	382n	0,96
24g	0,44	113o	0,21	233c	0,26	382p	0,94
24j	0,14	113s	0,28	235i	0,22	382s	0,77
25b	2,58	115d	0,90	236f	0,44	382w	0,29
25f	0,36	115g	0,41	236i	0,36	382z	0,32
25i	0,27	115h	0,29	237f	0,56	383b	0,21
25j	0,38	115i	0,21	237g	8,38	383d	2,58
25k	0,43	116g	2,10	238c	0,34	383i	0,50
25l	0,26	117d	0,27	238d	0,63	383j	0,84
25m	1,68	117h	1,19	238j	0,77	384c	0,24
26b	1,14	117l	1,46	238o	0,46	384f	0,05
26f	0,76	118b	0,28	239i	0,69	384j	0,25
26h	0,16	118h	0,29	239j	0,07	387b	0,50
26i	0,50	118m	0,48	240b	0,34	388d	1,01
27d	0,12	118o	0,36	240g	0,64	389a	3,70
28g	0,16	118p	0,25	241d	4,40	389j	0,53
28h	0,15	119c	0,54	244h	0,60	390j	0,64
28i	0,14	119d	0,58	245a	0,25	391b	0,77
29i	0,42	119h	0,44	245h	0,28	392f	0,46
29k	1,14	120b	0,87	245j	0,24	392h	0,27
30h	0,46	120g	0,27	245n	0,37	393b	0,01
30Ag	0,07	121a	0,28	245o	0,25	393c	0,04
30Ah	0,10	121c	0,34	246f	0,08	393l	0,25
30Ai	0,05	122j	0,29	250j	0,25	393o	0,25
30Aj	0,01	126b	0,25	252k	0,60	397c	0,73
30An	0,52	126f	0,24	253g	0,45	397g	0,29
30Ao	0,08	126g	0,48	256g	0,25	397i	0,43

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
30Ap	0,12	126h	0,57	257c	0,56	397j	0,24
33b	0,65	126i	0,41	257d	0,43	397k	0,21
34i	1,08	126k	0,46	258p	1,33	397n	0,45
34j	1,60	127d	0,48	261h	0,78	397p	0,19
37c	0,24	128b	0,43	262c	0,17	397t	0,39
40d	1,18	128f	0,27	268f	0,25	397w	0,31
40j	0,16	129f	0,23	268j	0,30	398i	1,63
42b	0,69	130g	0,09	269b	0,50	398m	0,49
42l	1,88	130j	0,60	269n	0,27	398o	0,39
47d	1,87	130n	1,35	269o	0,27	399b	0,26
48b	0,40	130p	1,13	270b	0,46	401c	0,28
49b	0,38	131c	0,34	270i	0,78	401f	0,22
49f	0,71	132c	0,25	277j	0,86	402h	2,25
51f	0,14	132d	3,45	280Aa	1,36	403f	0,29
51g	0,12	133b	0,47	280Ac	1,44	403i	3,22
52i	0,95	133f	0,29	280Ah	0,56	403p	0,36
52o	0,70	134d	2,47	284d	0,25	404f	0,45
53d	0,16	134g	0,71	284i	0,92	404i	0,42
53f	0,15	134i	0,40	285l	0,25	404k	0,87
53g	0,11	135b	0,22	286d	3,35	405r	0,28
53h	0,13	135c	0,23	290b	1,10	408k	0,51
53k	0,57	135d	0,26	291f	0,35	411b	0,30
53n	0,38	135g	0,47	291i	0,96	411g	0,65
53r	0,43	136b	0,29	291j	0,29	412j	0,36
53s	0,45	136d	0,55	291l	0,41	414b	0,30
54f	0,74	136f	0,47	292d	0,26	414d	0,43
54i	0,23	137b	0,33	293b	0,62	414g	0,59
54k	8,84	137c	0,36	296h	0,03	415c	0,73
56a	3,20	137d	0,51	298f	0,20	415g	0,38
56Ac	14,04	137g	0,44	299f	0,23	415h	0,75
56Ag	2,17	138c	4,98	299j	4,50	415i	0,77
57Ab	0,26	138h	1,54	300d	0,79	415ax	1,55
58h	0,38	138i	0,23	307w	0,30	415cx	0,30
59f	0,19	138k	0,50	308f	0,30	416b	0,87
59h	0,74	139a	0,25	311b	0,66	416h	0,26
59i	1,40	139d	0,29	311g	0,23	416j	0,23
60h	0,36	139f	0,28	320h	4,42	416k	0,35
60j	0,44	139i	0,24	324f	1,05	416n	2,16
60m	0,33	140a	0,25	325d	0,28	416p	0,22
60p	0,15	140h	0,48	327c	1,70	417g	1,07
60r	0,13	140k	0,38	329d	2,66	417k	0,55
61f	0,25	142c	0,26	329j	0,42	417l	0,80
65b	0,17	143c	0,39	329k	0,29	417r	0,56
65f	0,18	143f	2,94	330c	0,09	419f	4,85
65g	0,14	144b	2,63	330d	0,53	420c	1,21
65j	0,13	144c	3,57	330i	0,24	421f	0,82
66g	0,16	145i	0,28	331b	0,42	426d	0,85
66j	0,16	147g	2,97	331m	0,39	426l	0,06
71f	0,72	148c	0,35	333b	10,81	426p	0,10
72d	0,30	148f	0,76	333c	14,93	428b	0,39
72i	0,26	149b	0,24	333d	31,21	428g	0,86
72n	0,23	149c	0,77	333Aa	47,09	428h	0,27
72w	0,21	149f	0,24	333Ad	1,56	428p	0,63
74f	0,19	150c	3,06	333Af	0,54	429b	0,86
74g	0,43	150i	0,21	334i	1,89	429d	0,26

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
74i	0,20	150l	0,29	334j	15,09	429n	0,74
77i	0,48	151g	0,36	334p	1,19	431c	0,44
77k	0,42	152h	3,48	335a	3,28	432a	0,15
88g	1,67	155a	2,75	335b	4,21	432c	0,12
93i	3,88	155c	0,42	335c	0,59	432d	0,08
94c	0,40	156f	7,14	335d	5,35	432f	0,05
96d	0,33	156g	3,93	335m	0,39	432l	0,54
97f	0,42	156k	0,68	335s	0,27	432o	0,70
97h	0,91	157d	2,87	335z	0,73	433m	0,30
98c	0,22	158a	3,08	335ax	0,74	436c	0,30
98f	0,29	158m	0,29	336a	11,48	436h	0,49
98g	0,41	158z	1,01	336b	1,37	436k	0,27
98h	1,63	159d	0,24	336i	0,93	437b	0,25
98j	1,83	159f	0,68	337a	3,43	437g	0,52
98n	0,86	159n	0,11	337c	37,79	440g	0,30
98p	0,25	160j	0,88	337j	4,50	441f	0,40
99b	0,48	174h	0,28	339i	0,56	444b	0,69
99j	0,59	182c	1,63	340j	3,71	449i	0,26
100b	0,35	184a	0,53	341b	0,46	450f	0,28
100g	0,76	185i	0,28	346c	0,84	450k	0,32
100j	1,34	185k	0,53	346d	0,40	450l	0,78
101j	0,30	186h	0,24	351c	0,89	450m	0,35
101Ad	0,06	189b	0,45	354c	0,75	450p	0,35
101Af	0,04	189f	1,04	356j	1,25	454k	0,40
101Ag	0,04	191g	0,66	356k	0,64	455i	0,30
102b	2,30	192b	0,81	356l	2,03	456f	0,74
103i	0,96	192f	0,20	356m	2,84	458c	0,25
103m	0,25	192g	0,91	357g	0,28	465n	0,98
103o	0,29	192k	1,23	358j	0,10	467d	0,73
103p	0,48	196c	0,32	363b	0,42	467h	0,87
104f	0,34	197l	1,23	363f	0,22	474f	0,95
104g	0,23	198b	0,26	365a	1,91	481m	0,28
104h	0,25	198d	0,12	365i	0,30	481w	0,27
104i	0,26	200c	0,40	366f	0,37	484c	0,77
105h	0,51	208d	0,28	366i	0,83		
105j	0,32	211c	1,60	367k	0,24		
105p	0,28	211d	0,28	372p	0,46		

Tab.50. Wykaz bagien nie stanowiących osobnych wydzieleń w Nadleśnictwie Myślibórz.

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
7a	0,07	114c	0,15	167c	0,08	384l	0,05
7o	0,04	114d	0,20	167f	0,12	384m	0,15
8b	0,30	114g	0,05	163b	0,20	384m	0,06
10b	0,06	114g	0,05	163b	0,30	385a	0,04
10d	0,05	115c	0,09	169c	0,05	385b	0,10
11h	0,12	115c	0,09	174f	0,12	388c	0,10
11i	0,09	116b	0,15	182d	0,12	388g	0,05
17b	0,15	116f	0,20	182d	0,10	388o	0,10
17b	0,20	116h	0,08	182d	0,10	390k	0,08
17c	0,06	117c	0,12	185a	0,10	391d	0,13
17c	0,04	117c	0,03	185d	0,30	391d	0,03
18a	0,05	117g	0,10	185f	0,15	391d	0,04

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
18g	0,25	117g	0,05	185g	0,15	391d	0,08
21i	0,10	117m	0,05	185g	0,10	391d	0,20
21j	0,07	117m	0,03	185h	0,15	391g	0,05
22d	0,12	118g	0,05	186b	0,20	391h	0,08
22f	0,05	118g	0,12	186f	0,10	392b	0,30
22f	0,08	118g	0,15	186f	0,10	393i	0,04
22f	0,05	118g	0,18	186f	0,05	393k	0,11
24d	0,05	118g	0,04	186f	0,05	393k	0,03
24h	0,24	118g	0,03	186f	0,05	393p	0,05
25g	0,09	118l	0,20	186f	0,15	397d	0,03
26a	0,05	118n	0,05	187b	0,10	397d	0,10
26a	0,07	119g	0,10	189i	0,05	397o	0,07
27b	0,08	119g	0,13	190m	0,10	397r	0,06
27c	0,08	119g	0,04	192a	0,10	397r	0,18
27c	0,08	119g	0,05	192d	0,10	398a	0,09
28c	0,09	120c	0,05	193b	0,05	398a	0,12
29c	0,07	120d	0,03	193b	0,20	399j	0,11
29c	0,05	120d	0,15	195a	0,03	400f	0,06
29c	0,09	120d	0,03	195b	0,15	400f	0,10
29f	0,05	120f	0,15	196a	0,03	400f	0,11
29h	0,10	120f	0,10	196d	0,20	401b	0,05
29h	0,05	120f	0,08	196g	0,35	402a	0,10
30Al	0,18	120i	0,05	197p	0,15	403n	0,05
30Am	0,05	120i	0,05	198a	0,04	403o	0,05
33c	0,06	121b	0,05	198a	0,15	405d	0,20
33g	0,11	121f	0,05	198a	0,15	407a	0,20
34f	0,06	123d	0,30	199a	0,04	407g	0,05
34f	0,11	123h	0,03	199a	0,12	407k	0,10
34g	0,07	123k	0,03	199a	0,12	408a	0,07
34p	0,05	123l	0,03	199a	0,15	408j	0,04
34p	0,05	124c	0,05	199a	0,18	410f	0,20
34p	0,07	125a	0,15	200b	0,03	411j	0,40
34p	0,15	125a	0,12	200b	0,04	414f	0,03
35a	0,05	125a	0,15	200d	0,10	414f	0,06
35b	0,12	125c	0,15	201c	0,14	415b	0,20
35c	0,05	125d	0,08	201d	0,03	415b	0,12
35h	0,08	125d	0,05	201d	0,24	415b	0,35
36a	0,18	126a	0,05	201d	0,09	415b	0,03
36a	0,12	126c	0,05	203a	0,24	415b	0,10
37f	0,26	126d	0,14	203h	0,10	415b	0,04
42a	0,04	126d	0,08	204g	0,06	415b	0,03
42f	0,05	126d	0,08	205m	0,08	415d	0,03
42f	0,05	126d	0,25	205s	0,30	415x	0,15
42o	0,04	126d	0,06	208c	0,05	415y	0,04
44b	0,09	126d	0,05	211a	0,05	415y	0,20
44c	0,04	126d	0,09	212a	0,05	415y	0,20
44c	0,11	126d	0,09	212b	0,05	415y	0,10
44d	0,05	126d	0,08	213a	0,15	416c	0,18
47c	0,13	126j	0,04	213a	0,10	416c	0,17
49a	0,04	126j	0,03	214h	0,10	416c	0,10
49a	0,03	126j	0,05	216k	0,11	416c	0,06
49c	0,14	126j	0,06	217f	0,07	416c	0,04
49d	0,04	126j	0,07	217k	0,07	416c	0,18
49h	0,05	126j	0,12	217k	0,14	416d	0,24
49k	0,13	126l	0,05	217n	0,04	416f	0,24

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
52a	0,08	127a	0,12	218a	0,10	416g	0,03
52c	0,05	127a	0,10	218b	0,03	416i	0,03
52d	0,13	127a	0,10	218b	0,04	416i	0,20
53b	0,05	127a	0,03	218c	0,07	416i	0,24
53b	0,05	127b	0,10	218f	0,03	416i	0,06
53b	0,05	127c	0,08	219f	0,15	416i	0,07
54d	0,06	127c	0,05	220a	0,09	416i	0,05
54d	0,04	127c	0,05	220f	0,10	416l	0,10
54j	0,05	127c	0,03	222c	0,04	416m	0,20
54j	0,05	127c	0,07	222d	0,05	416o	0,20
56Ad	0,04	127c	0,16	222d	0,07	416r	0,20
56Af	0,18	127c	0,09	223g	0,04	417a	0,06
56Af	0,20	127c	0,12	224f	0,13	417a	0,05
56Af	0,10	127f	0,05	224g	0,13	417b	0,04
57Aa	0,05	127f	0,15	226j	0,10	417b	0,40
57Aa	0,48	128a	0,06	229l	0,03	417c	0,15
57Aa	0,05	128a	0,04	229l	0,03	417f	0,04
57Aa	0,05	128a	0,05	230d	0,35	417f	0,18
57Ac	0,05	128a	0,10	230d	0,10	417h	0,03
57Ac	0,05	128c	0,04	230f	0,05	417h	0,20
59a	0,33	128c	0,03	231h	0,05	417h	0,07
59g	0,06	128c	0,03	233b	0,03	417i	0,03
59k	0,10	128c	0,05	235f	0,10	417i	0,07
59k	0,10	128c	0,13	235f	0,10	417j	0,04
60i	0,08	128c	0,09	236g	0,10	417j	0,17
60i	0,05	128c	0,15	237j	0,15	417m	0,05
60i	0,05	128d	0,17	237l	0,10	417o	0,03
60i	0,09	128d	0,10	237l	0,05	417p	0,06
61a	0,15	128d	0,05	237l	0,15	417p	0,20
61k	0,14	128d	0,07	237l	0,10	418a	0,03
62a	0,05	128d	0,09	237l	0,10	418a	0,12
62a	0,15	128d	0,12	237l	0,05	418a	0,10
63a	0,04	128d	0,20	238g	0,05	418a	0,15
63a	0,05	129a	0,06	238g	0,05	418c	0,04
63c	0,04	129a	0,09	238l	0,05	418h	0,08
65a	0,13	129b	0,10	239g	0,06	419g	0,10
66i	0,08	129b	0,13	240c	0,10	421a	0,05
69b	0,05	129b	0,11	240h	0,10	425a	0,05
69c	0,08	129c	0,03	240h	0,10	425g	0,15
71g	0,07	129c	0,04	241a	0,10	425h	0,20
72a	0,10	129c	0,08	241a	0,49	426b	0,40
72b	0,12	129d	0,12	241a	0,12	426j	0,05
72h	0,12	129d	0,14	243a	0,07	427f	0,10
72j	0,15	129d	0,06	244i	0,05	427g	0,20
72j	0,15	129g	0,03	245b	0,15	428a	0,15
72j	0,04	129k	0,17	245i	0,07	428c	0,10
72j	0,15	130h	0,09	249c	0,05	428d	0,03
72j	0,10	130h	0,06	250f	0,05	428d	0,10
72j	0,10	130i	0,05	250f	0,15	428i	0,06
72k	0,04	130i	0,05	250f	0,05	428i	0,20
72o	0,04	130k	0,07	250g	0,10	428k	0,15
72r	0,03	130k	0,03	250h	0,10	428k	0,04
72r	0,05	130m	0,06	250l	0,25	428k	0,25
72s	0,10	130r	0,16	252n	0,10	428k	0,15
73a	0,05	131b	0,04	256i	0,14	428o	0,05

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
73b	0,10	131b	0,08	257a	0,04	429a	0,08
74a	0,05	131b	0,07	257a	0,04	429c	0,05
74h	0,10	131d	0,07	257b	0,05	429c	0,03
74h	0,05	132a	0,03	260i	0,25	429f	0,03
74h	0,05	132b	0,03	262a	0,18	429h	0,15
74h	0,06	132b	0,10	262f	0,08	429i	0,07
77a	0,10	132b	0,04	266b	0,03	429j	0,10
77a	0,10	133a	0,15	268h	0,15	430b	0,18
77b	0,05	133a	0,06	268h	0,35	430b	0,24
77b	0,10	133a	0,03	268h	0,10	430b	0,12
77b	0,05	133a	0,10	269a	0,05	430d	0,03
77f	0,15	133a	0,11	269f	0,10	430h	0,04
77f	0,20	133a	0,12	270d	0,06	430h	0,03
77h	0,05	133c	0,09	270n	0,05	430i	0,03
77h	0,05	133c	0,04	273l	0,06	430i	0,06
77l	0,08	133c	0,11	273l	0,20	431d	0,10
77m	0,05	133c	0,15	274h	0,12	431f	0,10
77m	0,03	133c	0,17	274h	0,06	431j	0,04
78a	0,05	133c	0,13	274j	0,10	431j	0,15
78b	0,03	133d	0,06	276a	0,10	432j	0,03
79a	0,05	134b	0,10	276f	0,04	432k	0,10
79a	0,05	134b	0,20	277k	0,15	433d	0,20
79a	0,10	134b	0,07	278g	0,06	434b	0,08
79c	0,05	134j	0,09	279k	0,10	434g	0,05
79c	0,05	134k	0,20	280Ab	0,06	435c	0,03
79c	0,05	135a	0,05	280Ab	0,10	435d	0,08
80h	0,10	135a	0,04	280Ab	0,03	435d	0,07
84a	0,03	135a	0,09	280Ab	0,16	436d	0,03
88h	0,20	135a	0,07	280Ab	0,30	436d	0,10
88i	0,25	135f	0,08	280Ad	0,38	436i	0,15
88o	0,10	136a	0,10	280Ad	0,14	436i	0,06
91h	0,10	136a	0,10	280Ad	0,20	436i	0,03
95h	0,40	136a	0,11	280Af	0,21	437d	0,12
96h	0,10	136c	0,03	280Af	0,14	437f	0,03
97c	0,10	136c	0,07	280Ag	0,12	437f	0,08
97g	0,05	136c	0,04	280Ag	0,08	437f	0,10
98b	0,10	136c	0,05	280Ag	0,18	437f	0,07
98d	0,05	136c	0,05	280Ag	0,07	437h	0,04
98k	0,10	136c	0,24	280Ag	0,05	437h	0,10
98m	0,05	136c	0,08	282h	0,25	439a	0,03
98m	0,20	137a	0,05	285a	0,20	439a	0,15
98r	0,05	137a	0,09	285k	0,10	439c	0,12
98s	0,05	137a	0,05	286a	0,10	439c	0,06
98t	0,10	137f	0,03	286a	0,05	439c	0,04
99a	0,10	138a	0,10	286a	0,15	439f	0,15
99g	0,10	138b	0,06	286a	0,24	439f	0,04
99i	0,10	138b	0,10	286a	0,05	440a	0,04
99l	0,10	138g	0,12	286b	0,05	440a	0,15
100a	0,10	139g	0,11	286b	0,24	440a	0,03
100a	0,10	140d	0,17	287b	0,03	440c	0,03
100a	0,10	140g	0,13	290a	0,04	440c	0,03
100a	0,10	141d	0,07	291c	0,08	440i	0,03
100a	0,15	141f	0,08	291c	0,03	440i	0,20
100c	0,10	142a	0,08	291h	0,06	440j	0,03
100h	0,10	142a	0,06	291k	0,05	441b	0,18

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
101h	0,10	142a	0,03	292c	0,08	441c	0,03
101i	0,10	142a	0,08	293a	0,08	441g	0,10
101Ab	0,05	142a	0,08	293a	0,12	441g	0,03
101Ac	0,10	142d	0,12	293a	0,05	441l	0,10
101Ac	0,10	142d	0,12	293f	0,05	442a	0,03
102f	0,10	143a	0,07	296g	0,15	442a	0,03
103b	0,10	143a	0,17	306d	0,20	442d	0,05
103b	0,10	143a	0,10	307d	0,06	443a	0,18
103b	0,10	143a	0,10	307h	0,05	443c	0,20
103f	0,05	144a	0,07	308a	0,05	444a	0,20
103k	0,05	144f	0,06	308b	0,10	445a	0,03
103l	0,20	145a	0,10	308d	0,05	445c	0,06
103m	0,10	145g	0,05	308g	0,07	445f	0,20
104a	0,05	145j	0,15	312a	0,07	446d	0,04
104a	0,05	146b	0,06	314i	0,06	446f	0,07
104b	0,05	146b	0,07	314j	0,01	447a	0,12
104b	0,15	146g	0,10	324b	0,16	449c	0,02
104d	0,10	146g	0,05	325c	0,11	449f	0,15
104d	0,05	147b	0,04	329i	0,12	449f	0,15
104d	0,05	147f	0,25	330j	0,06	449f	0,02
104k	0,10	147j	0,04	331g	0,48	449g	0,15
104n	0,03	147j	0,08	334m	0,24	449h	0,15
105c	0,10	148a	0,10	334m	0,04	449h	0,10
105d	0,20	148a	0,10	336d	0,09	449h	0,02
105f	0,30	148a	0,10	336h	0,10	449k	0,07
106b	0,12	148b	0,10	337h	0,10	449m	0,02
106i	0,05	148b	0,06	339c	0,15	450a	0,08
107o	0,12	148g	0,02	341a	0,15	450a	0,05
107o	0,10	149a	0,08	341c	0,45	450j	0,20
107o	0,08	149a	0,05	341c	0,20	450j	0,20
107o	0,05	149a	0,05	341c	0,34	450j	0,06
107p	0,11	149a	0,13	342b	0,35	450o	0,12
107p	0,07	149a	0,11	342b	0,10	450o	0,04
107p	0,20	149a	0,14	342g	0,20	451f	0,03
107p	0,16	149g	0,10	342i	0,15	453c	0,03
107r	0,05	149i	0,06	342i	0,15	454b	0,03
107r	0,13	150f	0,08	342l	0,05	454b	0,05
107r	0,08	150f	0,07	351b	0,10	455c	0,04
107t	0,24	150h	0,02	351d	0,20	455n	0,05
107w	0,16	150j	0,06	351f	0,40	456c	0,12
108b	0,10	150k	0,10	352a	0,15	456d	0,03
108m	0,08	150k	0,03	356f	0,10	456g	0,10
108m	0,06	150k	0,17	356f	0,05	456g	0,20
109n	0,08	150r	0,22	356o	0,49	457h	0,08
109w	0,15	150r	0,05	361d	0,04	458f	0,02
109w	0,18	151c	0,10	363a	0,07	459i	0,05
109ax	0,09	151c	0,08	367o	0,16	460g	0,06
111c	0,03	151c	0,05	369a	0,03	460g	0,12
111c	0,12	151c	0,05	369b	0,07	467b	0,30
111d	0,11	151c	0,04	370c	0,03	469c	0,10
111l	0,10	151d	0,12	373j	0,04	471a	0,07
112b	0,09	151d	0,06	373l	0,15	471c	0,05
112b	0,10	152a	0,04	375l	0,10	474a	0,10
112b	0,05	152c	0,17	375l	0,08	474a	0,05
112b	0,04	152f	0,08	376a	0,06	474c	0,05

Nadleśnictwo Myślibórz							
Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]	Oddział, pododdział	Pow. [ha]
112b	0,12	152j	0,30	378a	0,11	477a	0,15
112d	0,08	152l	0,13	379p	0,08	481b	0,10
112d	-	154d	0,10	379t	0,12	481k	0,03
112h	0,12	154d	0,10	382f	0,10	482a	0,05
112z	0,04	154f	0,09	382o	0,40	482d	0,15
113f	0,04	154h	0,08	382o	0,27	482f	0,15
113k	0,06	158g	0,06	382x	0,10	482n	0,05
113l	0,06	159c	0,28	383a	0,12	485g	0,20
114a	0,03	159c	0,20	383h	0,11		
114a	0,10	164h	0,10	383h	0,08		
114a	0,04	166b	0,12	383l	0,06		
114a	0,09	166d	0,24	384i	0,12		
114a	0,05	166d	0,04	384l	0,06		

- **Źródłiska**

Źródłiska, naturalne wycieki wodne występują w formie enklaw na olsach, olsach jesionowych, lasach wilgotnych, na zboczach, skarpach itp.

W Nadleśnictwie Myślibórz zinwentaryzowano źródła w leśnictwie Góralice, oddz. 250k.

- **Wyłączone drzewostany nasienne.**

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz znajduje się pięć wyłączonych drzewostanów nasiennych o powierzchni 25,53 ha, w tym:

- oddz.14 i – pow. 1,38 ha – 9 Md 141 lat, rok uznania – 1963;
- oddz.15 i – pow. 2,03 ha – 9 Md 166 lat, rok uznania – 1963;
- oddz.32 b – pow. 6,14 ha – 8 Md 82 lata, rok uznania – 1996;
- oddz.33 a – pow. 9,09 ha – Md 86 lat, rok uznania – 1996;
- oddz.170 d – pow. 6,89 ha – Bk 121 lat, rok uznania – 1997.

Powierzchnia i lokalizacja WDN jest zgodna z aktualnym rejestrem wyłączonych drzewostanów nasiennych w RDLP Szczecin.

Projektowane WDN:

- oddz. 463 b – pow. 3,58 ha – Dbs 107 lat
- oddz. 464 f – pow. 2,90 ha – Dbs 107 lat

- **Gospodarcze drzewostany nasienne.**

W Nadleśnictwie Myślibórz uznano 348,11 ha gospodarczych drzewostanów nasiennych.

Tab.51. Powierzchnia GDN w Nadleśnictwie Myślibórz.

Gatunek	Pow. ha
Bk	122,80
Dbb	19,74
Dbs	174,19
Brz	1,99

Gatunek	Pow. ha
Olcz	6,40
Dg	11,29
Md	5,72
So	2,56
Jw	3,42
Powierzchnia ogółem	348,11

Gospodarcze drzewostany nasienne występują na siedliskach: LMśw, Lśw, Lw i OIJ, wiek tych drzewostanów zawiera się w przedziale 72 – 180 lat i są one dobrej jakości.

- Bloki upraw pochodnych i uprawy pochodne**

W Nadleśnictwie utworzono 8 bloków upraw pochodnych, w tym:

Tab.52. Bloki upraw pochodnych w Nadleśnictwie Myślibórz.

Bloki upraw pochodnych w Nadleśnictwie Myślibórz.				
Lp.	Nr bloku -gatunek	Oddział, pododdział	Pow. ha	Pochodzenie
1	1 – Dbb	294a, b, 295a, b, 296a, b	45,49	WDN N-ctwo Smolarz MP/2/31518/05
2	2 – Dbb 2 – Md	30Aa, b, c, d, f, k, l, m	56,50	WDN N-ctwo Smolarz MP/2/31518/05 WDN N-ctwo Myślibórz MP/2/31509/05
3	3 – Bk	94a, b, f, g	17,90	WDN N-ctwo Gryfino MP/2/31497/05
4	4 – Bk	133c, d	12,74	WDN N-ctwo Gryfino MP/2/31497/05
5	5 – Bk	118a, c, d, f, g, i, j, k, l	33,01	WDN N-ctwo Gryfino MP/2/31497/05
6	6 – Bk	113a, b, c, d, f, k, l, n, p, r, w, x, y 114i, j	48,23	WDN N-ctwo Gryfino MP/2/31497/05
7	7 – Bk	280Ad, f, g	32,05	WDN N-ctwo Myślibórz MP/2/31510/05
8	8 – Md	445g, h, i	19,85	WDN N-ctwo Myślibórz MP/2/31508/05
Powierzchnia ogółem			265,77	

W części w/w bloków założono rejestrowane uprawy pochodne na łącznej powierzchni 138,54 ha, w tym:

Tab.53. Uprawy pochodne w blokach upraw pochodnych w Nadleśnictwie Myślibórz.

Uprawy pochodne w blokach upraw pochodnych w Nadleśnictwie Myślibórz.			
Lp.	Nr bloku -gatunek	Oddział, pododdział	Pow. ha
1	1 – Dbb	294a, b, 295a, b, 296a, b	25,70
2	2 – Dbb 2 – Md	30Aa, b, c, d, f, k, l, m	56,50
3	3 – Bk	94a, b	9,19
4	4 – Bk	133c, d	12,15
5	5 – Bk	118f, i	6,04
6	6 – Bk	113c, k, n, w, x, y 114i, j	25,37
7	7 – Bk	280Af	3,59
8	8 – Md	-	-
Powierzchnia ogółem			138,54

- **Drzewa mateczne**

Na terenie Nadleśnictwa uznano 50 drzew matecznych w tym:

- sosna – 4 drzewa;
- modrzew – 46 drzew.

- **Źródła nasion**

Na terenie Nadleśnictwa uznano 14 drzew – źródeł nasion, w tym:

- czereśnia – 2 drzewa;
- grab – 3 drzewa;
- jawor – 4 drzewa;
- klon zwyczajny – 1 drzewo;
- lipa drobnolistna – 3 drzewa;
- dąb czerwony – 1 drzewo.

- **Ekosystemy referencyjne**

Ekosystemy referencyjne to reprezentatywne przykłady istniejących ekosystemów zachowane w stanie naturalnym bądź zbliżonym do naturalnego.

Na terenie Nadleśnictwa Myślibórz wyznaczono ekosystemy referencyjne w 191 wydzieleniach na łącznej powierzchni 444,89 ha obejmujące:

- formy ochrony przyrody (np. rezerwat przyrody, użytek ekologiczny, powierzchniowy pomnik przyrody, stanowisko dokumentacyjne, wybrane strefy ochrony całorocznej wyznaczone dla ptaków, osobliwości przyrodnicze);
- ekosystemy rzadkie i zagrożone;
- powierzchnie leśne nieużytkowane gospodarczo (grunty pozostawione do naturalnej sukcesji, grunty objęte szczególną ochroną, drzewostany na terenach trudnodostępnych, inne powierzchnie o podobnym charakterze);
- drzewostany cenne przyrodniczo;
- wybrane drzewostany o charakterze parkowym oraz wybrane drzewostany związane z ochroną dziedzictwa kulturowego.

11. Cenne obiekty dziedzictwa kulturowego na terenie Nadleśnictwa Myślibórz.

Tab.54. Wzór nr 19. Wykaz obiektów kultury materialnej.

Lp.	Nazwa obiektu	Leśnictwo Oddz.	pow [ha]	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Uwagi
1.	Drogowskazy i słupki oddziałowe	-	-	Granitowe, przedwojenne drogowskazy przydrożne oraz kamienne słupki oddziałowe rozmieszczone miejscami na terenie całego N-ctwa	-

Lp.	Nazwa obiektu	Leśnictwo Oddz.	pow [ha]	Ogólny opis obiektu, rok powstania, walory	Uwagi
2.	Miejsca po dawnych osadach	-	-	Rozsiane po terenie N-ctwa pozostałości dawnych pojedynczych gospodarstw (ruiny, rozebrane budynki itp.). zachowane drzewa owocowe, krzewy (śnieguliczka, bez lilak).	-
3.	Grodzisko	Przydarłów 82g	0,80	Wczesnośredniowieczne grodzisko nizinne kształtu kolistego typu pierścieniowego, z lekko wklęsłym majdanem, posiadającym nieregularne wały.	Nr rej 607
		Swobnica 181b	0,89	Grodzisko pochodzące z wczesnej epoki żelaza oraz wczesnego średniowiecza, wyżynne, w kształcie trójkąta.	Nr rej. 686
4.	Cmentarz	Lipiany 41k	0,24	Cmentarz żydowski (zdewastowany)	-
		Rów 372g	-	Dawny cmentarz, pozostałości 10 grobów (nagrobki zdewastowane)	-
5.	Pomniki	Swobnica 195d	-	Pomnik niemieckich leśników z lat 20-tych ubiegłego wieku. 6 poukładanych głazów. Na jednym z głazów widoczny napis w języku niemieckim (imiona i nazwiska) oraz okazały wieniec jelenia wykuty w kamieniu (krzyż św. Huberta).	-
		Rów 469k	-	Pomnik ku pamięci miejscowego leśniczego.	-

Rysunek 51. Pomnik niemieckich leśników w oddz. 195d (Fot. J. Kiryk)

12. Obiekty kultury materialnej i inne przyrodnicze w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Myślibórz.

Banie – w IX-X wieku Banie stały się okręgiem grodowym, który bronił od zachodu dostępu do Ziemi Pyrzyckiej. W roku 1124 prawdopodobnie wprowadzono wiarę chrześcijańską w Baniach. Prawa miejskie osada otrzymała w 1230 roku. Obszar obecnie nazywany Ziemią Bańską, księżę

Barnim I nadał w 1234 r. Zakonowi Templariuszy. W pierwszej połowie XIII w. wzniesiono w Baniach kościół, a w pierwszej połowie XIV w. rozpoczęto budowę murów obronnych (linia murów posiadała wówczas dwie bramy i dwadzieścia baszt). Po kasacji Zakonu Templariuszy w 1312 r. tutejsze ziemie przejęli Joannici, którzy w 1345 r. odstąpili miasto księciu Barnimowi III. Podczas walk Pomorsko-Brandenburskich w 1487 roku miasto zostało dotkliwie zniszczone. Rozebrano też wówczas część fortyfikacji. W latach 1653-59 Banie pozostawały we władaniu Szwedów, a następnie Brandenburgii i od 1701 r. Prus. W roku 1766 rozebrano resztę fortyfikacji. Zachowała się jedynie XIV wieczna baszta prochowa. W roku 1840 został wybudowany nowy ratusz, a do kościoła w 1853 r. dobudowano wieżę. W trakcie działań wojennych w 1945 roku miasto zniszczone zostało w 50% i po wojnie utraciło prawa miejskie. Mimo zniszczeń, Banie zachowały średniowieczny układ ulic z trójkątnym rynkiem.

Według rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa na listę zabytków wpisane są:

- teren Starego Miasta (nr rej. 70 z 29.10.1955);
- kościół parafialny pw. NMP Wspomożenia Wiernych (nr rej. A-995 z 2.07.1956);
- kaplica św. Jerzego z końca XV w. (nr rej. A-1019 z 5.12.1963);
- cmentarz żydowski z I połowy XIX w. (nr rej. A-946 z 12.09.1994);
- aleja dojazdowa (nr rej. jw.);
- baszta Prochowa (nr rej. A-1023 z 5.12.1963).

Batowo – we wsi znajduje się zabytkowy zespół pałacowy z II połowy XIX w. obejmujący ruiny pałacu z 1870 r. (nr rej. 815 z 08.1978) i park (nr rej. 926 z 3.12.1980).

Brzesko – osada z wczesnego średniowiecza (*Brezko, Breszko*). Wykopaliska potwierdzają istnienie osady już w IX w. Wieś sięga rodowodem do XII w. W 1124 r. przebiegała tędy, ze Stargardu do Pyrzyca misja chrystianizacyjna biskupa Ottona z Bambergu. W 1186 r. książę Bogusław I nadał połowę posiadłości wsi biskupowi kamieńskiemu Zygrydowi I. W 1227 r. książę Barnim I przekazał Brzesko żeńskiemu klasztorowi norbertanek w Wyszkowie (obecnie w granicach administracyjnych Trzebiatowa). Rozkwit katolicyzmu zahamowało wprowadzenie po 1534 r. reformacji. Protestantyzm trwał tu ponad czterysta lat, do 1945 r. we wsi znajduje się zabytkowy zespół kościoła parafialnego (nr rej. A-423 z 18.06.1954 i 8.09.2009), w tym:

- kościół pw. Narodzenia NMP;
- dzwonnica z XIX w.;
- cmentarz przykościelny;
- ogrodzenie murowane z bramami;
- dawna pastarówka (obecnie plebania) z I połowy XIX w.

Dąbrowa – znajduje się tu park dworski z aleją dojazdową z XIX w. (nr rej. A-670 z 30.08.1977).

Dłusko Gryfińskie – zostało założone w średniowieczu. W drugiej połowie XIII w. wybudowany został kościół NMP Królowej Polski (nr rej. A-952 z 30.05.1974). Z zachowanej murowanej zabudowy wsi do czasów współczesnych zachowały się budynki ryglowe z końca XIX i początku

XX w., stodoła z XIX w. oraz budynki mieszkalne z oryginalną stolarką okienną i drzwiową, a także z zachowaną elewacją.

Kościół wybudowany został z granitowej kostki w XIII w., przebudowano go w XVIII i na początku XIX w. W 1974 r. uległ zniszczeniu wskutek pożaru, odbudowany został rok później. Teren kościelny otacza kamienny mur. Na terenie byłego przykościelnego cmentarza, na wprost jednej z trzech bram, stoi na trzech kamiennych schodkach dawny pomnik poległych w I wojnie światowej. Na wszystkich ścianach widoczne ślady po mocowaniu tablic z nazwiskami. U stóp pomnika od strony kościoła leży jego głowica.

Dobropole – według rejestru Narodowego Instytutu Dziedzictwa na listę zabytków wpisane są:

- kościół ewangelicki, obecnie rzym-kat., filialny, pw. MB Różańcowej (nr rej. A-958 z 12.09.1958);
- zespół pałacowy (nr rej. A-1146 z 24.10.1956) w tym pałac (ruina) i park z XVIII w.

Dzierzów – zabytkowy park dworski z XIX w. (nr rej. A-1171 z 30.08.1977).

Głazów – we wsi zabytkowy kościół ewangelicki, obecnie rzym-kat. Pw. Dobrego Pasterza z 1892 r. i cmentarz przykościelny (nr rej. A-488 z 26.10.2009).

Golenice – we wsi znajduje się zabytkowy kościół ewangelicki, obecnie rzym-kat. Pw. MB Królowej Polski (nr rej. A-1162 z 12.12.1963) i cmentarz przykościelny z XVIII w (nr rej. A-1162 z 29.08.1977). Zabytkowy zespół pałacowy z XVIII w. (nr rej. A-1053 z 12.12.1963, 08.1973, 29.08.1977 i 13.12.1979), w tym: pałac, budynek gospodarczy szachulcowy, budynek bramny szachulcowy i park z XVIII w.

Góralice – we wsi znajduje się zabytkowy kościół filialny pw. św. Stanisława Biskupa z XII/XIV w., odbudowany po zniszczeniach w XIX w. (nr rej. A-1003 z 22.12.1965).

Grzybno – we wsi zabytkowy kościół pw. św. Antoniego Padewskiego z XIII w. (nr rej. A-1010 z 4.07.1956).

Kierzków – zabytkowy park dworski z XIX w. (nr rej. A-1139 z 7.02.1978).

Kozielice – zabytkowy kościół pw. św. Stanisława Biskupa z XV/XVI w., z drewnianą wieżą z XVIII w. (nr rej. 290 z 5.07.1958).

Krasne – we wsi znajduje się zabytkowy zespół pałacowy z 2 połowy XIX w. obejmujący ruiny pałacu (nr rej. 815 z 08.1978) i park (nr rej. 926 z 3.12.1980).

Kruszwin – wieś położona nad jeziorem Myśluborskim z neogotyckim zabytkowym kościołem pw. św. Apostołów Piotra i Pawła z XIX w. i cmentarzem przykościelnym (nr rej. A-295 z 19.12.2006) oraz parkiem dworskim (nr rej. A-587 z 7.02.1978).

Krześlin – wśród zabytków znajdują się m.in. wieża kościoła pw. św. Wojciecha (nr rej. A-270 z 22.08.2006) oraz XVIII-wieczny dwór murowany z cegły, parterowy, pokryty łamanym dachem, z 11-osiową fasadą z zachowanym (odtworzonym) barokowym wystrojem (nr rej. 173 z 24.10.1956) i park dworski z początku XIX w. (nr rej. 937 z 5.12.1980).

Letnin – wieś w obecnym kształcie zabudowana w XIII w., wspomniana już w 1260 r. należała do rodziny rycerza de Letenin w XIV-XV, żyjącego w Ziemi Pyrzyckiej i Lipiańskiej. Znajduje się tu zabytkowy kościół pw. Narodzenia NMP (nr rej. 352 z 12.09.1956).

Lipiany – położone są na skraju Pojezierza Myśliborskiego w miejscu o naturalnych walorach obronnych, jakie stanowiły wody Jeziora Wądół i Jeziora Kościelnego, otaczając miasto od północy, wschodu i południa. W IX w. powstał na półwyspie jeziora Wedyjskiego (obecnie Wądół i Kościelne) warowny gród Pomorzan, który wchodził w skład systemu obronnego plemienia Pyrzyczan, stanowiąc ich południową strażnicę. Wokół grodu powstała osada podgrodowa, której mieszkańcy zajmowali się rolnictwem, rybołówstwem, częściowo handlem i rzemiosłem. Do XIII wieku tereny te należały do księstwa pomorskiego. 18 sierpnia 1276 biskup kamieński Herman sprzedał ziemię lipiańską za 3000 srebrnych marek margrabiom brandenburskim Ottonowi, Johannowi i Konradowi, którzy włączyli ją do Nowej Marchii. Po wygaśnięciu dynastii askańskiej (1320 r.) i po długotrwałych sporach o sukcesję w 1337 r. jako lenno biskupa kamieńskiego miasto pozostało ostatecznie przy Brandenburgii. Od 1402 r. do 1454 r. znajdowało się pod panowaniem Zakonu Krzyżackiego. Lipiany zostały spustoszone przez husytów w 1433 r., przez Pomorzan w 1467 r., następnie przez strony walczące podczas wojny trzydziestoletniej.

Prawa miejskie miejscowość uzyskała na początku XIV wieku.

Po 1840 r. wybudowano drogę łączącą Lipiany z Pyrzycami i Myśliborzem, w 1882 r. miasto uzyskało połączenie kolejowe z Kostrzynem, a rok później ze Stargardem Szczecińskim. Pod koniec XIX wieku założono tu kilka fabryk m.in. wikliniarską (w 1890 r.). W 1945 r. miasto zostało zajęte przez Armię Czerwoną, ponosząc stosunkowo niewielkie straty – zniszczeniu uległo tylko 39 budynków. Wkrótce Lipiany przekazane zostały administracji polskiej. Dotychczasowa ludność miasta uległa wysiedleniu do Niemiec i została zastąpiona polskimi osadnikami.

Zabytki: Stare Miasto posiada późnośredniowieczny układ urbanistyczny oparty na eliptycznym kształcie z centralnie umieszczonym placem rynkowym. Cały jego obszar wpisany jest do rejestru zabytków (nr rej. 43 z 30.07.1955). Ważniejsze obiekty w jego obrębie:

- ratusz zbudowany w 2. połowie XVIII wieku w stylu barokowo-klasycystycznym, usytuowany w zachodniej części rynku jest siedzibą urzędu miejskiego. Przy bocznej ścianie ratusza znajduje się studzienka z płaskorzeźbą przedstawiająca mieszczan pijących słynne lipiańskie piwo (nr rej. 221 z 25.02.1957);
- kościół Wniebowzięcia NMP zbudowany z kwadr granitowych i cegły (XIII w.). W latach 1689-91 odbudowany, a w latach 1746-51 rozbudowany, ponownie odbudowany w latach 1861-62 i w 1915 r. według projektu Friedricha Stülera (nr rej. 222 z 25.02.1957);
- dwie gotyckie bramy z początku XV w. – Pyrzycka i Myśliborska (nr rej. 261 z 22.10.1957);
- pozostałości murów obronnych po stronie północno-wschodniej Starego Miasta (nr rej. 261 z 22.10.1957).

Mechowo – we wsi zabytkowy kościół pw. św. Izydora (nr rej. 460 z 16.12.1963) oraz park pałacowy z 1840 r. (nr rej. 944 z 8.12.1980).

Miełęczin – w miejscowości znajduje się zabytkowy kościół pw. Nawiedzenia NMP z początku XIII w., przebudowany w XVIII w. i w 2 połowie XIX w. (nr rej. 784 z 22.10.1976) oraz dwukondygnacyjny neoklasycystyczny pałac o ceglany licu na kamiennym cokole z czworoboczną wieżą pięciopoziomową z końca XIX w. (nr rej. A-296 z 22.12.2006) otoczony parkiem (nr rej. A-952 z 12.12.1980).

Myślibórz – pierwsza stała osada w pobliżu dzisiejszego Myśliborza powstała w VI w. p.n.e. - było to grodzisko kultury łużyckiej nad Jeziorem Myśliborskim, na wzniesieniu *Winnica Tumska* (nazwa miejscowa: *Łysa Góra*). Na tym samym miejscu, na przełomie VIII w. i IX w. powstało wczesnośredniowieczne grodzisko słowiańskie (zwane *Żołdyń, Sotdzin*). Grodzisko istniało do XII w. Pierwsza wzmianka o Myśliborzu występuje w dokumencie z 1238 r., w którym mowa jest o nadaniu przez Władysława Odonica templariuszom 1000 łanów ziemi nad rzeką Myślą. Myślibórz prawa miejskie otrzymał w latach 1262-1270 (jako miasto brandenburskie). Pod koniec XIII i na początku XIV wieku nastąpił intensywny rozwój miasta, które w latach 1298–1537 było stolicą Nowej Marchii i wiodącym centrum gospodarczym regionu. Stołeczny charakter sprawił, że miasto wznosiło liczne reprezentacyjne budowle oraz zostało ufortyfikowane silnymi murami miejskimi. W 1433 r. miasto spalili husyci. W tym czasie Myślibórz znajdował się w rękach Krzyżaków 1402–1455. W 1473 r. zdobycia i zniszczenia miasta dokonał książę zachodniopomorski Bogusław X. W XVI wieku dwukrotnie Myślibórz padał pastwą ogromnego pożaru 1539 r. i 1590 r. Wojny toczony w XVII i XVIII wieku (zwłaszcza trzydziestoletnia i siedmioletnia) spowodowały ogromne zniszczenia miasta, przez co nastąpiło osłabienie w rozwoju gospodarczym Myśliborza i regionu. Nadzieję na poprawę przyniosło dopiero uruchomienie połączeń kolejowych z Kostrzynem nad Odrą i Stargardem Szczecińskim w 1882 r., Barlinkiem w 1883 r. i Gorzowem Wielkopolskim w 1912 r. W wyniku działań zbrojnych w końcowym okresie II wojny światowej miasto zostało zniszczone w ok. 40%. Zdobyte przez wojska radzieckie 2 lutego 1945 r., a następnie 23 maja 1945 r. przekazane zostało administracji polskiej.

Zabytki w mieście:

- Kolegiata św. Jana Chrzciciela – budowla gotycka z XIII w. (nr rej. A-655 z 30.07.1955 i z 27.04.1979);
- Kościół i klasztor poddominikański z drugiej połowy XIII w. (nr rej. K1-V-0/13/55 z 22.04.1955 oraz 252 z 27.04.1979);
- Sanktuarium Miłosierdzia Bożego z kościołem św. Krzyża z 1905 r.,
- Stare Miasto (nr rej. A-37 z 22.04.1955);
- ratusz (nr rej. K1-V-0/233/57 z 25.02.1957 oraz 250 z 27.04.1979);
- Kaplica Św. Ducha – budowla gotycka z połowy XIV w. (nr rej. 342 z 12.09.1958 oraz 248 z 27.04.1979);

- Kaplica św. Gertrudy - orientowana, niewielka kaplica gotycka z drugiej połowy XV w. (nr rej. A-28 z 23.02.2000);
- Kapliczka Jerozolimska - niewielka ceglana, otynkowana budowla, zdobiona blendami (nr rej. A-916 z 22.12.1965 oraz 247 z 27.04.1979);
- obwarowania miejskie – pozostałości kamiennie-ceglanych murów obronnych z drugiej połowy XIII w. Pierwotna ich długość wynosiła ok. 1900 m. Wzmocnione były 49 basztami (głównie łupinowymi) rozmieszczonymi co 24-30 m oraz trzema bramami. Do czasów obecnych zachowały się niewielkie fragmenty murów obronnych, dwie bramy oraz dwie baszty (jedna pełna, druga - łupinowa) (nr rej. Kl-V-0/32/55 z 30.07.1955 oraz 249 z 27.04.1979);
- brama Pyrzycka - zbudowana w I połowie XIV w., gotycka budowla ceglana. Zdobiona ostrołukowymi blendami, przykryta dachem namiotowym. W 1729 r. brama przeszła gruntowny remont;
- brama Nowogródzka - wybudowana w I poł. XIV w. z cegły. Elewację urozmaicają blendy i dwurzędowy fryz dekoracyjny. Brama zwieńczona jest dachem namiotowym. W 1737 r. przeprowadzono gruntowną renowację (data ta uwidoczniła jest na chorągiewce, na szczycie dachu);
- baszta Prochowa - zbudowana na planie koła, na przełomie XIV i XV w. gotycka, ceglana baszta obronna. Zwieńczenie wieży w postaci krenelaża i stożkowego dachu pochodzi z XIX w. i nie musi odpowiadać pierwotnemu wyglądowi baszty;
- cmentarz komunalny z XIX w. (nr rej. A-1041 z 12.11.1991);
- wieża ciśień (miejska) z 1905 r. (nr rej. 343/96 z 4.04.1996);
- Urząd Powiatowy XIX/XX w. (nr rej. A-17 z 22.12.1999);
- budynek poczty z 1884 r. (nr rej. A-203 z 4.02.2005);
- wiatrak holenderski z XIX w. (nr rej. A-675 z 30.08.1977).

Nowielin – wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1240 roku. Znajduje się tu zabytkowy kościół renesansowy, wybudowany w 2 połowie XIII w. (nr rej. 137 z 31.07.1956) oraz ruina dworu z ok. 1790 r. (nr rej. 768 z 26.09.1975) otoczona z trzech stron parkiem krajobrazowym (nr rej. 949 z 12.12.1980).

Obromino – do rejestru zabytków wpisano zachodnią ścianę (szachulcowa) i drewnianą wieżę kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia NMP z XVIII w., dawny cmentarz przykościelny wraz z ogrodzeniem (nr rej. A-1285 z 8.09.2014).

Otanów – zabytkowy park dworski z XIX w. (A-675 z 30.08.1977).

Piaseczno – duża wieś kolonizacyjna z czasów templariuszy o czytelnym średniowiecznym układzie owalnicowym, (obecnie ulicowym). Pierwsze zapisy o wsi pochodzą z 1281 r., jednak osada była założona wcześniej o czym świadczy istnienie kościoła z pierwszej połowy XIII w. W roku 1303 wspomina się *Heidenreicha* (sołtysa, niemiecko wtedy już brzmiącego *Niendorp*) jako świadka

czynności templariuszy dotyczącej Lubanowa. W kolejnych źródłach miejscowość wymienia się pod nazwami: 1370 *Nigendorp*, 1459 *Niendorf*, 1487 *Neuendorf*, 1571 *Nigendorf*, do 1945 *Neuendorf* (w znaczeniu Nowa Wieś). Początkowo wieś należała do bańskich templariuszy, po kasacji zakonu weszła w skład domeny swobnickich joannitów. Od 1680 roku we władaniu margrabiów ze Schwedt/Oder. Według danych z XIX w. istniały we wsi duże gospodarstwa chłopskie, gospodarstwo kościelne, kuźnia, karczma, szkoła i wiatrak. Podczas ostatniej wojny znajdował się we wsi obóz jeniecki. Po wojnie nazwę Nowa Wieś zmieniono na Piaseczno, nawiązując do pobliskiego jeziora Piasecznik. Do dnia dzisiejszego zachowały się murowane budynki mieszkalne i gospodarcze końca XIX i początku XX w. z bogatymi detalami architektonicznymi, XIII-wieczny granitowy kościół pw. MB Królowej Różańca Świętego (nr rej. A-973 z 31.07.1956), przebudowany w XIX w., z przyległym cmentarzem, otoczony kamiennym murem częściowo przymurowanym cegłą. Przy bramce południowej znajduje się pomnik poświęcony mieszkańcom wsi, którzy zginęli w czasie I wojny światowej. Plac kościelny pełnił niegdyś funkcję cmentarza. Nowy cmentarz wyznania ewangelickiego był zlokalizowany w południowo-zachodniej części wsi przy drodze do Swobnicy. Do czasów obecnych pozostała po nim jedynie aleja lipowa.

Połczynno – park dworski z 1 połowy XIX w. (nr rej. 927 z 3.12.1980).

Ostrowice – we wsi znajduje się zabytkowy kościół pw. św. Maksymiliana Kolbe z XVII w., z wieżą dobudowana w XVIII w., cmentarz przykościelny oraz ogrodzenie XVIII-XIX w. (nr rej. A-627 z 17.06.2010). zespół pałacowy z 2 połowy XIX w. obejmujący pałac, spichrz (nr rej. A-1123 z 19.06.1990) i park (nr rej. 994 z 27.10.1982).

Sitno – we wsi zabytkowy kościół pw. św. Andrzeja Boboli wraz z cmentarzem przykościelnym (nr rej. A-269 z 9.08.1977 i z 22.08.2006) oraz zespół dworski : dwór i park (A-271 z 9.08.1977 i z 22.08.2006).

Skrzynka – zespół dworski: dwór ok. 1850 r. (nr rej. A-33 z 1.03.2000) i park dworski (nr rej. 918 z 2.12.1980).

Stara Dziejzina – zabytkowy zespół dworski i folwarczny (nr rej. A-1052 z 7.02.1978 i z 3.03.2007) obejmujący dwór z końca XIX w., owczarnię-oborę, budynek magazynowo-inwentarski i park z XIX w.

Strzeszów – we wsi zabytkowy kościół filialny pw. Narodzenia NMP z XIII w. (nr rej. A-982 z 1.08.1956).

Sulimierz - pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z dokumentu wystawionego 10 października 1296 r. Dokument ten był nadaniem cysterkom z konwentu w Reczu prawa patronatu nad kościołem w Sulimierzu, a właściwie *Adelmansdorffe*. Prawo to zachowały do połowy XVI wieku. Znajduje się tu zabytkowy kościół pw. św. Wojciecha wraz z cmentarzem przykościelnym (nr rej. A-1055 z 12.12.1963 i z 30.08.1977) oraz park dworski z XIX w. (nr rej. A-1161 z 30.08.1977).

Swobnica - miejscowość wzmiankowana dopiero w roku 1345, wchodziła w skład ziemi bańskiej, od 1235 r. nadanej przez książąt pomorskich zakonowi templariuszy, a od 1312 r. zakonowi joannitów.

Największą atrakcją turystyczną są ruiny zamku joannitów z XIII wieku (nr rej. 227 z 31.03.1957). Zamek został wzniesiony w II połowie XIV wieku i pełnił funkcję siedziby komandorii. Składał się z prostokątnego domu mieszkalnego oraz potężnej wieży wbudowanej w mury obronne. W połowie XVII w. po wojnie trzydziestoletniej zamek przejęła królowa szwedzka. W 1680 r. zakupiony został przez żonę elektora brandenburskiego Dorotę. Na jej zlecenie zamek zostaje poddany gruntownej przebudowie i zamienia się w trójskrzydłową barokową rezydencję. To z tego właśnie okresu pochodzi całkowicie zachowane, jedyne w swoim rodzaju na terenie Pomorza Zachodniego, wspaniałe barokowe wyposażenie wnętrz, na które składają się stiukowe sufity, kominki, posadzki, klatki schodowe oraz malowidła ścienne na drugim piętrze. Pod koniec XIX dokonano niewielkich przeróbek zamku (zlikwidowano tympanon w głównej osi pałacu), ale poza tym obiekt przetrwał w niezmienionej postaci do chwili obecnej. We wsi znajdują się także: zabytkowy kościół pw. św. Kazimierza (nr rej. A-1025 z 1.08.1956) oraz park z aleją kasztanowcową (nr rej. 933 z 4.12.1980).

Tarnowo – park dworski z XIX w. (A-674 z 30.08.1977).

Tetyń – zabytkowy kościół pw. MB Królowej Polski z drewnianą wieżą z XVIII w. (nr rej. 160 z 1.08.1956).

Wołczyn – zespół dworski z 2 połowy XIX w. obejmujący dwór (nr rej. 1080 z 7.07.1987) i park (nr rej. 920 z 2.12.1980).

Załęże – zabytkowy kościół pw. Wniebowzięcia NMP (nr rej. 152 z 31.08.1956).

Żarczyn – znajduje się tu kościół z XIII w. pw. św. Stanisława (nr rej. A-991 z 1.08.1956), dawny cmentarz przy kościele (A-991 z 19.07.2012).

Żelechowo – we wsi zabytkowy kościół pw. Nawiedzenia NMP z XIII/XIV w. i dawny cmentarz przykościelny (nr rej. A-102 z 25.10.2002).

D. ZAGROŻENIA

Rysunek 52. Uszkodzenia powodowane przez bobry (Fot. J. Kiryk)

Lasy narażone są na ujemne oddziaływanie kilku czynników, które mają pochodzenie:

- biotyczne,
- abiotyczne,
- antropogeniczne.

W tabeli poniżej przedstawia się powierzchnię szkód zainwentaryzowanych podczas prac terenowych, z podaniem czynnika sprawczego szkody.

Tab.55. Zestawienie szkód zainwentaryzowanych podczas prac terenowych.

Zestawienie szkód zainwentaryzowanych podczas prac terenowych.							
Stopień uszkodzenia	Przyczyny uszkodzeń						Razem
	GRZYBY	INNE	KLIMAT	OWADY	WODNE	ZWIERZYNA	
I stopień uszkodzenia nietrwale	65,96	2,25	-	-	1,65	22,18	92,04
II stopień uszkodzenia trwałe	2,17	10,01	6,08	-	15,57	11,81	45,64
III stopień uszkodzenia silne	-	-	-	-	1,23	-	1,23
Razem	68,13	12,26	6,08	-	18,45	33,99	138,91

1. Czynniki biotyczne.

Spośród czynników przyrody ożywionej największe szkody wyrządzają:

- grzyby,
- owady,
- zwierzyna płowa.

- **Grzyby¹⁹.**

Grzybowe choroby infekcyjne występują najczęściej w drzewostanach liściastych, które są zdominowane w strukturze gatunków lasotwórczych i mają tendencje powtarzalności, jak choroby liści, czy systemu korzeniowego.

Drzewostany sosnowe rosnące na gruntach porolnych, nie wykazują widocznych zaburzeń ekologicznych. W ostatnim dziesięcioleciu jak i wcześniej została podniesiona ich stabilność biologiczna poprzez wprowadzone podsadzeń produkcyjnych na powierzchni 517 ha, co w konsekwencji zdecydowanie pomniejszyło agresywne działanie huby korzeni.

Inne grzybowe choroby infekcyjne występują marginalnie i nie stanowią zagrożenia dla lasu.

- **Owady.**

Podczas prowadzenia prac terenowych na terenie Nadleśnictwa nie zainwentaryzowano szkód spowodowanych przez owady.

W minionym dziesięcioleciu pojawiało szereg gatunków związanych z fazą rozwojową upraw i młodników. Jednak ich szkodliwość miało zazwyczaj charakter nękający, a ich występowanie zarejestrowano na stosunkowo niedużej powierzchni, o zmiennym nasileniu lub krótkotrwałą obecnością²⁰.

- **Zwierzyna płowa.**

Spośród czynników przyrody ożywionej największe szkody wyrządza zwierzyna płowa w drzewostanach w wieku do 20 lat. Szkody wyrządzone przez jelenie i sarny polegają głównie na zgryzaniu sadzonek i spałowaniu drzew. Szkody te dotyczą większości gatunków drzew leśnych. Ochrona upraw i młodników przed zwierzyną polega głównie na grodzeniu. Ważnym elementem jest również utrzymywanie populacji jeleni na odpowiednim poziomie, co uczyni powstałe szkody gospodarczo znośnymi.

2. Czynniki abiotyczne.

Spośród czynników przyrody nieożywionej największe zagrożenia wywołują silnie wiejące wiatry (huragany, trąby powietrzne), opady śniegu, zmiany stosunków wodnych, susze wiosenno-

¹⁹ Referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku z zakresu ochrony lasu na Naradę Techniczno-Gospodarczą w Nadleśnictwie Myślibórz. 2015 r.

²⁰ J.w.

letnie, w mniejszym stopniu zagrożenia związane z ekstremami temperatur (przymrozki wczesne, późne, okiść, listwy mrozowe itd.).

- **Wiatry.**

W ostatnich latach jesteśmy świadkami wyraźnie wzrastającego (w sensie globalnym) zagrożenia silnie wiejącymi wiatrami. Na pogodowe huśtawki i zawirowania ma wpływ nie tyle większe ścieranie się klimatu morskiego i kontynentalnego, co zmiany klimatyczne będące następstwem zakłócenia bilansu dwutlenku węgla w atmosferze. Zmiany te przyczyniają się do powstania licznych fal huraganowych wiatrów: gwałtownych burz połączonych z bardzo silnymi wiatrami i gradobiciem.

- **Opady śniegu.**

Śnieg najgroźniejsze szkody wyrządza w postaci okiści. Okiść powstaje podczas bezwietrznej pogody i przy temperaturze powyżej 0° C, kiedy mokry śnieg pada dużymi płatami i powoduje nadmierne obciążanie koron drzew. Skutkiem okiści jest łamanie wierzchołków i gałęzi, przyginanie drzew cienkich, nadrywanie korzeni, wreszcie łamanie pni i wywracanie drzew. Okiść może spowodować duże szkody zwłaszcza w nie pielęgnowanych młodnikach. Osłabione drzewa stanowią dogodne warunki rozwoju szkodników wtórnych, grzybów patogenicznych. Aby zapobiec okiści korzystniej jest wykonywać trzebieże częściej i o słabszym nasileniu.

- **Zmiany stosunków wodnych**

Głównym czynnikiem wpływającym na kondycję drzewostanów jest ilość opadów. Susza szczególnie niebezpieczna jest na nowo zakładanych uprawach wiosną i wczesnym latem, powodując znaczne ubytki wysadzanych drzew. W starszych drzewostanach susze letnie są bardzo groźne ze względu na zwiększone zagrożenie pożarowe szczególnie w drzewostanach iglastych. Zmiana stosunków wodnych przyczynia się do osłabienia kondycji drzew szczególnie starszych, o mniejszych zdolnościach przystosowawczych, które stają się podatne na ataki ze strony szkodników wtórnych oraz grzybów patogenicznych. Dążyć należy do hamowania spływu i parowania wody z ekosystemów leśnych poprzez wprowadzanie podsadzeń, pozostawianie pasów ochronnych przy jeziorach, rzekach, bagnach, źródłiskach; utrzymywanie naturalnego charakteru brzegów wód powierzchniowych.

Poziom wody gruntowej, szczególnie na siedliskach wilgotnych i mokrych, ściśle związany jest z prawidłowym funkcjonowaniem urządzeń wodno- melioracyjnych.

Na powierzchniach zagrożonych zbyt dużą ilością wody należy zadbać przede wszystkim o właściwe funkcjonowanie urządzeń wodno- melioracyjnych, dbać tak, aby te urządzenia nie zagrażały siedliskom przyrodniczym, a przy doborze gatunków do przyszłych upraw mieć na uwadze ich odporność na niekorzystne warunki (nadmiar wody, huraganowe wiatry, zbyt silne zachwaszczenie).

- **Przymrozki.**

Dość poważnym zagrożeniem dla upraw, podrostów i szkółek są późne przymrozki (wiosenne). Powodują obumieranie młodych pędów i liści, szczególnie dębów i buków. Zagrożenie

występuje corocznie, ale w ostatnich latach nasila się w związku z przesuwaniem się (w kierunku późnej wiosny, a nawet wczesnego lata) terminów występowania pierwszych i ostatnich przymrozków wiosennych. Do najbardziej wrażliwych gatunków zaliczamy dęba i buka.

3. Czynniki antropogeniczne.

- **Pożary.**

Najbardziej zagrożone są drzewostany sosnowe, głównie na siedlisku BMśw. Zagrożenie znacznie wzrasta na terenach atrakcyjnych wypoczynkowo, przy torach kolejowych, drogach publicznych. Warto wspomnieć, że na obszarach sąsiadujących z lasami dochodzi stosunkowo często, szczególnie w okresie przedwiośnia do wypalania suchej roślinności trawiastej.

Większość pożarów spowodowana była działalnością człowieka (wypalanie nieużytków, nieostrożne posługiwanie się ogniem, podpalenia).

W minionym dziesięcioleciu (2006-2015) w Nadleśnictwie Myślibórz miało miejsce 25 pożarów na łącznej powierzchni 6,42 ha.

Tab.56. Pożary w ubiegłym 10-leciu w Nadleśnictwie Myślibórz.

Rok	Liczba pożarów	Powierzchnia [ha]	Średnia powierzchnia pożaru [ha]
2006	6	2,56	0,43
2007	1	0,03	0,03
2008	7	1,83	0,26
2009	6	1,41	0,24
2010	1	0,35	0,35
2011	2	0,02	0,01
2012	1	0,17	0,17
2013	0	0	0
2014	1	0,05	0,05
2015*	0	0	0
Razem			

- **Zanieczyszczenie powietrza²¹.**

O jakości powietrza decyduje zawartość różnorodnych substancji, których koncentracja jest wyższa od warunków naturalnych. Poziom stężeń zanieczyszczeń powietrza wynika bezpośrednio z wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Duży wpływ mają również zanieczyszczenia trans graniczne oraz przemiany fizyko-chemiczne.

W świetle przeprowadzonych w 2012 i 2013 roku pomiarów i ocen, województwo zachodniopomorskie, pod względem jakości powietrza należy do najczystszych w Polsce. Na przestrzeni ostatnich lat jakość powietrza w województwie ulega systematycznej poprawie, jednak w dalszym ciągu występują obszary, na których istnieją zagrożenia związane z wysokimi stężeniami pyłu zawieszonego PM10 i zawartego w nim benzo(a)pirenu, które mają miejsce w okresach

²¹ Praca zbiorowa. „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2014. www.wios.szczecin.pl

grzewczych. Jako główną przyczynę ponadnormatywnych stężeń pyłu PM10 wskazuje się niską emisję z sektora komunalnego.

W 2012 r. obszary przekroczeń standardu jakości powietrza przez stężenia pyłu PM10 zidentyfikowano jedynie w jednej z 3 stref - w strefie zachodniopomorskiej. Natomiast w roku 2013 na wszystkich ośmiu stanowiskach pomiarowych w województwie liczba dni z przekroczeniami dopuszczalnego dobowego stężenia PM10 nie przekroczyła obowiązujących 35 dni. Tym samym, w ocenie jakości powietrza ze względu na stężenie pyłu PM10 za 2013 r., wszystkie 3 strefy (aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin i strefa zachodniopomorska) zostały zakwalifikowane do klasy A.

W 2012 i 2013 r. przekroczenie poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu wystąpiło na wszystkich stanowiskach pomiarowych w województwie. Najwyższe stężenia benzo(a)pirenu wykazały pomiary prowadzone w Szczecinku, a niższe w Szczecinie, w Koszalinie i w Widuchowej.

Ze względu na stężenie pyłu PM10 oraz zawartego w nim benzo(a)pirenu, dla aglomeracji szczecińskiej i strefy zachodniopomorskiej, obowiązują programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych, opracowane na podstawie wyników rocznej oceny jakości powietrza za 2011 rok.

Poza zwiększoną wartością stężenia pyłu PM10 i zawartego w nim benzo(a)pirenu, na obszarze województwa nie zanotowano przekroczeń wartości kryterialnych zanieczyszczeń podlegających ocenie (poziomy dopuszczalne lub docelowe).

- **Stan czystości wód²².**

Decydujący wpływ na jakość wód powierzchniowych mają zanieczyszczenia pochodzące z następujących źródeł:

- punktowe zrzuty ścieków komunalnych i bytowo – gospodarczych z miejskich i wiejskich systemów kanalizacyjnych;
- punktowe zrzuty ścieków przemysłowych zrzucanych za pomocą własnych systemów kanalizacyjnych;
- punktowe zrzuty zanieczyszczonych wód opadowych z terenów zurbanizowanych i przemysłowych;
- rozproszone zrzuty ścieków ze zurbanizowanych terenów miejskich i wiejskich nie wyposażonych w systemy kanalizacyjne;
- zanieczyszczenia obszarowe, głównie z rolnictwa, spowodowane spływami powierzchniowymi zanieczyszczeń zawierających związki biogenne, środki ochrony roślin, z niewłaściwego rolniczego zagospodarowania odchodów zwierzęcych, soków kiszonkowych oraz ścieków bytowo – gospodarczych lub produkcyjnych.

²² Praca zbiorowa. „*Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2014.* www.wios.szczecin.pl

W latach 2010 – 2013 WIOŚ w Szczecinie wykonał badania (wg programu diagnostycznego i operacyjnego) i ocenę 112 jednolitych części wód rzecznych (JCWP), co stanowiło 30,9 % JCWP tej kategorii wyznaczonych na obszarze woj. zachodniopomorskiego. Dla jednolitych części wód, stanowiących podstawową jednostkę gospodarowania wodami, określono stan/potencjał ekologiczny (na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych), stan chemiczny i stan wód. Wykonano także ocenę spełnienia dodatkowych wymagań określonych dla obszarów chronionych, w których występują badane JCWP.

Spośród 112 ocenianych JCWP rzecznych do wód spełniających wymagania określone dla co najmniej dobrego stanu/potencjału ekologicznego zaliczono 46 JCWP (41,4 % badanych). Większość JCWP na obszarze województwa (58%) zaliczono do wód niespełniających wymogów określonych dla dobrego i powyżej dobrego stanu/potencjału ekologicznego, w tym 43 JCWP – stan/potencjał umiarkowany, 21 JCWP – stan/potencjał słaby oraz 1 JCWP – stan zły. O wynikach oceny decydowały elementy biologiczne, głównie makrobezkręgowce bentosowe (indeks MMI) oraz ichtiofauna.

W zakresie wskaźników fizykochemicznych, wspierających elementy biologiczne, podwyższone stężenia występowały w 26 JCWP, przy czym w przypadku 6 JCWP zadecydowały o umiarkowanej ocenie stanu/potencjału ekologicznego. Standardy stanu dobrego najczęściej nie były spełnione w przypadku zanieczyszczeń organicznych (indeks nadmanganianowy i ogólny węgiel organiczny) oraz biogennych (azot amonowy, azot Kjeldahla oraz fosforany i fosfor ogólny).

Wskaźniki chemiczne charakteryzujące występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oceniano w 37 jednolitych częściach wód objętych monitoringiem diagnostycznym. Stan chemiczny 21 z nich oceniono jako zły, o czym decydowały głównie dwa związki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. W 1 JCWP stwierdzono także obecność rtęci i jej związków (Parsęta od Wielkiego Rowu do ujścia), a w innym JCWP (Odra od Parnicy do ujścia) – związków tributyllocyny.

Dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych nie były spełnione w 43 JCWP – najczęściej w obszarach chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Stan wód będący wypadkową oceny stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny spełnienia dodatkowych wymagań dla obszarów chronionych zaledwie w 3 JCWP oceniono jako dobry.

- **Negatywne oddziaływanie człowieka na las i środowisko przyrodnicze.**
 - znaczna presja ludzka na lasy;
 - istnienie barier ekologicznych, utrudniających migracje zwierząt;
 - wypalanie ściernisk, poboczy dróg, łąk, trzcinowisk;
 - zaśmiecanie lasu oraz istnienie dzikich wysypisk śmieci;

- niepełne skanalizowanie miejscowości, gromadzenie ścieków w szambach o wątpliwej szczelności oraz ich wylewanie do rowów i rzek;
- spływ do wód środków ochrony roślin i nawozów sztucznych;
- niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich zwiększone dawkowanie na polach;
- niszczenie tablic i urządzeń;
- nielegalne pozyskanie drewna;
- kłusownictwo.

E. WYTYCZNE DO ORGANIZACJI GOSPODARSTWA LEŚNEGO ORAZ WYKONYWANIA PRAC W NADLEŚNICTWIE.

Rysunek 53. Drzewostan nad zbiornikiem wodnym w oddz. 189 (Fot. J. Kiryk)

1. Wytyczne do organizacji gospodarstwa leśnego.

Na podstawie dominujących funkcji pełnionych przez lasy a także przyjętych celów gospodarowania z uwzględnieniem zdolności produkcyjnych siedlisk zastosowano jednostki regulacyjne zwane gospodarstwami (Instrukcja Urządzania Lasu, CILP 2012).

Tab.57. Podział lasów na gospodarstwa.

Lp.	Gospodarstwo	Powierzchnia leśna zalesiona i nie zalesiona		
		ha	%	
1	Specjalne (S)	772,44	6,5	
2	Lasów ochronnych (O)	5512,84	46,8	
3	Lasów gospodarczych (G)	Zrębowe (GZ)	275,17	2,3
		Przerębowo – zrębowe (GPZ)	5238,65	44,4
Razem		11799,10	100,0	

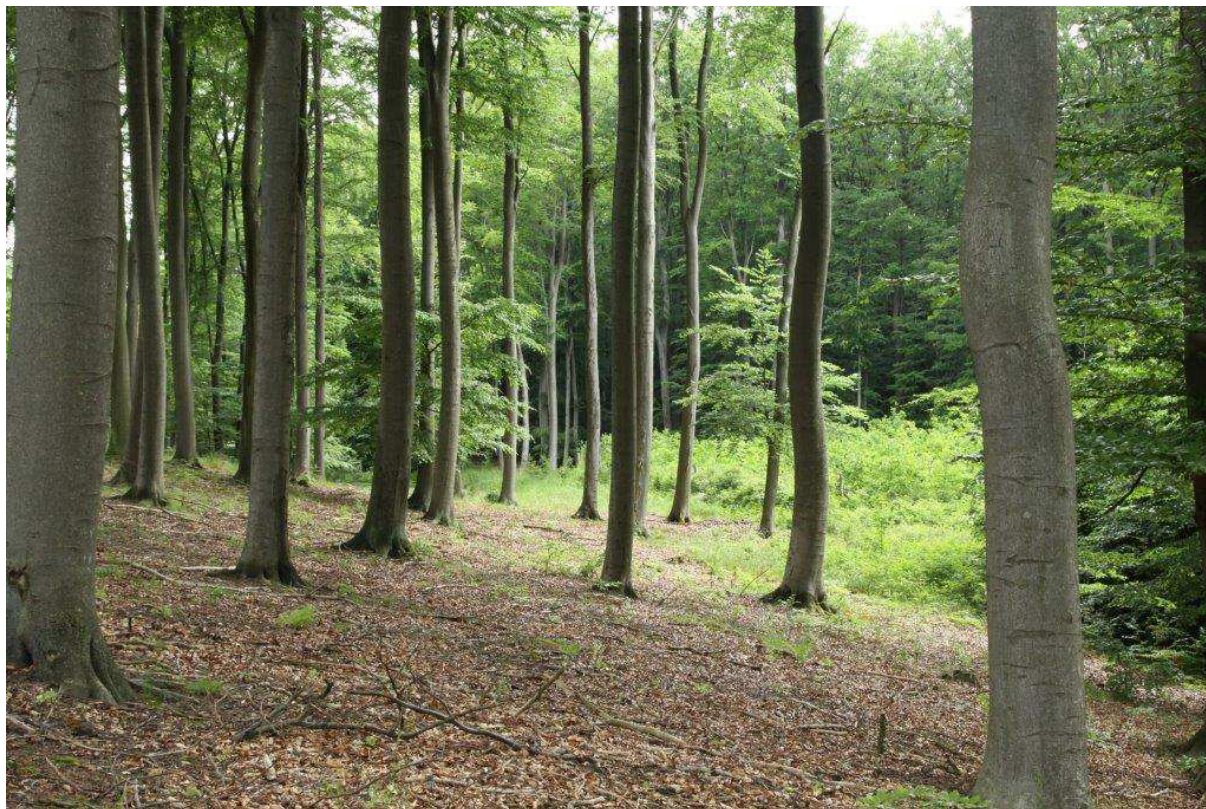
2. Wytyczne w sprawie wykonywania prac leśnych.

Tworzenie coraz większej liczby obszarów objętych różnymi formami ochrony, czy też ochrona gatunkowa jest tylko częścią działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Wraz z rozwojem form i metod ochrony przyrody muszą iść w parze działania, które

pozwalają korzystać z zasobów przyrody bez wyraźnych szkód, a jednocześnie poprawią jej stan. Zachowanie ciągłości zasobów przyrody i poprawa jej stanu są warunkami determinującymi gospodarkę leśną. W celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego w trakcie wykonywania prac leśnych szczególną uwagę należy zwrócić na:

- wytyczanie i wykorzystywanie stałych szlaków zrywkowych;
- stosowanie bioolei jako smarów silnikowych oraz do smarowania łańcucha w pilarkach;
- ochronę stanowisk gatunków wymienionych w Rozporządzeniu MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. Nr 0, poz. 1408 z 16. 10. 2014 r.), Rozporządzeniu MŚ z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. Nr 0, poz. 1409 z 16. 10. 2014 r.) oraz Rozporządzeniu MŚ z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 0, poz. 1348 z 7. 10. 2014 r.) podczas trzebieży i innych zabiegów, m. in. poprzez zwracanie uwagi na miejsca obalania drzew, przebieg szlaków zrywkowych, pozostawianie kęp starodrzewu;
- stałe podnoszenie wiedzy przyrodniczej pracowników nadleśnictwa, zwracając szczególną uwagę na rozpoznawanie gatunków roślin, zwierząt oraz drzewostanów o wysokim stopniu naturalności (buczyny, grądy itd.);
- prowadzenie ewidencji występowania nowych stanowisk gatunków chronionych, obiektów cennych przyrodniczo;
- ochronę i pielęgnację niektórych elementów krajobrazu naturalnego i kulturowego (parki, aleje, cmentarze, groby, itp.);
- otoczenie opieką istniejących projektowanych i proponowanych do objęcia ochroną prawną obiektów przyrodniczych
- podjęcie starań o uznanie proponowanych form ochrony przyrody.

F. PLAN DZIAŁAŃ – ZESTAWIENIE PRAC OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY.

Rysunek 54. Żyzna buczyna (Fot. L. Antkowiak).

I. Obligatoryjne zadania z zakresu ochrony przyrody.

Szczegółowo przedstawiono w Załączniku nr 2. Tabela XXIII- Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody.

II. Fakultatywne wskazania ochronne

1. Ochrona różnorodności biologicznej.

Ochrona różnorodności biologicznej w lasach realizowana jest na podstawie obowiązujących w Lasach Państwowych zasad, zarządzeń i instrukcji.

W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Myślibórz zaleca się:

- dla zachowania leśnych zasobów genowych należy ściśle realizować zadania w zakresie ochrony genotypów rodzimych gatunków drzew leśnych;
- nie wprowadzać neofitów oraz promować gatunki rodzime;
- dostosowywać skład gatunkowy upraw do odpowiednich typów siedliskowych lasu, ważne jest by gatunki liściaste osiągały optymalny udział;

- przebudowę drzewostanów w kierunku zgodnym z typem siedliskowym i typem drzewostanu z zachowaniem zasad selekcji, hodowli oraz ochrony lasu stosowanych w wielofunkcyjnej gospodarce leśnej;
- przywracanie naturalnego stanu w przypadku siedlisk zniekształconych;
- w odpowiednich warunkach siedliskowych dążenie do powstawania drzewostanów zróżnicowanych pod względem wieku, składu gatunkowego i struktury;
- pozostawienie w lesie biomasy (części stojących drzew martwych, połamanych, wykrotów, gałęzi, igliwia i kory), jako jednego z czynników bioróżnorodności, o ile nie jest to sprzeczne z zasadami ochrony lasu (zakaz palenia gałęzi na powierzchniach zrębowych) oraz nie przyczynia się do eutrofizacji siedlisk w miejscach niepożądanych;
- zachowanie w lasach starych, okazałych, często o ciekawych formach drzew lub kęp starodrzewi, drzew owocowych, klonów, lipy drobnolistnej, topól rodzimych, jarzębów, drzewiastych form: głogów, czeremchy zwyczajnej, jałowca, trzmielin, szakłaka;
- w maksymalnym stopniu wykorzystywać w odnowieniach dolne warstwy – naloty, podrosty, także na siedliskach uboższych – jeśli przedstawiają dobrą jakość i są zgodne z założonymi celami hodowlanymi;
- w koniecznych przypadkach usuwanie czeremchy amerykańskiej przy planowanych zabiegach gospodarczych;
- w celu zachowania różnorodności ekosystemów należy jak najszerzej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki;
- na terenie nadleśnictwa unikać zalesiania śródleśnych łąk, skarp oraz niewielkich otwartych powierzchni (zachowanie bogactwa i różnorodności krajobrazowej), granice lasów powinny mieć charakter łagodny;
- wywieszanie drewnianych budek dla ptaków i nietoperzy;
- nie zalesiać powierzchni pozostawionych do naturalnej sukcesji;
- ochronę gleb leśnych;

2. Działania dotyczące prawnych form ochrony przyrody.

Zaleca się:

- otoczenie opieką istniejące i proponowane do objęcia ochroną prawną obiekty przyrodnicze;
- podjęcie starań o uznanie prawne proponowanych form ochrony przyrody;
- stale podnosić wiedzę przyrodniczą pracowników Nadleśnictwa, zwracając szczególną uwagę na rozpoznawanie gatunków roślin, zwierząt oraz siedlisk chronionych;
- prowadzenie ewidencji występowania nowych stanowisk gatunków chronionych, siedlisk chronionych, obiektów cennych przyrodniczo;

- proponowanie do wyznaczenia kolejnych stref ochronnych dla ptaków, systematyczne monitorowanie już istniejących, w rezerwach, gdzie nie wyznacza się stref prowadzić zabiegi ochronne tak jakby one istniały.

3. Zalecenia w zakresie ochrony cennych gatunków roślin naczyniowych.

W stosunku do gatunków roślin, których stanowiska są wymienione w niniejszym Programie, zaleca się:

- Upowszechnienie wiedzy o wymienionych gatunkach roślin, ich wymagań ekologicznych, stwierdzonych stanowisk wśród pracowników służby leśnej w Nadleśnictwie.
- Wymienianie stanowisk tych gatunków w waloryzacji przyrodniczej nadleśnictwa i coroczną aktualizację tej waloryzacji.
- Podczas prowadzenia zabiegów gospodarczych eliminować gatunki ekspansywne (czeremcha amerykańska) zagrażające bezpośrednio stanowiskom cennych roślin.

4. Zalecenia w zakresie ochrony cennych roślin zarodnikowych.

- Zapewnienie w ekosystemach leśnych materii organicznej, przede wszystkim z martwego i rozkładającego się drewna. Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.
- Pozostawić w miarę możliwości wyróżniające się pod względem wieku i grubości drzewa na terenie nadleśnictwa, pozostawiać drzewa wskazane w niniejszym programie, jako cenne (nie wycinać, nie uszkadzać, nie wprowadzać istotnych zmian w ich otoczeniu), prowadzić ich bieżącą inwentaryzację.

5. Zalecenia w zakresie ochrony starych i cennych drzew.

- Należy prowadzić bieżącą inwentaryzację drzew o rozmiarach pomnikowych oraz drzew o szczególnych cechach (tworzące określone układy przestrzenne np. aleje, stanowiące pamiątkę kultury leśnej np. pojedyncze drzewa egzotyczne, uznane za lokalnie rzadkie lub ginące, reprezentujące unikatowe formy np. szczudłowe świerki oraz będące przykładami unikatowych zjawisk biologicznych np. zrosty drzew). Informacje na temat rozmieszczenia takich drzew należy gromadzić w bazie danych nadleśnictwa.
- Zaleca się jednak monitorowanie stanu zachowania drzew będących uznanymi pomnikami przyrody i w zależności od potrzeb, po uzgodnieniu z organem ochrony przyrody podjęcie odpowiednich działań ochronnych.
- Zakazuje się wprowadzania istotnych zmian w otoczeniu drzew pomnikowych. Nie należy niszczyć roślinności epifitycznej, składować pozostałości zrębowe i innych odpadów w promieniu

10 m. od drzewa. Drzew pomnikowych nie należy wycinać, uszkadzać, należy je pozostawiać na pniu, aż do naturalnego ich rozkładu, z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu.

- Należy dążyć do zachowania w lasach nadleśnictwa jak największej liczby drzewiastych form głogów, czeremchy zwyczajnej, jałowca, trzmielin, szakłaka.

6. Zalecenia z zakresu ochrony fauny kręgowców.

- Zgłaszanie do służb ochrony przyrody kolejnych stref ochrony dla nowych stanowisk gatunków chronionych.
- Należy przestrzegać obowiązujących regulacji prawnych obowiązujących w strefach ochrony gatunków chronionych (strefy ochrony gniazd). Zabiegi gospodarcze prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami.
- Zaleca się pozostawiać drzewa dziuplaste. W drzewostanach sosnowych dążyć do rozwieszenia skrzynek lęgowych, w tym skrzynek dla nietoperzy. Skrzynki dla nietoperzy należy koncentrować na skraju lasu, oraz w pobliżu skraju bagien, zrębów i upraw.

7. Zalecenia w zakresie ochrony fauny bezkręgowców .

- Na skrajach lasu realizować biologiczną zabudowę granicy lasu.
- Dbać o zachowanie pełni bogactwa gatunkowego dendroflory ekosystemów leśnych. Tolerować wszystkie spontanicznie pojawiające się gatunki domieszkowe. Wprowadzać domieszki zgodne z naturalnymi składami gatunkowymi drzewostanów.
- Zaleca się pozostawiać wszystkie pozostałości alei śródleśnych. W miarę możliwości, np. w uprawach dochodzących do ważniejszych dróg leśnych, wprowadzić przy tych drogach jedno- lub dwustronne śródleśne zadrzewienia alejowe. Stosować do tego materiał o charakterze zadrzewieniowym. Wprowadzać Db, Lp, Kl, Wz, Jrz, Js, Wb stosownie do stwierdzonych na gruncie warunków mikrosiedliskowych.
- Zaleca się pozostawiać drzewa owocowe.
- Zapewnienie w ekosystemach leśnych materii organicznej, przede wszystkim ilości martwego i rozkładającego się drewna. Drewno to powinno reprezentować pełną różnorodność gatunków występujących w drzewostanie i pełną różnorodność ich rozmiarów. Zaleca się, by były to zarówno leżące gałęzie, martwe drzewa leżące na dnie lasu i pojedyncze martwe drzewa stojące oraz złomy i wywroty.
- W miarę możliwości pozostawić stare i grube drzewa na terenie nadleśnictwa.

8. Zalecenia w zakresie ochrony pamiątek kultury leśnej i kultury powszechnej w lasach.

- Pozostawiać pozostałości dawnych cmentarzy. Obszar cmentarzy wyłączyć z użytkowania i nie wykorzystywać go do żadnych innych celów. Na ich obszarze można tolerować obecność gatunków

egzotycznych (lilaka, śnieguliczki). Dopuszcza się zabiegi ograniczające rozwój krzewów zarastających mogiły. Uporządkować w przypadku konieczności. Proponuje się oznakowanie tych miejsc przez ustawienie tablic informacyjnych. Wszelkie czynności dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

- Zaleca się zbieranie, gromadzenie i propagowanie informacji dotyczących historycznego i zwyczajowego nazewnictwa terenowego (nazwy dróg, alei, fragmentów lasu, jezior), informacje o dawnych leśnikach, właścicielach lasu itp.)
- W waloryzacji przyrodniczej nadleśnictwa zamieszczać informacje o przydrożnych kapliczkach, obeliskach, tablicach pamiątkowych, starych słupach podziału powierzchniowego i innych podziałów będących pamiątkami kultury powszechnej i leśnej.
- Pojedyncze drzewa gatunków nierodzimych (daglezja, kasztanowiec, żywotnik i in. znajdujące się na terenie nadleśnictwa), należy traktować jako pamiątki kultury leśnej i poddawać ochronie polegającej na pozostawianiu tych drzew w cięciach pielęgnacyjnych i rębnych.
- Pozostawiać stare drzewa owocowe spotykane na terenach leśnych, szczególnie w miejscach dawnych osad.
- W parkach w razie konieczności uporządkować, ograniczyć nadmierny rozwój podszytu, wprowadzać nowe nasadzenia, udrożnić ścieżki będące elementami kompozycji parkowej.

9. Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona siedlisk hydrogenicznych w lasach.

Zaleca się:

- poprawę stosunków wodnych na terenie nadleśnictwa poprzez:
 - utrzymanie naturalnego poziomu wód gruntowych;
 - przywrócenie pierwotnych stosunków wodnych na odwodnionych torfowiskach wysokich i przejściowych;
 - utrzymywanie naturalnego charakteru brzegów bagien, jezior, cieków, rzek;
 - zachowanie istniejących torfowisk i mokradeł.
- wokół bagien źródeł, wycieków i wysięków wód podziemnych (będących siedliskami przyrodniczymi) zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywanie lub kształtowanie stref pasa ochronnego.
- wyłączenie z użytkowania rębnych drzewostanów na zabagnionych, trudno dostępnych siedliskach LMB oraz niektórych OI i OIJ.

10. Kształtowanie strefy ekotonowej.

W lasach Nadleśnictwa Myślibórz zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywać lub kształtować strefę pasa ochronnego wokół bagien, zbiorników i wzdłuż cieków. Ponadto zaleca się dążyć do tego, aby strefy ekotonowe były maksymalnie wypełnione przez roślinność zielną, krzewy

i drzewa w układzie pionowym i poziomym. Ma to na celu wytworzenie pełnej ściany lasu tzw. ściany okrajkowej ograniczającej wnikanie i penetrację wielu czynników wnętrza lasu, szczególnie z przelotowych tras komunikacyjnych, pól uprawnych oraz terenów zabudowanych.

11. Promocja i edukacja ekologiczna²³

1. PROGRAM EDUKACJI LEŚNEJ SPOŁECZEŃSTWA W NADLEŚNICTWIE MYŚLIBÓRZ na lata 2016 – 2025 zawiera podsumowanie dotychczasowej działalności edukacyjnej oraz określa zadania pozwalające osiągnąć wyznaczone cele w zakresie rozwoju świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Zgodnie z w/w programem promocję i edukację leśną społeczeństwa na terenie administracyjnym Nadleśnictwa Myślubórz należy prowadzić na bazie naturalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych Nadleśnictwa, z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury edukacyjnej.

Działalność edukacyjna ukierunkowana jest na następujące grupy odbiorców:

- przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich;
- turyści wypoczywający na terenie ośrodków wypoczynkowych, pól namiotowych;
- społeczeństwo lokalne.

Na spotkaniach edukacyjnych, pogadankach, wycieczkach do lasu przedstawia się jak ważny jest las, jak wygląda praca leśnika, jak korzystać z lasu nie czyniąc w nim szkody, ucząc i bawiąc jednocześnie.

Obiekty edukacji leśnej Nadleśnictwa Myślubórz:

- miejsca odpoczynku i biwakowania: inwestycja w ramach budowy małej infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów Natura 2000: Ostoja Witnicko-Dębianańska w Nadleśnictwie Bogdaniec, Pojezierze Myśluborskie, Dziczy Las, Dolina Tywy w Nadleśnictwie Myślubórz. Obiekty turystyczne zostały wyposażone w: zadaszenia typu „Grzybek”, miejsca na rowery (stojaki), tablice informacyjne, paleniska, ławo stoły, ogrodzenia, kosze na śmieci, toalety TOI-TOI.
- ścieżka przyrodniczo-leśna przy Gospodarstwie Szkółkarskim w leśnictwie Swobnica

W realizacji zadań edukacyjnych bardzo ważna jest współpraca z samorządami, instytucjami oraz organizacjami z terenu działania Nadleśnictwa. Nadleśnictwo powinno także podejmować działania w kierunku pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu edukacji leśnej społeczeństwa.

²³ Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Myślubórz na lata 2016-2025

PIŚMIENNICTWO.

- Atlas hydrologiczny Polski*. IMiGW. Wyd. Geolog. Warszawa 1987.
- Baraniecki J., (red.) *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020*. Szczecin. 2005.
- Elaborat Nadleśnictwa Myślibórz*. BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2006.
- Elaborat Nadleśnictwa Myślibórz* BULiGL O/Gorzów Wlkp. 2015.
- Elaborat Glebowo-Siedliskowy Nadleśnictwa Myślibórz*. 2004 r.
- Głowaciński Z. (red.). *Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce*. PWN. Warszawa 2002. Głowaciński Z., Nowacki J. (red.) *Polska Czerwona Księga Zwierząt. Bezkręgowce*. Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie Akademia, Rolnicza im. A. Cieszkowskiego w Poznaniu. 2004.
- Jackowiak B., Żukowski W. *Ginące i Zagrożone Rośliny Naczyniowe Pomorza Zachodniego i Wielkopolski*. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań 1995.
- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie*. Warszawa 1996.
- Instrukcja urządzania lasu*. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa 2012.
- Jańczak J. (red.). *Atlas jezior Polski*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznań 1999.
- Jasnowska J., Jasnowski M. *Zagrożone Gatunki Flory Torfowisk*. (w:) *Chrońmy Przyr. Pol.* 33. (4), 1977.
- Kondracki J. *Polska. Geografia fizyczna Polski*. PWN. Warszawa 1988.
- Liro A. (red.) *Strategia wdrażania krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA*. Fundacja IUCN. Warszawa 1998.
- Matuszkiewicz J. M. *Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne 1:2500000, 1. Krajobrazy roślinne, 2. Regiony botaniczne (42.5)* (w: *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*. Główny Geodeta Kraju. IgiPZ PAN. Warszawa 1994.
- Matuszkiewicz W. *Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa*. PAN. Warszawa 1995.
- Matuszkiewicz W. *Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski*. PWN Warszawa 2001.
- Mojski J. E. *Objaśnienia do Mapy Geologicznej Polski 1:200000*. Wydawnictwo Geologiczne. Warszawa 1977.
- Pawlaczyk P. (red.). *Zasady ochrony przyrody w lasach gospodarczych – propozycja społeczna*. 2008. <http://www.kp.org.pl/instrukcja/index.html>.
- Podział hydrograficzny Polski*. IMiGW, Warszawa 1983.
- Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000, Lasy i bory – praca zbiorowa*. Warszawa 2004.
- Program Ochrony Środowiska (POŚ) Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019*.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Gryfińskiego na lata 2008 – 2011..*
- Powiatowy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Myśliborskiego na lata 2013 - 2016 z perspektywą na lata 2017- 2020*.
- Rejestr zabytków województwa zachodniopomorskiego*. www.kobidz.pl
- Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2014*.
- Standardowy Formularz Danych Pojezierze Myśliborskie*
- Standardowy Formularz Danych Dolina Tywy*
- Standardowy Formularz Danych Dzikie Las*
- Standardowy Formularz Danych Las Baniewicki*
- Standardowy Formularz Danych Jezioro Dobropolskie*
- Szafer W., Pawłowski B. *Szata roślinna Polski*. PWN. Warszawa.
- Woś. A. *Klimat Polski*. PWN 1999. Warszawa.
- Woś A. *Typy pogody, Regiony klimatyczne (31.8)* (w:) *Atlas Rzeczypospolitej Polskiej*. Główny Geodeta

Kraju. IGiPZ PAN. Warszawa 1994.

www.bdl.lasy.gov.pl

www.wikipedia.pl

www.wios.szczecin.pl

www.gdos.gov.pl

www.szczecin.lasy.gov.pl/web/Myślubórz

Zarzycki K., Kaźmierczakowa R.,(red.). *Polska Czerwona Księga Roślin*. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków 1993.

Zarzycki K., Szelaż Z. *Czerwona Lista Roślin Naczyniowych Zagrożonych w Polsce*. (w:) K. Zarzycki, W. Wojewoda, Z. Heinrich (red.), *Lista Roślin Zagrożonych w Polsce* (wyd. 2). Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków 1992.

Zasady Hodowli Lasu. Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu. Warszawa 2012.

Zielony R., Kliczkowska A. 2012. *Regionalizacja przyrodniczo – leśna Polski 2010*. CILP. Warszawa

Spis rysunków

Rysunek 1. Myślubórz i okolice. Mapa: 3055_Soldin_1934 (1 : 25 000)	9
Rysunek 2. Położenie Nadleśnictwa Myślubórz na tle zasięgu terytorialnego RDLP w Szczecinie.	11
Rysunek 3. Warunki termiczne i wilgotnościowe dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wlkp.	15
Rysunek 4. Czermień błotna <i>Calla palustris</i> (Fot. L. Antkowiak)	19
Rysunek 5. Rezerwaty przyrody na gruntach N-ctwa Myślubórz.	20
Rysunek 6. Położenie rezerwatu przyrody „Jezioro Jasne”.	21
Rysunek 7. Położenie rezerwatu przyrody „Tchórzyno”.	22
Rysunek 8. Szuwar kłoci wiechowatej <i>Cladium mariscus</i> w rezerwacie przyrody „Tchórzyno” (Fot. L. Antkowiak)	23
Rysunek 9. Storczyk krwisty <i>Dactylorhiza incarnata</i> w rezerwacie przyrody „Tchórzyno” (Fot. L. Antkowiak)	24
Rysunek 10. Położenie OChK na tle Nadleśnictwa Myślubórz.	25
Rysunek 11. Położenie Nadleśnictwa Myślubórz na tle obszarów sieci Natura 2000.	28
Rysunek 12. Położenie obszaru Pojezierze Myśluborskie PLH320014 na tle N-ctwa Myślubórz.	30
Rysunek 13. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Pojezierze Myśluborskie PLH320014 (wg SDF).	30
Rysunek 14. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Pojezierze Myśluborskie PLH320014.	31
Rysunek 15. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Pojezierze Myśluborskie PLH320014.	31
Rysunek 16. Położenie obszaru Dolina Tywy PLH320050 na tle N-ctwa Myślubórz.	35
Rysunek 17. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050 (wg SDF).	36
Rysunek 18. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050.	36
Rysunek 19. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Tywy PLH320050.	37
Rysunek 20. Położenie obszaru Dzikie Las PLH320060 na tle N-ctwa Myślubórz.	40
Rysunek 21. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Dzikie Las PLH320060 (wg SDF).	41
Rysunek 22. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Dzikie Las PLH320060.	41
Rysunek 23. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Dzikie Las PLH320060.	42
Rysunek 24. Położenie obszaru Las Baniewicki PLH320064 na tle N-ctwa Myślubórz.	45
Rysunek 25. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Las Baniewicki PLH320064 (wg SDF).	45
Rysunek 26. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Las Baniewicki PLH320064.	46
Rysunek 27. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Las Baniewicki PLH320064.	46
Rysunek 28. Położenie obszaru Jezioro Dobropolskie PLH320070 na tle N-ctwa Myślubórz.	49

Rysunek 29. Klasy siedlisk (% pokrycia) w obszarze Natura 2000 Jezioro Dobropolskie PLH320070 (wg SDF).	49
Rysunek 30. Udział gatunków panujących w obszarze Natura 2000 Jezioro Dobropolskie PLH320070.	50
Rysunek 31. Struktura wiekowa drzewostanów w granicach obszaru Natura 2000 Jezioro Dobropolskie PLH320070.	50
Rysunek 32. Pomnik przyrody – lipa drobnolistna w oddz. 112x (Fot. L. Antkowiak)	53
Rysunek 33. Położenie użytków ekologicznych na gruntach N-ctwa Myślibórz.	55
Rysunek 34. Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i> (Fot. L. Antkowiak)	56
Rysunek 35. Wiciokrzew pomorski <i>Lonicera periclymenum</i> (Fot. L. Antkowiak)	57
Rysunek 36. Łozówka <i>Acrocephalus palustris</i> (Fot. L. Antkowiak)	63
Rysunek 37. Mapa krajowej sieci ekologicznej ECONET-POLSKA.	66
Rysunek 38. Oddz. 112g leśnictwo Piaseczno (Fot. L. Antkowiak)	67
Rysunek 39. Fragment mapy geologicznej.	68
Rysunek 40. Typy gleb w Nadleśnictwie Myślibórz.	69
Rysunek 41. Podstawowe jednostki hydrograficzne Polski /za MPHP/.	70
Rysunek 42. Fragment mapy hydrologicznej Polski.	71
Rysunek 43. Mapa Potencjalnej Roślinności Naturalnej Polski.	73
Rysunek 44. Udział procentowy typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Myślibórz.	74
Rysunek 45. Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Myślibórz.	75
Rysunek 46. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury.	76
Rysunek 47. Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.	78
Rysunek 48. Formy stanu siedliska.	79
Rysunek 49. Borowacenie w Nadleśnictwie Myślibórz.	81
Rysunek 50. Torfowisko (SP_7110) w oddz. 144d (Fot. L. Antkowiak)	85
Rysunek 51. Pomnik niemieckich leśników w oddz. 195d (Fot. J. Kiryk)	106
Rysunek 52. Uszkodzenia powodowane przez bobry (Fot. J. Kiryk)	114
Rysunek 53. Drzewostan nad zbiornikiem wodnym w oddz. 189 (Fot. J. Kiryk)	121
Rysunek 54. Żyzna buczyna (Fot. L. Antkowiak).	123

Spis tabel

Tab.1. Warunki termiczne i wilgotnościowe dla stacji meteorologicznej w Gorzowie Wlkp.	14
Tab.2. Porównanie wybranych cech drzewostanów Nadleśnictwa Myślibórz.	17
Tab. 3. Zestawienie powierzchni rezerwatów, lasów ochronnych i pozostałych.	17
Tab. 4. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów w ramach grup funkcji lasu (Wzór 1b.)	17
Tab.5. Liczba i wielkość kompleksów leśnych(wyłącznie powierzchnia własności Skarbu Państwa)	18
Tab.6. Ogólna charakterystyka rezerwatów (Wzór 3.)	24
Tab.7. Zestawienie powierzchni Obszaru Chronionego Krajobrazu „B– Myślibórz”	26
Tab.8. Zestawienie powierzchni Obszaru Chronionego Krajobrazu „C– Barlinek”	27
Tab.9. Zestawienie zbiorcze powierzchni obszarów Natura 2000 w Nadleśnictwie Myślibórz.	28
Tab.10. Zestawienie powierzchni Pojezierze Myśliborskie PLH320014.	29
Tab.11. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Pojezierze Myśliborskie PLH320014 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)	32
Tab.12. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Pojezierze Myśliborskie PLH320014 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)	33
Tab.13. Zestawienie powierzchni Dolina Tywy PLH320050.	34
Tab.14. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dolina Tywy PLH320050 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)	38
Tab.15. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dolina Tywy PLH320050 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)	39
Tab.16. Zestawienie powierzchni Dzikie Las PLH320060.	40
Tab.17. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dzikie Las PLH320060 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)	43
Tab.18. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Dzikie Las PLH320060 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)	44

Tab.19. Zestawienie powierzchni Las Baniewicki PLH320064.	44
Tab.20. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Las Baniewicki PLH320064 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)	47
Tab.21. Zestawienie powierzchni Jezioro Dobropolskie PLH320070.	48
Tab.22. Zestawienie siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmioty ochrony w SOO Jezioro Dobropolskie PLH320070 (kolorem zielonym wyróżniono leśne siedliska przyrodnicze)	51
Tab.23. Zestawienie gatunków zwierząt stanowiących przedmioty ochrony w SOO Jezioro Dobropolskie PLH320070 (Kolorem zielonym wyróżniono gatunki leśne)	52
Tab.24. Wykaz istniejących pomników przyrody na gruntach N-ctwa Myślibórz (Wzór 5a.)	52
Tab.25. Wzór 7a. Wykaz istniejących użytków ekologicznych.	54
Tab.26. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków grzybów i porostów w Nadleśnictwie Myślibórz.	56
Tab.27. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków roślin w Nadleśnictwie Myślibórz.	57
Tab.28. Wykaz chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt (bezkregowców i kręgowców) w Nadleśnictwie Myślibórz.	60
Tab.29. Powierzchnia stref ochrony zwierząt w Nadleśnictwie Myślibórz.	64
Tab.30. Gospodarstwo specjalne.	65
Tab.31. Lasy ochronne.	65
Tab.32. Stan aktualny i zmiany pow. typów siedliskowych lasu (pow. zal. i niezal.).	74
Tab.33. Bogactwo gatunkowe w Nadleśnictwie Myślibórz.	75
Tab.34. Zestawienie powierzchni [ha] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury.	76
Tab.35. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych.	77
Tab.36. Zestawienie powierzchni [ha] wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.	78
Tab.37. Formy stanu siedliska.	79
Tab.38. Borowacenie w Nadleśnictwie Myślibórz.	80
Tab.39. Wykaz gatunków drzew i krzewów obcego pochodzenia stwierdzonych w Nadleśnictwie.	82
Tab.40. Wykaz drzewostanów cennych przyrodniczo.	83
Tab.41. Wykaz parków i drzewostanów o charakterze parkowym.	84
Tab.42. Wykaz siedlisk w Nadleśnictwie Myślibórz podlegających ochronie.	85
Tab.43. Typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw, oraz rodzaje rębni dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych.	88
Tab.44. Wykaz cennych drzew znajdujących się na terenie Nadleśnictwa Myślibórz.	90
Tab.45. Zestawienie zadrzewień.	91
Tab.46. Zestawienie remiz.	92
Tab.47. Zestawienie remiz jako powierzchni nie tworzących wydzieleni.	92
Tab.48. Zestawienie gruntów przeznaczonych do naturalnej sukcesji.	92
Tab.49. Wykaz bagien ewidencyjnych w Nadleśnictwie Myślibórz.	96
Tab.50. Wykaz bagien nie stanowiących osobnych wydzieleni w Nadleśnictwie Myślibórz.	98
Tab.51. Powierzchnia GDN w Nadleśnictwie Myślibórz.	103
Tab.52. Bloki upraw pochodnych w Nadleśnictwie Myślibórz.	104
Tab.53. Uprawy pochodne w blokach upraw pochodnych w Nadleśnictwie Myślibórz.	104
Tab.54. Wzór nr 19. Wykaz obiektów kultury materialnej.	105
Tab.55. Zestawienie szkód zainwentaryzowanych podczas prac terenowych.	114
Tab.56. Pożary w ubiegłym 10-leciu w Nadleśnictwie Myślibórz.	117
Tab.57. Podział lasów na gospodarstwa.	121

KRONIKA

Załącznik nr 1.

Tabela XXII. Zestawienie przedmiotów ochrony , dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach Nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
1	2	3	4	5	6
1. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Pojezierze Myśliborskie PLH320014- siedliska przyrodnicze:					
1.	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic C	Oddz.: 322, 323 Pow.: 0,85 ha.	Zbiorniki o nie powiększonym dopływie biogenów ze zlewni, z trwale zachowaną barierą biogeochemiczną wzdłuż brzegów, z naturalnymi i nie zaburzonymi warunkami rozwoju roślinności wodnej i brzegowej, fauna rodzima, bez udziału intensywnie żerujących obcych gatunków ryb roślinożernych.	<ul style="list-style-type: none"> Zanieczyszczenie wód (eutrofizacja i hipertrofizacja) [brak identyfikacji źródeł; zanieczyszczeń i skali zagrożeń]; przekształcanie i niszczenie stref brzegowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Ochrona stref brzegowych przed zanieczyszczeniem odpadami; ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów.
2.	6210* Murawy kserotermiczne C	Oddz.: 337 Pow.: 0,62 ha.	Utrzymana różnorodność biologiczna (organizmów różnych grup systematycznych) i areał muraw napiaskowych, optymalnie w warunkach ekstensywnej gospodarki pasterskiej.	<ul style="list-style-type: none"> Inwazja gatunków obcych i ekspansywnych (np. inwazja robinii akacjowej wiążąca się ze zmianami siedliskowymi, ekspansję trzcinnika piaskowego); zmiany siedliskowe wskutek zacienienia (sąsiedztwo z lasami); zmiany siedliskowe, wskutek zalesienia płatów siedlisk; niszczenie siedliska poprzez niekontrolowany ruch pojazdów zmotoryzowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zapobieganie sukcesji; niedopuszczanie zalesień płatów siedliska przyrodniczego.
3.	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe C	Oddz.: 333, 333A, 334, 335, 336, 342, 343, 344, 345, 356 Pow.: 25,39 ha	Utrzymana różnorodność biologiczna (organizmów różnych grup systematycznych) i areał siedliska w warunkach tradycyjnej gospodarki pastwiskowo-kośnej.	<ul style="list-style-type: none"> Sukcesja naturalna i zarastanie, wskutek zaniechania użytkowania (koszenie). 	<ul style="list-style-type: none"> Zapobieganie sukcesji; niedopuszczaniu zalesień płatów siedliska przyrodniczego.
4.	6510 Niżowe i górskie	Oddz.: 333A Pow.: ha	Utrzymana różnorodność biologiczna (organizmów różnych grup	<ul style="list-style-type: none"> Sukcesja naturalna i zarastanie, wskutek zaniechania 	<ul style="list-style-type: none"> Zapobieganie sukcesji; niedopuszczaniu zalesień

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
	łąki świeże użytkowane ekstensywnie C		systematycznych) i areał siedliska w warunkach tradycyjnej gospodarki pastwiskowo-kośnej.	użytkowania (koszenie).	płatów siedliska przyrodniczego.
5.	7210* Torfowiska nakredowe A	Oddz.: 342, 343, 356 Pow.: 6,13 ha	Optymalizacja poziomu wód przyczyniająca się do opóźnienia procesów sukcesji ekologicznej.	<ul style="list-style-type: none"> • Stopniowa sukcesja ekologiczna w kierunku Łozowski; • Przesychanie w przypadku obniżenia się poziomu wód 	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie odpływu wód z powierzchni siedlisk przyrodniczych zależnych od wody w obszarze Natura 2000.
6.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk C	Oddz.: 335, 344 Pow.: 0,89 ha	Utrzymanie bogactwa florystycznego poprzez zatrzymanie rozprzestrzeniania się gatunków ekspansywnych (głównie trzciny), zatrzymanie procesów sukcesji ekologicznej oraz zapewnienie stałego, właściwego uwodnienia płatów siedliska.	<ul style="list-style-type: none"> • Stopniowa sukcesja ekologiczna w kierunku zbiorowisk zaroślowych i leśnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie siedlisk przyrodniczych położonych na trwałych użytkach zielonych.
7.	9130 Żyzne buczyny B	Oddz.: 303, 307, 309, 358, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 85, 86, 90, 91, 92 Pow.: 346,70 ha	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (w tym z domieszką dębów) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów; • mała ilość martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego). • Nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie. • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
					zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.
8.	9160 Grąd subatlantycki B	Oddz.: 303, 310, 314, 331, 358, 57, 60, 65, 68, 69, 70, 72, 73, 75, 78, 80, 84, 92, 93 Pow.: 96,55 ha	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (utrzymanie grabów w składzie drzewostanów, ale bez forsowania udziału buków) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> • Upraszczenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów; • wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów marginalizacja i usuwanie grabów z drzewostanów gospodarczych; • mała ilość martwego drewna; • niekorzystny stosunek odnowień naturalnych i sztucznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eliminowanie gatunków inwazyjnych w uprawach leśnych, odnowieniach, w ramach innych prac; • nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych; • faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk; • kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew;
9.	91D0* Bory i lasy bagienne B	Oddz.: 318, 359, 365 Pow.: 4,35 ha	Właściwy poziom uwodnienia oraz charakterystyczna kompozycja gatunkowa.	<ul style="list-style-type: none"> • Nadmierne odwodnienie terenu, • zmiana sposobu użytkowania. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie planowanie użytkowania; • w przyległych wydzieleniach leśnych nie wprowadzanie i ograniczanie obecności świerka.
10.	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe B	Oddz.: 300, 307, 309, 310, 316, 330, 342, 345, 347, 351, 353, 375, 376, 377, 378, 57, 60, 68, 72, 76, 80, 82, 84, 85, 86, 87 Pow.: 73,95 ha.	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu (w tym z lukami i okrajkami umożliwiającymi współwystępowanie ziołorośli okrajkowych) o zróżnicowanym reżimie	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany stosunków wodnych; • upraszczenie składu gatunkowego łęgów olszowo-jesionowych (promowanie samej olszy, zamieranie jesionów); • zręby zupełne w łęgach, problematyczne zwłaszcza w wąskich pasmach i izolowanych płatach, przerywające ciągłość 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego); • nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych; • preferowanie rębni złożonej,

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
			użytkowania.	<p>tego typu siedlisk;</p> <ul style="list-style-type: none"> niski udział odnowień naturalnych; ubogi skład gatunkowy drzewostanów; mało martwego drewna. 	<p>zwłaszcza w wąskich pasach łągów;</p> <ul style="list-style-type: none"> kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowania ilości martwego drewna i starych drzew; faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie.
11.	<p>91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe B</p>	<p>Oddz.: 303, 304, 309, 342, 343, 357, 60, 69, 70, 75, 76, 80, 82, 84, 85, 87, 89 Pow.: 79,82 ha.</p>	<p>Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany stosunków wodnych; niski udział odnowień naturalnych; ubogi skład gatunkowy drzewostanów; mało martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego). nie introdukowanie gatunków inwazyjnych; preferowanie rębni złożonej, zwłaszcza w wąskich pasach łągów; kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew; faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie.

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
2. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Pojezierze Myśliborskie PLH320014- gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków):					
1.	1903 Lipiennik Loesela B	Oddz.: 356 Liczba stan.: 1	Właściwy stan siedliska gatunku.	<ul style="list-style-type: none"> • Brak 	Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska gatunku.
3. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Dolina Tywy PLH320050- siedliska przyrodnicze:					
1.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne B	Oddz.: 156, 174, 182, 189, 192, 205, 262 Pow.: 10,24 ha.	Zbiorniki o nie powiększonym dopływie biogenów ze zlewni, z trwale zachowaną barierą biogeochemiczną wzdłuż brzegów, z naturalnymi i nie zaburzonymi warunkami rozwoju roślinności wodnej i brzegowej, fauna rodzima, bez udziału intensywnie żerujących obcych gatunków ryb roślinożernych.	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenie wód (eutrofizacja i hipertrofizacja) [brak identyfikacji źródeł zanieczyszczeń i skali zagrożeń]; • przekształcanie i niszczenie stref brzegowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona stref brzegowych przed zanieczyszczeniem odpadami. • ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów.
2.	9130 Żyzne buczyny B	Oddz.: 170, 171, 172, 173, 180, 181, 182, 188, 189, 192, 193, 194, 196, 204, 205 Pow.: 141,95 ha	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (w tym z domieszką dębów) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów; • mała ilość martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego). • Nie introdukowanie gatunków inwazyjnych • Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie. • Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.
3.	9160 Grąd subatlantycki	Oddz.: 174 Pow.: 1,99 ha	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie	<ul style="list-style-type: none"> • Upraszczenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów; 	<ul style="list-style-type: none"> • Eliminowanie gatunków inwazyjnych

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
	C		pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (utrzymanie grabów w składzie drzewostanów, ale bez forsowania udziału buków) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów marginalizacja i usuwanie grabów z drzewostanów gospodarczych; mała ilość martwego drewna; niekorzystny stosunek odnowień naturalnych i sztucznych. 	<p>w uprawach leśnych, odnowieniach, w ramach innych prac;</p> <ul style="list-style-type: none"> nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych; faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk; kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew;
4.	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe B	Oddz.: 156, 157, 158, 159, 160, 162, 164, 167, 173, 181, 182, 205, 206, 207, 252, 267, 269, 280, 282 Pow.: 72,93 ha.	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu (w tym z lukami i okrajkami umożliwiającymi współwystępowanie ziołorośli okrajkowych) o zróżnicowanym reżimie użytkowania.	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany stosunków wodnych; upraszczanie składu gatunkowego łąg olszowo-jesionowych (promowanie samej olszy, zamieranie jesionów); zręby zupełne w łągach, problematyczne zwłaszcza w wąskich pasmach i izolowanych płatach, przerywające ciągłość tego typu siedlisk; niski udział odnowień naturalnych; ubogi skład gatunkowy drzewostanów; mało martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego); nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych; preferowanie rębni złożonej, zwłaszcza w wąskich pasmach łąg; kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew; faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
5.	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe B	Oddz.: 156, 167, 206, 250, 267 Pow.: 17,09 ha.	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany stosunków wodnych; niski udział odnowień naturalnych; ubogi skład gatunkowy drzewostanów; mało martwego drewna. 	<p>obecności graba w podroście i drzewostanie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego). nie introdukowanie gatunków inwazyjnych; preferowanie rębni złożonej, zwłaszcza w wąskich pasach łęgów; kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew; faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie.
4. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Dolina Tywy PLH320050- gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków):					
1.	1149 Koza B	Liczba stan.: brak szczegółowych informacji	Właściwy stan siedliska gatunku.	<ul style="list-style-type: none"> Brak 	<ul style="list-style-type: none"> Brak
5. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Dzicy Las PLH320060- siedliska przyrodnicze:					
1.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska B	Oddz.: 116, 117, 138, 144 Pow.: 7,46 ha	Wysoki poziom wód umożliwiający proces torfotwórczy i zapobiegający murszeniu gleb oraz utrzymanie się charakterystycznych kompozycji gatunkowej roślin	<ul style="list-style-type: none"> Nadmierne odwodnienie terenu, zarastanie roślinnością krzewiastą lub drzewiastą, zmiana sposobu użytkowania. 	<ul style="list-style-type: none"> Działania w zakresie ochrony czynnej – podnoszenie poziomu wody w torfowisku za pomocą zastawek lub zasypywania rowów

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
					<ul style="list-style-type: none"> odwadniających, podejmować w przypadku zaistnienia potrzeby; okresowe koszenie fitocenozy opanowanych przez krzewy i drzewa.
2.	9110 Kwaśne buczyny B	Oddz.: 134, 95, 96 Pow.: 3,27 ha	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (w tym z domieszką dębów) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów; mała ilość martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego). Nie introdukowanie gatunków inwazyjnych Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie. Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.
3.	9130 Żyzne buczyny B	Oddz.: 100, 101, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 110, 111, 114, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 138, 141,	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (w tym z domieszką dębów) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów; mała ilość martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego). Nie introdukowanie gatunków inwazyjnych Faworyzowanie odnowień

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
		142, 143, 144, 145, 384, 385, 398, 399, 400, 415, 416, 417, 429, 437, 95, 96, 97, 98, 99 Pow.: 862,29 ha	ekosystemu leśnego ilością starych drzew.		<ul style="list-style-type: none"> naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie. Kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew.
4.	9160 Grąd subatlantycki B	Oddz.: 119, 122 Pow.: 27,51 ha	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonym stanie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych (utrzymanie grabów w składzie drzewostanów, ale bez forsowania udziału buków) i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	<ul style="list-style-type: none"> Upraszczenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów; wprowadzanie gatunków drzew obcych geograficznie i ekologicznie do drzewostanów marginalizacja i usuwanie grabów z drzewostanów gospodarczych; mała ilość martwego drewna; niekorzystny stosunek odnowień naturalnych i sztucznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Eliminowanie gatunków inwazyjnych w uprawach leśnych, odnowieniach, w ramach innych prac; nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych; faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk; kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew;
5.	91D0* Bory i lasy bagienne C	Oddz.: 117, 120, 416, 417, 429 Pow.: 9,66 ha	Właściwy poziom uwodnienia oraz charakterystyczna kompozycja gatunkowa.	<ul style="list-style-type: none"> Nadmierne odwodnienie terenu, zmiana sposobu użytkowania. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie planowanie użytkowania; w przyległych wydzieleniach leśnych nie wprowadzanie i ograniczanie obecności świerka.
6. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Dziczy Las PLH320060- gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków):					
1.	1084	Oddz.: 111, 121,	Właściwy stan siedliska gatunku.	<ul style="list-style-type: none"> Izolacja stanowisk; 	Utrzymanie ciągłości siedlisk

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
	Pachnica dębowa B	126 Liczba stan.: 8		<ul style="list-style-type: none"> spadek liczby starych drzew. 	(w perspektywie wieloletniej), przez obecność stałej ilości starych, dobrze oświetlonych drzew w lasach i ich następców.
2.	1088 Kozioróg dębosz C	Oddz.: 120, 121, 126 Liczba stan.: 4	Właściwy stan siedliska gatunku.	<ul style="list-style-type: none"> Izolacja stanowisk; spadek liczby starych drzew. 	Utrzymanie ciągłości siedlisk (w perspektywie wieloletniej), przez obecność stałej ilości starych, dobrze oświetlonych drzew w lasach i ich następców.
7. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Jezioro Dobropolskie PLH320070- siedliska przyrodnicze:					
1.	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe B	Oddz.: 477, 478, 479, 483, 485 Pow.: 25,90 ha	Lasy z udziałem martwego drewna w ilości umożliwiającej utrzymanie w nie pogorszonej formie bioty ksylobiontycznej, z obecnością gatunków typowych i zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu (w tym z lukami i okrajkami umożliwiającymi współwystępowanie ziołorośli okrajkowych) o zróżnicowanym reżimie użytkowania.	<ul style="list-style-type: none"> Zmiany stosunków wodnych; upraszczanie składu gatunkowego łęgów olszowo-jesionowych (promowanie samej olszy, zamieranie jesionów); zręby zupełne w łęgach, problematyczne zwłaszcza w wąskich pasmach i izolowanych płatach, przerywające ciągłość tego typu siedlisk; niski udział odnowień naturalnych; ubogi skład gatunkowy drzewostanów; mało martwego drewna. 	<ul style="list-style-type: none"> Nie wprowadzanie, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych (w tym przypadku dot. to zwłaszcza dębu czerwonego, robinii i klonu jesionolistnego); nie wprowadzanie gatunków inwazyjnych; preferowanie rębni złożonej, zwłaszcza w wąskich pasmach łęgów; kontynuowanie, w ramach realizowanej gospodarki leśnej, działań mających na celu zachowanie ilości martwego drewna i starych drzew; faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk oraz tolerowanie obecności graba w podroście i drzewostanie.
8. SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK – Jezioro Dobropolskie PLH320070- gatunki roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków):					

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Orientacyjna lokalizacja oraz powierzchnia przedmiotu ochrony	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotów ochrony.	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony.
1.	1188 Kumak nizinny B	Oddz.: Liczba stan.:	Właściwy stan siedliska gatunku.	<ul style="list-style-type: none"> • Zanik miejsc odpowiednich do rozrodu; • opadanie poziomu wód gruntowych i wysychanie małych zbiorników wodnych. 	Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska gatunku.

Załącznik nr 2.

Tabela XXIII. Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody.

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	5	6
1.	<u>Rezerwat przyrody „Jezioro Jasne”¹</u> Cały obszar rezerwatu	Ochrona wód	Całoroczne monitorowanie poziomu wody w zbiorniku rezerwatowym. Analiza zmian stopnia wypłylenia i zarośnięcia zbiornika.	
2.	<u>Rezerwat przyrody „Jezioro Jasne”¹</u> Cały obszar rezerwatu	Kontrola	Co 5 lat (przez okres obowiązywania planu ochrony) należy przeprowadzać kontrolę: - na obecność w jeziorze wolfii bezkorzeniowej, która stanowi główny cel ochrony w rezerwacie; - stanu fitocenozy wodnych; - obecności i liczebności najważniejszych gatunków fauny, w szczególności: bociana białego, błotniaka stawowego, zimorodka oraz traszki grzebieniastej, kumaka nizinnego i wydry; - liczebności norki amerykańskiej, stanowiącej zagrożenie dla ptactwa wodno-błotnego; - poziomu wód w jeziorze; - jakości wód w jeziorze pod względem chemiczno-biologicznym. po wykonaniu wszystkich zabiegów zlokalizowanych poza rezerwatem, zmierzających do podniesienia poziomu wody w rezerwacie poprzez usypanie grobli mineralnej oraz wycięcie	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
			pasa zbiorowisk zaroślowych, ocenić skuteczność wyżej wymienionych działań.	
3.	<u>Rezerwat przyrody „Jezioro Jasne”¹</u> Cały obszar rezerwatu	Ochrona przed penetracją rezerwatu	Utrzymać sprawność użytkową (konserwacja) oznakowania rezerwatu.	
4.	<u>Rezerwat przyrody „Tchórzyno”²</u> Jezioro Tchórzyno (działka ewid. 276) oraz całe torfowisko – oddz. 356i, j, k, l, m	Ochrona wód	Utrzymanie poziomu lustra wody w jeziorze i na torfowisku na rzędnej ok. 63 m n.p.m. poprzez regularny monitoring stanu zastawki i jej ewentualną naprawę. Przebudowa drewnianej zastawki zlokalizowanej na odpływie wody z jeziora na betonową, z możliwością regulacji poziomu wody. W sezonie wegetacyjnym kontrolowanie poziomu wody z biochorach na torfowisku w założonych studzienkach, a także poziomu wody w jeziorze. Częstotliwość pomiaru: - optymalnie: 1 raz w miesiącu w okresie od kwietnia do listopada; - minimalnie 3 razy w roku w okresie od kwietnia do listopada (wiosną, latem, wczesną jesienią)	
5.	<u>Rezerwat przyrody „Tchórzyno”²</u> W oddz. 356i, j, k, l, m w biochorze <i>Molinietum coeruleae</i> (wg mapy lokalizacji działań ochrony czynnej)	Koszenie	Koszenie kęp trzęślicy zimą (w pierwszym roku obowiązywania planu) na zamrożonym podłożu. Pokos usunąć poza rezerwat. Powierzchnia do zabiegu ok. 0,01 ha.	
6.	<u>Rezerwat przyrody „Tchórzyno”²</u> W oddz. 356i, j, k, l, m w biochorach	Koszenie	Corocznie (w drugiej połowie lipca) koszenie darni, głównie trzęślicy oraz trzciny wchodzących na łąkę	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	<i>Molinietum coeruleae</i> , <i>Molinietum coeruleae</i> fc. <i>Phragmites australis</i> oraz <i>Molinietum coeruleae</i> fc. <i>Carex lepidocarpa</i> (wg mapy lokalizacji działań ochrony czynnej)		trzęślicową. Cały pokos usuwać poza obręb rezerwatu Powierzchnia do zabiegu ok. 1 ha.	
7.	<u>Rezerwat przyrody „Tchórzyno”²</u> Jezioro Tchórzyno	Ochrona wód	Nie przedłużać umowy dzierżawy z dotychczasowym zarządcą. Jezioro przekazać w zarząd Nadleśnictwu Myślibórz.	
8.	<u>Rezerwat przyrody „Tchórzyno”²</u> Cały obszar rezerwatu	Ochrona fauny	Podjąć zwalczanie norki amerykańskiej – obcego gatunku, stanowiącego poważne zagrożenie dla ryb i żab. Prowadzić okresowy monitoring fauny rezerwatu, nie rzadziej niż co 5 lat. Całkowita powierzchnia objęta monitoringiem – 37,18 ha.	
9.	<u>Rezerwat przyrody „Tchórzyno”²</u> Cały obszar rezerwatu	Ochrona szaty roślinnej	Co 3 – 4 lata przeprowadzać systematyczne lustracje pod kątem oceny stanu szaty roślinnej, tempa sukcesji, nieprzewidzianych przemian, a w razie potrzeby podjąć konieczną interwencję. Całkowita powierzchnia objęta monitoringiem – 37,18 ha.	
10.	<u>Rezerwat przyrody „Tchórzyno”²</u> Wokół granic rezerwatu (wg mapy lokalizacji działań ochrony czynnej)	Urządzenie infrastruktury rezerwatu	Uzupełnić oznakowanie rezerwatu poprzez ustawienie 5 tablic urzędowych, 2 tablic regulaminowych zakazujących wstępu do rezerwatu. Wymienić 1 tablicę informacyjną.	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
11.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060³</u> Oddz. 95a, d, f, i, j; 96a, g, h; 101i, l; 102a, b, c, d, f, h, k, l; 108g; 109l, m, ax; 110a, b, c; 117a, b; 118a	Zachowanie obecnej strefy okrajka na obrzeżach rynny z jeziorem	Pozostawienie zadrzewień i zakrzaczeń w istniejącym naturalnie wykształconym okrajku wokół jezior.	
12.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060³</u> Oddz. 143d, f; 144b, c, d, 138k	Utrzymanie obecnych warunków hydrologicznych	Niedopuszczenie do jakichkolwiek prac, które mogłyby doprowadzić do pogorszenia warunków hydrologicznych.	
13.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060³</u> Oddz. 138g, i, j, 117c, i, f, 116c, d, f, 144a, f, 143a, 416l, m, s, 429a, c, 417f, 116d, f, h, 117i, f, g, m, 120a, d, f, h	Pozostawienie leśnej strefy ekotonowej wokół siedliska 7110, 7140, 7210, 91D0	Zaniechanie wykonania rębni zupełnej, częściowej i gniazdowej w pasie o szerokości odpowiadającej 1-2 wysokości drzewostanu od granicy siedliska	
14.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060³</u> Oddz. 138h, k, 117h, 116g, 144b	Utrzymanie obecnych warunków hydrologicznych	Nie należy prowadzić jakichkolwiek prac (w tym odnawiania, odmulania i konserwowania rowów), które mogłyby doprowadzić do pogorszenia stanu siedliska przyrodniczego (7140)	
15.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060³</u> Oddz. 138h, k, 117h, 116g, 144b	Ochrona przed zarastaniem (siedlisko przyrodnicze 7140)	Usuwać naloty i podrostry brzoź, świerków i olszy czarnej. Zachować można do 10% pow. torfowiska pod okapem brzoź (w postaci zwartych płatów na obrzeżach), ale nie tolerować olszy czarnej i świerków wkraczających na mszary. Działanie wykonać zimą, przy zamrożonej pow. torfowiska z obowiązkowym usunięciem wyciętych	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
			drzew poza obszar siedliska. W przypadku pokrycia ponad 80% pow. torfowiska przez młode drzewa – usuwać je sukcesywnie przez kolejne lata (jednorazowo odsłaniać nie więcej jak 1/3 powierzchni torfowiska). Kontrolować mszary i w razie potrzeby (obfitego pojawienia się nalotu i podrostu brzoź) – powtórzyć zabieg.	
16.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060³</u> Wszystkie płaty siedliska 9110, 9130, 9160 w obszarze	Odbudowa zasobów martwego drewna	Dążenie do zwiększenia zasobów martwego drewna. Kontynuowanie w ramach gospodarki leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew aż do osiągnięcia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych poprzez konsekwentne pozostawianie martwego drewna oraz starych i obumierających drzew.	
17.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060³</u> Wszystkie płaty siedliska 9110, 9130 w obszarze	Poprawa struktury wiekowej drzewostanu	Pozostawienie podczas cięć rębnych, powierzchni drzewostanów w formie grup, kęp z nienaruszonymi także dolnymi piętrami lasu (do naturalnego rozwoju). Powierzchnie ze starodrzewem muszą być w miarę regularnie rozproszone na powierzchni siedliska żywej buczyny w granicach obszaru z wykorzystaniem m.in. ukształtowania terenu, warunków hydrologicznych i innych sprzyjających czynników.	
18.	<u>Obszar Natura 2000</u>	Preferowanie	Podczas wykonywania	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	<u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060</u> ³ Wszystkie płaty siedliska 9130 w obszarze	gatunków drzew właściwych dla siedliska żyznych buczyn	prac hodowlanych nie zmniejszać udziału buka w poszczególnych płatach siedlisk, dążyć do zwiększenia udziału tego gatunku w siedlisku.	
19.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060</u> ³ Oddz. 98m, 99a, g, h, k, l, 110b, 128d, 130j, k, o	Wyznaczenie powierzchni referencyjnych	Włączenie do sieci pow. referencyjnych. Trwałe ich wyłączenie z użytkowania i pozostawienie do naturalnego rozwoju.	
20.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060</u> ³ Wszystkie płaty siedliska 9160 w obszarze	Poprawa struktury wiekowej drzewostanu	Pozostawienie ok. 10% powierzchni starodrzewu w formie grup, kęp z nienaruszonymi także dolnymi piętrami lasu, do naturalnego rozwoju, przy użytkowaniu rębnym, z wykorzystaniem m.in. ukształtowania terenu, warunków hydrologicznych i innych sprzyjających czynników.	
21.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060</u> ³ Wszystkie płaty siedliska 9160 w obszarze	Preferowanie w drzewostanie gatunków grądowych	Preferowanie w drzewostanie naturalnego odnowienia graba oraz jego nasadzeń w celu osiągnięcia >10% udziału w drzewostanie. Podczas zabiegów hodowlanych i pielęgnacyjnych zachowywać w składzie drzewostanu i podszytu przedstawicieli obecnych w nich gatunków rodzimych drzew i krzewów (nie eliminować takich taksonów jak: leszczyna, głogi, bez czarny, wiąz, grab, berberys, jabłoń dzika i grusza dzika, czeremcha pospolita, czereśnia ptasia, szakłak, kruszyna, wierzba).	
22.	<u>Obszar Natura 2000</u> <u>Dziczy Las</u> <u>PLH320060</u> ³	Wyłączenie z użytkowania gospodarczego	Wyłączenie z użytkowania gospodarczego	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	Oddz. 416n, 429b, 417g, 117j, l, 120b, c			
23.	<u>Obszar Natura 2000 Dzikie Las PLH320060³</u> wyznaczone pow. referencyjne i w oddz., na których stwierdzono obecność chrząszczy (pachnica dębowa): 144, 143, 142, 141, 99a, b, k, n, 102c, k, l, 105f, 108g, 109l, m, 111a, b, k, n, 113j, 119a, g, 120a, d, f, h, 130j, k, o	Poprawa warunków siedliskowych	Stosowanie biocydów w granicach ostoi ograniczyć do sytuacji ekstremalnych zagrażających trwałości lasu, gdy inne metody okażą się nieskuteczne. W granicach ostoi pachnący dębowej i kozioroga dobosza oraz w granicach wyznaczonych pow. referencyjnych zrezygnować w ogóle z ich stosowania	
24.	<u>Obszar Natura 2000 Dzikie Las PLH320060³</u> Zalesiona i zadrzewiona część obszaru	Zachowanie ciągłości występowania starych i średniowiekowych drzew	Pozostawianie starych, dziuplastych drzew liściastych, zwłaszcza: dębu, lipy, buka, grabu, wierzby białej i drzew owocowych. Na obszarze gdzie stwierdzono pachnicę dębową należy dążyć do pozostawiania minimum 10 grubych drzew dziuplastych w odległości maksimum 200 m jedno od drugiego.	
25.	<u>Obszar Natura 2000 Dzikie Las PLH320060³</u> Zalesiona i zadrzewiona część obszaru	Zachowanie ciągłości występowania starych i średniowiekowych drzew	Pozostawianie starych dębów, zwłaszcza w miejscach prześwietlonych, z luźnym drzewostanem i w strefach ekotonowych.	
26.	<u>Obszar Natura 2000 Dzikie Las PLH320060³</u> Zalesiona i zadrzewiona część obszaru	Zachowanie ciągłości występowania starych i średniowiekowych drzew	Należy dążyć do pozostawiania minimum potencjalnych siedlisk w odległości maksimum 200 m jedno od drugiego.	
27.	<u>Obszar Natura 2000 Dzikie Las PLH320060³</u> Śródleśne i śródpolne zbiorniki wodne	Utrzymanie wszystkich śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych	Nie prowadzić osuszania terenu, które może mieć negatywny wpływ na kumaka nizinny. Zachowanie dotychczasowego	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	w całym obszarze		sposobu użytkowania gruntów w okolicy siedlisk rozrodnych, umożliwiając migrację i dyspersję gatunku.	
28.	<u>Obszar Natura 2000 Pojezierze Myśluborskie PLH320014⁴</u> Zarastające kompleksy łąk przy jeziorach : Chłop, Łubie, Sitno Wielkie, Będzin i Jezierzycza	Usunięcie nasadzeń	Usunięcie nasadzeń, młodych drzew oraz krzewów w obrębie zarastających płatów siedliska 6410, 6510 (w możliwie krótkim terminie).	
29.	<u>Obszar Natura 2000 Pojezierze Myśluborskie PLH320014⁴</u> Zarastające marzycowiska przy jeziorze Sitno Wielkie (dz. nr 42 i 160 obręb Sitno)	Odsłonięcie	Odsłonięcie i poszerzenie luk w obrębie zalesionych i zarośniętych płatów marzycowiska (7210). W możliwie krótkim terminie.	
30.	<u>Obszar Natura 2000 Pojezierze Myśluborskie PLH320014⁴</u> Wybrane i zweryfikowane przez eksperta płaty kłociowisk zagrożone sukcesją (w stanie U1 i U2)	Usunięcie części drzew i krzewów	Usunięcie części drzew oraz krzewów w obrębie zachowanych płatów kłociowisk i marzycowisk. Eksperymentalne koszenie części płatów siedliska (kłociowisk i marzycowisk).	
31.	<u>Obszar Natura 2000 Pojezierze Myśluborskie PLH320014⁴</u> Otoczenie wszystkich jezior w obszarze	Ochrona wód jezior	Zapewnienie odprowadzenia ścieków do szczelnych zbiorników bezodpływowych lub kanalizacji. Nie dopuszczanie do stosowania oczyszczalni przydomowych w obiektach sąsiadujących z jeziorami. Utrzymanie dostępu do jeziora w miejscach obecnie zorganizowanych, przy	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
			pełnej ochronie roślinności strefy brzegowej jezior na pozostałych odcinkach. Ewentualne przeznaczanie dalszych terenów w obszarze i jego bezpośrednim sąsiedztwie do zabudowy, w tym rekreacyjnej i sportowej powinno być poprzedzone opracowaniem planu ochrony dla odpowiedniego fragmentu obszaru i przyległych ekosystemów. Zabudowę oraz infrastrukturę turystyczną i sportową należy ograniczyć do terenów poza płacami siedlisk i innych użytków zielonych.	
32.	<p><u>Obszar Natura 2000</u> <u>Pojezierze</u> <u>Myśliborskie</u> <u>PLH320014⁴</u></p> <p>Wszystkie wydzielania z płacami siedlisk 9130, 9160, 91E0, 91F0 w obszarze</p>	Kształtowanie strefy ekotonowej	<p>Pozostawianie, podczas wszystkich cięć rębnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strefy ekotonowej o szerokości odpowiadającej ok. 1-2 wysokościom drzewostanów (buczyn i grądów) wzdłuż jezior, krawędzi łągów i lasów bagiennych, strumieni; - strefy ekotonowej w buczynach i grądach wokół oczek wodnych i bagienek, będących siedliskami przyrodniczymi lub siedliskami zwierząt – przedmiotów ochrony. 	
33.	<p><u>Obszar Natura 2000</u> <u>Pojezierze</u> <u>Myśliborskie</u> <u>PLH320014⁴</u></p> <p>Wszystkie wydzielania z płacami siedlisk 9130, 9160, 91E0, 91F0 w</p>	Pozostawianie martwych drzew	1) Pozostawiać w lesie martwe drzewa wydzielające się naturalnie (obumierające, wiatrowały, wiatrołomy), a także okazałe stare drzewa tzw. biocenotyczne	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	obszarze		(dziuplaste, z próchnowiskami, zagubione) z dopuszczeniem interwencji: a) polegającej na powalaniu martwych drzew w pobliżu dróg i wyznaczonych szlaków pieszych oraz usuwaniu kłód z dróg i szlaków, b) w przypadku wydzielenia się drzew na pow. >5 arów (np. w wyniku zaburzeń naturalnych, klęsk naturalnych), zostawić należy co najmniej 20% drzew (nie mniej niż 5 sztuk) w celu odbudowy zasobów martwego drewna i tworzenia skupień martwych drzew. 2) Zaleca się zostawiać w lesie odpady pozrębowe (nie wypalać, nie zrzucać do mokradeł, źródlisk i zbiorników), z dopuszczeniem zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności. 3) Unikać składowania i przetrzymywania ściętego drewna przeznaczonego do wywózki, w okresie rójki owadów (od 15.05. do 31.08.) zwłaszcza w miejscach nasłonecznionych, w odległości do 150 m od granic rezerwatów oraz ostoi ksylobiontów.	
34.	<u>Obszar Natura 2000 Pojezierze Myśliborskie PLH320014⁴</u> Oddz. 309d, f, g, j, k, 60g, 72j, 65c, 75g, h, 76b, 82j, 86c, d, 84c,	Wyłączenie z użytkowania	Pozostawienie bez wskazówki gospodarczej najlepiej zachowanych płatów drzewostanów jako powierzchni referencyjnych siedliska	

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	66c, 76d			
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 3140, 3150 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	Zarządzanie siedliskiem wymaga działań na poziomie obszaru wodnego – zlewni bezpośredniej i pośredniej.	Brak.	Na całym obszarze wodnym mieszczącym siedlisko zaleca się jego ochronę poprzez: oczyszczanie ścieków zanieczyszczających, ochronę stref brzegowych, wyznaczenie stref działań ochronnych, ograniczenie eutrofizacji i gromadzenia się osadów, ograniczanie zamulania i rozwoju halofitów (roślin bagiennych częściowo zanurzonych w wodzie).
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 6210, 6410 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	Zachowanie różnorodności biologicznej właściwej dla siedliska.	Brak	Czynna ochrona polegająca na ekstensywnym koszeniu.
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 6510 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	Zachowanie różnorodności biologicznej właściwej dla siedliska.	Brak	Zapobieganie sukcesji, nie zalesianie płatów siedliska.
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 7110, 7140, 7150, 7210, 7230 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	Uzyskanie efektu regeneracji roślinności torfowiskowej z reguły wymaga stymulacji procesu poprzez zabiegi ochrony czynnej. Rodzaj i sposób ich przeprowadzenia musi być każdorazowo opracowany dla konkretnego obiektu, na podstawie jego aktualnej sytuacji hydrologicznej i stanu roślinności.	Brak	Maksymalne zabezpieczenie torfowiska przed utratą wody poprzez odpływ i nadmierną ewapotranspirację, a następnie spowodowanie stopniowego podniesienia lustra wody i jego stabilizację w pobliżu powierzchni.
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego	Zachowanie lasów z udziałem martwego drewna	Brak	Zalecane jest stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia. Dla zachowania

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadań z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	9110, 9130 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	oraz zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.		pełni zróżnicowania ekosystemu należy pozostawiać do naturalnej śmierci części drzew, fragmentów ekosystemu nietkniętych podczas cięć rębnych, a także zapewnić ciągłą obecność w każdym kompleksie starych, rębnych i przeszlorębnych drzewostanów. Z punktu widzenia ochrony kwaśnych buczyn niekorzystne jest do nich wprowadzanie gatunków obcego pochodzenia.
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 9160, 9170 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	Zachowanie lasów z udziałem martwego drewna oraz zróżnicowaną strukturą przestrzenną drzewostanu o zróżnicowanym reżimie użytkowania oraz odpowiednią dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemu leśnego ilością starych drzew.	Brak.	W lasach gospodarczych rozsądny jest kompromis między ochroną, a gospodarką, obejmujący zastosowanie dotychczasowych sposobów użytkowania jednak pod warunkiem równoczesnego prowadzenia przebudowy oraz przyjęcia odpowiednich dla zbiorowiska docelowych składów gatunkowych. Ograniczyć wprowadzanie buka na siedliskach grądowych (zwłaszcza dotyczy 9170) i promować na nich drzewostany dębowo-grabowe.
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91D0 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	Zachowanie lub przywrócenie stosunków wodnych właściwych dla siedliska.	Brak.	Zaleca się wyłączenie z gospodarki leśnej. Na siedliskach o zmienionych warunkach wodnych, po ich korekcie i w zależności od celu planowanego do osiągnięcia, zabiegi czynnej ochrony mogą polegać na usunięciu z drzewostanu gatunków niepożądanych oraz zmniejszeniu zwarcia podszytu.
	Wszystkie płaty siedliska przyrodniczego 91E0, 91F0 zgodnie z mapą walorów przyrodniczo- leśnych	Ochrona warunków siedliskowych, w których funkcjonuje ten typ ekosystemu, przede wszystkim ochrona	Brak	Korzystne jest zastępowanie rębni zupełnej rębniami złożonymi. Unikać należy wprowadzania gatunków obcych siedliskom łągowym.

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych <i>Akt prawny</i>	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji.	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	Nadleśnictwa oraz Załącznikiem nr 3	warunków wodnych		
	Wszystkie bagna ewidencyjne.	Zachowanie enklaw wśród leśnych siedlisk świeżych	Brak.	☐ nie odwadnianie; ☐ wokół bagien zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywać lub kształtować strefę pasa ochronnego.
	Wszystkie źródłiska	Zachowanie źródlisk	Brak	☐ wokół bagien zaleca się w trakcie wykonywania cięć zachowywać lub kształtować strefę pasa ochronnego. ☐ ochrona w czasie zrywki drewna
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona różnorodności biologicznej	Brak.	Część F, pkt. 1 POP
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona prawnych form ochrony przyrody	Brak	Część F, pkt. 2 POP
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona cennych gatunków roślin naczyniowych	Brak.	Część F, pkt. 3 POP
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona cennych gatunków roślin naczyniowych	Brak	Część F, pkt. 4 POP
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona starych i cennych drzew	Brak.	Część F, pkt. 5 POP
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona fauny kręgowców	Brak	Część F, pkt. 6 POP
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona fauny bezkręgowców	Brak.	Część F, pkt. 7 POP
	Całe Nadleśnictwo	Ochrona pamiątek kultury leśnej i kultury powszechnej w lasach	Brak	Część F, pkt. 8 POP
	Całe Nadleśnictwo	Kształtowanie stosunków wodnych i ochrona siedlisk hydrogenicznych w lasach	Brak.	Część F, pkt. 9 POP
	Całe Nadleśnictwo	Kształtowanie strefy ekotonowej.	Brak	Część F, pkt. 10 POP

¹ Rozporządzenie Nr 13/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Jezioro Jasne” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 35 z 2008 r., poz. 696).

² Rozporządzenie Nr 59/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 12 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Tchórzyno” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 106 z 2007 r., poz. 1829).

³ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dziczy Las PLH320060 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 7 maja 2014 r., poz. 1919).

⁴ Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w szczecinie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Myśliborskie PLH320014 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z dnia 17 kwietnia 2014 r., poz. 1656).

Załącznik nr 3.

Wykaz siedlisk przyrodniczych zajmujących powierzchnię całego wydzielenia, oraz siedlisk punktowych w Nadleśnictwie Myślubórz.

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	3150	155 -a	2,75
		156 -c	3,52
		174 -d	0,96
		182 -c	1,63
		189 -b	0,45
		189 -h	1,51
		192 -g	0,91
		205 -i	1,09
		229 -t	4,74
		237 -g	8,38
		262 -c	0,17
		3 -c	11,75
		382 -l	0,44
		382 -z	0,32
383 -i	0,5		
465 -n	0,98		
Murawy kserotermiczne	6210	377 -n	0,62
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	6410	333 -b	10,81
		333A -d	1,56
		335 -b	4,21
		336 -b	1,37
		342 -g	0,81
		342 -i	0,95
		342 -k	0,35
		342 -n	0,35
		343 -g	1,61
		344 -b	0,61
		345 -b	1,3
		356 -k	0,64
Niżowe łąki świeże użytkowane ekstensywnie	6510	226 -g	0,77
		229 -f	0,11
		333A -f	0,54
Torfowiska wysokie, z roślinnością torfotwórczą (żywe)	7110	143 -d	1,16
		143 -f	2,94
		144 -c	3,57
		144 -d	1,32
		220 -g	3,24
		221 -f	0,27
Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	7140	116 -g	2,1
		117 -h	1,19
		138 -h	1,54
		144 -b	2,63
		213 -b	5,01
		226 -b	15,07
		227 -d	20,16
		229 -n	6,48
Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	7150	42 -l	1,88
Torfowiska nakredowe	7210	342 -j	0,37
		342 -p	0,32
		342 -r	0,96
		343 -b	0,73

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		356 -h	0,93
		356 -i	0,92
Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230	335 -c	0,59
Kwaśne buczyny	9110	134 -f	0,7
		455 -c	7,56
		95 -j	1,22
		96 -g	1,35
Żyzne buczyny	9130	100 -a	5,79
		100 -c	2,79
		100 -d	2,15
		101 -b	1,32
		101 -c	5,18
		101 -h	4,39
		101 -i	3,15
		103 -b	5,73
		103 -j	6,26
		103 -l	4,61
		103 -n	7,93
		104 -a	5,2
		104 -b	3,22
		104 -c	1,88
		104 -k	6,92
		104 -m	4,26
		104 -n	3,47
		105 -a	2,32
		105 -b	3,62
		105 -c	1,81
		105 -d	5,91
		105 -f	2,93
		105 -g	2,06
		106 -b	5,91
		106 -h	2,15
		106 -i	6,2
		106 -k	3,52
		108 -f	6,89
		108 -g	4,43
		108 -i	0,92
		108 -j	0,68
		109 -bx	0,25
		109 -l	1,09
		109 -m	2,78
		109 -w	3
		110 -a	6,46
		110 -b	2,52
		111 -c	5,07
		111 -d	3,33
		111 -h	2,99
		111 -l	4,74
		114 -a	6,53
114 -b	2,59		
114 -c	0,71		
114 -d	5,27		
114 -f	4,74		
115 -a	5,87		
115 -b	6,54		

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		115 -c	5,24
		115 -f	5,55
		116 -c	3,05
		116 -d	7,15
		116 -h	3,05
		117 -g	7,3
		117 -m	0,63
		118 -n	1,92
		120 -a	4,23
		120 -f	10,31
		120 -h	3,42
		121 -b	15,48
		122 -b	1,55
		122 -d	3,88
		122 -g	1,12
		122 -h	6,98
		123 -b	2,09
		123 -c	2,76
		123 -h	3,61
		123 -i	2,86
		123 -j	3,36
		123 -k	6,05
		123 -l	6,03
		123 -m	0,52
		124 -a	7,81
		124 -b	4,67
		124 -c	4,58
		125 -a	4,89
		125 -b	0,71
		125 -c	5,45
		125 -d	3,87
		126 -a	8,63
		126 -c	4,75
		126 -d	24,58
		127 -a	13,82
		127 -b	2,3
		127 -c	9,43
		127 -f	2,68
		128 -a	5,98
		128 -c	6,17
		128 -d	16,26
		129 -a	3,18
		129 -b	5,86
		129 -c	5,6
		129 -d	6,19
		129 -h	2,19
		129 -j	1,02
		129 -k	0,81
		130 -i	6,24
		130 -k	2,94
		130 -m	12,81
		130 -r	0,92
		131 -b	12,03
		131 -d	5,36
		132 -b	11,73
		134 -b	4,03

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		134 -c	1,98
		134 -h	2,57
		134 -j	2,22
		135 -a	12,49
		135 -f	7,95
		135 -h	4,14
		135 -i	0,4
		136 -a	4,65
		136 -c	19,23
		137 -a	15,91
		137 -c	0,36
		137 -f	8,07
		138 -a	1,47
		138 -b	8,3
		138 -g	5,06
		138 -i	0,23
		138 -j	7,07
		141 -c	5,58
		141 -d	13,56
		141 -f	3,22
		141 -g	1,82
		142 -a	19,7
		142 -b	1,76
		142 -d	1,77
		142 -f	3,98
		143 -a	14
		143 -b	6,89
		143 -c	0,39
		144 -a	7,73
		145 -c	2,02
		145 -f	1,15
		145 -g	1,29
		145 -h	3,84
		145 -i	0,28
		145 -j	1,74
		170 -a	3,41
		170 -c	2,44
		170 -f	2,3
		170 -h	4,34
		170 -i	1,4
		171 -g	1,25
		172 -i	1,04
		173 -b	2,21
		173 -i	1,57
		180 -f	3,02
		181 -a	6,82
		181 -h	4,03
		182 -d	5,23
		182 -g	0,46
		188 -a	1,54
		188 -b	3,41
		188 -c	5,18
		188 -d	5,4
		189 -a	5,41
		192 -i	5,19
		193 -a	11,85

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		193 -b	21,9
		194 -a	7,19
		194 -c	20,64
		196 -i	2,29
		196 -k	1,78
		196 -n	0,7
		204 -c	3,65
		204 -d	3,44
		204 -g	0,67
		205 -d	2,19
		225 -d	1,43
		226 -a	2,96
		237 -l	11,68
		237 -m	0,93
		301 -i	1,31
		303 -b	2,26
		303 -d	2,26
		304 -w	1,5
		307 -b	0,97
		308 -a	1,5
		308 -g	5,48
		308 -j	6,39
		309 -d	3,57
		309 -f	2,28
		309 -g	2,99
		309 -i	1,01
		309 -j	2,02
		309 -k	3,16
		33 -d	3,4
		357 -m	0,68
		357 -p	0,15
		358 -b	0,62
		358 -o	0,72
		36 -a	3,45
		36 -b	2,6
		36 -f	5,68
		370 -b	4,24
		383 -h	10,04
		384 -p	0,45
		385 -c	2,84
		392 -c	3,68
		392 -i	2,87
		393 -n	7,78
		398 -b	1,48
		399 -a	2,84
		399 -l	1,27
		400 -d	5,1
		400 -f	4,11
		401 -d	1,13
		415 -b	15,35
		415 -bx	4,97
		415 -cx	0,3
		415 -x	1,62
		415 -y	8,66
		416 -i	8,62
		416 -l	5,21

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		416 -m	6,04
		416 -o	1,02
		416 -r	1,54
		416 -s	1,53
		417 -b	5,84
		417 -c	1,96
		417 -d	2,94
		417 -f	6,16
		417 -h	3,2
		418 -c	5,11
		426 -h	0,76
		426 -j	1,22
		429 -a	3,68
		429 -c	3,66
		429 -f	1,54
		429 -g	0,47
		429 -h	1,43
		429 -i	1,59
		429 -l	2,99
		429 -m	5,14
		429 -o	1,7
		429 -p	0,84
		43 -b	1,31
		436 -d	5,57
		437 -a	4,37
		437 -c	0,75
		437 -h	1,28
		439 -a	5,87
		439 -c	16,05
		440 -a	8,25
		442 -h	3,13
		56 -g	1,81
		58 -b	6,84
		58 -c	6,08
		60 -d	6,43
		60 -f	0,58
		60 -i	5,18
		60 -k	9,13
		61 -c	3
		61 -h	1,94
		61 -i	1,17
		61 -k	1,81
		62 -a	14,51
		63 -a	5,87
		63 -c	11,45
		64 -a	2,83
		64 -c	5,05
		65 -a	2,77
		66 -a	2,53
		66 -b	1,02
		66 -c	5,57
		66 -d	5,64
		66 -f	0,48
		66 -h	3,58
		66 -i	9
		67 -a	6,64

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		67 -b	5,7
		67 -c	3,55
		67 -l	2,38
		67 -m	2,39
		68 -a	3,08
		68 -b	2,88
		68 -c	5,41
		69 -a	5,58
		69 -b	2,04
		69 -c	4,18
		70 -a	13,06
		71 -a	2,94
		71 -b	4,38
		71 -c	10,5
		71 -d	2,49
		71 -g	8,3
		71 -h	4,81
		73 -a	9,95
		73 -d	3,57
		73 -g	2,4
		73 -h	1,76
		74 -a	6,76
		74 -b	0,55
		74 -h	12,9
		74 -j	5,76
		75 -a	4,11
		75 -d	3,46
		75 -f	3,99
		78 -d	5,82
		79 -a	9,51
		79 -b	1,52
		79 -c	7,54
		79 -g	0,67
		79 -h	7,12
		80 -a	5,28
		85 -f	1,75
		85 -g	1,3
		86 -f	2,06
		86 -h	2,67
		90 -a	1,72
		90 -b	6,49
		90 -c	3,07
		90 -f	1,34
		91 -a	1,8
		91 -c	4,78
		91 -f	4,6
		91 -g	1,9
		92 -a	2,94
		92 -g	2,34
		92 -h	1,55
		95 -d	1,38
		96 -a	2,7
		97 -k	3,27
		98 -i	2,29
		98 -m	3,23
		98 -o	2,82

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		98 -t	1,28
		98 -w	3,84
		99 -a	5,21
		99 -c	0,91
		99 -g	2,94
		99 -h	3,94
		99 -i	3,72
		99 -k	1,71
		99 -m	2,39
		99 -n	1,64
Grąd subatlantycki	9160	101A -b	7,9
		119 -a	5,74
		119 -b	2,68
		119 -f	7,17
		119 -g	8,22
		122 -f	3,7
		174 -a	1,99
		237 -k	1,33
		239 -g	1,09
		240 -a	5,01
		303 -c	4,43
		310 -d	2,02
		314 -h	2,09
		331 -h	0,68
		331 -i	0,43
		358 -d	0,58
		358 -f	1,54
		370 -h	1,03
		382 -ax	1,05
		382 -t	0,64
		393 -k	4,87
		403 -k	1,51
		403 -o	2,07
		407 -h	0,93
		407 -i	3,27
		407 -m	1,61
		408 -f	1,15
		422 -b	0,94
		467 -g	2,41
		480 -g	0,89
		482 -a	8,72
		57 -a	1,19
		57 -c	1,18
		60 -b	0,87
		60 -o	0,89
		65 -c	4,4
		65 -d	4,14
		65 -f	0,18
		65 -i	1,23
		65 -j	0,13
68 -d	3,53		
68 -g	6,69		
68 -i	1,99		
69 -d	1,38		
69 -g	1,06		
70 -b	1,88		

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		72 -b	2,94
		72 -c	0,51
		72 -k	3,13
		73 -b	1,77
		73 -i	5,53
		75 -b	2,94
		75 -g	2,29
		78 -a	11,74
		80 -h	7,23
		84 -a	2,77
		92 -d	5,65
		92 -j	1,68
		93 -a	4,19
		93 -c	1,47
Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	9170	20 -j	17,19
		21 -a	1,79
		21 -k	12,98
		239 -f	4,96
		35 -c	8,92
		43 -g	8,28
		482 -d	4,48
Bory i lasy bagienne	91D0	117 -j	1,41
		117 -k	0,73
		117 -l	1,46
		120 -b	0,87
		120 -c	1,1
		318 -g	0,96
		359 -l	1,48
		365 -a	1,91
		416 -n	2,16
		417 -g	1,07
429 -b	0,86		
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	91E0	156 -b	2,9
		156 -d	4,93
		156 -i	1,53
		156 -j	9,73
		157 -c	2,18
		157 -k	3,83
		157 -s	1,24
		157 -w	2,56
		158 -d	3,55
		158 -f	0,73
		158 -j	0,78
		158 -t	0,85
		159 -c	3,2
		160 -d	2,37
		162 -d	1,34
		162 -f	2,15
		164 -f	2,44
		167 -c	1,06
		167 -d	1,51
		173 -d	1,83
173 -h	4,56		
181 -c	1,41		
181 -f	0,96		
182 -f	1,91		

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		205 -f	2,33
		205 -g	1,76
		205 -j	1,22
		205 -l	2,24
		205 -s	1,24
		206 -f	0,56
		207 -d	0,81
		207 -i	1,71
		207 -j	0,87
		226 -d	0,71
		252 -b	0,66
		267 -b	2,23
		267 -f	1,61
		269 -d	0,85
		269 -f	2,25
		275 -g	2,07
		276 -c	1,52
		277 -g	2,01
		280 -c	2,11
		280 -f	1,63
		282 -h	2,24
		300 -d	0,79
		304 -g	1,59
		307 -c	0,97
		307 -l	0,48
		307 -o	4,28
		309 -b	0,65
		309 -h	2,16
		310 -g	1,07
		310 -h	1,11
		310 -i	0,95
		316 -b	2,56
		316 -d	0,81
		330 -a	1,17
		330 -b	1,02
		330 -c	0,09
		339 -b	5,35
		339 -c	2,59
		342 -d	1,09
		345 -c	0,94
		345 -d	0,81
		345 -f	1,9
		347 -a	2,46
		347 -b	0,4
		347 -f	2,97
		351 -f	1,99
		353 -a	0,55
		353 -b	2,54
		373 -b	2,74
		373 -f	1,76
		374 -b	1,88
		375 -m	1,93
		375 -n	1,21
		375 -o	0,15
		375 -p	2,89
		375 -s	2,76

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		376 -k	1,31
		377 -a	1,22
		378 -a	2,57
		383 -c	2,13
		383 -g	0,3
		388 -g	0,92
		388 -j	0,58
		391 -b	0,77
		392 -f	0,46
		393 -h	0,58
		393 -m	2,04
		394 -a	0,66
		401 -g	1,72
		401 -h	2,57
		401 -i	0,87
		402 -f	3,12
		403 -j	1,4
		406 -i	3,44
		406 -k	1,49
		411 -h	2,57
		419 -a	0,81
		419 -b	1,11
		419 -c	0,86
		419 -g	0,76
		422 -a	3,42
		422 -c	2,26
		433 -d	0,85
		442 -f	1,34
		442 -g	2,01
		466 -a	6,13
		466 -b	2,36
		466 -c	1,52
		470 -a	1,37
		470 -b	2,07
		472 -n	1,63
		475 -b	7,02
		475 -h	5,15
		475 -i	2,32
		476 -d	0,83
		477 -g	3,35
		478 -l	3,55
		478 -m	5,46
		479 -b	1,85
		479 -g	3,95
		479 -i	1,7
		481 -h	1,22
		483 -c	2,57
		483 -g	2,55
		485 -b	0,92
		57 -m	1,17
		60 -g	0,78
		60 -h	0,36
		68 -h	2,02
		72 -j	2,48
		76 -a	2,84
		76 -j	1,46

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
		80 -b	1,67
		80 -d	1,48
		82 -c	2,1
		82 -h	1,93
		84 -f	1,6
		85 -d	2,08
		86 -c	2,6
		86 -d	0,74
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	87 -a	0,84
		156 -a	3,54
		167 -a	1,49
		167 -l	3,27
		206 -c	1,57
		206 -d	1,54
		206 -g	1,86
		206 -h	0,68
		250 -m	1,45
		267 -c	1,69
		287 -a	3,17
		303 -a	0,7
		304 -s	2,12
		309 -a	0,75
		342 -c	2,05
		343 -d	0,85
		357 -a	2,28
		357 -b	1,43
		392 -d	3,74
		60 -c	1,13
		69 -h	2,39
		70 -c	1,46
		70 -d	2,72
		75 -c	0,59
		75 -h	4,37
		76 -b	3,12
		76 -d	3,8
		80 -g	4,1
		82 -d	2,8
		82 -f	4,7
		82 -j	1,22
		84 -b	4,92
84 -c	6,79		
84 -d	5,75		
84 -g	5,7		
85 -c	4,41		
87 -k	0,65		
87 -l	0,15		
89 -b	5,28		
Siedliska punktowe			
Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic	3140	322c	0,60
		323c	0,25
Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	3150	383c	0,80
		383d	0,40
Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	6410	334j	0,24
		344f	0,30
		356l	0,13
		333Aa	0,15

Nazwa siedliska	Kod	Oddz., pododdz.	Pow. [ha]
Torfowiska nakredowe	7210	356l	1,90
Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230	344c	0,30
Żyzne buczyny	9130	309c	1,35
Grądy subatlantyckie	9160	69f	0,20
Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	91E0	383c	1,36
Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe	91F0	280Ag	1,67
		343f	0,42